

လိလိပန်းလေးများရဲ့နောက်ကွယ်မှာ...

နှင့် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်စာစုများ

သဒ္ဒါ၊ ဇာတ်ရုပ်၊ ခင်မိုးချစ်၊ တိုက်စိုး၊ မြသန်းတင့်၊ ဦးမောင်မောင်တင်၊
အောင်သင်း၊ တက္ကသိုလ်နောင်း၊ ဆန်းလွင်၊ ငြိမ်းကျော်၊ စိန်ခင်မောင်ရီ၊
နုနုရည် (အင်းဝ)၊ ငြိမ်းငြိမ်းနိုင်၊ မောင်သော်က၊ မောင်ကိုယု

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- ပုံနှိပ်ခြင်း - ပထမအကြိမ်
- ထုတ်ဝေခြင်း - ၂၀၁၇၊ ဇန်နဝါရီ
- အုပ်ရေး - ၅၀၀
- စီစဉ်သူ - ဇော်နိုင်ဦး
- မုက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - မိုးသူဇာ
- ကွန်ပျူတာစာစီနှင့်
အတွင်းအပြင်အဆင် - မိုးသူဇာ
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးကျော်ကျော်ဝေ
ရွက်စိမ်းစာပေ (မြ-၀၀၀၄၇)
အမှတ် (၄၃/အေ) မြေညီထပ်၊ ၄လမ်း၊ ၁ရပ်ကွက်၊
လမ်းမတော်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ
စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက် (မြ-၀၀၄၁၂)
အမှတ် ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ဖြန့်ချိရေး - ရန်ကုန် ■ ပစ်တိုင်းထောင် စာပေ
အမှတ် (၃၆၇)၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း၊
(ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်းထိပ်)၊
ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း-၀၉၇၉၈၄၃၁၁၄၂၊ ၀၉၇၃၂၄၈၆၆၆
မန္တလေး ■ ထွန်းဦးစာပေ၊ နဂါးစာပေ၊ ညိုတပေ၊
စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်
တောင်ကြီး ■ မီလျံနာစာပေ
- အနိမ့် - ၂၀၀၀ ကျပ်

မန္တလေးမြို့စာပေ စာအုပ်အမှတ် (၁)

လိလိပန်းလေးများရဲ့နောက်ကွယ်မှာ...

နှင့် နှစ် ခြောက် ဖွယ် စာစု များ

သင်္ခါ၊ ဇော်ဂျီ၊ ခင်မျိုးချစ်၊ တိုက်စိုး၊ မြသန်းတင့်၊ ဦးမောင်မောင်တင်၊
အောင်သင်း၊ တက္ကသိုလ်နေဝင်း၊ ဆန်းလွင်၊ ငြိမ်းကျော်၊ စိန်ခင်မောင်ရီ၊
နုနုရည် (အင်းဝ)၊ ငြိမ်းငြိမ်းနိုင်၊ မောင်သော်က၊ မောင်ကိုယု

မာတိကာ

၁။ လှေကားရင်းသင်ဖြူးဆရာကြီးများ သင်	၇
၂။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ဇာတိစိတ်ဓာတ် စော်ဂျီ	၁၅
၃။ စာဖတ်တဲ့အလေ့အကျင့် ခင်မျိုးချစ်	၂၃
၄။ ပဲခူးကဝေ တိုက်စိုး	၃၃
၅။ မကိုဋ်ဆောင်းမြန်မာ၏ နောက်ဆုံးမျက်နှာ မြသန်းတင့်	၃၇
၆။ ဂျာပနမတိုင်မီ မြသန်းတင့်	၄၇
၇။ မန္တလေးဆိုင်ရာမှတ်စု ဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ)	၆၅
၈။ လန်ဒန်သူ ခင်ခင်ချော ပြဿနာ အောင်သင်း	၇၃

၉။	စာရေးဆရာဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ <u>တတ္တာသိုလ်နေဝင်း</u>	၈၇
၁၀။	တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်သည် ဂန္ထဝင်စာပေလား <u>ဆန်းလွင်</u>	၉၅
၁၁။	တရားဦးနာရသူ <u>ငြိမ်းကျော်</u>	၁၀၅
၁၂။	စိန်ခင်မောင်ရီ၏ဂေါ့ဖစ်၊ ဦးညိုမြ အကြောင်း <u>စိန်ခင်မောင်ရီ</u>	၁၁၅
၁၃။	ပုညတောင်ဆီ ရည်လျက်မလင်း <u>ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသားအကြောင်း</u> <u>နုနုရည် (အင်းဝ)</u>	၁၂၉
၁၄။	လီလီပန်းလေးများရဲ့နောက်ကွယ်မှာ <u>ဂဠုန်ဦးစောမိသားစု၏ဘဝဖြတ်သန်းမှု</u> <u>ငြိမ်းငြိမ်းနိုင်</u>	၁၃၉
၁၅။	စာပေစကားစိုင်း <u>စာတည်းအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး</u>	၁၄၉

လှေကားရင်း သင်ဖြူးဆရာကြီးများ

စစ်ကြိုခေတ်က တက္ကသိုလ်သိပ္ပံမဂ္ဂဇင်းကို ၃၂ လမ်းနှင့် ဒါလဟိုဇီလမ်း (ယခု ဗန္ဓုလလမ်း) ထောင့် ကုလားဗလီအနီး ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်အိမ်မှ ထုတ်ဝေသည်။ တစ်လတစ်ကြိမ်ထုတ် အဖိုး (၁၂)ပဲ ဖြစ်သည်။

ပထမက မောင်သာထွန်းအမည်ရှိ စာပေဝါသနာရှင် လူငယ်တစ်ယောက်က ငွေရင်းစိုက်ထုတ်လုပ်ခဲ့ရာ ထိုသူငယ်က ထုတ်ဝေသူ (မန်နေဂျာ တိုက်အုပ်) ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်က အယ်ဒီတာချုပ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် စာနယ်ဇင်းများထုံးစံ များသောအားဖြင့် ပထမတွင် အရှုံးခံ၍ ထုတ်ဝေရမိဖြစ်ရာ ထိုအခန်းဒဏ်ကို မခံနိုင်၍ ပထမငွေရင်းစိုက်ထုတ်သောသူငယ်က လက်လျှော့ ခွာသွားလေသည်။

ဤတွင် မိမိပြုစုပျိုးထောင်လာခဲ့သော စာပေသတို့သားကလေးအား အပျက်မခံနိုင်သဖြင့် ဆုပ်ရှူးစားရှူးဖြစ်ရသော ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်မှာ သူ့ ရှိစုမဲ့စုကလေးများဖြင့် ဆက်လက်ကျွေးမွေးသုတ်သင် လုပ်ကိုင်လာရတော့သည်။ ဤသည်မှ တနွယ်ငင် တံစဉ်ပါစကားအရ ကျွန်ုပ်တို့စာပေ တပည့်တပန်းများနှင့် ရောင်းရင်းရေးဖော်မိတ်ဆွေများလည်း မနေသာ မထိုင်နိုင် ပါ၍လာရတော့သည်။ အယ်ဒီတာချုပ် ဒဂုန်နတ်ရှင်ဆိုသော်လည်း အယ်ဒီတာက သူပါနှင့်မှ ပေါင်းတစ်ယောက်သာဖြစ်သည့်ပြင် အိမ်ရှေ့ဒဋ္ဌခန်းကျဉ်းကျဉ်းကလေးတွင် စားပွဲဆို၍ တစ်လုံးသာ နေရာရှိလေသည်။

ယင်းစားပွဲ၌ အလယ်တည့်တည့်မှ ဆရာကထိုင်ကာ နံဘေးပတ်လည် (ကျန်အရပ်သုံးမျက်နှာ) မှ ကျွန်ုပ်တို့က ဝိုင်း၍ထိုင်ကြရသည်။ အယ်ဒီတာချုပ်၊ လက်ထောက်အယ်ဒီတာ၊ အကူအယ်ဒီတာ၊ အမှုဆောင်အယ်ဒီတာ စသည်ဖြင့် နာမည်ခံအယ်ဒီတာများမှစ၍ စာပြင် စာရွေး စာရေးမှ အစ စာအုပ်ထုတ် ကော်ကပ်အထိ ဤဝိုင်းတော်သားအားလုံးက တစ်ယောက်တစ်လက် သူဦးသူလုပ်၊ ကိုယ်ဦးကိုယ်လုပ်သွားကြရသည်။

လူနှင့်အလုပ်က ချိန်ထိုးထားသလို လူစေ့တက်စေ့ ကွက်တိ၊ မအားမလပ်အောင်ရှိရာမှ တစ်ခါတစ်ရံ အပြင်လူ ဧည့်များနှင့် အလုပ်ကိစ္စလာသူများ ဆုံကျလာသည့်အခါ နေစရာထိုင်စရာမရှိ ဖြစ်ကြရသည်။ ဤတွင် အလိုက်သိစွာ အိမ်သည်များက ဧည့်သည်များအား နေရာပေးကာ မိမိတို့က နီးရာ ဖျာသင်ဖြူးများသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြရသည်။

ဤကား တစ်နေ့မဟုတ် နေ့စဉ်အလုပ်လိုဖြစ်ကာ ဤစာရေးသူနှင့် သိပ္ပံကျော်ထင် (ယင်းကျော်ထင်မှာ စာရေးသူ၏ တပည့်သူငယ်ချင်း၊ ဤတက္ကသိုလ်သိပ္ပံမှ သိပ္ပံဘွဲ့နာမည်ယူခဲ့သူ) ထို့နောက် ဆရာကြီးဦးနု (သဘင်ဝန်) ဒဂုန်နတ်ရှင်နှင့် ဆရာ၏ညီ ဦးဘသော်ဆိုသူတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုသူတို့ကား နေ့စဉ် ဘော်ဒါများဖြစ်ရာ ဦးနုနှင့် ဦးဘသော်မှာ ထိုစဉ်က ထိုအိမ်တွင်ပင် အမြဲပင်စင် နေထိုင်ကြသလားမမှတ်မိ။ ကျွန်ုပ်တို့

ရောက်တိုင်း သူတို့ကိုတွေ့ရသည်။ သူတို့ကလည်း ခေသူများမဟုတ်၊ တက္ကသိုလ်သိပ္ပံ ဝိုင်းတော်ရှင်ဆရာသမား သုခမိန်စာရင်းဝင်များဖြစ်ကြသည်။ သို့သော် သူတို့အဖို့ နေရာဟူ၍ သီးခြားမရှိပေ။

ထူးသည့်အချက်ကား ဆရာကြီးဦးနုဆိုလျှင် သူစာရေးသည့်အခါ ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ ကျွန်ုပ်တို့အနီးအနား စားပွဲကုလားထိုင်ပေါ်တွင် ဘယ်အခါမှ မရေးပေ။ ကျွန်ုပ်တို့က ဆရာသမားမို့ နေရာပေးသည့်တိုင် သူရေးသည့် နေရာကား ကန်တော်ကြီးစောင်း အရိပ်ကောင်းကောင်းနှင့် လေအေးအေး နေရာလည်း မဟုတ်ပေ။

ယင်းဆရာကြီး၏ အလုပ်စားပွဲနေရာကား ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်၏ အိမ်ခန်းကျဉ်းကျဉ်းကလေး၏ လှေကားအတက်အဆင်း (လှေကားရင်း နေရာ)ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီးအား ကျွန်ုပ်တို့က သူ မကြားတကြား (ကြားလျှင်လည်း ခံမည်မဟုတ်။ အလွန်တရာမှ ဘုကျ ဘောက်ပြောတတ်သည်) သူ့အား လှေကားရင်းသုခမိန်ကြီးဆရာကြီးဟု နာမည်ပေးထားကြသည်။

သူစာရေးသည့်အခါ ယင်းလှေကားရင်းတွင်ထိုင်ကာ သူ့ဒူးပေါ်တွင် စက္ကူတင်၍ စာများကို ဇယ်စက်သလို အသော့နှင့်၍ အလွတ်ကျက်ထားသည့် နှယ် စာရေးမြန်လှသည်။ ပုံစံအားဖြင့် တေးထပ်တစ်ပုဒ်ကို ငါးမိနစ် ဆယ်မိနစ် လောက်အတွင်း အပြီးရေးနိုင်သူတည်း။

သူချည်းမဟုတ်သေးပေ။ ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်၏ညီ ဦးဘသော်ဆိုသူ ကလည်း ခေသူမဟုတ်။ တက္ကသိုလ်သိပ္ပံတွင်ပါရှိသော ဝီလီယင်ပါနောက် ဘီအေ၏ ရုပ်ကြီးစင်အခန်းကို သူ့နောင်တော် ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်နှင့် တစ်လှည့်စီ အပြိုင်ရေးနေသူဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က ဦးဘသော်မှာ ပျဉ်းမနားတွင် ရွှေခိုင်နှင့် ဝရီဘောကဆိုင် များကို ပိုင်ဆိုင်သူ ကုန်သည်ကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်သော်လည်း သူတွင်

ဘဝအဆက်ဆက်မှ စာပေဝဋ်ကြွေးပင် ပါလေသလားမသိ။ မနေနိုင်မထိုင်နိုင်
 ရန်ကုန်သို့ မကြာမကြာ ဆင်းလာကာ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ဒုက္ခပါရမီကို ကူညီ
 ဖြည့်နေသူဖြစ်သည်။ သို့သော် ဦးဘသော်မှာ ဆရာမိုင်းကြီး၏ လေးချိုးကြီး
 ပုဒ်ရေအတော်များများနှင့် စာတိုစာစ အမှတ်အသားများသူတစ်ယောက်
 ဖြစ်သည်။

သူကလည်း ဆရာကြီးဦးနုနည်းတူ စားပွဲကုလားထိုင်နှင့် မထိုင်ဘဲ
 ဟိသစွဲ၊ ထိုင်စရာလည်း အမှန်မရှိ၍ တစ်ယောက်ထိုင် သင်ဖြူးတစ်ချပ်
 ပေါ်တွင် တင်ပျဉ်ခွေပေါ် ခေါင်းအုံးတစ်လုံးတင်၍ စာရေးသူဖြစ်သည်။
 သို့ကြောင့် သူ့ကိုလည်း သင်ဖြူးဆရာကြီးဟု ကျွန်ုပ်တို့က အမည်ပေး
 ကင်ပွန်းတပ်ထားကြသည်။

ယင်းဘော်ဒါကြီးများကို ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်က နံနက် အလုပ်ကြီး
 အကိုင်ကြီး ဆင်းလာကြချိန်ရောက်တိုင်း လက်ဖက်ရည်တန် လက်ဖက်ရည်၊
 မုန့်ဟင်းခါးတန် မုန့်ဟင်းခါးဖြင့် နေ့စဉ် ဧည့်ခံကျွေးမွေးရှာသည်။ သို့သော်
 ထိုစဉ်က လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်မှ သုံးပြား၊ မုန့်ဟင်းခါး တစ်ပန်းကန်မှ
 တစ်ပဲ၊ အကြော်က တစ်ပြားမျှဖြစ်သည်။

နံနက်တိုင်း လူစုံလျှင် ယင်းပညာရှိဆရာကြီးများ၏ ဝိုင်းမှာ
 ခည်ကား ချမ်းမြေ့ဖွယ်ကောင်းလှသည်။ စကားလည်းစုံသည်။ ဗဟုသုတ
 လည်းစုံသည်။ ယုတ်စွအဆုံး မုန့်ဟင်းခါးကိုပင် ရုပ်တွက်ရုပ်ခွဲ၍ပြကြသည်
 ကို မှတ်မိနေသေးသည်။

မုန့်ဟင်းခါးမှာ အချဉ်ဖောက်၍လုပ်သော အစာဖြစ်၍ လူကြီးများ
 နှင့် မသင့်၊ ဝမ်းဥပဒ်ပေးတတ်သည်ဟု အချို့က အထင်ရှိသည်မှာ မဟုတ်
 ဆ။ မုန့်ဟင်းခါးတွင် ပါရှိသော ငှက်ပျောအူ ငှက်ပျောဖတ်တို့က တစ်ဖက်မှ
 ချုပ်သောဓာတ်ဖြစ်၍ မုန့်ဟင်းခါး၏ ဝမ်းသက်မှုကို ချုပ်ထိန်းထားခြင်း
 ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ချင်း၊ စပါးလင်၊ ကြက်သွန်နီဖြူ စသော အဖက်အဆာများက အပူဓာတ်ကို အကြောင်းခံကာ အစာကြေခြင်း၊ လေ၊ သလိပ်၊ သည်းခြေနာများကို နိုင်နင်းခြင်းနှင့်တကွ အပူအပုပ် အခိုးအမှင်ကို ပွင့်စေသည်။ ၎င်းပင်သော ရောဂါဝေဒနာနှင့် အနာမျိုးတို့ကို ပွင့်ကန်စေ၍ ဝမ်းကိုက်ဝမ်းပျက်သော ဝေဒနာရှင်များကိုပင် ဝမ်းဘဲဥနိုင်နိုင်နှင့်စားလျှင် လောဘက်သို့ လှည့်၍သွားနိုင်အောင် စီစဉ်ထားသော ဆေးတစ်ပါးဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မုန့်ဟင်းခါးမှာ ရှေးလူကြီးများ အမြော်အမြင်ကြီးစွာ ပြုပြင်ဖန်တီးထားခဲ့သော 'ပူကန်ပွင့်ကြေ' တည်းဟူသော ဓာတ်လေးပါး သဘောနှင့် ကိုက်ညီသည့် မြန်မာအစားအစာ (ဆေးတစ်ပါး) ဖြစ်ကြောင်း ဆရာကြီးများက မုန့်ဟင်းခါးဋီကာကို တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ဖွင့်ဆိုကြလေသည်။

ဤတွင် မုန့်ဟင်းခါးတွင် အစပ်အချဉ် ငရုတ်သီးကလေးများနှင့် ဖက်၍ စားသင့် မစားသင့် ပြဿနာပေါ်လာပြန်သည်။ အစပ်အချဉ်မှာ ပူကန်ပွင့်သဘောပင်ဖြစ်သည်။ နဂိုက ချင်း၊ စပါးလင်၊ ကြက်သွန်နီဖြူ ဓာတ်များက ထိုသဘောပါပြီးဖြစ်၍ အထူးမလိုလှဘဲ ကြိုက်တတ်လျှင် အနည်းငယ်မျှ လိုက်ဖက်အောင် စားနိုင်သည်။ ပိုလွန်အောင် မစားသင့်ဟု အဆိုရှိကြသည်။

ထို့နောက် ငရုတ်ပြဿနာ တစ်ဖက်မှပေါ်လာပြန်သည်။ ငရုတ်တို့သဘောမှာ အထက်သို့လည်း ပွင့်စေသည်။ အောက်သို့လည်း သက်စေသည်။ အောက်သက်သောသဘောမှာ အထက်မပွင့်၍ဖြစ်သည်။ ငရုတ်တွင် နှစ်မျိုးရှိ၏။

နေရောင်ကို ရင်မဆိုင်ဝံ့ဘဲ ကြောက်သည့်ဟန် အရွက်အုပ်အုပ် အောက်တွင် ၎င်းပင်သော ငရုတ်ပုမျိုးမှာ နေပူရှိန်ကိုမရွံ့ ပူရုံသာ ပူသော်လည်း စပ်သင့်သလောက် မစပ်ပေ။ မစပ်၍ ပွင့်ခြင်းသဘောရှိပေ။

မိုးမျှော်ငရုတ် ခေါ် ကုလားပင် အော်ရလောက်အောင် စပ်သော (ကုလားအော်) မိုးမျှော်ငရုတ်ရှည်ကလေးမျိုးမှာ နေရောင်ကို ရဲရဲကြီးရင်ဆိုင်ကာ သီးသဖြင့် ထိုငရုတ်မျိုးက ပူလည်းပူ၊ စပ်လည်းစပ်၊ ပွင့်လည်းပွင့်သော ဓာတ်ရှိသည်။ ပူစပ်ပွင့်ကန်ဆိုသည်မှာ ထိုငရုတ်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ငရုတ်ဋီကာကို တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ဖွင့်ပြကြသည်မှာ ထိုနေ့တစ်မနက်ခင်းအချိန်ကုန်သွားရလေသည်။ ပညာရှိများ၏စကားကား မှတ်သားဖွယ်ပင်တည်း။

ဤတွင် လှေကားရင်းဆရာကြီးဖြစ်သော သဘင်ဝန်ဦးနုသည် ရုတ်ခြည်းထကာ စက္ကူတစ်ရွက်ကိုဆွဲ၍ သူ့နေရာ လှေကားရင်းသို့ ဆင်းသွားတော့သည်။ သူ့အထာကို သိပြီးဖြစ်၍ စာစပ်တော့မည့်အကြောင်း အားလုံးက ရိပ်မိကြသည်။ ရိပ်မိသည့်အတိုင်းပင် မကြာမီ သူ့လက်ထဲမှ ဗလာစာရွက်တွင် စာအပြည့်နှင့် ပါရှိလာသည်။ စာကို နှစ်ဖက်ရေးထားသည်။ ဆရာဒဂုန်နတ်ရှင်က ဆရာကြီးဦးနု၏စာကို ကဗျာသံ စာသံနှင့် ဋ္ဌာန်ကျကျ ဖတ်ပြလိုက်သည်ကား-

(၁) ငရုတ်သီး၏အကျိုးတေးထပ်

ဟင်းခွက်စုံ အမွှေးသပါလို့၊ အသွေးကနီနီ၊ ချွေးကျလို့
 တစ်စီစီငယ်၊ ရိတီတီလှုပ်ရှား၊ အာကာသဓာတ်ပါလွယ်အောင်
 စပ်ရှာ ဘယ်သွေးနှံ့လို့ပြား။ ပူရှိန်းရှိန်း အနိုးလွင်တယ် တစ်မျိုးပင်
 ထင်ရှား၊ အရိုးစဉ် အခြင်ကြားငယ်နဲ့၊ ပြင်အသားစိမ်းစို၊
 ကုလားအော်ခေါ် ငရုတ်ကိုဖြင့် စားတော်အုပ် ဆက်သချင်သကို၊
 ထူးပါပေ ငရုတ်စိုရယ်၊ ကျုပ်အလို စာမဖွဲ့နိုင်ဘု၊ ကဗျာနဲ့ရေး၍
 မကုန်၊ နွေးအငွေ့ထုံ။ (၉၆) အငုပ်လုံအောင် ငရုတ်ခြုံစိုက်ဦးမယ်
 ကွယ်လေး။ (ဤကား ငရုတ်သီး၏အကျိုး)

တေးထပ်ဆုံးလျှင် အားလုံးက စားပွဲကို အသာပုတ်၍ လက်ခုပ်တီးသူကတီးကာ ဩဘာပေးကြသည်။ ထို့နောက် ဒုတိယတေးထပ်ကို ဆရာကပင် ဆက်၍ဖတ်ပြန်သည်။

(၂) ငရုတ်သီး၏အပြစ်တေးထပ်

ရိုးခြင်ဆီပျက်သွေ့လို့၊ သက်မစေ့ဆံဖြူ၊ မျက်စိ တစ်ဖန်
ပူတယ်၊ နာလန်ထူ ခက်ခဲ။ မီးယပ်ခြောက် ခူလာစုံတယ်၊ ရူပါရုံ
ခြောက်ကပ်လို့မို့။ သွေးဝမ်းကိုက် အပုပ်ဆိုလျှင် ငရုတ်ဆို ရေကျွဲ။
အဟုတ်ကို သေမြဲမို့၊ အရှည်ပဲမှတ်ပါ။ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မီးမဖွား
အောင်ပါ၊ တစ်နည်းအား တတ်နိုင်လေတာ။ ဤငရုတ် မခင်စရာ၊
အစဉ်သာရှောင်ရှားမှ၊ နောင်သားနဲ့ နောက်သားငယ်၊ အေးရစ်
တော့မယ်။ ဝင်းခြံစပ် ငရုတ်နွယ်လျှင်။ အငုတ်မတွယ် ပယ်သင့်
သည်ပလေး။ (ဤကား ငရုတ်သီး၏အပြစ်)

ဤတွင်လည်း ရှေးနည်းတူ သြဘာပေးကြပြန်သည်။ ဆရာကြီး
ဦးနုသည် ယခုတစ်မဟုတ်ချင်း တစ်ဏှပုတ္တိဉာဏ်ဖြင့် စပ်လိုက်လေသလား၊
သို့မဟုတ် ယခင်ကပင် သူစပ်ထားပြီး ရှိလေသလား မသိ။ သို့သော်
ဆရာကြီး စာရေးမြန်လှသည်ကိုကား အားလုံးက သိပြီးဖြစ်ကြသည်။

ဤတွင် စကားဝိုင်းမှာ အတန်ငြိမ်သွားရာမှ ကျွန်ုပ်တို့က နာမည်
ပေးထားသော သင်ဖြူးဆရာကြီး ဦးဘသော်က တစ်စခန်းထပ်ပြန်တော့
သည်။ သူဝေပုံကျပါ နောက်ရုပ်ကြီးစင်အတွက်ပင် ရေးစပ်ထားလေသလား
မသိ။ “ဒါကတော့ ဇာတ်ဖွင့်ခွန်းထောက် စာချိုးကလေးပေါ့ဗျာ” အစချီပြီး
နောက်-

‘စံပယ်ဖြူ ဟိုချုံဖုတ်ဆီက ငယ်သူကို ပျိုဂုဏ်ယုတ်အောင်ပါ၊
ဂျိုး(ချိုး)မူတ်လို့ သူကခေါ်၊ အဖော်မဲ့လိုက်မှား’

အဲဒါက မိန်းကလေးကဆိုတဲ့ ပထမခွန်းထောက်တစ်ပိုဒ်ပေါ့ဗျာ၊
နောက်ဒုတိယအပိုဒ်ကို ဆိုလိမ့်ဦးမယ်။ သေသေချာချာ နားထောင်ကြနော်။

‘ပွေ့ပိုက်ကာ၊ တွေ့လိုက်ရာ ဖေမချာလို့၊ မေကညာ အထာ
မှိတ်ရတယ် (အိုရှင်) ဂျိုး(ချိုး)ဆိတ်လို့သွားတယ်မှ အမယ်ခင်
ဂျိုးဆိပ်နှင့်ညား’

“ဟာ”ခနဲ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးက ဟာလိုက်မိကြသည်။

“ဘာ ဟာတာလဲဗျ”ဟု ဦးဘသော်ကမေးရာ “အဓိပ္ပာယ်သား ပါလွန်းလို့ဗျာ၊ ကောင်းလွန်လွန်းလို့”ဟု တစ်ယောက်က ဆိုလိုက်သည်။

“ကောင်းတာ မကောင်းတာ အပထား။ ဒါကျုပ်စပ်တာမဟုတ် ဘူးဗျ” ဦးဘသော်က မျက်နှာထား ခပ်တည်တည်နှင့်ပြောလိုက်ရာ “ဟင်” ခနဲ ဖြစ်သွားကြပြန်သည်။

“မဟင်နဲ့လေ၊ အမှန်ကို ပြောရတာ။ ကျုပ်ပြောချင်တာက ရှေးက ပညာရှိကြီးတွေရဲ့စာတွေ ကဗျာတွေဟာ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းတဲ့စကား တစ်လုံးမှမပါဘဲ ရိုးရိုးယဉ်ယဉ်ကလေးနဲ့ ဘယ်လောက် အဓိပ္ပာယ်ထိရောက် သလဲဆိုတာ ပြချင်လို့ပါ”ဟုပြောရင်း သူ့စကားကို သဘောကျဟန် သူ့ ဘာသာ တဟားဟား ရယ်နေတော့သည်။ သူ့စကားတွင် ‘သူရေးတာ မဟုတ်’ဟု အတိအလင်းဆိုထားသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့က သူ့အား အထူးအထွေ ဆေဖန်နေစရာ မလိုတော့ပါပေ။

(မှတ်ချက်) ယနေ့တိုင် ဆရာကြီးဒဂုန်နတ်ရှင် အသက် (၈၇) နှစ်၊ ဦးဘသော် အသက် (၈၃) နှစ်တို့မှာ နှစ်ယောက်စလုံး အသက်ရှင်ဆဲ ရှည်ဆဲ ရှိနေပါသေးသည်။

သင်္ခါ

ပေဖူးလွှာ၊ အမှတ်(၄၇) ဧပြီ၊ ၁၉၈၅

ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ဇာတိစိတ်ဓာတ်

‘စကား စကား ပြောပါများ စကားထဲက
ဇာတိပြ’ ဟူသော မြန်မာတို့၏ ဆိုရိုးစကားကို
ကြားဖူးကြပါလိမ့်မည်။ ဤတွင် ထိုဆိုရိုးစကားကို
ထောက်လျက် ‘ဇာတိ’ဟု ဆိုထားသော စကား၏
သဘောကို စဉ်းစားကြည့်မိသည်။ ထိုသဘောကို
စကားပြောသူ၏ ချက်မြုပ်ရာအရပ်ဟု ရုတ်တရက်
ဆိုစရာဖြစ်သော်လည်း ထိုသူ၏အကြိုက်၊ စရိုက်၊
ဝါသနာ၊ ဘဝအမြင်၊ စေတနာ စသည်တို့ကိုလည်း
ဆိုလိုသည်ဟု စဉ်းစားမိခြင်းဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာ
၏သဘောသည် တစ်နည်းအားဖြင့် စကားပြောသူ၏
သဘောပင်ဖြစ်ရာ စာရေးဆရာ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး

၏ ဇာတိဟုဆိုရာတွင် ထိုဇာတိသည် အထက်ကဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း စကား ပြောသူ၏ သဘောမျိုးပင် ဖြစ်သင့်သည်။ သို့ရာတွင် ချက်မြုပ်ရာအရပ် နှင့် ကွဲပြားအောင် ဂျာနယ်ကျော် မမလေး၏ဇာတိဟု ဆိုရမည့်အစား၊ 'ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ဇာတိစိတ်ဓာတ်' ဟု ခေါင်းစီးတင်လိုက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ဇာတိစိတ်ဓာတ်ဟု ဆိုလိုက်သောအခါ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ အကြိုက်၊ စရိုက်၊ ဝါသနာ၊ ဘဝအမြင်၊ စေတနာ တစ်ခုခုဟု ကောက်ယူလိုက်သည်။

ဂျာနယ်ကျော် (ဤမှစ၍ ဂျာနယ်ကျော်မမလေးကို ဂျာနယ်ကျော် ဟု အတိုချဲ့၍ ဖော်ပြပါမည်။) ရေးခဲ့သော လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်များအနက် 'စိတ်' ဝတ္ထု (၁၉၅၁) သည် သူ့အစောဆုံးရေးခဲ့သော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထုကိုထောက်ပါက ဂျာနယ်ကျော်၏စိတ်၌ အစောဆုံးဖြစ်ပေါ်နိုင်သော ဇာတိစိတ်ဓာတ်တွင် အထူးသဖြင့် သူ့ဘဝအမြင်နှင့် စေတနာတို့ကို သိမြင် နိုင်သည်ဟု ကောက်ယူပါသည်။ ထိုဘဝအမြင်နှင့် စေတနာတို့သည် အခြား မဟုတ်၊ မိန်းမတို့သည် ကာယဗလအရာတွင် အများအားဖြင့် ယောက်ျားတို့ လောက် မကောင်းသော်လည်း ဉာဏဗလ၊ စာရိတ္တဗလ အရာတို့အတွင်ကား ယောက်ျားတို့ထက် သာသည့်အခါ သာသည်ဟု ဂျာနယ်ကျော်လက်ခံထား သော ဘဝအမြင်နှင့် စေတနာတို့ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။ 'စိတ်'ဝတ္ထုတွင် ထိုဘဝအမြင်ကို သူဆင်ခဲ့သောဇာတ်လမ်း၌ သိမြင်နိုင်ပါသည်။ သူ့စေတနာ တို့ကို သူသရုပ်ဖော်ခဲ့သော လူ့သဘာဝအဖွဲ့၌ သိမြင်နိုင်ပါသည်။

ဇာတ်လမ်းသည် ကာယကံအားဖြင့် အနိုင်ကျင့်ခံရသော်လည်း မနောက်အားဖြင့် အမှန်တရားအတွက် အလျှော့မပေး၊ အရှုံးမပေးခဲ့သော မြန်မာအမျိုးသမီးပျို ဆရာဝန်မ မစောလင်း၏ ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်လမ်းသည် ဂျာနယ်ကျော်၏ဘဝအမြင် ပေါ်လွင်လာအောင် ဆင်ထား သော ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်လမ်းတွင် မစောလင်း၏ ဒုက္ခကိုလည်း

ကောင်း၊ ထိုဒုက္ခကို ကရုဏာဖြစ်စရာကောင်းအောင်၊ တစ်ဖန် ကရုဏာ ဖြစ်ရာမှ ချီးကျူးစရာကောင်းအောင်လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့ထားသော သူ့စေတနာ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဇာတ်လမ်းသည် ဤသို့ဖြစ်သည်။ မစောလင်းသည် အနိစ္စရောက် သွားသော ဖခင်ဆရာဝန်၏ ဆေးတိုက်ကို ဆက်၍ဖွင့်သည်။ လူနာပရိသတ် အလာများသဖြင့် အလုပ်မနိုင်မနင်းဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ဆေးတိုက် ၌ တွဲဖက်ဆောင်ရွက်ရန် ဆရာဝန်တစ်ဦးကိုရှာရာ ဆရာဝန် ဖေဦး ဆိုသူကို ရသည်။ ဖေဦးသည် လူပျိုဆရာဝန်ဖြစ်သဖြင့် မစောလင်း၏ သူငယ်ချင်း ဖြစ်သူ ချိုချိုသည် မစောလင်းအတွက် စိတ်မချဖြစ်၍ သတိပေးလေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မစောလင်းသည် သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်လှသဖြင့် အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ သာနေခဲ့သည်။

တစ်ခါသော် သမိုင်းဘက်၌ ဝမ်းရောဂါဖြစ်ပွားသဖြင့် မစောလင်း နှင့် ဖေဦးတို့ သွားရောက်ဆေးကုကြရာမှ ညအချိန်မတော် ကိုယ်ပိုင်မော်တော် ကားနှင့် ဖေဦးက မောင်း၍ပြန်လာကြသည်။ ဖေဦးသည် လူရှင်းသောနေရာ သို့ ရောက်လာသောအခါ မော်တော်ကားကိုရပ်၍ ချစ်တင်းစကားဆိုပါတော့ သည်။ မစောလင်းက ပစ်ပစ်ခါခါငြင်းသောအခါ ဖေဦးသည် သူ့ကို မငြင်း နိုင်အောင် မစောလင်း၏ မိန်းမတို့ကူခြေကို အနိုင်ကျင့် ဖျက်ဆီးလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် မစောလင်းသည် ပျော့မလာသည့်အပြင် ပို၍ပင် တင်းလာသည်။ ဖေဦးကို အတွေ့မခံတော့ဘဲ သူ့ဆေးတိုက်ကို ချက်ချင်းပိတ်လိုက်ပြီးနောက် လျှင်ကော်သို့သွား၍ ရှောင်နေသည်။ ထိုသို့ရှောင်နေခိုက် ပဋိသန္ဓေရှိစ ပြုလာ သည်ကိုသိ၍ သန္ဓေကိုဖျက်ရန် ကြံစည်မိသေးသည်။ သို့ရာတွင် သန္ဓေကို မဖျက်တော့ဘဲ သူငယ်ချင်းချိုချိုကို အသိပေး၍ အကူအညီတောင်းသည်။

ချိုချိုသည် အင်းစိန်ဘက် ခြံတစ်ခြံ၌ မစောလင်းကို လှည့်လှည့်ဆီး မသိအောင်ထားသည်။ အချိန်တန်သောအခါ မစောလင်းသည် သား

ယောက်ျား ဖွားမြင်သည်။ သို့ရာတွင် အနိုင်ကျင့်ခံခဲ့ရသည်ကို စိတ်မကျေ
 သော မစောလင်းသည် သားငယ်၏ မျက်နှာကို မကြည့်ဘဲ သားငယ်ကို
 ဖေဦး၏ အိမ်သို့ ပို့လိုက်သည်။ သားငယ်သည် ဖေဦး၏ အိမ်၌ သေဆုံးသည်။
 ကလေးသတ်မှု ပေါ်လာ၍ တရားရုံးက ဖေဦးကို အရေးယူသောအခါ
 မစောလင်းသည် အရှက်ကိုမငဲ့ဘဲ တရားရုံးသို့ သွား၍ အဖြစ်မှန်ကို တင်ပြ
 သည်။ ဖေဦးသည် သူ့အရက်မူး၍ အိမ်ပြန်အလာတွင် ကလေးကိုတွေ့၍
 တွန်းဖယ်မိကြောင်း ထွက်ဆိုရလေတော့သည်။ ထိုဇာတ်လမ်းသည် ဂျာနယ်
 ကျော်၏ ဘဝအမြင်ကို ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြနိုင်သော ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည်
 ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ဂျာနယ်ကျော်၏ မစောလင်းသရုပ်ဖော်အဖွဲ့ကို ဆိုပါမည်။ သူ
 သရုပ်ဖော်ခဲ့သော မစောလင်း၏ လူ့သဘာဝအဖွဲ့တွင် ဂျာနယ်ကျော်၏
 ကရုဏာစေတနာ၊ ချီးကျူးစေတနာတို့ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ မစောလင်းသည်
 ဆေးပညာ၌ စိတ်ဝင်စား၍ အမြဲလေ့လာကြောင်း၊ လူနာ၏ ကျန်းမာရေးကို
 ဂရုစိုက်ကြောင်းတို့ကို စာဖတ်ပရိသတ် လေးစားလာကြအောင် ရှေးဦးစွာ
 ဖော်ပြပါသည်။ ဆေးသုတေသန ပောပြောပွဲတစ်ခုတွင် မစောလင်း တင်ပြ
 သော အချက်အလက်တို့ကြောင့် အချီးကျူးခံရသည်ကို သရုပ်ဖော်ရာတွင်
 ဂျာနယ်ကျော်က “ဒေါက်တာနန္ဒက အခုပြောခဲ့တဲ့စကားတွေ ကျွန်တော့်ကို
 ရေးပေးပါ။ ရှေ့အပတ် (ဆေးသုတေသန) မဂ္ဂဇင်း၌ ထည့်ချင်လို့ပါဟု ပြော
 လာသည်” ဟု ရေးခဲ့ပါသည်။ အိမ်ထောင်ရေးကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မစောလင်း
 ပြတ်သားပုံကိုလည်း သရုပ်ဖော်ခဲ့သည်။ သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော်က
 “ကိုယ်တော့လေ... လင်ယူ၊ မယားယူကိစ္စကို အချစ်နှင့်သာလုပ်ချင်တယ်။
 ကိုယ်က တကယ့်ကို ချစ်လာတဲ့အချစ်နဲ့မှ အိမ်ထောင်ပြုမယ်” ဟု မစောလင်း
 က သူငယ်ချင်းချိုချိုပြောကြောင်း ရေးခဲ့ပါသည်။

သူ့ဆေးတိုက်အတွက် ဆရာဝန်ဖွဲ့ကို မစောလင်း ငှားသဖြင့် ဆေးတိုက်၌ ဖွဲ့အလုပ်ဝင်နေစဉ် လူကဲခတ်တတ်သော သူငယ်ချင်းချိုချိုက ဖွဲ့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သတိပေးရှာပါသည်။ သို့ရာတွင် မစောလင်းသည် ပေါ့ပေါ့တန်တန် သဘောထား၍ အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ နေလိုက်သည်။ ထိုသို့ နေလိုက်ပုံကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော်က -

‘လူရဲ့မျက်နှာမှာ အဓိပ္ပာယ်တစ်ခုခုကိုဆောင်တဲ့ အသွင်အပြင်မျိုး ရှိရမယ်။ သူ့ကိုကြည့်ရတာ ဘာအဓိပ္ပာယ်မှမရှိသလိုဘဲ’
‘ဟုတ်တယ် ရုပ်ကတော့ တစ်မျိုးပဲ။ လှတယ်ဆို’
‘ချိုချိုက အဲဒီရုပ်ပုံမျိုးကို မကြိုက်တာ’
‘တော်ပါတော့ကွယ်။ ရုပ်ရှင်သွားရအောင်...’ ဟု ရေးခဲ့ပါသည်။
ထိုသရုပ်ဖော်အဖွဲ့သည် မစောလင်း ဒုက္ခရောက်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း တစ်ခုဖြစ်သည်။

ထို့နောက် မစောလင်းသည် မိန်းမတို့ကုန္ဒ အဖျက်ခံရသည်။ နောက်တစ်နေ့၌ မစောလင်း၏ဆေးတိုက်သို့ ဖွဲ့ရောက်လာသောအခါ စိတ်နာကြည်းနေသော မစောလင်းသည် ခပ်ပြတ်ပြတ်ပြောလိုက်သည်။ မစောလင်း စိတ်နာကြည်း၍ စိတ်ပြတ်ပုံကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော် က -

‘ဒါနောက်ဆုံးပဲရှင်၊ ကျွန်မကို ဘယ်တော့မှ လာမတွေ့နဲ့’
‘ကျွန်တော် ဆေးတိုက်ကို လာရပါမယ်’
‘မလာနဲ့၊ ရှင်ကိုအလိုမရှိတော့ဘူး။ ဆေးတိုက်ကို ပိတ်လိုက်ပြီ၊ မနက်ဖြန်ကစပြီးပိတ်တယ်’
‘မစောလင်း ဘယ်လို ပြောလိုက်တာလဲ၊ ကျွန်တော် မစောလင်းကို ဘယ်လောက်ချစ်သလဲ’
‘ကျွန်မက တစ်စက်ကလေးမှ မချစ်ဘူး။ ဘယ်တော့မှမမျှော်လင့်နဲ့’ ဟု ရေးခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် မစောလင်းသည် လွိုင်ကော်မြို့သို့ စိတ်ပြေလက်ပျောက် သွား၍ ရှောင်နေသည်။ ထိုသို့ရှောင်နေစဉ် မစောလင်းသည် ကလေးအမေ ဖြစ်စပြုလာသည်။ ကရုဏာသက်ရောက်စရာဖြစ်လာသော မစောလင်းကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော်က -

‘မိမိ၏ ရင်ခုန်သံကိုသာ ကြားနေရသည်။ ရင်တစ်ခုလုံးကို ဒိန်းခနဲ ဒိန်းခနဲ လာတောင့်သည့်အခါ နားထင်တွင် ပဲ့တင်ရိုက်သွားသည်။ မစောလင်း သည် မိမိကိုယ်ကို ရှုံ့ရှာသောစိတ်ဖြင့် တအားကုန် ရုန်းကန်လေသည်။ ကလေးအမေ ဖြစ်ရတော့မှာပါကလား။ မစောလင်းအပေါ်သို့ အမှောင်ကြီး ကျလာသည်။ မစောလင်းမူးမေ့သွားသည်’ဟု ရေးခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် မစောလင်းသည် သန္ဓေဖျက်ရန် ကြံစည်မိပုံ။ သို့ရာတွင် ဖြစ်လိုရာဖြစ်ပါစေ၊ သူ့ပယောဂကြောင့် အသက်တစ်ချောင်း မဆုံးရှုံးသင့်ဟု ယူဆလာပုံတို့ကို သရုပ်ဖော်ပါသည်။ သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော်က -

‘မနက်အစောကြီး မစောလင်းသည် မနေ့ကယူလာသော သန္ဓေ ဖျက်ဆေး ထည့်ထားသည့် လွယ်အိတ်ကိုလွယ်လျက် ဘီလူးချောင်းသို့ သွားလေသည်’ဟုလည်းကောင်း၊

‘လွယ်အိတ်ထဲမှ ဆေးပုလင်းကို ထုတ်ယူသည်။ ပုလင်းကို လက်ဖြင့် ဆကာ ဆကာ လုပ်ပြီးနောက် တအားလွဲကာ မြစ်လယ်သို့ ပစ်လိုက်သည်။ အသက်ရှင်ခွင့်ပေးမယ်ဟု အသံထွက်အောင် ရေရွတ်လိုက် သည်’ဟုလည်းကောင်း ရေးခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် လွိုင်ကော်သို့ရောက်လာသော ချိုချို၏ချစ်သူ ကိုသက်ရင်အား အကုန်ဖွင့်ပြောလိုက်သည်။ အရုံးမပေးဟုလည်း ပြောသည်။ ပြောပုံကို ချီးကျူးစရာဖြစ်အောင် သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော်က -

‘ကျွန်မ ကောင်းကောင်း နေမကောင်းဘူးရှင့်’ဟု အစချီကာ မစောလင်းသည် သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပြောပြနေသည်။

‘ကျွန်မတို့မိန်းမဆိုတာ မိန်းမဘဝကိုက တစ်ပန်းရှုံးပြီးသား ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလိုရှုံးနိမ့်တဲ့ဘဝမှာ ဒီလိုတစ်ခါထပ်ဖြစ်ရတယ်ဆိုတော့ ကျွန်မစိတ်ထဲမှာ အားချင်းမမျှလို့ ဘယ်လောက်နာကြည်းသလဲဆိုတာ မပြော နဲ့တော့။ ဒါပေမဲ့လေ မိန်းမအဖြစ်မှာသာ ရှုံးနိမ့်လျှင် ရှုံးနိမ့်ပါစေ။ စိတ်ကို တော့ ဘယ်တော့မှ မယုတ်ညံ့စေဘူး’ဟု ရေးခဲ့ပါသည်။

ထိုနောက် ကိုသက်ရင်မှတစ်ဆင့် မစောလင်း၏ ဒုက္ခကို သိလာ သော သူငယ်ချင်းချိုချို၏စီမံချက်အရ လူသူလေးပါးမသိနိုင်အောင် ချိုချို ငှားရမ်းထားသော အင်းစိန်မြို့အနီးရှိ ခြံတစ်ခြံသို့ မစောလင်း မျက်နှာ မြင်ရန် ရောက်လာသည်။ ထိုခြံထဲ၌ သားယောက်ျားကလေး ဖွားမြင် သည်။ ထိုကလေးကို သူတာဝန်ယူ၍ မွေးပါရစေဟု ချိုချိုကပြောပါသည်။ သို့ရာတွင် မစောလင်းက ငြင်းဆန်သည်။ ငြင်းဆန်ပုံကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော်က -

‘ဒီမှာချိုချို မှန်တာသာဖြစ်ပါစေ၊ ကလေးကို သူ့ဆီသွားပို့လိုက် မယ်။ သူ့ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ကလေးကို ချိုချိုကလည်း မွေးမထားရဘူး။ ကိုယ်လည်း မွေးမထားဘူး’ဟု ရေးခဲ့ပါသည်။ ထိုနောက် မစောလင်း၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ချိုချိုကိုယ်တိုင် ကလေးကို သွားပို့သည်။ ဖေဦးအိမ်၌ ဖေဦး၏ တပည့်ကိုသာ တွေ့ရသဖြင့် ဖေဦးနှင့်ရသောကလေးဟုပြော၍ ကလေးကို ထားပစ်ခဲ့သည်။

ထိုနောက် ကျန်းမာလာသောအခါ မစောလင်းသည် အင်းစိန်မြို့မှ မိမိ၏အိမ်သို့ ပြန်လာသည်။ အိမ်၌ရှိနေစဉ် ‘မွေးစကလေးငယ်ကို သတ်ပစ် သောဆရာဝန်၊ ထူးဆန်းသောကလေး၊ ကလေးအမေ ဘယ်သူလဲ’ ဟူသော သတင်းကို မစောလင်းသည် သတင်းစာထဲ၌ ဖတ်လိုက်ရသည်။ အမှုတွင် ဖေဦး၏ အိမ်နီးနားချင်းတို့၏ သက်သေထွက်ချက်များအရ ကလေးကို ဖေဦး သတ်သည်ဟု ယူဆချင်ကြသလိုလို ဖြစ်နေသည်။ သို့သော်လည်း ကလေးအမေကို မသိရသဖြင့် ထင်မြင်ချက်အမျိုးမျိုး ပေးနေကြသည်။

ထိုအချိန်တွင် မစောလင်းသည် မိမိကို ကဲ့ရဲ့ကြမည်၊ ရှုတ်ချကြမည်ကို သိပါလျက် ပရိသတ်အား အမှန်သိကြစေလိုသောစိတ်ဖြင့် တရားရုံးသို့ ကိုယ်တိုင်သွား၍ အစစ်ခံသည်။ အစစ်ခံသော မစောလင်းကို ချီးကျူးစရာကောင်းအောင် သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဂျာနယ်ကျော်က -

‘မိမိအပေါ်တွင် ဘယ်လိုပင် အထင်ရောက်ကြသည်ဖြစ်စေ၊ အမှန်သည်သာ တရားခြင်းအစစ်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ထားသည်။ မိန်းမဘဝ၏ နစ်နာချက်ကို မိန်းမတစ်မျိုးလုံးကိုယ်စား မားမားရပ်ကာ မိန်းမဘက်က ပြောဆိုသင့်သည်ဟု သိမြင်သည်ဖြစ်၍ (မစောလင်းသည်) ပရိသတ်ကိုလည်း မရွံ့၊ ရှေ့နေများ ကိုလည်း မရွံ့၊ သူဖြစ်သမျှ ပျက်သမျှ အကြောင်းကို မေးသမျှ ဖြေကြားသည်။ နိဂုံးချုပ်၌ မစောလင်းက ကျွန်မတို့မိန်းမများဟာ စိတ်ယုတ်ညံ့တဲ့ယောက်ျားရဲ့ နိုင်ထက်စီးနင်းမှု ခံရတတ်တဲ့သဘောကို တင်ပြချင်လို့ ကျွန်မဟာ ကလေးအမေပါဟု အမှန်ကိုပြောရပါတယ်” ဟု မစောလင်း၏ အစစ်ခံပုံကို ရေးခဲ့ပါသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် သတင်းစာများ၌ ‘ဒေါက်တာဖေဦးက အရက် မူးနေ၍ ကလေးကို မိမိလက်ဖြင့် တွန်းဖယ်ပစ်မိပါသည်ဟု နောက်ဆုံး ထွက်ဆိုပြီ’ဟု ပါလာသည်ကို ဖတ်လိုက်ကြရသည်။ ထိုသတင်းကို ဖတ်ပြီး နောက် မစောလင်း၏ သူငယ်ချင်း ချိုချိုကမူကား မိမိကိုယ်ကို ကလေးအမေ ပါဟုမပြောဘဲ နေနိုင်ပါလျက်၊ အမှန်ကို သိကြစေလိုသောစိတ်ကြောင့် မစောလင်းသည် တိုင်းကျော်ပြည်ကျော် အရှက်တကွဲဖြစ်ရသည်ကို နှမြောတသ၍ ရင်ဆို့လာကြောင်း ဂျာနယ်ကျော်မမလေးက သူ့ကရုဏာ စေတနာကို သွယ်ဝိုက်ကာဖော်ပြ၍ ‘စိတ်’ဝတ္ထုကို အဆုံးသတ်လိုက်ပါသတည်း။

ဇော်ဂျီ
ကလျာမဂ္ဂဇင်း

စာဖတ်တဲ့အလေ့အကျင့်

လူရယ်လို့ဖြစ်လာကြလို့ စာဖတ်တတ်ကြရင် စာဖတ်တဲ့အလေ့အကျင့်ရှိကြဖို့ အားပေးကြတယ်။

‘စာအုပ်စာပေ လူ့မိတ်ဆွေ’

‘အလိမ္မာ စာမှာရှိ’ ဆိုတဲ့စကားတွေ ရှိကြတယ်။ ‘စာဖတ်မှ စာတတ်မှာ’ဆိုတဲ့ အသိတရားကို ငယ်စဉ်ကတည်းက လူကြီးမိဘ ဆရာသမားတွေက ဦးနှောက်ထဲ သွင်းပေးကြတယ်။ ဩဝါဒပေးကြတယ်။

ဘယ်လိုစာမျိုး ဖတ်ရမှာလဲဆိုတော့ စာကောင်း ပေကောင်း ဖတ်ကြရမယ်။ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်တဲ့ စာတွေကို ရှောင်ရမယ်လို့လည်း ဆုံးမကြတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဘယ်စာမျိုးကို စာကောင်း ပေကောင်းခေါ်သလဲ။ ဘယ်စာမျိုးကို အဆိပ်အတောက်

ဖြစ်တယ်ဆိုတာတော့ လှေခါးထစ် စည်းကမ်းဥပဒေတွေတော့ ဘယ်သူကမှ သတ်မှတ်ပြီး ရေးချထားတာတွေတော့ မတွေ့ရဘူး။ ဒီတော့ ဖြစ်တတ်ကြုံရတတ်တာတွေ အမျိုးမျိုးရှိတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်လောက်က ဝတ္ထုတွေဟာ ကာလ သားသမီးတွေရဲ့ အကျင့်စာရိတ္တကို ပျက်စီးစေတယ်ဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ လူကြီးပိုင်းမှာ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီတော့ သားသမီးတွေကို ဝတ္ထုမဖတ်ရလို့ တစ်ချက်လွတ်အမိန့်ထုတ်ပြီး စည်းကြပ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါနဲ့တင် ရပ်တန်းက မရပ်ကြသေးဘဲ အဲဒီလိုအတွေးအခေါ်ရှိကြတဲ့ လူကြီးသူမတွေက ဆရာတော်ကြီးတွေကိုတောင် အကူအညီတောင်းပြီး ဝတ္ထုတွေနဲ့ ဝတ္ထုတွေပါတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေကို လမ်းဆုံလမ်းခွဲမှာ မီးပုံရှိတဲ့အထိ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီတော့ ဒီကိစ္စကို သဘောမတူတဲ့ စာရေးဆရာတွေ၊ မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ် ထုတ်လုပ်သူတွေနှင့် အပြန်အလှန်ရေးကြ၊ လူသိရှင်ကြားပြောကြလို့ အတော်ကလေး ဂယက်ရိုက်ခဲ့ဖူးတယ်။

တကယ်တော့ ဝတ္ထုဖတ်တာဟာ လူငယ်တွေပျက်စီးတယ်လို့ တစ်ယူသန်ရှိတဲ့လူကြီး တွေက ဆရာတော်ကြီးတွေကို ဆွဲထည့်ကြတာပါပဲ။ ဆရာတော်ကြီးတွေက သူတို့အနားမှာရှိတဲ့ လူကြီးလူကောင်း ဥပသကာ၊ ဥပသီဇနီတွေရဲ့စကား ဟုတ်မှာပဲလို့ ယုံကြည်လိုက်ကြတယ်။ တစ်ဖက်က ဘယ်လို အကျိုးအကြောင်း ပြောစရာရှိတာတွေကို ကြားနာဖို့ အခွင့်မရကြတော့ လူသိရှင်ကြား အငြင်းပွားသဘောကွဲလွဲမှုကြီးတစ်ခုဖြစ်ပြီး အပြန်အလှန် ရေးကြ ပြောကြတဲ့အထဲ ပါကြရတဲ့ ဆရာတော်ကြီးများအဖို့ နစ်နာတာပေါ့။

‘တစ်ခုလေးရှိ သာသနာပိုင်တက်လျှောက်’ ရသလားဆိုတဲ့ စကား ရှိတယ်။ ဒီဝတ္ထုဖတ်တဲ့ကိစ္စဟာ ဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ ခြေဖဝါးမှာ ကပ်တဲ့ ဖုန်လောက်မှ တန်ဖိုးမရှိပါဘူး။ အဲဒါကို ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်ခဲ့ဖူးတာကို ပြန်ပြီး အမှတ်တရ တင်ပြချင်တာပါပဲ။

ဝတ္ထုဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို တကယ်ဖြစ်တာမဟုတ်ဘဲ စာရေးဆရာက စိတ်ကူးနှင့်ရေးတဲ့စာပေလို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် သုံးကြတယ်။ တကယ်တော့ ၅၅၀ နိပါတ်တွေကိုလည်း ဇာတ်ဝတ္ထုလို့ ခေါ်ကြတာပဲ။

စာပေမှာ ဝတ္ထုတိုရှည်၊ ကဗျာ၊ သုတစာပေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ အစရှိသည်ဖြင့် အမျိုးအစားအများကြီးရှိပါတယ်။ သုတစာပေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ၊ ဒဿနိကစာပေတွေကိုတော့ အထက်လွှာ အတန်းအစားမှာထားတတ်ကြတယ်။ ဝတ္ထုစာပေကျတော့ ပုံရိုင်းရိုင်းနှိုင်းရရင် ‘မယားပါသား’၊ ‘ပြင်တလင်းသား’ လို့ နေရာမှာထားပြီး အထင်သေးကြတဲ့လူတွေရှိတယ်။

မကြာမကြာဆိုသလို ကိုယ့်အပေါင်းအသင်းတွေထဲမှာ “ကိုယ်တို့တော့ ဝတ္ထုများ ဘယ်တော့မှမဖတ်ဘူး၊ အလကား အချိန်ကုန်တယ်” လို့ ပြောကြတဲ့သူတွေ တွေ့ဖူးပါတယ်။ အဲသလို ဝင့်ကြွားတဲ့လေသံနှင့် ပြောကြတယ်။ ဝတ္ထုဆိုတာ သူတို့နှင့် အဖက်မတန်သလိုပဲ။

တစ်ခါက လူငယ်တစ်ဦးက ကိုယ့်စာအုပ်စင်မှာ စုံထောက်ဝတ္ထုစာအုပ်တွေမြင်တော့ “ဟင် စုံထောက်ဝတ္ထုတွေ ဆရာမကြီးက ဖတ်သလား” လို့ မေးတယ်။ သူ့စိတ်ထဲမှာ အိမ်က လူငယ် သားသမီး မြေးတွေဖတ်တာပဲ လို့ထင်တယ်။ သူတို့လည်းဖတ်တာပဲ၊ ကိုယ်လည်း ဖတ်တာပဲလို့ ဖြေလိုက်တော့ အတော်အံ့ဩသွားပုံရတယ်။ “ငါတော့ အတော်အမှတ်လျော့သွားပြီ” လို့ အောက်မေ့မိပါတယ်။ အချိန်မရလို့သာပေါ့။ ကိုယ်က ဆက်ပြောလိုက်ချင်ပါသေးတယ်။ စုံထောက်ဝတ္ထုတင် ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ အချစ်ဝတ္ထုသည်းထိတ်ရင်ဖို၊ တစ္ဆေသရဲဝတ္ထု၊ ကာတွန်း အစုံဖတ်တာပဲလို့။

စာဖတ်တယ်ဆိုတာ အရသာကို သိတတ်ဖို့လိုတယ်။ အစားအသောက်အရသာကို သိဖို့ဆိုရင် အစားမျိုးစုံစားဖူးမှ အရသာကို သိတတ်မှာပေါ့။ စာဖတ်ရာမှာလည်း ဒီလိုပဲ။ စာတွေ အမျိုးမျိုးဖတ်မှ စာရဲ့အရသာကို

သိတတ်တာပဲ။ အဲဒီလိုအခါကျမှ ဘယ်စာဟာဖြင့် စာကောင်းပေကောင်းပဲ။ ဘယ်စာမျိုးကတော့ အဆိပ်အတောက်ပဲဆိုတာ ခွဲခြားသိနိုင်မှာပါပဲ။

ဒီတော့ အရေးကြီးတာက စာဖတ်တတ်စ နုနယ်တဲ့ကလေးတွေကို စာရဲ့အရသာကို သိတတ်တဲ့လူကြီးတွေက ရွေးချယ်ပေးဖို့ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြဖို့လိုပါတယ်။

ကျောင်းစာကြည့်တိုက်တွေမှာ ကျောင်းသားအရွယ်တွေနှင့် သင့်လျော်မယ့် စာအုပ်တွေထားပေးဖို့ လိုပါတယ်။

ကိုယ်တို့ ကံကောင်းပါတယ်။ ကိုယ်ပညာသင်ခဲ့ရတဲ့ (နေရှင်နယ်ကျောင်း) အမျိုးသားကျောင်းဆိုတာ အစိုးရရဲ့ထောက်ပံ့မှုနဲ့ စေတနာရှင်များရဲ့အလှူငွေ နှစ်ခုပေါင်းစပ်ပြီး ရပ်တည်ရတဲ့ ကျောင်းတွေဖြစ်ပါတယ်။ သင်တဲ့ဆရာတွေကလည်း တက္ကသိုလ်ကနေ ဘွဲ့ရသူတွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။ (ခုနစ်တန်း) အလယ်တန်းအထိ သင်တဲ့ဆရာတွေဟာ ဆယ်တန်းလောက်ပဲ အောင်ကြပါတယ်။ လခဆိုတာလည်း ပြည့်ပြည့်ဝဝ မရရှာကြပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူတို့တွေဟာ ၁၉၂၀ ခုနှစ် ကျောင်းသားသပိတ်ကြီးမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့သူတွေမို့ စေတနာကတော့ဖြင့် ပြည့်ဝရုံမက လျှံနေပါတယ်။

ဘယ်လိုကဘယ်လို ငွေကြေးရတယ်မသိဘူး။ ကျောင်းစာကြည့်တိုက်မှာ ကျောင်းသားအရွယ်တွေဖတ်ဖို့ Bright Story Readers ခေါ်တဲ့ စာအုပ်ပါးလေးတွေရှိတယ်။ စာလုံးကြီးတွေနဲ့ တစ်အုပ်မှ စာမျက်နှာအလွန်ဆုံး ၂၀ လောက်ရှိတယ်။ အဲဒီစာအုပ်တွေက စင်ဒရဲလား၊ မန်းဖြူနှင့်လူပုလေးဆိုတဲ့ နတ်သမီးပုံပြင်တွေဖြစ်လာ။ ကိုယ်တို့ လေးငါးတန်းဆိုရင် ကောင်းကောင်းဖတ်နိုင်တယ်။ ဒါထက် အဆင့်မြင့်သွားတော့ Retold Series ခေါ်တဲ့ ၈၂၀ဝဝဝတ္ထုတွေကို အတိုချုံးပြီး အလွယ်အလျယ်စာနဲ့ပြန်ရေးထားတဲ့ စာအုပ်တွေ၊ ရှိတ်စပီးယားရဲ့ပြဇာတ်တွေကို ဝတ္ထုပုံစံနဲ့ လွယ်အောင် ပြန်ရေးထားတာတွေရှိတယ်။ အဲဒီလိုစာအုပ်တွေက ခုနစ်တန်းအောင်ပြီး

ဆယ်တန်းမအောင်ခင်မှာပဲ ဖတ်လိုပြီးတာပဲ။ ဆယ်တန်းရောက်တော့ အဲသလိုချုံ့ပြီး အလွယ်ရေးထားတဲ့ ဂန္ထဝင်စာအုပ်တွေကို မူရင်းအတိုင်း ဖတ်တော့တာပဲ။ ဂန္ထဝင်စာအုပ်တွေရဲ့အရသာ တွေ့ခဲ့ပြီးတဲ့အတွက် စာကောင်းပေကောင်းဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုတာ စိတ်ကသိနေတယ်။

တကယ်တော့ ဇာတ်လမ်းကို သိနေပြီးသားဖြစ်လို့ ဖတ်ခဲ့ပြီးသားပဲ ဆိုပြီး လျစ်လျူမရှုခဲ့ဖူးဘူး။ အင်း-ဟင် ငယ်ငယ်တုန်းက ဖတ်ခဲ့တဲ့စာအုပ်က စာမျက်နှာ ၁၀၀ ကျော်လောက်ရှိတာပဲ။ အခုစာအုပ်ကြီးတွေက စာမျက်နှာ လေးငါးရာမကဘူး။ ဘာတွေထူးပါလိမ့်လို့ သိချင်မိတယ်။ ဒီလို သိချင်စိတ် နဲ့ဖတ်တော့ အရသာထူးတာတွေ တွေ့ရတာပေါ့။

ငယ်စဉ်က ဆန်း၊ နွားနို့ထမင်းလေ လူကြီးတွေခွဲပေးတာ စားဖူးပြီး တော့ အရွယ်ရောက်တော့လည်း နွားနို့ထမင်းကိုပဲ ထန်းလျက် သာကူဆမ်း၊ အုန်းသီးဆန်ဖြူးပြီးစားရတော့ ငယ်ငယ်က စားဖူးတဲ့ နွားနို့ထမင်းအရသာ ထူးသွားသလိုပါပဲ။

စာပေရဲ့အရသာဟာလည်း ဒီလိုပါပဲ။ ငယ်ငယ်က စားဖူးတဲ့ အစားအစာ အရသာကောင်းတာကို ကြီးလာတော့ အဆာပလာအမျိုးမျိုးနဲ့ လှုပ်စားတတ်သလို အသက်အရွယ် ရင့်ကျက်လာလေလေ စိတ်ကူးကို ထွယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြန့်ဖြန့်ပြီး 'ဂေါ်စရ' ဆိုတဲ့ ကျက်စားမှုကြောင့် စာကောင်း ပေကောင်းဆိုတာ ရိုးသွားတယ်။ ခေတ်နောက်က ကျန်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ခေါ်ပါဘူး။ ကိုယ့်စိတ်ကူးဉာဏ်သွားသလောက် ဆန်းသစ်နေတာပါပဲ။

ဥပမာဆိုကြပါစို့။ ငယ်ငယ်ကကြားဖူးတဲ့ အိစ္စပ်ပုံပြင်ထဲက အမဲသားတုံးချိုပြီး ချောင်းတံတားပေါ် လျှောက်သွားတဲ့ ခွေးတစ်ကောင်၊ သူ့ပါးစပ်ထဲက အမဲသားတုံး ရေထဲပြုတ်ကျတဲ့ပုံပြင်လေးပဲ ကြည့်ပါဦး။

'အမဲသားတုံးချိုလာတဲ့ ခွေးဟာ ငါလိုခွေးမို့ ဒီလိုအမဲသားတုံးချို ရတာပဲ။ ငါလိုခွေးမျိုး မရှိဘူး'လို့ မာန်မာနတက်တာတွေ၊ ချောင်းချေပြင်

ပေါ်က သူ့အရိပ် သူပြန်မြင်လိုက်တော့ 'သယ် ငါ့ကို ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင် လုပ်တဲ့ခွေး ရှိသေးတယ်ကိုး' လို့ မစ္စရိယစိတ်တွေ ဖြစ်လာတာတွေ။ 'အံမယ် ဒင်းလိုကောင်မျိုး ရှိနေရသေးသလား၊ မရှိစေရဘူး' အစရှိသဖြင့် ဒေါမနဿ တွေ ဖြစ်လာတာတွေ။ အဲသလို မစ္စရိယစိတ်တွေ၊ ဒေါမနဿစိတ်တွေ လွန်ကဲပြီး 'ဒင်းဆီက အမဲသားတုံးကို ယူမဟဲ့' ဆိုတဲ့ လောဘစိတ်နဲ့ အတင်းဟပ်လိုက်တော့ သူချီလာတဲ့ အမဲသားတုံး ရေထဲ ပြုတ်ကျသွား တော့တာပဲ။

အဲသလို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး တွေးလိုက်တော့ လောကမှာ မစ္စရိယ စိတ်၊ ဒေါသစိတ်၊ လောဘစိတ်တွေဟာ အကျိုးပျက်စီးစေတယ်ဆိုတဲ့ သဘောတရားဟာ ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လာတော့တာပဲ။

ဒီတော့ ကလေးဘဝက ကြားနာခဲ့ ဖတ်ဖူးခဲ့တဲ့ အိစ္စပုံပုံပြင်ကလေး ဟာ သူတစ်ဦးရဲ့ဘဝမှာ အဖိုးတန်တဲ့ သင်ခန်းစာတစ်ခု ပေးနိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် စာပေရဲ့တန်ဖိုးဟာ တစ်သက်လုံး သုံးလို့မကုန်အောင် ရယူနိုင်ပါတယ်။

စာပေဆိုတာ ရေးတဲ့သူက ဦးနှောက်ထဲက အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ နှလုံးသားရဲ့ခံစားမှုကို အရင်းတည်ပြီး စာတစ်စောင် ပေတစ်စောင် ဖြစ်လာ အောင် ဖန်တီးကြရတာပါ။ လွယ်လွယ်နဲ့ ဖြစ်မလာနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် စာပေဆိုတဲ့ အမျိုးအစားထဲမှာ အကျုံးဝင်တဲ့ ဝတ္ထုတိုရှည်၊ သုတစာပေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ၊ ဒဿနိကစာပေတွေဟာ ဖတ်သင့်ဖတ်ထိုက်တာတွေချည်း ပါပဲ။ ကိုယ့်ရဲ့ စာဖတ်နိုင်စွမ်းရှိသလောက် ဖတ်ကြရတာပဲ။ ကိုယ့်ရဲ့ စွမ်းအားနဲ့ အလှမ်းမမီလို့ မဖတ်နိုင်တာတွေထားပြီး ဖတ်နိုင်သလောက် တော့ ကြိုးစားပြီး ဖတ်ကြရတာပဲ။

စာပေရဲ့အရသာကို သိတတ်လာတဲ့အခါကျတော့ ဘယ်လိုစာမျိုးပဲ ဖတ်ဖတ် အရသာကို သိတတ်တယ်။ စုံထောက်ဝတ္ထု၊ သည်းထိတ်ရင်ဖို

သူ့အဖို့ဝတ္ထုတွေ ဖတ်တဲ့အခါမှာ ဝတ္ထုကောင်းရဲ့ အရည်အသွေးရှိတဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ရွေးပြီးဖတ်တတ်လာတယ်။

ကိုယ့်အဖို့မှာ ငယ်စဉ်က ရှားလော့ဟုမ်း (Sherlock Holmes) စုံထောက်ဝတ္ထုတွေ အတွဲပေါင်းများစွာ ဖတ်ခဲ့ရတယ်။ စုံထောက်ကြီး ရှားလော့ဟုမ်းနဲ့ သူနှင့်အတူ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဒေါက်တာဝပ်ဆင်တို့ရဲ့ လုပ်ငန်းမှုတွေကို အတော်ပဲစွဲလမ်းခဲ့တယ်။ ဆေးတံကြီးခဲပြီး စဉ်းစားခန်း ဝင်နေတဲ့ ရှားလော့ဟုမ်းရဲ့ရုပ်ပုံလွှာကို တကယ့်အသက်ရှင်နေတဲ့လူကြီးလို ဖျတ်စိထဲမှာ မြင်နေတယ်။ သူနေတဲ့ လန်ဒန်မြို့၊ ဘောကာလမ်းဆိုတာကို ကိုယ်တိုင်ရောက်ဖူးသလိုပဲ စာဖတ်သူရဲ့စိတ်အာရုံထဲမှာ အဲသလို ထင်မြင် ဆောင်ရေးတတ်တဲ့ စာရေးဆရာ ဆာကွန်နွဲဒိုင်းကို စိတ်ဝင်စားပြီး သူ့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ရှာဖွေဖတ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။

စုံထောက်ကြီးရှားလော့ဟုမ်းဆိုတာ စာဖတ်သူတွေအဖို့ တကယ် အထက်ဝင်ပုံ အဖြစ်အပျက်တစ်ခုရှိပါတယ်။ တစ်ခါတော့ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ဘျောင်းသားလူငယ်တွေ လန်ဒန်မြို့ကို အလည်အပတ်ရောက်လာကြတယ်။ သူတို့ကို ဧည့်ခံလိုက်ပို့တဲ့သူက ကဲ ဘယ်ကို အရင်ဆုံးသွားကြမလဲဟေ့။ လန်ဒန်တာဝါကြီးလား။ ဝက်(စ)မင်စတာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသွားမလားလို့ ဆိုလိုက်တယ်။ ဒီကျောင်းသားတွေက တစ်သံတည်း ပြောလိုက်တယ်။

“ဘောကာလမ်းမှာရှိတဲ့ ရှားလော့ဟုမ်းနေတဲ့ အိမ်ကိုသွားချင်တယ်”

စုံထောက်ဝတ္ထုတွေဖတ်တဲ့အခါမှာ ဘယ်အမှု ဘယ်လိုစုံထောက် လုပ်တယ်၊ ဘယ်လိုသည်းထိတ်ရင်ဖို စွန့်စားရတယ်ဆိုတဲ့ ဇာတ်လမ်းတွေက ဝင်နေတုန်းတော့ စွဲတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဝတ္ထုအရေအတွက်များစွာ ဖတ်ပြီးတဲ့ အခါမှာတော့ ဇာတ်လမ်းတွေ မမှတ်မိပါဘူး။ အဓိကဖြစ်တဲ့ အရာသာတော့ စုံထောက်ရှားလော့ဟုမ်း အစရှိတဲ့ ဇာတ်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ

တွေသာ အသက်ဝင်ပြီး သတိရနေတာ။ သူတို့စုံထောက်တဲ့ အမှုအခင်း သောင်းခြောက်ထောင်တွေကို မမှတ်မိနိုင်ပါဘူး။ အဲဒီအချက်ဟာ စုံထောက် ဝတ္ထုတွေဖတ်ရတဲ့ အရသာပါပဲ။

အခု မျက်မှောက်ခေတ်မှာပေါ်တဲ့ စုံထောက်ဝတ္ထုတွေဟာလည်း အဲဒီအရသာကို ခံစားရတာပဲ။ ဒင်းနစ်ဝိုတလီ (Dennis Wheatley) ရေးတဲ့ သူလျှိုဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတွေလည်း ဒီလိုပါပဲ။ သူဖန်ဆင်းထားတဲ့ တရယ်ဂရီ ဆဲဗလပ်(စ်) အစရှိတဲ့ဇာတ်ဆောင်တွေကို လူအစစ်လို စွဲလမ်းတာပဲ။ သူ့ဝတ္ထုတွေထဲမှာ မှော်ပညာအကြောင်းတွေ၊ အောက်လမ်းနဲ့ အထက်လမ်း တိုက်တာတွေလည်း ပါတယ်။

ရှေ့နေအကျိုးဆောင် ပယ်ရီမေဆင်ကို အဓိကထားပြီးရေးတဲ့ အားလံစတင်လေဂါးဒနား (Erl Stanley Gardner) ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သူတို့ယ်တိုင် ဥပဒေပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်တယ်။ သူဖန်တီးတဲ့ဇာတ်လိုက် ပယ်ရီမေဆင်ဟာ အထူးသဖြင့် လူသတ်မှုတွေကိုလိုက်တယ်။ သူ့အမှုသည် တွေက ရုပ်ချောချော ‘မဒီ’တွေများတယ်။ သူ့ဆီကိုလာပြီး အကူအညီ တောင်းတဲ့အခါမှာ လူသတ်မှုကို မကျူးလွန်ပါဘူးဆိုတဲ့ အာမခံချက်ပေး တယ်။ ခက်တာက အဲဒီမဒီတွေက အဖြစ်အပျက်ပြောပြတဲ့အခါမှာ လူသတ်မှုမကျူးလွန်ပါဘူးဆိုတဲ့ အချက်ကလွဲပြီး ကျန်တာတွေ တစ်ခုမှ အမှန်မပြောဘူး။ ပြောလို့လည်း မဖြစ်ဘူး။ လူမသတ်ပေမယ့် သူလုပ်ထား တဲ့ မဖွယ်မရာကိစ္စတွေ၊ ရှက်စရာကိစ္စတွေက အမှုရဲ့နောက်ကွယ်မှာ တစ်ပုံကြီးရှိနေတယ်။

ဒီတော့ ပယ်ရီမေဆင်က ဒီကောင်မကိုမေးလို့တော့ ရမှာမဟုတ် ဘူးဆိုတာသိတော့ လေကုန်ခံမေးတော့ဘူး။ သူ့လက်စွဲတော် စုံထောက် တစ်ယောက်ထားပြီး အဖြစ်မှန်ကို စုံစမ်းတယ်။ အဲသလိုစုံစမ်းရာမှာ ရဲဘက် က စုံထောက်အရာရှိနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ရသေးတယ်။ အမှုပေါ်အောင်

ရုန်းကန်ရာမှာ တစ်ခါတစ်ခါတော့ ဥပဒေနဲ့ငြိတဲ့ကိစ္စတွေ လုပ်တဲ့အခါလုပ်ရတယ်။ ဒီတော့ ရဲက 'အမှုထိမ်ချန်မှု၊ ကွယ်ဝှက်မှု'တွေနဲ့ ပုဒ်မတပ်ပြီး ဝယ်ရိုမေဆင်ကို ခြိမ်းခြောက်တာတွေက ရှိသေးတယ်။ ရှေ့နေလိုင်စင် သိမ်းဆယ် ဘာမယ်ပေါ့လေ။ ပယ်ရိုမေဆင်ဇာတ်လိုက်လုပ်တဲ့ ဇာတ်လမ်းတွေမှာ ဥပဒေအကျိုးဆောင်ဘက်က မှန်နေတဲ့အမှုကိစ္စတွေဖြစ်တယ်။ ဒီဇာတ်လမ်းမှာတော့ ရှေ့နေက ဟီးရိုးပေါ့။ ရဲဘက်ကလူတွေကို ဗီလိန် ချရာမှာထားတယ်။

ဒီလိုဇာတ်လမ်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ တရားဥပဒေကို ထိန်းသိမ်းရတဲ့ ရဲအရာရှိ အစိုးရရှေ့နေဘက်ကမှန်ပြီး ဥပဒေအကျိုးဆောင်ရှေ့နေက မတော်မှန် 'ညစ်'တဲ့ ဇာတ်လမ်းတွေလည်း ရေးသေးတယ်။ ဒီလိုဇာတ်လမ်းတွေမှာ ရှေ့နေဇာတ်ဆောင်က ဗီလိန်ပဲလေ။ ဇာတ်ဆောင်တွေကို ရုပ်တစ်မျိုး ဖန်တီးထားတယ်။

ဒါတင်မကသေးဘူး။ ကလောင်နာမည်တစ်မျိုးနဲ့ စုံထောက်ဇာတ်လိုက် ဇာတ်ဆောင်တစ်မျိုး ဖန်တီးပြီး ဇာတ်လမ်းတွေရေးသေးတယ်။

သူ့ဇာတ်လမ်းတွေဖတ်ရတာ နိုင်ငံရဲ့တရားဥပဒေကို ထိန်းသိမ်းရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အလုပ်တာဝန် ဘယ်လိုဘယ်ပုံရှိတယ်။ တရားဥပဒေဘက်က ရပ်တည်တဲ့ နိုင်ငံဝန်ထမ်းတွေ ဘယ်လိုစွန့်စား အကျိုးဆောင်ရပုံတွေကိုလည်း သရုပ်ဖော်တယ်။ ဒီလိုဝန်ထမ်းတွေဟာ တစ်ခါတစ်ခါတော့လည်း လူသားပီပီ အားနည်းချက်တွေ ရှိတတ်တယ်ဆိုတာလည်း ဖော်ထုတ်ပြတယ်။ အလုပ်လုပ်ရာမှာ ကိုယ့်ဘက်ကသာ မှန်ရမယ်လို့ တစ်ယူသန် ဖြစ်တတ်ကြတယ်။

ရှေ့နေအကျိုးဆောင်အဖြစ် လုပ်စားကြတဲ့သူတွေ စောင့်ရမယ့် ဝုတ်သိက္ခာတွေရှိမှဆိုတဲ့ အချက်ကိုလည်း သူ့ဝတ္ထုတွေက ထင်ထင်ရှားရှား ဖော်ထုတ်ထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ တရားဥပဒေဘက်က ရပ်တည်ရတဲ့ ရဲဝန်ထမ်း၊ အစိုးရရှေ့နေတွေရဲ့ တာဝန်တွေကိုလည်း ထုတ်ဖော်ထားတယ်။

ပယ်ရီမေဆင်ဝတ္ထုတွေကိုတော့ မောင်ဝံသ ဘာသာပြန်လို့ စာဖတ်ပရိသတ် သိကြမှာပါ။ တချို့စုံထောက်ဝတ္ထုတွေမှာ စုံထောက် ဇာတ်လမ်းက သိပ်မရှိဘူး။ ဇာတ်လိုက်စုံထောက်က မဒီချောတွေနဲ့ တွဲတာ တွေကို အသားပေးတဲ့ဝတ္ထုတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ပြီးတော့ ဖိုနဲ့မ တွေ့ဆုံ ခန်းတွေကို တစ်တစ်ခွခွ ရေးထားသေးတယ်။ မစ်ကီစပီးလိန်းရေးတဲ့ ဝတ္ထုမျိုးတွေပေါ့။ အဲသလိုစုံထောက်ဝတ္ထုတစ်အုပ်လောက် ဖတ်ကြည့်ပြီး နောက်ဆက်မဖတ်တော့ဘူးလား။ အဲသလို ကောင်းဆိုးယုတ်ညံ့ သိတတ်တဲ့ စိတ်နဲ့ ရွေးချယ်ဖတ်ရတာပဲ။

အဲသလိုဖတ်ရင်းနဲ့ပဲ စာဖတ်နိုင်တဲ့စွမ်းအားလည်း တိုးတက် လာနိုင်ပါတယ်။ စာပေရဲ့အရသာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခံစားနိုင်တဲ့ အရွယ်လည်း ရှိလာပါတယ်။ ပြီးတော့ အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အရည် အသွေးတစ်ခုကတော့ စာကောင်းပေကောင်းဆိုတာ ဘယ်လိုဟာဆိုတာ အကဲခတ်သိတတ်တဲ့ ပညာလည်း ရလာပါလိမ့်မယ်။

ခင်မျိုးချစ်

'ရွှေ' ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း၊ ဇွန်လ၊ ၁၉၉၃။

ပဲခူးကဝေ

ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း (၁၉၂၅) သည် တက္ကသိုလ် နယ်မြေအတွင်းရှိ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာပြန့်ပွားရေးအသင်း ၏ လစဉ်ထုတ်စာစောင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုအသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ် မှ စာပေများကို မြန်မာပြန်ဆိုရန်၊ စာကြည့်ခန်းများ တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ရန်၊ စာပေဝါသနာရှင်များ မြေ တောင်မြောက်ပေးရန်ဖြစ်ရာ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း၌ လည်း အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ဝတ္ထုကောင်း၊ ဆောင်းပါးကောင်း၊ အက်ဆေးကောင်း၊ ကဗျာကောင်း၊ စာပေဝေဖန်စာကောင်းများ၊ စာကြည့်ခန်း၊ စာကြည့် တိုက်၊ သတင်းများအပြင် ဘာသာပြန်ပြိုင်ပွဲ စာမူ ကောက်နုတ်ချက်များ ထည့်ပေးလေ့ရှိ၏။

ပြိုင်ပွဲစာမူများသည် နိုင်ငံခြားဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါး၊ အက်ဆေး၊ ကျမ်းကောက်နုတ်ချက် စသည်ဖြင့် အမျိုးအစားပြားလေသည်။ ဘာသာပြန် အကောင်းဆုံးစာမူအတွက် ချီးမြှင့်ငွေမှာမူ စာအတိုအရှည်လိုက်၍ ၁၅ ကျပ် သော်လည်းကောင်း၊ ၁၀ ကျပ်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်တတ်လေသည်။

ထိုဘာသာပြန် စာပေပြိုင်ပွဲများကို စာပေဝါသနာရှင် အများအပြား ဝင်ရောက်ပြိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြသည်တွင် မောင်ညွန့် (ပုဂံဆောင်)၊ (သခင်)ဘသောင်း၊ သီလဝ (မောင်သန့်)၊ မောင်ဝ (ဦးစိန်တင်)၊ မောင်မျိုးမင်း (ပခုက္ကူမြို့)၊ ဟင်္သာတဆရာ (ဦးဘိုးရင်)၊ မေအုန်း (ကိုအုန်း)၊ သူရိယကန္တီ (ကျေးအောင်း) စသူတို့သည် စာမူဆု ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ကြရသည်။

ဤတွင် ကိုအောင်ဆန်းသည် ရေနံချောင်း အမျိုးသားကျောင်းမှ ၁၀ တန်း (၁၉၃၂) ကို အထူးအမှတ်များဖြင့် အောင်မြင်၍ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်လာခဲ့လေသည်။ ပဲခူးကျောင်းဆောင်သား ဖြစ်လာ ခဲ့လေသည်။

သူသည် ဥပစာတန်းတက်ရင်း အားအားရှိလျှင် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး စာများကို ဖတ်ရှုလေ့လာတတ်လေသည်။ စာပေမဂ္ဂဇင်းများနှင့်လည်း နီးစပ် ရင်းနှီးလေသည်။

ထိုအခါ ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလထုတ် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းလာ ဘာသာပြန် စာပေပြိုင်ပွဲ အမှတ် ၄၁ ကို သူ သတိပြုမိလေသည်။ ထိုစာမူ မှာ ပါမောက္ခ ဟရိဂျေလတ်စကီး၏ စာတစ်ပုဒ်ဖြစ်လေသည်။

ပါမောက္ခ လတ်စကီးသည် နာမည်ကျော် လန်ဒန်တက္ကသိုလ် ဘောဂဗေဒကျောင်းတိုက်မှ နိုင်ငံရေးပညာရှင် ဖြစ်လေသည်။ သူရေးသမျှ စာများသည် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ နိုင်ငံရေးပညာ လေ့လာသူများအပေါ် အလွန် ဩဇာညောင်း၏။

ယခု ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းလာ ကောက်နုတ်ချက်တွင် လွတ်လပ် စွာ တွေးခေါ်မှုအကြောင်းကို ပါမောက္ခကြီးက တင်ပြထားသည်ဖြစ်ရာ၊

ထိုစာကောက်နုတ်ချက်သဘော အချုပ်မှာကား- ပြည်ရွာအကျိုးအတွက် လူအများ လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်ခွင့်ရဖို့ လိုပါသည်။ လူအများ လွတ်လွတ် လပ်လပ် စဉ်းစားတွေးခေါ်၍ သဘောတူလက်ခံသော တိုင်းပြည်နိုင်ငံသာ လျှင် အရာရာ အခြေခိုင်ပါသည်။ ထိုအခါ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အဖို့ အရာကိစ္စ သင့်မသင့်၊ ကောင်းမကောင်း ချင့်ချိန်ဝေဖန်လိုသောစိတ်မျိုးကို နိုင်ငံတော်က လေးစားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့တွေး - ဤသို့လုပ်ဟူ၍ နိုင်ငံတော်က စေခိုင်းသော် တစ်ခါတစ်ရံ ထိရောက်သလိုလို ထင်ရသော် လည်း နောက်ဆုံးတစ်နေ့တွင် ပြင်းထန်သော ပြုပြင်မှုနှင့် ကြုံရတတ်ပါသည် ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ကိုအောင်ဆန်းသည် ပါမောက္ခ လတ်စကီး၏စာကို ဖတ်ရှု ဘာသာပြန်ဆို၍ 'ပဲခူးကဝေ' ဟုသော ကလောင်အမည်သုံးကာ ပြိုင်ပွဲ စင်လေသည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထုတ် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် ဘာသာပြန် စာပေပြိုင်ပွဲ အမှတ် ၄၁ နှင့်ပတ်သက်၍ အကဲဖြတ်စာ ပါလာလေသည်။ အောက်ပါကောက်နုတ်ချက်ကို ကြည့်ပါလေ။

ပဲခူးကဝေမှာ တိုးတက်ရန် အလားအလာရှိ၏။ သို့သော် ဘာသာပြန်ပုံ တိုက်ရိုက်ကျလွန်း စင်းလွန်းသည်။ ဘာသာပြန် ဆရာကောင်းဖြစ်ဖို့ မြန်မာစာ ပိုမိုဖတ်ရှုလေ့လာရမည်။ မောင်သိန်း ၏ အရေးအသားကား ရှင်းလင်းလွယ်ကူ၍ အနက်ပေါ်လွင်ပါ ၏။ ဘာသာပြန်ပုံ အကောင်းဆုံးဟုဆိုနိုင်သော်လည်း ဘာသာပြန် ရာတွင် အမှားအယွင်းတွေ ပါနေသည်။ ပဲခူးကဝေကဲ့သို့ပင် ခက်ခဲသော ဘာသာပြန်အတတ်တွင် အလေ့အကျင့် လိုနေဆဲ သေးသည်။ ယခုပြိုင်ပွဲအတွက် အကောင်းဆုံးစာမူ သတ်သတ် ချီးမြှင့်နိုင်ဖို့ အဆင့်အတန်းလိုသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ထွက်ပုံတို့

သည် ဆုငွေ ၁၀ ကျပ်ကို မြောင်းမြအစိုးရအထက်တန်းကျောင်းမှ
မောင်သိန်းနှင့် ပဲခူးကဝေ (အောင်ဆန်း ယူနီဘာစီတီကောလိပ်)
တို့နှစ်ဦးအား ခွဲဝေချီးမြှင့်လိုက်သည်။

တိုက်စိုး
ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း

“ဂန္ထလောက ဘာသာပြန်ပြိုင်ပွဲတွင် ဆုရစဉ်ကမှတ်ချက်”

THE WORLD OF BOOKS

rather difficult for him. Pegu Kaway is promising but too literal. He must read more Burmese to become a good translator. Maung Thein writes easy and clear Burmese and gives the sense. Though his version can be said to be the best, it contains some errors, and like Pegu Kaway, he needs practice in the difficult art of translation.

Altogether, the standard attained in this competition does not justify us in giving the full prize of Ks. 10 equally between Maung Thein, Government High School, Myaungmya and Pegu Kaway (Aung San, University College.)

ကြည့်ရန်စာ

- (၁) 'Prize Competition No.41' The World of Books, Vol.17, No.106 (November 1933), 461.
- (၂) 'Competition No.41 Award' The World of Books, Vol. 18, No 108 (January 1934), 563 - 564.
- (၃) ဒဂုန်ရွှေမျှား။ မြန်မာနိုင်ငံ စာပေဆုများ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၇၂။

မကိုဋ်ဆောင်းမြန်မာ၏ နောက်ဆုံးမျက်နှာ

မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဖုရားလတ်အား ကိုယ်တွေ့
မြင်လိုက်ရသည့် အကြောင်းကို ဦးဘသော် (ဖြူး)
နှင့် ဆရာကြီးဇေယျ တို့က အသေးစိတ် ရေးခဲ့ကြ
သည်။ မိဖုရားခေါင်ကြီးသည် နတ်တော်လပြည့်ကျော်
၄ ရက်နေ့တွင် သက်တော် ၆၆ နှစ် ပြည့်မည်
ဖြစ်သည့်အတွက် မွေးနေ့အလှူတော်အတွက် ပစ္စည်း
များ ဝယ်ခြမ်းထားစဉ် ၁၂၈၇ ခု၊ နတ်တော်လဆန်း
၁၀ ရက်နေ့ ၁၉၂၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့
မနက် ၅ နာရီခန့်တွင် ကံတော်ကုန်သည်။

မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဖုရားလတ်သည် ၁၂၈၀ ခု
ကဆုန်လပြည့်ဆန်း ၉ ရက် (၁၉၁၈ ခု၊ ဧပြီလ ၁၀

ရက်နေ့) တွင် ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်လာခဲ့သည်။ မိဖုရားခေါင်ကြီး ရန်ကုန် သို့ ပြန်ရောက်စအချိန်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရတို့ ငြိုငြင်မည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် မည်သူမျှ မိဖုရားခေါင်ကြီးစံအိမ်သို့ အဝင်အထွက် မလုပ်ရဲသလို ဖြစ်နေကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး စသည့် စာပေပညာရှင်များသည် မိဖုရားခေါင်ကြီးဆီသို့ ဝင်ထွက်ကာ အခြေအနေကို စောင့်ကြည့်အကဲခတ်ကြသည်။ ဇေယျ စသည့် လူငယ်စာရေးဆရာများကိုလည်း စံအိမ်တော်သို့ အဝင်အထွက် အလုပ်ခိုင်သည်။

၁၉၂၅ ခု ကံတော်ကုန်မည့်နှစ်သို့အရောက်၌ နန်းကျမဟေသီ တစ်ပါးကို ထားပုံသည် သိမ်ငယ်လှသည်ဟုဆိုကာ မြန်မာစာနယ်ဇင်းတို့က ကန့်ကွက် ရေးသားလာခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တို့ကလည်း ဗြိတိသျှအစိုးရထံ အရေးဆိုကြသည်။

၁၉၂၅ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးက မိဖုရားခေါင်ကြီး စံနေတော်မူသောအိမ်တော်မှာ တရုတ်ကတ် တံခါးများပင် ကျိုးပျက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ပြတင်းပေါက် မှန်များမှာလည်း ကွဲနေကြောင်း၊ ခန်းဆီးများမှာလည်း ညစ်ပတ်စုတ်ပြတ်နေကြောင်း၊ လစာ ရိက္ခာတော်မှာလည်း သီပေါဘုရင်ရှိစဉ်က လစာရိက္ခာတော် တစ်လ တစ်သောင်း ရရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအချိန်တွင် ၂၅၀၀ ကျပ်မျှသာ ဖြစ်သဖြင့် လွန်စွာနည်းပါးနေကြောင်း၊ မဟေသီတစ်ပါး၏ ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် မညီညွတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် လစာနှင့်တကွ နေရာထိုင်ခင်းတို့ကို ဘုရင့်မဟေသီ တစ်ပါး၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်ညီညွတ်အောင် စီမံပေးလိုကြောင်းဖြင့် လက်မှတ် ထိုး၍ ခေါင်းကြီးရေးခဲ့သည်။ အခြားသော စာနယ်ဇင်းများကလည်း အလားတူ ရေးသားတောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အကျိုးမထူးပါ။

ထိုသို့ ချို့ငဲ့စွာ နေခဲ့ရပုံတို့ကို စာရေးဆရာကြီး ဇေယျနှင့် ဦးဘသော် (ဖြူး) တို့က အကျယ်ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ကံတော်ကုန်သည့် အကြောင်းကို ရေးရာတွင်မူ စာရေးဆရာကြီးဇေယျ၏ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ထိုသာ တွေ့ရသေးသည်။

‘နောက်ဆုံးမြင်လိုက်ရသော မြန်မာ့မကိုဋ်’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ် စာပဒေသာမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးမကိုဋ်၏ နောက်ဆုံးခရီးကို ဇေယျက ဤသို့ ရေးသားခဲ့သည်။

“..... နောက် အတန်ကြာသောအခါ ဆရာကြီးနှစ်ဦး (ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် ဆရာကြီး လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး) နှင့် သခင်ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီးတို့ ပေါ်လာ၍ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက-

‘အသျှင်မိဖုရားခေါင်ကြီးဘုရား မရှိတော့ဘူးတဲ့ဟေ့၊ ကျီး နဲ့ဖုတ်ဖုတ်ပေါ့ကွာ။ မင်းတို့လည်း ဝိုင်းကြကူကြဦးမှဖြစ်မယ်။ တိုက်ကို စောစော ပိတ်ပြီး အိမ်တော်ကို လိုက်ခဲ့ကြ’ဟု မှာပြီး လျှင် ထွက်သွားကြလေ၏။

ညနေ ၆ နာရီလောက်တွင် ကျွန်တော်သည် တိုက်သား အချို့နှင့်အတူ ချာချီလမ်း (ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းလမ်း) အိမ်တော် သို့ သွားလေ၏။ အောက်ထပ်တွင် ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီးနှင့် တွေ့၍ ‘အပေါ်ထပ်သို့ တက်ကြပါ’ဟုဆိုကာ ခေါ်သွားသဖြင့် အထက်ထပ်သို့ သွားကြ၏။

အထက်ထပ်တွင် တစ်ယောက်မျှမရှိ။ ဓာတ်မီးထိန်ထိန်သာ ထွန်းထားလျက် ငြိမ်သက်ခြောက်ကပ်နေ၏။ ကျွန်တော်လည်း တောင်ကြည့် မြောက်ကြည့် ကြည့်ရာ မြောက်ဘက်အနီး

ကလေးထဲတွင် ခုတင်တစ်လုံးပေါ်၌ ပြင်ဆင်ထားသော အသျှင်
 မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ အလောင်းတော်ကို မြင်မိလေ၏။ ခုတင်
 အနီးတွင် ကျုံ့ကျုံ့ထိုင်ကာ အလောင်းတော်ကို ယပ်ခတ်နေ
 သော အပျိုတော်ကြီးတစ်ယောက်မှတစ်ပါး တစ်ယောက်မျှမရှိ။
 ငြိမ်သက်နေ၏။

ဤကား ရှေးမြန်မာနှင့် ခေတ်သစ်မြန်မာ အဆက်ပြတ်
 နေသော နေရာဖြစ်၏။ ရှေးခေတ်နှင့် ခေတ်သစ်တို့ နောက်ဆုံး
 နှုတ်ဆက်ကြသောအချိန်ဖြစ်၏။ ဤကား သရဖူဆောင်းသော
 နောက်ဆုံးမြန်မာမိဖုရား၏ အလောင်းဖြစ်၏။ မကိုဋ်ဆောင်း
 မြန်မာ၏ မျက်နှာကို နောက်ဆုံးမြင်ရခြင်းဖြစ်၏။

နောက်လာလတ္တံ့သော ခေတ်များ၌ မြန်မာတို့သည်
 မည်သို့နေမည်မသိ။ ဤကဲ့သို့ မကိုဋ်ဆောင်း မြန်မာမင်းမျိုးကို
 မြန်မာတို့ နောက်တစ်ကြိမ် တွေ့မှတွေ့ရပေတော့မည်ဟု
 ကျွန်တော်စိတ်၌ တွေးထင်နေမိလေ၏။

ထိုအခိုက်တွင် ဘိုလှိုင်တံတားသော အဘိုးကြီး အမယ်ကြီး
 လင်မယားနှစ်ယောက် ရောက်လာကြ၍ အလောင်းအနီးသို့
 သွားပြီးလျှင် ဘိုမကြီးသည် အသက်မရှိတော့ပြီဖြစ်သော မျက်နှာ
 တော်ကို သေချာစွာကြည့်လျက် တားမနိုင် ဆီးမရ တစ်စုံစုံ
 ငိုကြွေးလေ၏။ ဤကား အသျှင်မိဖုရားခေါင်ကြီးဘုရားသည်
 သက်တော် ၂၀ ကျော်အရွယ် မန္တလေး ရွှေနန်းတော်ကြီးအတွင်း၌
 ရံရွှေတော်အပေါင်းနှင့် စံတော်မူစဉ်က အပေါင်းတော်၌ အမြဲဓယ
 ထမ်းရွက်ခဲ့သော နိုင်ငံခြားအပျိုတော်ကြီး မစွက်မနွတ်နှင့် ၎င်း၏
 ခင်ပွန်းတို့ ဖြစ်ကြ၏။ ခေတ်ဟောင်းက ၎င်းတို့ ခယခဲရသော

အသျှင်မိဖုရားခေါင်ကြီးဘုရားကား သေပြီ။ ၎င်းတို့စိတ်၌ မည်သို့
ရှိလေသနည်း။ ရှေးကအဖြစ်အပျက်များ တရေးရေး တထောင်
ထောင် ပေါ်နေလိမ့်မည်ဟု တွေးမိ၏။

... ..အတန်ကြာလျှင် မန္တဝန်အဘိုးကြီး အမယ်ကြီး
လင်မယား ဆင်းသွားကြလေ၏။ ဘယ်သူမျှမရှိ။ ငြိမ်မြတ်တိုင်း
ပြန်၍ငြိမ်သက်နေ၏။ အလောင်းတော်အနီး၌ မတုန်မလှုပ်
ခေါင်းကိုငုံ့လျက် ယပ်ခတ်နေသော အပျိုတော်ကြီးတစ်ဦးသာ
ရှိ၏။ ကျွန်တော်၏စိတ်တွင် အနီးကပ် သေချာစွာကြည့်လို
သောစိတ် ပေါ်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုင်ရာမှထ၍ အခန်းထဲ
ဝင်သွား၏။ အပျိုတော်ကြီးကား ကျွန်တော့်ကို မော်၍မကြည့်။
ယပ်ခတ်မြဲတိုင်းသာ ခတ်နေ၏။ ပထမ ခုတင်ခြေရင်းက ကြည့်
၏။ အမြင်အားဖြင့် အမယ်အိုကြီးတစ်ယောက်၏ အလောင်း
သာဖြစ်၏။ မထူးခြားလှချေ။ နောက် ခုတင်အလယ်လောက်
ကိုသွား၍ မျက်နှာကို သေချာစွာကြည့်၏။ မျက်နှာတော်မှာ
သေသည်ဟု မထင်ရ။ တည်ငြိမ်နေ၏။ အနည်းငယ်ပိန်၏။
သို့သော် အသားအရေ ခြောက်ကပ်တွန့်လိမ်ခြင်းမရှိ။ မြန်မာ
အထွတ်အထိပ် ရေမြေရှင် သီပေါမင်းမြတ်နှင့်အတူ ထီးဆောင်း
ဖက်၊ နန်းတက်ဖက် မိဖုရားခေါင်ကြီးအဖြစ်နှင့်နေစဉ်က မည်သို့
ရှိလိမ့်မည်နည်း။ ဤနဖူးပြင်ကား ရှေးအခါက ရတနာကိုးပါး
စီခြယ်သော မကိုဋ်တော်ကို ဆောင်းခဲ့ဖူး၏။ ဤနှုတ်ခမ်းတော်မှ
လူအပေါင်းကို ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကို ဖန်တီးနိုင်သော အမိန့်သံ
များ ထွက်ခဲ့ဖူး၏။ ဤမျက်စိတော်များက မြန်မာဦးစွန်း နိုင်ငံ
တော်ကြီး အသက်ထွက်ခါနီး အသက်ဖိုလှိုက်ဖိုလှိုက်နှင့် လူးလှိမ့်
နေသည်များကို မြင်ခဲ့ဖူး၏။ ဘုရားရှင်သော်မှပင် မတားနိုင်သော

ကံပြုပြင်ခြင်းဖြင့် ထီးဆောင်းမင်းအဖြစ်မှ ရွှေ့လျော့ခဲ့ရ၏။ တိုင်းတစ်ပါးသို့ ပါရ၏။ ယခု သေရပြီ။ ဤမျက်နှာကား လူတို့တွင် အမြင့်ဆုံးသောအာဏာကို ဆောင်းခဲ့ဖူး၏။ နောက်ဆုံး သေသည်တိုင်အောင် ထိုအာဏာ၏အရိပ်သည် မပျက်သေး။ မျက်နှာတော်ပေါ်၌ ထင်ရှားလျက်ရှိသေး၏။ အသက်ဇီဝိန်ကို လွှတ်၍ သေမင်းနောက်သို့ လိုက်ခါနီးတွင် စိတ်တော်၌ မည်သို့သော အကြောင်းအရာများ ပေါ်၍နေလိမ့်မည်နည်း။ ကျွန်ုပ်တို့ကား မသိနိုင်တော့ပေ။

ဤတွင်ရွှေ့ကား မြန်မာ့မကိုဋ်ဆောင်း နောက်ဆုံးမိဖုရား ခေါင်ကြီးကို ကျွန်တော် တွေ့မြင်လိုက်ရသမျှ ဖြစ်၏”

ယင်းမှာ စစ်ပြီးခါစတွင် စာရေးဆရာကြီး ဇေယျက သူ နောက်ဆုံး တွေ့လိုက်ရသော မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဖုရားလတ်၏ ဈာပနမြင်ကွင်း ဖြစ်သည်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက မိဖုရားခေါင်ကြီး နတ်ရွာစံသည်ဟု ကြားလျှင်ကြားချင်း သူရိယသတင်းစာတွင် လေးချိုးကြီးတစ်ပုဒ် ဖြင့် ဂုဏ်ပြုတမ်းတသည်။

ဆရာကြီးက မိဖုရားခေါင်ကြီး ချို့ချို့ငဲ့ငဲ့နေရပုံကို ပထမဖွဲ့သည်။
 ရွှေပြည်ဒဂုံ တောင်ခြေ ခပန်းတွင်မှ
 အောင်မြေဗဟန်းမှာ တစ်သိန်ညှိုးစေဖို့
 အိမ်ဆိုးအိမ်ပျက် ငယ်ငယ်အပေါ် မဖွယ်သနော် စံရတဲ့အပြင်
 ဘယ်သောက် ဘယ်ဝင့်ကြွေးလေသိ
 ပေးဆက်သဟာ အသပြာ မလောက်မငကလေးရယ်နဲ့
 အေးကွက်မသာ အရာရာ အောက်ကျနောက်ကျ တွေးတွေးပြီး
 နောက်ဘဝအရေး မှန်းမျှော်ညွှတ်ပါလို့

ဆွမ်းတော်ဝယ် မလှမပ လောင်းရတော့
အစစ အကြောင်းသံဂေရလို့မို့
ဟံသာပြေသူ ရှင်စောပုတို့လို-

ဆရာကြီးက ရွှေတိဂုံခြေရင်းက အိမ်ဆိုးအိမ်ပျက်ငယ်ငယ်ပေါ်
တွင် မဖွယ်မရာနေရကြောင်း၊ အသပြာ မလောက်မငကိုသာ အစိုးရက
ထောက်ပံ့ထားကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းတော်ကိုလောင်းရာမှာပင် လှလှပပ
မလောင်းရကြောင်းဖြင့် ရေးပြီးနောက် မိဖုရားခေါင်ကြီးအဖြစ်ကို မမြင်ရက်
သဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားကာ ငါးထောင်စားဝန်ကြီးများထံ အကူအညီ
ထားသော်လည်း အချည်းနှီးသာဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ရေးသည်။

မအေပမာကို ရသေ့ဆရာကလည်း သနားတာနှင့်
အများသောဒါယကာ သတင်းစာအသင်းတွေနဲ့ပြင်
အင်္ဂလိပ်သခင်အခါမှ တမင်လာပေါ့
အင်ပါယာ စတိုင်သစ်ကယ်နှင့်
ဒိုင်ခေတ်မှာ သမ္မာကြည်တယ်လို့
ဘာမထီ ညာမထီ အများဘောင်မှာ ကြွားနေကြ
အာဇာနည် ငါးထောင်စားတွေနှင့်
အားရှိအောင် မဆောင်စွမ်းနိုင်တော့
ထောင်နန်းအမရာ အောင်ပန်းမာလာဆက်ချင်သနဲ့
အထက်မြန်မာအရပ်တွင်မှ ဆွာရတ်ဒေသနာကဖြင့်
ပြေရွာကိုလှည့်ကာ ဟောမယ်လို့
ဘောဒါ ကေသာ မိကလျာအချောတွေနှင့်
တပည့်တကာ ပေါသဟာ တောအညာ တက်ခဲ့တော့

ဆရာကြီးသည် မိဖုရားခေါင်ကြီး ချို့ချို့ငဲ့ငဲ့ နေရသည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် သတင်းစာဆရာများစု၍ ဗြိတိသျှအစိုးရထံ ထိုက်သင့်သော လစာနှင့် နေရာပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ ထိုစဉ်က ငါးထောင်စား ဝန်ကြီးချုပ်ဟုခေါ်သော ဝန်ကြီးများထံ တောင်းဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ဘာမျှ အကြောင်းမထူး။ ထို့ကြောင့် အထက်အညာသို့တက်၍ ဆွာရတ်ဒေသနာ ကို ဟောသည်။ (မြန်မာတို့က သရာဇေယျ ခေါ်ကြသည်)

ဆွာရတ်ဒေသနာဟု ဆရာကြီးခေါ်သောစကားမှာ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးကို အနုနည်းဖြင့် တောင်းဆိုသော ဂန္ဓိကြီး၏ တရားဖြစ်သည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်မတိုင်မီတွင် အိန္ဒိယပြည်သူများသည် လွတ်လပ်ရေး ကို တောင်းဆိုနေကြသည်။ ယင်းသို့ အိန္ဒိယလူမျိုးတို့ ဆွာရတ် (ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေး သို့မဟုတ် ဟုမ်းရူး၊ ဟုမ္မရူး) ဟုခေါ်ကြသည်။ အိန္ဒိယ ကွန်ဂရက်တွင် ဆွာရတ်ခေါ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို တောင်းရာတွင် မည်သည့်ပုံသဏ္ဍာန် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို ယူကြမည်နည်းဟု သဘောကွဲ နေကြသည်။ အချို့က အင်္ဂလိပ်နှင့်ပေါင်း၍ ယူရမည်ဟု ဆိုကြသည်။ အချို့က အင်္ဂလိပ်တို့ကို အိန္ဒိယမှ နှင်ထုတ်သည့်နည်းဖြင့် ယူရမည်ဟု ဆိုကြသည်။ အချို့က ကနေဒါတို့လို ဒိုမီနီယန်အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်ကို ယူရ မည်ဟု ဆိုကြသည်။ အချို့ကလည်း ဂျပန်လို လုံးဝလွတ်လပ်သော ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးမျိုးကို ယူရမည်ဟုဆိုကြသည်။ ဆရာကြီးက တောင်နန်း အမရာကို အောင်ပန်းမာလာဆက်ချင်သဖြင့် အထက်မြန်မာပြည်သို့သွားကာ ဆွာရတ်ဒေသနာကို ဟောသည်ဟု ဆိုသည်။

အသက်တရန်စွယ်တဲ့ အန္တရာယ်ရောဂါတော်အတွက်ကယ်နဲ့
 အစောခမျာမှာ မောရှာမယ့် အချက်တွင်မှ
 ပြောကာ ဟောကာ ဩသဓာ မဆက်ရတဲ့ပြင်

ဪ... အထက်ကြွခဲ့မိလို့ အဆက်မရမှု၍
 အဂ္ဂမဟေသီကို အသက်ကမ ကဝေမမိလိုက်စေဖို့
 အခိုက်အခါမဟုတ်ပြီလို့ ဒုက္ခတော် ဝဋ်ဇာတ်သိမ်းပါလို့
 လွတ်လပ်ငြိမ်းဖွယ် ဘယ်ဝယ်မျှော်၍
 တကယ်တော် မယ်တော်ဖြင့် မြန်းရမယ်လို့
 တောင်ညာ ရှောင်ခွာလို့ အလှမ်းတွင်မှ
 နတ်ပြည်မှာ ဓာတ်စည်ဖြင့် ရွမ်းပေလိမ့်
 ဘယ်ဆီရွယ်ရည်မှန်းရပါ
 အမယ်မင်း မန်းနဂရဆီက ဗန်းများစေတီအလားပေပ
 ဪ... ကမ္မဋ္ဌာန်းပြခဲ့တဲ့
 ဗဟန်းက နန်းမဒေဝီကို သနားသနားပြီး
 အို... ဆွမ်းအစစ်မ ကွမ်းအစစ်မကြီးရဲ့ တနွမ်းနွမ်းတလျှလျရယ်နဲ့
 ဪ... တမှန်းမှန်း တတပြီး လွမ်းရချေပြီ ဘုရား။ ။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့်တကွ သူရိယသတင်းစာမှ
 ကြွတ်စုတ်ကြီး၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၊ ဘိုကလေး ဦးသက်ရှည်
 နှင့် သူရိယသတင်းစာ၊ မြန်မာ့တာရာသတင်းစာတို့က မိဖုရားခေါင်ကြီး
 ထံတော်ကုန်သည့်အတွက် ဆောင်းပါးလေးချိုးကြီးများ၊ ရတုကြီးများဖြင့်
 ဂုဏ်ပြုကြသည်။

နိုဝင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့ထုတ် သူရိယသတင်းစာတွင်လည်း
 'မြန်မာပြည်မိဖုရား ကံတော်ကုန်သည့်အတွက် ကျွန်ုပ်
 ဝမ်းနည်းကြောင်း၊ ၎င်း၏ ဆွေတော်မျိုးတော်များအား ပြောကြား
 စေလိုပါသည်။ လူအများတို့စိတ်တွင် ဤကဲ့သို့ နတ်ရွာစံသည့်
 အတွက် ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ပူပန်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ်

ကလည်း နတ်ရွာစံလွန်သော မိဖုရားအတွက် အများနည်းတူ
ဝမ်းနည်းပါကြောင်း'

ဟု ဘုရင်ခံ ဆာကုတ်ဘတ္တလာက ဝမ်းနည်းကြောင်း သတိပေးလျှာကို
ရန်ကုန်ပုလိပ်မင်းကြီး ဝက်ဘစတားမှတစ်ဆင့် ပေးပို့ခဲ့လေသည်။

မြသန်းတင့်

တောင်သမန်ရွှေအင်းကလေးညင်းဆော်တော့စာအုပ်မှ

ဈာပနမတိုင်မီ

မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဖုရားလတ် ကံတော်ကုန်
သည့်အခါတွင် စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာများက
သံဝေဂတေးကဗျာများ ရေးကြသည်။ စာနယ်ဇင်း
များကလည်း ထိုကဗျာများကို ဖော်ပြကြသည်။
ထင်ရှားသော ကဗျာများမှာ (၁) မစ္စတာမောင်မိုင်း
ရေးသည့် 'မန်းပလ္လင်ခေတ်မသာတဲ့ သမိုင်းတွင်ဖြင့်'
လေးချိုးကြီး၊ (၂) လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး ရေး
သည့် 'ကံအတွက်ပေပ' လေးချိုးကြီး၊ (၃) ဘိုကလေး
ဦးသက်ရှည်ရေးသည့် 'အာဒိကပ္ပ ကမ္ဘာဦးက' ငိုချင်း
ရှည်ကြီး၊ (၄) သူရိယသတင်းစာဆောင်းပါးရှင်
ကြွက်စုတ်ကြီးရေးသည့် 'အပေါင်းမြန်စာ ခြေဆည်'

ချီ မဟာလေးချိုးကြီး၊ (၅) သူရိယသတင်းစာတွင်ပါသည့် ‘ပပကျက်သရေ၊ တတသက်အနေ၊ လှလှ မက်မပြေ’ ချီ ပိုဒ်စုံရတု၊ (၆) မြန်မာ့တာရာ သတင်းစာလာ ‘မန်းကနက်မှာလ’ ချီ လေးချိုးနှင့် (၇) မောင်သိန်း (ရမည်းသင်း) ရေးသည့် ‘အပေါင်းငယ် ဖြေမဆည်’ လေးချိုးကြီးတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မိဖုရားခေါင်ကြီး ကံကုန်သဖြင့် ဝမ်းနည်းသည့် အထိမ်းအမှတ် အဖြစ် သဝဏ်လွှာပို့ကြသည်။ ကျောင်းများနှင့် အလုပ်တိုက်များကိုလည်း ပိတ်ကြသည်။ ဝမ်းနည်းခြင်းအထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ပိတ်သောအလုပ်တိုက် များနှင့် ကျောင်းများမှာ (၁) သူရိယသတင်းစာတိုက်၊ (၂) တိုင်းရင်းသား ဟိုက်စကူးကျောင်း-ပဲခူး၊ (၃) အစိုးရအထောက်အပံ့ခံ မြို့မတိုင်းရင်းသူ အထက်တန်းကျောင်း-ရန်ကုန်၊ (၄) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံကျောင်းသား များအသင်း-မန္တလေး၊ (၅) ရန်ကုန်မြို့ အာစရိယသမဂ္ဂအသင်းချုပ် လက်အောက်ခံ မြန်မာစာသင်ကျောင်းများ၊ (၆) အမျိုးသား ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေးကျောင်း-မန္တမြို့သစ်၊ (၇) ဘအိုအင်ကုမ္ပဏီလီမိတက် တိုက်ဆိုင်ကြီး -ရန်ကုန်၊ (၈) မြန်မာစာသင်ကျောင်းကြီး-ကလေး၊ (၉) ရတနာပုံ မန္တလေး အသင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးရှိ အမျိုးသား ကျောင်းအားလုံး ပိတ်ထားရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ယူနီဘာစီတီကောလိပ် ကျောင်းတွင် ပါမောက္ခဦးဖေမောင်တင်က သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည့် အစည်းအဝေးကျင်းပကာ မိဖုရားခေါင်ကြီး ကံတော်ကုန်၍ ဝမ်းနည်းကြောင်း အဆိုကို မစ္စတာဂွမ်လျောင် (နောင်တွင် မောင်ဖြူ) နှင့် မောင်တင့်ဆွေ (နောင်တွင် စာရေးဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌနှင့် သံအမတ်ကြီး ဦးတင့်ဆွေ) တို့က ဝမ်းနည်းကြောင်း အဆိုတင်သွင်းကာ အလောင်းတော် ပို့ဆောင်မည့်နေ့တွင် ကျောင်းပိတ်ပေးဖို့ ခွင့်တောင်းရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ယုဒသန်ကာလိပ်တွင် ဆရာဦးလှဘူး (နောင်တွင် ဒဿနိကဗေဒ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာလှဘူး) က သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကာ ကျောင်းပိတ်ပေးဖို့ တောင်းဆိုရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ရန်ကုန် မြို့မတိုင်းရင်းသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် ဆရာကြီး ဦးဘလွင်က (နောင်တွင် သံအမတ်ကြီး) သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး ဝမ်းနည်းကြောင်းသတိပြုလွှာကို ဖတ်ကြားကြသည်။ ဒီဇင်ဘာ ၅ ရက်နေ့ ညနေတွင် ကျောင်းသူကျောင်းသား ၇,၀၀၀ ခန့်တို့က စံအိမ်တော်သို့ သွားရောက်ကာ ဂါရဝပြုကြသည်။

နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဂျူဘာလီဟော၌ ရန်ကုန်မြို့လုံး ဆိုင်ရာ အစည်းအဝေးကို ကျင်းပရာ ၂၁ ဦး ဝံသာနုပါတီဝင် ဒေါက်တာ ဘရင်က သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး မိဖုရားခေါင်ကြီး ကံတော်ကုန် သည့်အတွက် ဝမ်းနည်းကြောင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးကြီးသို့ အလယ်တောရဆရာတော် အမှူးပြုသော သံဃာတော်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီ အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ထင်ရှားသည့် မြို့မိမြို့ဖပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အမျိုးသားကျောင်းဆရာများ၊ အသင်းအဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အိန္ဒိယ၊ ထရုတ်၊ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးစု ကိုယ်စားလှယ်များ ခန်းလုံးပြည့် တက်ရောက်ကြ သည်။

အစည်းအဝေးကြီးက မိဖုရားခေါင်ကြီး ကံတော်ကုန်သည့်အတွက် ဝမ်းနည်းကြောင်း၊ သီပေါမင်းတရားကြီး၏အလောင်းတော်၊ မိဖုရားခေါင်ကြီး အလောင်းတော်၊ ညီမတော် ရမည်းသင်းစုဖုရား၏ အလောင်းတော်တို့ကို ဓမ္မလေးမြို့ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် မင်းတရားကြီး အုတ်ဂူတော်အနီး၌ မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ရန် အရှင်နှစ်ပါး၏ ရုပ်ပုံတော်ကို သွန်းလုပ်ထားရန် ဆုံးဖြတ် ကြောင်း ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ထိုအတောအတွင်းတွင် ကလင်ပုံမြို့တွင်ရှိနေသည့် ဒုတိယ သမီးတော် အရှင်ထိပ်စုမြတ်ဖုရားလတ်ထံမှ စာတစ်စောင် ညီမတော်များထံ ရောက်လာခဲ့သည်။ ထိုစာ၌ ‘မယ်တော်အရှင် မိဖုရားခေါင်ကြီးအလောင်း တော်ကို စုဖုရားတို့မောင်နှမမရှိဘဲ မြေမြုပ်သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း မပြုပါနှင့်။ တားမြစ် ပါသည်။ ဤက မလာမရောက်မချင်း ခေါင်းသွင်း၍သာ ယခုအတိုင်း အိမ်တော်မှာထားပါ။ စုဖုရားတို့ ရုတ်တရက် မလာနိုင်တာ စုဖုရားတို့ကို မမေးပါနှင့်။ စုဖုရားလတ်တို့ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်နေတာမဟုတ်၍ ဘာပြုလို့ ရုတ်တရက်မလာနိုင်သလဲဆိုတာ ပြောရန် စုဖုရားလတ်တို့တွင် တာဝန် မဟုတ်’ ဟု ပါရှိသည်။

ရန်ကုန်တွင် ရှိနေသည့် တတိယသမီးတော်နှင့် စတုတ္ထသမီးတော် တို့သည် ထိုစာနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သို့ဆုံးဖြတ်ရမည်မသိဘဲ ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ‘ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစောမောင်ကို ကြေးနန်းရိုက်၍ ရန်ကုန်သို့ခေါ်သည်။ ဆာစောမောင်သည် ငါးနှစ်သားအရွယ်ကတည်းက မန္တလေးနန်းတော်ထဲတွင် ကြီးပြင်းခဲ့ပြီး မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ သား သဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သီပေါမင်းတရားနှင့် မိဖုရားခေါင်ကြီးတို့သည် သူ့ လက်ပေါ်တွင် ကြီးလာကြသူများဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ဆာစောမောင်သည် မကျန်းမာသဖြင့် ဝေးဝေးလံလံ မသွားရဘဲ အနားယူနေသည်။ သမီးတော် များက အတန်တန် ကြေးနန်းရိုက်ခေါ်သည့်အခါတွင် ဆာစောမောင်သည် ဘုရင်ခံ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ရန်ကုန်သို့ ဆင်းလာခဲ့သည်။

ဆာစောမောင်သည် တင်းမာနေသည့် ဘက်နှစ်ဖက်ကြားတွင် စေ့စပ်ဖျန်ဖြေပေးရန် ရောက်လာခြင်းဖြစ်ဟန်တူသည်။

ရန်ကုန်သို့ ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစောမောင်ရောက်လာပြီး မကြာမီတွင် မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံက မသာတော် အခမ်းအနားနှင့်ပတ်သက်၍ လူထု၏ တောင်းဆိုချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း အကြောင်းပြန်ခဲ့သည်။

'(၁) မန္တလေးမြို့တွင် ပလိပ်ရောဂါဖြစ်ပွားနေသဖြင့် ဈာပနကိစ္စကို ထိုမြို့တွင် ကျင်းပခွင့်မပြုနိုင်ကြောင်း၊ (၂) သီပေါမင်းတရား အလောင်းတော်နှင့် ရမည်းသင်း စုဖုရားအလောင်းတော်တို့ကို လည်း မြန်မာပြည်သို့ ယူဆောင်ခွင့် မပြုနိုင်ကြောင်း၊ (၃) မိဖုရား ခေါင်ကြီး၏အလောင်းတော်ကို ရွှေတိဂုံစေတီရင်ပြင်ပေါ်တွင် မြှုပ်နှံသင့်ကြောင်းဖြင့် ဘုရင်ခံက ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီးကို ပြောသည်'ဟု အဆိုရှိသည်။

ဤသို့ဖြင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရနှင့် ဆွေတော်မျိုးတော်ကြားတွင် ဩဇာနာသည် တင်းမာနေခဲ့သည်။ မသာတော်ကော်မတီနှင့် ညောင်ရွှေ စော်ဘွားကြီးတို့က နှစ်ဦးနှစ်ဖက်တို့၏ သဘောထားများကို တီးခေါက်ကာ ကြားဝင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရဘက်မှ ခွင့်မပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် ခိုင်ခိုင် တာတာ ပြောလာခဲ့သည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရသည် စုဖုရားလတ်၏မယ်တော် ဆင်ဖြူမရှင် ထံကုန်စဉ်က အဖြစ်အပျက်ကို သတိရနေဟန်တူသည်။ ဆင်ဖြူမရှင် ကံကုန် သည့်အခါက ရုပ်ကလာပ်ကို မန္တလေးမြို့ရှိ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး သင်္ချိုင်းတော်နှင့် ကပ်လျက်မြှုပ်နှံရန် ရန်ကုန်မှ မန္တလေးသို့ သယ်ယူခွင့် ပြုခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ဆင်ဖြူမရှင်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို သင်္ဘောသို့ သယ်ယူ ရာတွင် ရန်ကုန်မြို့မှ လူထုပရိသတ်က သောင်းသောင်းဖြဖြ လိုက်ပို့ကြ သည်ကို မမေ့နိုင်သေး။ ယခု စုဖုရားလတ်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ရန်ကုန်မှ မန္တလေးသို့ သယ်ယူခွင့်ပြုလျှင် အလားတူ ကြီးမားသည့် လူထုအစုအဝေး ကြီး ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဘုရင်ခံက ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီးမှတစ်ဆင့် အကြောင်းပြန်ခဲ့ရာ ယင်းကို ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီးက ဤသို့ တစ်ဆင့် အဖြေပေးခဲ့သည်။

- (၁) မန္တလေးမြို့သို့ မိဖုရားခေါင်ကြီးအလောင်းတော်ကို ယူဆောင်ရန် အစိုးရက ခွင့်မပြုဆိုသည့် သတင်းမှန်သည်။ ပလိပ်ရောဂါ ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
- (၂) သီပေါမင်းတရားနှင့် ညီမတော် (ရမည်းသင်း) စုဖုရားတို့၏ အလောင်းများကို မြန်မာပြည်သို့ယူဆောင်ရန် အစိုးရက အလွယ်တကူ ခွင့်ပြုမည်မထင်။
- (၃) မသာတော်စရိတ်ကို ပြောဆိုနေဆဲ ရှိသေးသည်။
- (၄) သင်္ကြိုဟ်ရန်ဌာနကို ရွေးချယ်ဆဲဖြစ်သည်။ ရွှေတိဂုံဘုရားကြီး တောင်ဘက်ရှိ ဘုရင်မကြီး၏ဥယျာဉ်ဆိုလျှင် သင့်လျော်မည် ထင်သည်။
- (၅) အိန္ဒိယမှ သမီးတော်များကို စောင့်ဆိုင်းရန်လိုမည် မထင်ပါဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ယင်းတို့မှာ ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီးမှတစ်ဆင့် ပြန်ကြားသော ဘုရင်ခံ၏ ပြန်ကြားချက်အချုပ်ဖြစ်သည်။ ထိုပြန်ကြားချက်ကို ဆွေတော် မျိုးတော်များနှင့် မြန်မာလူထုကရော စာနယ်ဇင်းများကပါ လက်ခံခြင်း မပြုကြဘဲ မသာတော်ကော်မတီ၏ တောင်းဆိုချက်ကို ထောက်ခံကြသည်။ ဤသို့ ဘုရင်ခံနှင့် ပြည်သူလူထုကြား အခြေအနေ တင်းမာနေဆဲတွင် ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစောမောင်က ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။ ထိုကြေညာချက်ကို 'မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံထံ ဆက်သွင်းသည့်စာ' ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသည်။

ထိုစာတွင် မိမိသည် ကျန်းမာရေးချို့တဲ့နေသည့်ကြားမှ သမီးတော် များ အကြိမ်ကြိမ် သံကြိုးရိုက်ခေါ်သဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ လာခဲ့ရကြောင်း၊ မိမိအပေါ်တွင် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၊ စကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီး၊

ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကြီး၊ မြောက်နန်းမိဖုရား စသူတို့၏ ကျေးဇူးများစွာ ရှိကြောင်းဖြင့် အစချီသည်။ ထို့နောက် နတ်ရွာစံမိဖုရားခေါင်ကြီးနှင့် သူ့ ဆက်ဆံရေးကို ဤသို့ဖော်ပြသည်။

‘စော်ဘွားကြီးလည်း သင်္ခါရ၊ စုဖုရားလည်း သင်္ခါရ၊ ဘယ်သူ အရင်သေမည်မသိ၊ ကံတရား အစိုးမရ၍ စုဖုရားနတ်ရွာစံလျှင် မန္တလေးကို မဆောင်မယူပါနှင့်၊ စော်ဘွားကြီးကို အလွန်အားကိုးအားထားရှိကြောင်း နှုတ်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် အမိန့်တော်ရှိသည့်ပြင် စာများတွင်လည်း မကြာခဏ ရေးပါသည်။ ငယ်စဉ်ကလည်း ရွှေနန်းရှင်ဖုရားနှင့် နန်းမတော်မိဖုရားတို့မှာ ထွန်ပုံကိုယ်ပေါ်တွင် ကြီးသောကြောင့် အမြဲချစ်ခင်ပါသည်။ နောက် ရန်ကုန်မြို့တွင် ပူပြင်းဒေသဖြစ်၍ မေမြို့မှာ စံနေတော်မူလျှင် ခွင့်ပြုပါမည့် အကြောင်းပြောဆိုရာ မေမြို့မှာ ဘာကိုခေါ်သတုံး။ ငယ်ချစ်အပျိုတော် ဖြစ်ဖူးသော မစွက်မာန္တတ်ကို မေးတော်မူရာ ပျဉ်(ပြင်)ဦးလွန်(လွင်) - ဖျဉ်(ပြင်)သာ ဥယျာဉ်တော်ခေါ်သောအရပ်ကို ယခု မေမြို့ခေါ်ကြောင်း ထင်ရာ ၎င်းမေမြို့သည် စုဖုရား၏ ကံကျွေးခံမြို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းမြို့ကို ဘယ်ကသွားရသည်မေးရာ မစွက်မာန္တတ်က မန္တလေးမြို့ကိုဝင်၍သွားလျှင် ဆောက်ပါသည်၊ သို့မဟုတ် မြို့ဟောင်းဘူတာက မီးရထားနှင့်သွားလျှင် ထည်း ရောက်ပါသည်တင်ရာတွင် မန္တလေးမှာ ကိုယ့်ဘုန်းကိုယ့်ကံ အလျောက် အုပ်စိုးချမ်းသာခဲ့ဖူးသည်။ မာန္တတ်အသိ မဟုတ်လား။ ယခု ချမ်းသာ ဆင်းရဲမှ မန္တလေးကို မကြည့်ချင်သောကြောင့် ဘယ်တော့မှ သွားလိုဘူး အမိန့်တော်ရှိကြောင်းကို နှုတ်ပြည်မစံမီ ၂ နှစ် ၃ နှစ်လာထိ ထ မာန္တတ်ပြော၍ ကြားဖူးပါသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မန္တလေးမြို့သို့ ပို့၍ သင်္ဂြိုဟ်စေမည့် အစိုးရမင်းတို့ အကြံရှိလျက်နှင့် မန္တလေးတွင် ဝလိပ်ရောဂါများ ဖြစ်လည်တစ်ကြောင်း၊ နန်းမတော်ဖုရားအလောင်းတော်ကို ပို့လိုက်က ပွဲကြီးဖြစ်၍ အရပ်အဝေးအနီးလူများစွာ လာရောက်စုဝေးလျှင်

ရောဂါ ပြန့်ပွားကြီးကျယ်သွားမည်ကို ဆရာဝန်များက စိုးရိမ်ကြကြောင်းနှင့် စာတင်လိုက်သည့်အတွက် မပို့နိုင်ဖြစ်သည်မှာ စဉ်းစားလိုက်လျှင် ထိပ်စု ဖုရားလတ်နှင့် နန်းမတော်မိဖုရားခေါင်ကြီးဘုရားသည် သာမညဘုန်းကံရှင် မဟုတ်။ သူ မသွားလိုသောအရပ်ကို သွားရအောင် ဘယ်သို့ပင် ကြံစည် သော်လည်း မဖြစ်ရှိသည်ဟု တွေးထင်မိပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါသောကြောင့် ရန်ကုန်တွင် သင်္ကြိုဟ်ရမည်ဖြစ်လျှင် လှပတင့်တယ်အောင် စရိတ်များစွာ ထုတ်ပေး၊ သင်္ကြိုဟ်မည့်နေရာ ကောင်းစွာ တင့်တယ်လျှောက်ပတ်၊ ပြည်သူ ရဟန်းတို့ နှစ်သက်ရာသို့ ကျရောက်အောင် ဘုရင်မင်းမြတ်က အားထုတ်၍ ပန်းခြံဥယျာဉ်တော်တွင် အခွင့်ပြုတော်မူပါမည့်အကြောင်း၊ ယခု တင်သွင်း ဆက်သသော အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အများပြည်သူတို့ သိရှိလေအောင် ကြေညာရန် အမိန့်ကို ထုတ်ဆင့်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါကြောင်း' ဖြင့် ဆာစောမောင်၏ ဆက်သွင်းစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ထိုအတောအတွင်းတွင် ကလင်ပုံမှ ခင်မောင်လတ်သခင်နှင့် ထိပ်စု မြတ်ဖုရားလတ်တို့ထံမှ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ရိုက်လိုက်သည့် ကြေးနန်း၌ မိမိတို့မရှိဘဲနှင့် အလောင်းတော်ကို သင်္ကြိုဟ်ခြင်းကို ကန့်ကွက် ကြောင်း၊ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၊ ဆင်ဖြူမရှင် မိဖုရားကြီးနှစ်ပါးတို့၏ အလောင်းတော်များနှင့်ယှဉ်၍ မြှုပ်နှံခြင်းမပြုဘဲ ရန်ကုန်တွင် မြှုပ်နှံခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြောင်း၊ ခမည်းတော်ဘုရားအလောင်းတော် မိထွေးတော်ဘုရား အလောင်းတော်များနှင့် အတူတကွမဟုတ်ဘဲ တစ်ပါးတည်း သင်္ကြိုဟ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြောင်း မိမိတို့တွင် အာဏာမရှိ၍ လျှင်မြန်စွာ ရောက်မည်၊ မရောက်မည်ကို တာဝန်မခံနိုင်ဟု ကြေးနန်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။

သို့ဖြင့် စုဖုရားလတ်၏ အလောင်းတော် မြေချရေးပြဿနာသည် လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်နေသည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ရွှေတိဂုံစေတီခြေရင်း စတုဒိသာရေပိဋ် ရန်ကုန်မြို့လုံးဆိုင်ရာ လူထုအစည်းအဝေးကြီးတစ်ခု ကျင်းပသည်။ အစည်းအဝေးတွင် ပွဲစားကြီး ဦးဖိုးမြက သဘာပတိအဖြစ် သူရိယသတင်းစာတိုက်မှ ဦးဋ္ဌေးနှင့် ဦးခင်အောင်တို့က အခမ်းအနားမှူးများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကြသည်။ အစည်းအဝေးကြီးသို့ သံဃာတော်များ၊ နိုင်ငံရေးဂိုဏ်း (ပါတီ) အသီးသီးမှပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အမျိုးသမီးအသင်းဝင်များ တက်ရောက်ကြသည်။

ထိုအစည်းအဝေးတွင် ဦးခင်မောင်က တတိယသမီးတော် အရှင် ထိပ်စုမြတ်ဘုရားထံမှ ပေးပို့သောစာကို ဖတ်ပြသည်။ ထိုစာ၌ 'မိမိတို့ သမီးတော်များကခေါ်သဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ သောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ရောက်လာခဲ့ကြောင်း၊ စော်ဘွားကြီးမှာ မယ်တော်ဘုရား၏ အလောင်းတော်ကို မန္တလေးမြို့၌ပင် သင်္ဂြိုဟ်ရန် မူလက ကြံရွယ်ချက်ရှိသော်လည်း ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိမှ ဘုရင်ခံ၏မိန့်အတိုင်း ပြောင်းလဲစီမံရကြောင်း၊ မယ်တော်ဘုရား သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က မန္တလေးမြို့သို့ ထွက်တော်မမူလိုပါဟု ထစ်ခါမျှ အမိန့်တော်မရှိဖူးသည့်ပြင် အမိန့်ရှိဖူးတယ်ဟူသော တစ်ဆင့်ထားလည်း မကြားရဖူးကြောင်း၊ ခမည်းတော်ဘုရား အလောင်းတော်ကို သရဏဂုံတင်ပြီးပြီဟူသောစကားမှာ မှန်သောစကားဖြစ်ကြောင်း၊ မိထွေးတော် (ရမည်းသင်း) စုဖုရား၏အလောင်းတော်ကိုသာ စုဖုရားတို့ နားထွင်းစဉ်က သံဃာတော်များ ကြွရောက်တော်မူသဖြင့် သရဏဂုံတင်လိုက်နိုင်ကြောင်း ခေညးတော်ဘုရားမှာ ထိုနောက်မှ နတ်ရွာစံသည်လည်းဖြစ်၊ သံဃာတော်များ ရှိသည်လည်းဖြစ်၍ သရဏဂုံ မတင်လိုက်ရကြောင်း၊ မယ်တော်ဘုရား အလောင်းတော်ကို ခေါင်းတော်သွင်းရာ အခန်းတော်ဖွင့်ရာတို့၌ ထုံးစံရှိသည့် အတိုင်း မင်းခမ်းမင်းနားနှင့် ညီညွတ်အောင် မပြုလိုက်ရသည်ကို ဗုဒ္ဓဘုရားအထူးဝမ်းနည်း နှမြောကြောင်း၊ ယခုလည်း မယ်တော်ဘုရားကို အမြန် သင်္ဂြိုဟ်လိုက်ကြရန် စီမံနေကြကြောင်း၊ အိန္ဒိယရှိ အစ်တော်ဘုရားများ

စုံညီရောက်ရှိပြီး ပြည်သူတို့နှင့်အတူ စိတ်ကျေနပ်စွာ ဖူးမြော်ပြုစုပြီးမှသာ အလောင်းတော်ကို သင်္ဂြိုဟ်လိုကြောင်း၊ ခမည်းတော်ဘုရား၊ မယ်တော်ဘုရား၊ မိထွေးတော်ဘုရားအလောင်းတော် အားလုံးကို ရတနာပုံနေပြည်တော်သို့ ယူဆောင်သင်္ဂြိုဟ်ရမှ စိတ်ကျေနပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ယခု ကော်မတီလူကြီးမင်းတို့ဆန္ဒမှာ စုဖုရားတို့ဆန္ဒနှင့် တစ်ညီတည်းဖြစ်သဖြင့် စုဖုရားတို့အလိုဆန္ဒကို လူကြီးမင်းများသိရအောင် ယခု စာရေးသားပြောကြားပါကြောင်း' ဟူ၍ ပါရှိသည်။

ထို့နောက် မန္တလေးမြို့လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကျင်းပ၍ အလောင်းတော်ကို မန္တလေးသို့ ယူဆောင်စေရန် ဆုံးဖြတ်ကြောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့၌ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်ကြောင်း သံကြီးစာကိုလည်း ဖတ်ပြသည်။

မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ အလောင်းတော်ကို ရန်ကုန်တွင် သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်ကာ မန္တလေးတွင် သင်္ဂြိုဟ်ရန်အဆိုကို သူရိယဆရာစိန်က တင်သွင်းပြီး မစ္စတာဘရပ်ဂျီ၊ မြင်းခြံ မခင်ဂျမ်း၊ မျိုးချစ် ဦးဘသန်း၊ မန္တလေးဦးဘဦး၊ ကြည့်မြင်တိုင်စလင်းတိုက်မှ ဦးပညာ၊ ဝတ်လုံ ဦးသိမ်းမောင် စသူတို့က ဖြည့်စွက်ထောက်ခံကြသည်။

ရာပနဂယက်များ

မိဖုရားခေါင်ကြီး စုဖုရားလတ်၏ မသာတော်အခမ်းအနားနှင့် ပတ်သက်၍ ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် မြန်မာလူထုတို့အကြားတွင် သဘောကွဲလွဲမှုပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ပထမအချက်မှာ လူထုက မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ ရုပ်ကလာပ်ကို မန္တလေးသို့ ယူဆောင်ကာ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၊ ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကြီးနှစ်ပါးတို့၏အလောင်းတော်များနှင့် ယှဉ်တွဲမြှုပ်နှံရန် လိုလားသည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရက ထိုအချက်ကို လက်မခံ။

ဒုတိယအချက်မှာ ထိုကိစ္စကို ဆွေးနွေး၍ မပြီးပြတ်သေးမီ ရုပ်ကလာပ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းမပြုရန် လူထုက လိုလားသည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရက ထိုသင်္ဂြိုဟ်သည့်ကိစ္စကို ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်လိုသည်။

ယင်းအချက်နှစ်ချက်သည် မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ ဈာပနနှင့် ဝတ်သက်၍ လူထုနှင့် အစိုးရကြားတွင် ရှိနေသော အဓိကကွဲလွဲချက်ကြီး နှစ်ချက်ဖြစ်သည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့၌ ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစောမောင် ၏ အပါးတော်မြဲ အတွင်းဝန်ထံမှ အလောင်းတော်ကို သင်္ဂြိုဟ်သည့် အစီအစဉ်၊ အလောင်းတော်ပို့ဆောင်သည့်လမ်းကြောင်း စသည်တို့နှင့် ဝတ်သက်၍ ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်သည်။

ထိုနေ့မနက်တွင် ဒိုင်အာခီအုပ်ချုပ်ရေး ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ညွှတ်တော်အစည်းအဝေးရှိသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် မင်းတိုင်ပင်အမတ် ဖြစ်သူ ၂၁ ဦး ဝံသာနုပါတီဝင် ဝတ်လုံဦးသိမ်းမောင်က အဆိုတစ်ရပ် ထင်သည်။ ယင်းအဆိုမှာ 'ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင်ပင် မိဖုရားခေါင်ကြီး အလောင်းတော်ကို သင်္ဂြိုဟ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ထပ်မံအဆိုတင် ရန် အရေးကြီးသဖြင့် ယခု ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်း အစည်းအဝေးပွဲကို ခေတ္တ ရပ်သိမ်းထားရန်' ဆိုသည့် အဆိုဖြစ်သည်။

ဦးသိမ်းမောင်၏ အဆိုကို ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဆာ ဇောဘတ်ဂျိုင်းက ပယ်ချခဲ့သည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့ နံနက်တွင် မိဖုရားခေါင်ကြီး မသာတော် ၏အစည်းအဝေးခင်းအစီအစဉ်ကို ကန့်ကွက်သည့် မြို့လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးဆုံးဖြတ်ချက်ကို အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်က 'မြန်မာပြည် ဂေါ်ဝါနာ နှင့် အမှုဆောင်အမတ်တို့၏ စီမံချက်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုလို ကြောင်း' ဖြင့် အပါးတော်မြဲ အတွင်းဝန်ထံမှ မသာတော်ကော်မတီသို့ ကြေးနန်းတစ်စောင် ရောက်လာခဲ့သည်။

ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ နှစ်ဖက် အပြင်းအထန်ဖြစ်နေကြသည်တွင်
ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစောမောင်က ကြားဝင်ဖြန့်ဖြေသော်လည်း
နှစ်ဖက်စလုံးက လိပ်ခဲတည်းလည်းဖြစ်နေကြသည်။ ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး
၏ စွက်ဖက်မှုသည်လည်း အချည်းနှီးသာဖြစ်သည်။

၁၉၂၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် မသာတော်ကော်မတီ
အစည်းအဝေးကို သူရိယသတင်းစာတိုက်တွင် ကျင်းပသည်။ ထိုအစည်း
အဝေးက အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

‘၁၉၂၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် အရှင်မိဖုရားခေါင်ကြီး၏
အလောင်းတော်ကို အိမ်တော်သို့ ရွှေ့ပြောင်း၍ အုတ်ဂူသွင်းခြင်းကိစ္စကို
အန္တိမ အဆုံးစွန်သင်္ကြိုက်ခြင်းဟု အသိအမှတ်မပြု၊ သမီးတော်များ၏
အလိုတော်အတိုင်းလည်းကောင်း၊ ဝက်မစွတ်ဝန်ထောက်မင်း၏ အလိုတော်
အတိုင်းလည်းကောင်း၊ ယခု အလောင်းတော်ကို ခေတ္တယာယီ ပြောင်းရွှေ့
ဂူသွင်းထားခြင်းမျှသာဟု အသိအမှတ်ပြုကြောင်း၊

မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ အလောင်းတော်ကို စံအိမ်တော်မှ ပြောင်းရွှေ့
ဂူသွင်း မြှုပ်နှံခြင်းအခမ်းအနား၌ ပြည်သူပြည်သားတို့၏ လိုအင်ဆန္ဒနှင့်
ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု၍ အစိုးရတို့ကစီမံခြင်းကို အလျဉ်းသဘောမတူသော်လည်း
မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော အဂ္ဂမဟေသီဂုဏ်ကို အရိုအသေ
ပြုခြင်းအားဖြင့် ပြည်သူပြည်သားတို့က လိုက်ပါပို့ဆောင် ကူညီကြရန်
ဤကော်မတီက တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ကြောင်း’ ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကိုကြည့်လျှင် မသာတော်ကော်မတီ တွေ့ကြုံနေရ
သည့် အခက်အခဲ၊ အကြပ်အတည်းကို တွေ့နိုင်သည်။ မသာတော်ကော်မတီ
သည် လူထု၏ဆန္ဒအတိုင်း ရုပ်ကလာပ်ကို မန္တလေးသို့ ပို့ဆောင်၍
ခမည်းတော်နှင့်မယ်တော်တို့ သင်္ချိုင်းတော်အနီးတွင် မြှုပ်နှံရန် တောင်းဆိုခဲ့
သည်။ သို့ရာတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက တောင်းဆိုချက်ကို အကြောင်းအမျိုးမျိုး

ဖြ၍ ပယ်ချခဲ့ပြီး ဈာပနကို ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကန်တော်မင်ပန်းခြံ (ထန်တော်မင်လာပန်းခြံ)တွင် မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ မသာတော် ကော်မတီက အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်ထံရောက်အောင် တောင်းဆိုခဲ့သည့်တိုင် ဘုရင်ခံချုပ်က မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ၏ ဆုံးဖြတ်သည့်ကိစ္စတွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်လိုခြင်းမရှိဟု ပယ်ချခဲ့သည်။

မသာတော်ကော်မတီ ဘာလုပ်မည်နည်း။ အစိုးရက ကြီးမှူးသည့် ဈာပနအခမ်းအနားကို သပိတ်မှောက်မည်လော။ ဈာပနအခမ်းအနားကို သပိတ်မှောက်လျှင် ထိခိုက်နစ်နာမည့်သူမှာ အစိုးရမဟုတ်။ မိမိကိုယ်တိုင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာလူထုဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ဂုဏ်သိက္ခာဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံလိုက်လျှင်လည်း တစ်လျှောက်လုံး ကိုင်စွဲခဲ့သည့် နိုင်ငံတော်ချက်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်သည်။

ဤတွင် မသာတော်ကော်မတီသည် အလယ်အလတ်ကျ၍ ထိထွေကျသော ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်ကို ချမှတ်ရသည်။

ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ 'အန္တိမဈာပနပြုလုပ်ခြင်းဟူ၍ အသိအမှတ် ပြုကြောင်း၊ သို့ရာတွင် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အထွတ်အမြတ်ဖြစ်တော်မူသော အတွက်ပေးသီရက်ကို အရှိအသေပြုသောအားဖြင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့က လိုက်ပါပို့ဆောင်ကြရန်' ဟု ဆုံးဖြတ်ကာ ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

မိဖုရားခေါင်ကြီးကို သင်္ဂြိုဟ်မည့်နေ့ဖြစ်သည့် ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်းတစ်လျှောက်၌ ပုလိပ်များ စောင့်ကြပ်နေရာ ရှိကြသည်။ မသာတော်ကို လိုက်ပါပို့ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ဓာတ်ရထား ဝန်ထောက် ဓာတ်ရထားစင်းရေကို တိုး၍လွှတ်ပေးသည်။ တစ်ကြိမ်လွှတ်လျှင် စင်း ၈ စင်းဟုဆိုသည်။

နေ့လယ် ၁ နာရီတွင် ချာချီလမ်း (ကိုယံမင်းကိုယံချင်းလမ်း) အမှတ် ၂၃၊ စံအိမ်တော်မှ မသာတော်အခမ်းအနား စတင်ထွက်သည်။

ရှေ့ဆုံးမှ မြင်းစီးပုလိပ်များ၊ ထို့နောက် မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ သက်စေ့လှူဖွယ် ဝတ္ထုတို့ တင်ထားသည့် လှည်းအစီး ၆၆ စီး၊ ထို့နောက် စည်တော်အဖွဲ့၊ ထို့နောက် သိုင်း၊ ယပ်မား၊ ကျိုင်း၊ တကောင်းမြူတာ အဆောင်ကိုင်သူများ၊ ထို့နောက် မသာတော်ကော်မတီလူကြီးများ၊ ထို့နောက် တလားနှင့် သလွန်တော်တို့ ပါလာသည်။ ဤနောက် မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ အလောင်းတော်ကို ထီးဖြူ ၈ လက်မိုး၍ ဆွေတော်မျိုးတော်များက ထမ်းယူလာသည်။ ထီးဖြူရှေ့တွင် ရွှေထီး ၃ လက်မိုး၍ အလောင်းတော်ချည် ယပ်မားကြီးကို အချို့ ဆွေတော်မျိုးတော်များက ဆွဲယူသည်။ သမီးတော်များက ဘေးမှ ဝန်းရံလိုက်ပါလာကြသည်။

ရွှေတိဂုံတောင်ဘက်မုခ်ဝသို့အရောက်တွင် ဗြိတိသျှဘားမား ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီနှင့် လန်ဒန်အတ် ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီတို့က ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးကြသည်။ ကန်တော်မင် (ကန်တော်မင်္ဂလာ) ဥယျာဉ်အဝသို့ အရောက်တွင် အမြောက် ၂၁ ချက် ပစ်ဖောက်၍ အရိုအသေပြုသည်။

ကန်တော်မင် (ကန်တော်မင်္ဂလာ) ဥယျာဉ်အတွင်းရှိ ဧည့်ခံမဏ္ဍပ်တွင် ဘုရင်ခံ ဆာဟားကုတ်ဘတ်တလား၊ အတွင်းဝန်ကြီး ဘရန်ဒါ၊ ခရစ်ယာန်ဂိုဏ်းချုပ် ဖိုက်၊ လွှတ်တော်ဥက္ကဏ္ဍ၏ဇနီး လေဒီဂျိုင်း၊ ပြည်ထဲရေးနှင့် နိုင်ငံရေးရာ လက်ထောက်အတွင်းဝန် ဝိုက်၊ ညောင်ရွှေစော်ဘွားကြီး ဆာစောမောင်၊ ဝက်မစ္စတ် ဝန်ထောက်ဟောင်း ဦးလတ်၊ ဝတ်လုံ အမ်အေ မောင်ကြီး၊ ၂၁ ဦး ဝံသာနု ဦးဘအော၊ မြန်မာ့အလင်း ဦးစိန် စသူတို့ ရှိကြသည်။ (ထိုအခမ်းအနားသို့ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဦးမေအောင်၊ ပညာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာဘရင်၊ သစ်တောရေးဝန်ကြီး မစ္စတာ အရိမ်၊ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဝီလျံကော့တို့ မလာကြပါ။)

ပန်းခြံထဲတွင် လူတွေများလွန်းသဖြင့် ပုလိပ်က မနည်းထိန်းယူရသည်။ အလောင်းတော်ကို ငှက်ဈေးခံပြာသာဒ်တင်၍ လှည့်ပြီးနောက်

လောင်တိုက်ထဲသို့ သွင်းသည်။ ထို့နောက် သံဃာတော်များက သရဏဂုံ ထင်ကြသည်။ ထို့နောက် အလောင်းတော်ကို လောင်တိုက်မှထုတ်၍ အုတ်နန်းပြာသာဒ်အတွင်းသို့ သွင်းသည်။

မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ မသာတော်စရိတ် စုစုပေါင်းမှာ ၂၃၅၇၅ ကျပ် ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက် အစိုးရထည့်ဝင်ငွေ ၂၀၀၀၀ကျပ်၊ ရှမ်းပြည်နယ် တော်တွား၊ မြို့စားများက ၃၁၀၅ ကျပ်၊ စောနန်းထီလာက ၂၀ ကျပ်၊ ဓမ္မတာဂိုက်တင်းက ၅၀ ကျပ်၊ ဗြိတိသျှဘားမားရပ်ရှင်ကုမ္ပဏီနှင့် လန်ဒန် အတ် ရပ်ရှင်ကုမ္ပဏီတို့က ၁၀၀ ကျပ်၊ ပျဉ်းမနားမင်းသားနှင့် ထရုံကာ ထိပ်ခေါင်တင်တို့ထံမှ ၃၀၀ ကျပ်၊ စုစုပေါင်း ၂၃၅၇၅ ကျပ်ဖြစ်သည်။

မသာတော်ကိစ္စ ပြီးသော်လည်း မကျေနပ်မှုမှာ ပြေပျောက်မသွားခဲ့ပါ။ ဘုရင်ခံနှင့် ညောင်ရွှေစော်ဘွားတို့ လုပ်ပုံနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းစာများတွင် ဆောင်းပါးရှင်များက ဝေဖန်ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အစည်းအဝေးကျင်းပပြီး ယခင်ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ပေးရန် အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်၊ ဗြိတိသျှ ဝါလီမန်နှင့် အိန္ဒိယအောက်လွှတ်တော်တို့သို့ အကူအညီတောင်းခဲ့သော်လည်း အကြောင်းမထူး။

ဥပဒေပြုအဖွဲ့(လွှတ်တော်)တွင် အမတ်ဖြစ်လာခဲ့သော ဆရာ ဦးတုတ်ကြီးက ပြည်သူတို့၏ဆန္ဒအရ သီပေါမင်း အလောင်းတော်ကို ရတနာဂီရိမြို့မှ မြန်မာပြည်သို့ရွှေ့ပြောင်း၍ ဗုဒ္ဓဘာသာထုံးစံနှင့်အညီ သင်္ကြန်ခွင့်ပြုဖို့ အစိုးရမှာ အဆင်သင့်ရှိပါသလားဟု လွှတ်တော်တွင် မေးမြန်းခဲ့သည်။

အစိုးရကဖြေကြားရာ၌ သီပေါမင်းအလောင်းတော်ကို သရဏဂုံ ထင်ရန် လိုအပ်သောပစ္စည်းများနှင့် သံဃာများကို မြန်မာပြည်မှ ပို့ပေးမည့် အကြောင်း၊ အစိုးရက မိဖုရားခေါင်ကြီးထံ အကြောင်းကြားခဲ့ဖူးကြောင်း

မိဖုရားခေါင်ကြီးက ရတနာဂီရိမြို့မှာပင် သင့်သလိုသင်္ကြိုဟ်မည်ဟု ဖြေခဲ့ကြောင်း၊ ယခုလောလောဆယ်တွင် သီပေါမင်းတရား၏ အလောင်းတော်ကို မြန်မာပြည်ပြန်ပို့ရန် အသင့်မရှိကြောင်း ဖြေခဲ့သည်။

မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ မသာတော်ကိစ္စနှင့် သီပေါမင်းအလောင်းတော် သရဏဂုံတင်ရေးကိစ္စတို့နှင့်ပတ်သက်၍ လူထုခေါင်းဆောင်များနှင့် လူထုဆက်သွယ်ရေး မိဒီယာများက ဝေဖန်ကြရာတွင် အပြင်းထန်ဆုံးမှာ ဒီးဒုတ်သတင်းစာဖြစ်သည်။

သီပေါမင်း၏ အလောင်းတော် သရဏဂုံတင်ရေးကိစ္စတွင် အစိုးရဘက်မှ ဖြေကြားပုံကို ဝေဖန်ရာ၌ ဒီးဒုတ်သတင်းစာ (၁၉၂၆၊ မတ်လ ၆ ရက်နေ့) က -

‘မိဖုရားခေါင်ကြီးမှာ နတ်ရွာစံသည့်နေ့တိုင်အောင် အဖူးအမြော် ရောက်ရှိသူအပေါင်းတို့အား ရတနာဂီရိ၌ အလောင်းတော် သရဏဂုံ မတင်ခဲ့ရသည်ကို စိတ်မကျေမချမ်း ရှိနေကြောင်း အမြဲမိန့်တော်မူပါလျက် ယခု မိဖုရားခေါင်ကြီး နတ်ရွာစံသွားမှ မိဖုရားခေါင်ကြီးအလိုတော်အတိုင်း စီမံခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဖြေကြားခြင်းဖြင့် သက်သေတည်ရန် မရနိုင်သူကို ကိုးကား၍ ဖြေကြားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အစတုံး ဖြစ်နည်းဖြစ်လေသည်’ ဟု ရေးခဲ့သည်။

မသာတော်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မသာတော် ကော်မတီဝင်များ ဆောင်ရွက်ပုံကိုလည်း အားမလိုအားမရ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီးဒုတ်သတင်းစာ (၁၉၂၆၊ မတ်လ ၂၀ ရက်နေ့) က ဤသို့ဝေဖန်ခဲ့သည်။

‘အရှင်နန်းမတော်ဘုရား နတ်ရွာစံခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့စည်းသော မသာတော်ကော်မတီသည် ပထမ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်နေပြီးနောက် ယခု တစ်စုံတစ်ရာမျှ ထပ်မံလှုပ်ရှားသည်ကို မတွေ့ မမြင်ရဖြစ်ရာ မသာတော် ကော်မတီဆိုသည့်အတိုင်း မသာဖြစ်နေကြပြီလောဟု တွေးတောစရာသာ ရှိတော့သည်’ ဟု ရေးခဲ့သည်။

၁၉၂၆ ခု၊ မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင်လည်း ဒီးဒုတ်သတင်းစာ ဆောင်းပါးရှင်က ဤသို့ ရေးခဲ့ပြန်သည်။

‘အခု ဂူသွင်းမြှုပ်နှံထားတာဟာ ယာယီလို့သာ အသိအမှတ် ပြုကြောင်းနှင့် မသာတော်ကော်မတီက ထုတ်ပြန်သေးသမျှ။ ခုပုံဆိုတော့ သည် ယာယီဟာ ကမ္ဘာတည်မယ့်ယာယီပဲ။ အဲသည် ကိစ္စတုန်းကလည်း ဂျီစီဘီအေနှစ်ခုစလုံး အတော် နှာစေးနေလိုက်ကြသမျှ။ သည်ကဲ့သို့ မြန်မာ တစ်တွေဟာ ကြာအရှည်ခွဲမရှိရယ်လို့ အကဲသိတဲ့ ပြုရိုများကဖြင့် အူကို ယားအောင် ရယ်စရာကောင်းနေတာကို နယ်ရွာအပေါင်းက သတိပြုစေလို သမျှ’ ဟု ရေးခဲ့သည်။

မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ ဈာပနကိစ္စတွင် ထူးခြားသည့် အချက်တစ်ချက် မှာ ယင်းကိုအကြောင်းပြု၍ မြန်မာတို့၏ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် ပြန်လည် ဆန်းသစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို ဦးစိုးသိမ်း၊ ဦးစီးသည့် ဂျီစီဘီအေ အဖွဲ့ချုပ်၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် သတ္တဦးခင်မောင်နှင့် လူထုဆက်သွယ်ရေး ဇီဒီယာများ၏အသံကို နားထောင်ကြည့်လျှင် သိနိုင်သည်။

ထိုခေတ်က နိုင်ငံရေးပါတီများ ရည်မှန်းချက်သည် ခေတ်သစ် မြန်မာနိုင်ငံတော် ထူထောင်ရေးဖြစ်သည်။ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာနိုင်ငံတော် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး မဟုတ်ချေ။ သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ထူထောင်ရေး ဖြစ်သည်။ ပဒေသရာဇ်မြန်မာနိုင်ငံတော် ထူထောင်ရေးမဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် အခြားကိစ္စများမှာကဲ့သို့ပင် ယခုကိစ္စ၌လည်း ဆင်ခြင်ဉာဏ်နှင့် ပကတိဉာဏ် သည် တခြားစီဖြစ်သည်။ ဦးနှောက်နှင့် နှလုံးသားသည် တခြားစီဖြစ်သည်။ ခေတ်သစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံကို ထူထောင်ရန် ရည်ရွယ်ရင်းရှိသော်လည်း တုန်းဘောင်မင်းဆက် နောက်ဆုံးဘုရင်၏မိဖုရားခေါင်ကြီး ကံတော်တုန်သည့် အခါတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရအနေဖြင့် ထိုကံတန်သော ဆောင်ရွက်မှုကို ပြုလုပ် စေချင်ကြသည်။ ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို မကြိုက်သော်လည်း ဓာတ်မာန် စိတ်သည် ကိန်းဝပ်မြဲ ကိန်းဝပ်နေသည်။

၁၉၆၆ ခု၊ ဧပြီလ ၇ ရက်မှ ၁၀ ရက်အထိ မိတ္ထီလာမြို့တွင်ကျင်းပ
 သည့် ၁၃ ကြိမ်မြောက် သံဃဩဝါဒခံ ဂျီစီဘီအေ မြန်မာ့အသင်းချုပ်ကြီး၏
 အစည်းအဝေးတွင် မန္တလေးရတနာပုံအသင်းချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးမောင်မောင်ကြီး
 က -

‘နတ်ရွာစံလွန်တော်မူသော အရှင်မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ မသာတော်
 အခမ်းအနားတွင် တိုင်းသူပြည်သားများနှင့် သမီးတော်၊ ဆွေတော်မျိုးတော်
 များက သဘောမတူ အတန်တန်ကန့်ကွက်ပါလျက် ဘုရင်ခံနှင့်တကွ
 မြန်မာပြည်အစိုးရတို့က တိုင်းသူပြည်သားများနှင့် ဆွေတော်မျိုးတော်များ၏
 အလိုကို မလိုက်ဘဲ အာဏာပေး၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို နာကြည်းလှသဖြင့်
 မကျေနပ်ကြောင်း’ နှင့် အဆိုတင်သွင်းခဲ့ရာ ပေါင်းတည်မြို့နယ် အသင်းချုပ်
 ကိုယ်စားလှယ် ဦးအုန်းကြီးက ထောက်ခံပြီး ကန့်ကွက်သူမရှိ ဆုံးဖြတ်ခဲ့
 သည်။

သတ္တဦးခင်မောင်ကလည်း

‘ကျွန်ုပ် သတ္တဇင်မောင် မြန်မာပြည်တွင် သမ္မတမင်း အုပ်ချုပ်ခြင်း
 လှမ်းနေသော သဘောကျသူကပင် ဤအရှင်မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ စျာပနကိစ္စ
 တွင် ပြုသင့်ပြုထိုက်သော နောက်ဆုံးပိတ် စျာပနချီးမြှင့်ခြင်းတို့ကို ပြုသင့်
 သည်ဟု ယူဆကြောင်း’ ဖြင့် ပြောခဲ့သည်။

ယင်းမှာ မြန်မာ့စိတ်ဓာတ် မြန်မာ့စိတ်ရင်း ဖြစ်လေသည်။

မြသန်းတင့်
 ရန်.သစ်မဂ္ဂဇင်း

မန္တလေးဆိုင်ရာ မှတ်စု

မန္တလေးဆိုင်ရာ မှတ်စုများကို တင်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးမောင်မောင်တင် (K.S.M, A.T.M) ကေအက် (စ်) အမ်။ အေတီအမ်ဘွဲ့ရ ရေးသားသော ကုန်းဘောင်ခေတ် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး တတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၈၇ တွင် -

‘သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁ ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလ မန္တလေးတောင်ပေါ်ဘုရားတောင်တွင် မြတ်စွာဘုရား အရပ်တော်ပမာဏ အတိုင်းအထွာ စနစ်နှင့်အတူ မြတောင်မြို့စား သေနတ်ဝန်ကြီး တို့လက်ထက် ပန်းပုအကျော်တို့ကို ပေးအပ်ပြီး လျှင် ညီတော်အာနန္ဒာ လျှောက်ထား

တောင်းပန်သည့် ရုပ်တု သဏ္ဍာန် ထုလုပ်တော်မူ၍ သစ္စေးသားရိုး
 ရွှေမွမ်းမံပြီး လျှင် သမံတလင်း အရံအုတ်ရိုး၊ စိန်တောင်နှင့်တကွ
 ပြေပြစ်ကောင်းမွန်စွာ ရွှေတန်ဆောင်း အကြီးအကျယ် ဆောက်
 လုပ်ကိန်းဝပ်တော်မူရ၏။ ၎င်းတန်ဆောင်းက တောင်သို့အဆင်း
 စံကျောင်းတော် မဟာရံမြောက်ထောင့် အနီးရောက်စောင်းတန်း၊
 တန်ဆောင်းများကိုလည်း မကွေးမြို့စားဝန်ကြီး၊ မြတောင်မြို့စား
 သေနတ်ဝန်ကြီး၊ ပခန်းကြီးမြို့စားဝန်ကြီးတို့ ကြီးကြပ် ဆောက်
 လုပ်ရသည်။

ဟူ၍ ဗျာဒိတ်ပေး ရုပ်ပွားတော်အကြောင်း မှတ်သားထားသည်။

ယင်းခဲမောင်မောင်ရေးသော 'မန္တလေးတောင်သမိုင်း'ကို ပုံနှိပ်
 သောတိုက်တွင် အလုပ်လုပ်သောပုဂ္ဂိုလ်က မန္တလေးမြို့တည်စက ခုနစ်ဌာန
 အပါအဝင် 'ပိဋကတ်တိုက်' ငယ်နေရာသည် မန္တလေးတောင် တောင်
 စောင်းတန်း၏ အရှေ့ဘက် အုတ်တိုက်ဟောင်းကြီးဖြစ်ကြောင်း ပြောပြ
 သည်။ ဦးခန္တီ၏တပည့်ရင်း စာရေးကြီးဦးဆင့် (ထိုစဉ်က အသက် ၆၀
 ကျော်) ပြောပြသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၂၁၅ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလ၊ အမရပူရမြို့၊ ပိဋကတ်တိုက်
 (ရတနာပုံ၏ ပိဋကတ်တိုက်) ရှိ ပိဋကတ်တော်များကို အမြောက်သံကြား
 အခါတော်နှင့် ဘေးလောင်းတော် မင်းတရားလက်ထက်၊ ဘကြီးတော်
 မင်းတရားလက်ထက်၊ ခမည်းတော် မင်းတရားလက်ထက် ဆောင်ယူသည့်
 နည်း၊ ဝေါတော်၊ ဆင်တော်၊ ထမ်းစင်တော်များနှင့် စိတန်းခင်းကျင်းပြီးလျှင်
 ဝန်ကြီး၊ အတွင်းဝန်၊ များတော်၊ မတ်တော်တို့ ကြီးကြပ်ဆောင်ယူ၍ ရတနာပုံ
 ရွှေမြို့တော်ကြီး၊ မြောက်ရွှေမြို့တော်ကြီးနှင့် သတ္တဌာနအပါအဝင်ဖြစ်သော
 မန္တလေးတောင်ခြေ ပိဋကတ်တိုက်တော်တွင် သွင်းထားရ၏။

(တုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီးတတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၃၀၉)

တစ်ချိန်က ထိုပိဋကတ်တိုက်ကို သူရဿတီမယ်တော်ရုပ်ကို ထားပြီးပူဇော်ရန် စီမံကြသည်။ မယ်တော်ရုပ်အတွက် စိန်နားကပ်လျှာသူပင် ရှိ၍ သူရဿတီအကြောင်း တောင်ခြေရပ်၌ ဟောပြောရာ နောက်ဆုံး သူရဿတီ ရှိ-မရှိ ဟောချက်အရ သူရဿတီတန်ဆောင်း မလုပ်ဖြစ်ခဲ့ပါ။

မန္တလေးတောင် အနောက်တက်စောင်းတန်းအလယ်တွင် မင်းတုန်း မင်း၏ 'ရှင်လှဘုရား' ရှိသည်။ စောင်းတန်းတစ်ဝက်မှာ တည်ရှိသဖြင့် 'တစ်ဝက်ဘုရား' ဟုခေါ်ကြသည်။ မင်းတုန်းမင်းက ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားဟု တည်ထားရာ မကြာမီ စကြာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီးက ကုသိုလ်တော်ပွား ရှေးစောင်းတန်းကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသည်။ ထိုစောင်းတန်းအဆင်း၌ သစ်ဆိမ့်တိုက်။ ၎င်းအနီးတွင် ဘီလူးမတောင်။ ၎င်းနှင့်ကပ်လျက် မထွေးလေး ဇေတီကို ရသေ့ကြီးဦးခန္တီက ကြီးကြပ်ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သည်။ သစ်ဆိမ့်တိုက် ၏ အရှေ့ဘက်တစ်ဝိုက်တွင် ဆူးကားတိုက်ရှိသည်။ တောင်ခြေကပ်လျက် တောင်လိမ်နှင့် သိကြားဂူအပျက်များ ရှိသည်။

ရှေးက မြင်းပြိုင်ကွင်းနေရာ၌ သီဟိုဠ်ကျောင်းအလုပ်တိုက်ရှိ၏။ ထိုပတ်ဝန်းကျင်၌ ဇေတီကာရာမအနီး စံကျောင်းတိုက်၊ မိုးထိတိုက်၊ မန္တလာ ဆုပြည်တိုက် (မြောက်နန်းတော် ရှင်သဲ၏ကုသိုလ်)၊ စလင်းတိုက်၊ ဆူးကား ထိုက်၊ သစ်ဆိမ့်တိုက်၊ ရွှေကျင်ငါးတိုက်၊ (တောင်၏မြောက်ဘက်) ရေနံချောင်း ထိုက်၊ မိုးတားတိုက်၊ ပင်းသာကျောင်း၊ မောင်မောင်ဗျောင်း၏ ကျောင်းတို့ သည် ချမ်းမြသာစည် ခင်စောမူ ဆီစက်အနီးသို့ ရွှေ့ပြောင်းခဲ့သည်။)

သစ်ဆိမ့်တိုက် အရှေ့မြောက်၌ မောင်ရဲကန်၊ မောင်ရဲ ပဲခူးမှ နဂါးကိုဆက်သရာ နဂါးလှောင်ထားရန် ရေကန်တူးကြောင်း၊ ကုန်းဘောင် ဆတ်ရာဝေင်၌ ရေးသားထားသည်။ ထိုတစ်ဝိုက်၌ နဂါးရစ်ကန်ရှိသည်။ ဆောင်ရဲကန်ကို ပုရပိုက်ပေါ်တွင် ရေကန်တည်ဆောက်ရန် ဗိသုကာပုံဆွဲ ဇနက်ပုံတစ်ခု ရရှိထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် နဂါးကန်မှာ ယုတ္တိမရှိပါ။

ဘိုးတော်ဂူ

မန္တလေးတောင် ဘိုးဘိုးကြီး ဘိုးတော်စိုက်ဂူသည် တောင်၏ အရှေ့တောင်စောင်းတန်းအဆင်းတွင် ရှိသည်။ ပုဂံပြည် ဗျတ္တကို ကွပ်မျက် ပြီးနောက် သားရွှေဖျဉ်းကြီး ရွှေဖျဉ်းငယ်တို့ကို ထိန်းကျောင်းလာသော အမတ်ကြီးရှိသည်။ မင်းညီနောင်နှစ်ပါးကို ဘုရင်အနော်ရထာ၏ အမိန့် မနာခံသဖြင့် အုတ်စီရန် လစ်လပ်၍ ကွပ်မျက်ခံရရာ ညီနောင်နှစ်ပါး၏ အကြီးတော် ဆရာဘိုးဘိုးကို ကွပ်မျက်ရန် ဖမ်းဆီးရန် ရောက်လာရာ မန္တလေးတောင်ခြေတွင် ကျောက်ဆစ်ရုပ်ကို အသက်သွင်းပြီး ထွက်ပြေးရန် စီစဉ်ဆဲ တပ်ဦးရောက်လာသည်။

ဘိုးဘိုးကိုမသတ်မီ မိမိသည် လက်တစ်ဆစ်မျှ အပြစ်မရှိကြောင်း ပြသည့်သဘော ဘိုးဘိုးနတ်ရုပ်လက်ထဲ၌ လက်တစ်ဆစ်ကို ကိုင်ထားဟန် ထုထားသည်။ ကျောက်ဆစ်ရုပ်ကလည်း ယခုအခါ အစအနမျှမရှိတော့ချေ။

ဗျာဒိတ်ပေး

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကုသိုလ်သည် သီပေါမင်း လက်ထက်က မီးသင့် လောင်ကျွမ်းသွားသည်။ ယင်းခဲမောင်မောင်၏ 'မန္တလေးတောင် သမိုင်း' (သက္ကရာဇ် ၁၂၈၅ ခု၊ ပုံနှိပ်) တွင် သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခုနှစ်တွင် မီးသင့်ကြောင်း (စာမျက်နှာ ၆၄) ဆိုထားသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၅ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၁၀ ရက်နေ့ ရွှေမြို့တော် အနောက်ပြင် ပြည်ကြီး ကျက်သရေရပ်၊ မိတောအိမ်ကစ၍ မြောက်ကို သူရဲဈေးရောက် အိမ်ခြေ ၁၅၀၀ ကျော် မီးသင့်လောင်မစဲ၊ မီးမငြိမ်း၊ မီးအတွင်း နန်းမြို့တော် မြောက်ပိုင်းရှိ အိမ်ခြေတစ်ထောင်ကျော် စပါးကိုးသောင်းနှင့်တကွ နန်းစဉ် ကျိတ်တော်ကြီးလေး။ မြို့တံခါးပြငယ်များ မီးသင့်လောင်သည်ပြင် မြောက်ပြင် ကျောင်းတိုက်များအတွင်း ကျောင်းကြီးငယ် ငါးဆယ့်လေးများကို မီးသင့်

ထားသည်။ (မန္တလေးရတနာပုံ မဟာရာဇဝင်) ထို ၁၂၄၅ ခုနှစ်ကပင် ဗျာဒိတ်ပေး ရုပ်ပွားတော်ကြီး မီးသင့်လောင်ကြောင်း မှတ်သားရပါသည်။

မယ်ကင်း

သီလရှင်ဆရာမယ်ကင်းကို မန္တလေးတောင် အရှေ့ဘက်၊ ထောင်ကြားတွင် တောင်ပုကလေးနှစ်လုံးရှိသည်။ ရေလှည့်တောင်အနီး ဖြစ်သည်။ မန္တလေး ဟံသာဝီသတင်းစာတွင် 'မယ်ကင်းချောင်'အကြောင်း ဆောင်းပါးရေးခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၂၈ ခု၊ နန်းတွင်းအရေးတော်ပုံအတွင်း ဆ သီလရှင်မယ်ကင်းသည် နန်းမြေဘုံသာစံ နန်းတော်အတွင်း ဖြစ်ပျက် ပုံများကို သိမြင်ရသည်။ အရေးတော်အတွင်းက မယ်ကင်းသည် စစ်ကိုင်း ထောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့နေကြောင်း။ မူလက အိမ်ရှေ့ ကနောင်မင်းသည် မယ်ကင်းအား မန္တလေးတောင်တော်ဦး အရှေ့ဘက်တွင် သီလရှင်ချောင် ထည်ခွင့်ပေးသည်ကို မနှစ်မြို့ကြောင်း မှတ်သားရသည်။

ဦးနန္ဒိယနှင့်စံစီခင်လေး

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ ဗျာဒိတ်ပေး ရုပ်ပွားတော်ကြီးကို ဦးနန္ဒိယဘုန်းကြီးနှင့် မြောက်ပြင် ဆပ်ပါးမိုင်းနားတပ်အကူအညီဖြင့် ပြန်တည် ထားသည်။ (မန္တလေးတက္ကသိုလ် နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဗျာဒိတ်ပေးဘုရား ဆောင်းပါးရှည်ကြီး ရေးထားပါသည်။) ဧရာဝတီမြစ်တွင်းမှ ရေစုန်ရေဆန် ဆစ်တော်ကြီးကို ဆယ်ယူ အခမ်းအနားဖြင့် တောင်ခြေသို့ ယူဆောင်လာပြီး ဗျာဒိတ်ပေး ရုပ်ပွားတော်အသစ် ထုလုပ်သည်။ ထိုစဉ်က စပါးကြီးမြွေကြီး မှန်ကောင် ရောက်လာပြီး၊ တအံ့တဩဖြစ်ကြသည်။ အလှူငွေရအောင် ပြုစုမှုများကို အလမွှာယ်ဆရာနှင့် မြွေကစားပြသည်။ ဗျာဒိတ်ပေးဘုရား ပြုပြင် ပြီးသောအခါ ဦးနန္ဒိယနှင့်အပြိုင် အမျိုးသမီးကြီး စံစီခင်လေးဆိုသူက ဦးနန္ဒိယရောက်ကြသည်။ အလှူငွေများမှ အဆောက်အဦကျောက်တိုက်တို့ ဆစ်နှစ်မှာမှ နှစ်လွှားသာတက်သည်။

စံစီခင်လေးဆိုသူမှာ ရှမ်းပြည်မိုးမြဲမှ သွေးသောက်ကြီးတစ်ဦး၏ မိန်းမ ဟုပြောသည်။ ဗျာဒိတ်ပေး၏မြောက်ဘက် သူ့အို သူ့နာရပ်များ၏ အရှေ့ဘက်တွင် 'ဇီဝက'ဆေးတိုက်ဟု ဆိုင်ဖွင့်ပြီး ရှမ်းအမျိုးသမီးကလေးများ ခေါ်ထားပြီး မဖွယ်မရာအလုပ်ဖြင့် စီးပွားရှာနေသည်။ 'စံစီ' အဓိပ္ပာယ်မှာ တရုတ်ဖဲကစားနည်းတစ်မျိုးဖြစ်၍ 'ခင်လေး' အမည်သည် ပါတော်မူပြီး နောက်၌ ဆွေတော်မျိုးတော် မျူးတော်မတ်တော်တို့၏ သမီးများကို အမည် သင်္ကေတဖြင့် ခေါ်ကြသကဲ့သို့ 'စံစီခင်လေး' ဟူ၍ ခေါ်တွင်သည်။

ထိုစဉ်က ဘုန်းကြီးဦးနန္ဒိယသည်လည်း ကျော်ကြားလာသည်။ တန်ခိုးကြီးလာသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းလောင်းဟူ၍ ပြောလာကြသည်။ ထိုကျော်ကြားမှုဖြင့် အစိုးထံ သတင်းပေးကြရာ ဦးနန္ဒိယ အဖမ်းခံရသည်။ စံစီခင်လေးသည်လည်း မန္တလေးတောင်ပေါ်တွင် အစိုးရအရာရှိ အမှုထမ်းများ ကိုပါ ခေါင်းသင်းပြီး အတင့်ရဲလာသည်။ ဤသို့ဖြင့် တောင်ပေါ်လာ ဘုရားဖူး များအတွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သဖြင့် မန္တလေးတောင်ခြေ ကုသိုလ်တော် ကြီး ဘုရားလူကြီးများက ဦးဆောင်ပြီး တရားစွဲကြောင်း မှတ်သားရသည်။

ဗျာဒိတ်ပေးဘုရား ကျောက်အုတ် ပြာသာဒ်ကြီးကို ဦးခန္တိက အပြီးသတ်ဆောက်လုပ်သည်။

ဦးနန္ဒိယသည် ထောင်ကျ၍ ထောင်သားများကို သာသနာရေး ဘာသာရေးတရားများ ဟောပြောသည်။ ထောင်မှလွတ်သောအခါ ပျံလွန် ဆက်မူသည်။ ဦးနန္ဒိယနေသွားသော 'မဟာသုဒဿန'ချောင်သည် သစ်ဆိမ့် ဘိုက်အနီးမှာရှိသည်။ စံစီခင်လေးနှင့် တရားကိစ္စတွင် ဦးခန္တိနှင့် ကျော်ကြား ဆော်လည်း တကယ့်ဖြစ်ရပ်မှာ ကုသိုလ်တော်ကြီး ဂေါပကလူကြီးများနှင့် ပြတ်သည်။ ထိုစဉ်က မန္တလေးတရားရုံးတွင် မစ္စတာမက်ကောရှိသည်။ မန္တလေးတောင်ပေါ်တွင် မက်ကောတည်သော 'မက်ကော' ဘုရားရှိသည်။ မန္တလေးတွင် တဘက်ထည်အဆင်ကို မက်ကောဆင်ဟူ၍ တစ်ခေတ်စားခဲ့ သည်။

တဘက်ဆင်မှာ စကော့ဆင် ရောင်စုံအကွက်များဖြစ်ပြီး မြန်မာ့
သောနုဝါချည်ဖြင့်ရက်ပြီး မြန်မာပီပီ ပင်နီရောင် အညိုရောင်၊ ပန်းနု၊
အဖြူရောင်များ ရောနှောထားသည်။

ထိုစဉ်က စံစီခင်လေးကို 'မန္တလေးတောင်ရိပ်ကိုပင် မနင်းရ' ဟူ၍
အမိန့်ထုတ်ဆင့်ခဲ့သည်။ စံစီခင်လေးသည် စိတ္တဇနှင့် စိတ်နောက်ပြီး အနိစ္စ
ဆောက်ကြောင်း ပြောကြသည်။ ယခုအခါ မန္တလေးအနောက် ဝိသုဒ္ဓါရုံ
ခါးတန်းကျောင်းမှ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးထံတွင် စစ်ကိုင်းချောင်မှ ပြန်ရသော
စံစီခင်လေး၏ သေတ္တာကြီးမှ ရောင်စုံပုရပိုက်များ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများ
ပစ္စည်းကြောင်း ကြားရသည်။

ဦးနန္ဒိယဆော်က မြတ်စောညီနောင်ဘုရားဝန်းကျင်တွင် နိဗ္ဗာန်ဆော်
ပျော်သည်။ ဦးစံဦးနှင့် ဦးဖိုးခေါင်ဟူ၍ ရှိသည်။ ဦးခန္တီ၏ လူငယ်ကလေး
ပျော့က 'မန္တလေးတောင်ပေါ်သို့ တစ်နှစ်တစ်ခေါက်' လာခဲ့ကြပါ။

ကျွန်တော်တို့နှင့် ကျောင်းအတူ နေကြမလားခင်ဗျား' ဟူ၍
သိနေသံထားကျကျ လေးလေးတွဲ့တွဲ့နှင့် ဆွဲဆွဲငင်ငင် သီချင်းဆိုသည့်နှယ်
ပြောလာကြသော လူငယ်ကလေးများကို တွေ့ရသည်။ ဦးခန္တီ၏ တောင်ပေါ်မှ
ကလေးငယ်များသည် မြန်မာပီပီ ဆံရစ်ဝိုင်းသျှောင်ထုံးများဖြင့် မြန်မာဖြစ်
ပျောက်၊ တိုက်ပုံ၊ ရုပ်အင်္ကျီများကို အညီအညာ ဝတ်ဆင်ပေးထားပါသည်။
ရေအတွင်း ဘုရားဖူးစဉ်သည်များ ဝင်ထိုင်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် လူငယ်
တစ်ဦး ချက်ချင်းရောက်လာပါသည်။ တောင်ပေါ်လာသမျှ ဘုရားဖူးများကို
ဦးခန္တီ၏ မိုးထိမူပိဋကတ်တော်များလှူရန် အလှူခံသည်။ ထိုသို့ ဦးခန္တီ၏
ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးသည် ဗြိတိသျှတို့အပြေး၊ တရုတ်စစ်တပ်များ မန္တလေး
မြို့သို့ ဝင်ရောက်စဉ်က မီးရှို့သွား၍ ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ ရဟန်းပျို ကယ်ဆက်
ခါမှ မြတ်ရတနာမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရန် ပုံနှိပ်စက်ကို အလှူခံရသည်။

မန္တလေးတောင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပလိပ်ရွာစားဦးဘဲဆို ရတနာပုံ
အမြို့တော်တည် မင်္ဂလာရတုတွင် 'နေစန်းစက်ခြည်၊ ထိန်ထိန်လည်သို့၊

ဘုန်းရှည်ရောင်လွတ်၊ မန်းတောင်ထွတ်ကို ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လယ်ဝန် သံတော်ဆင့်သော မြို့စားစဉ်ကူးမြို့ဝန်မင်းဦးစီက မန္တလေးခုံကြီးသံတွင် 'ရွှေမန်းဆိုတောင်တော်ဦးက၊ ကြူးလျှာတဲ့ မိုးသံငယ်၊ အုန်းညံ့ခြိမ်ကြွေးလှေ။ တာတော်ခွင်၊ ရေစင်ရွှေကတွတ်ကို ပင်းလွတ်ခဲလေး' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မင်းထင်စည်သူဝက်မစွက်ရေး မန္တလေးမြို့ သုဓမ္မာရေပိတ်ကြီးမော်ကွန်းတွင် 'မင်္ဂလာရောင်ထွေ၊ ထွန်းပြောင်စေသာ။ အောင်မြေပျံ့မွှေး၊ မန္တလေးဝယ်၊ စွေးစွေးရောင်ကွန်၊ ရွှေတောင်ညွန့်ထက်' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စလေဆရာကြီး ဦးပုည၏ ရတနာနဒီ မြစ်တော်ဘွဲ့မော်ကွန်းမှ 'ရာထီးချက်တို့ ခုံလျက်ရှိပန်း၊ လက်မုံသွန်းသား၊ မန္တလေးညွန့်၊ မြေအဝဉ်ထက်၊ ရွှေခွန်းအလာ၊ ဗျာဒိတ်မှာနှင့်' ဟူ၍လည်းကောင်း စသည် စသည် မန္တလေးတောင်မှတ်စုများမှ တင်ပြပါသည်။

မန္တလေးတောင်ပေါ်မှ ဗြိတိသျှတို့ စကျင်ကျောက်ဖြူဖြင့် ရေးထိုးခဲ့သော သမိုင်းကျောက်စာကို မှတ်တမ်း တင်ရပါမည်။

ERECTED TO COMMEMORATE THE FIERCE FIGHTING IN THE CLEARANCE AND FINAL CAPTURE OF MANDALAY HILL BY THE 2nd Bn. THE ROYAL BERKSHIRE REGIMENT MARCH 10th to 12th 1945.

ယခုဆိုက ၁၉၄၅ ခု၊ မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် နှစ် ၅၀ ပင် ပြည့်ခဲ့ပါပြီ။

ဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ)
မြန်မာ့ညွှန်ကျမ်း

လန်ဒန်သူ ခင်ခင်ချော ပြဿနာ

‘ခင်ခင်ချော၊ သော်တာဆွေ၊ ကျောက်ဖြုန်း
ကျော်ကြီး’ စသည့်စကားများမှာ မြန်မာစာပေလောက
တွင် အတော်ကြီးကို ဂယက်ထခဲ့ပါသည်။ ယခုတိုင်
လည်း ဂယက်က မစဲသေးပါ။

ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး အရေးသင့်ဆုံးမှာ
ကျွန်တော်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိပါသည်။ သို့သော်
မရေးခဲ့ပါ။ ကာတွန်းဆရာတစ်ယောက်ကလည်း
ဘာမှန်းမသိညာမှန်းမသိ ဝင်ပြီးသရော်ခဲ့ပါသည်။
စာပြောင်လိုလို၊ စာပျက်လိုလို ရေးသူတစ်ယောက်က
လည်း နားမလည်ပါးမလည် ဝင်ပြီးယောင်လိုက်ပါသေး
သည်။ ကျွန်တော် ဘာမှပြန်မရေးခဲ့ပါ။ သက်ဆိုင်သူ

ကာယကံရှင်ကိုယ်တိုင်ရေးမှသာ ပြန်ပြီးရှင်းသင့်လျှင်ရှင်းမည်ဟု အောက်မေ့ပြီး နှုတ်ပိတ်ရေငုံ ကျင့်နေခဲ့ပါသည်။

ယခု ဩဂုတ်လထုတ် 'စာပေဂျာနယ်၊ အမှတ် (၁)' တွင် ပါလာသော ဇော်ဇော်အောင်၏ဆောင်းပါး၊ မောင်မိုးသူတို့၏စကားများကို တွေ့လိုက်ရသောအခါတွင်မူကား ငြိမ်မနေနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်လာသောကြောင့် ဤဆောင်းပါးကို ကောက်ကာငင်ကာ ရေးလိုက်ရပါသည်။

ဤဆောင်းပါးကို 'ပေဖူးလွှာ' သို့မဟုတ် 'စာပေဂျာနယ်' တွင် ရေးသင့်ပါသည်။ သို့သော် စာဖတ်သူများ သိကြသည့်အတိုင်း 'ပေဖူးလွှာ' တွင် 'ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးဝတ္ထုရှည်' ကို လစဉ်ရေးနေသည်။ ထို့အတူ စာပေဂျာနယ်တွင်လည်း 'ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးဆောင်းပါး' ကို ရေးနေသည်။ စာစောင်တစ်ခုတည်းတွင် ကျွန်တော်၏ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ် ထည့်ပေးဖို့ တောင်းဆိုရမှာလည်း အလွန်အားနာဖို့ကောင်းပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤ 'ခွယ်တော်' မဂ္ဂဇင်းတွင်ပဲ ထည့်လိုက်ရပါတော့သည်။

ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရပုံအစ

စစ်တက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက်အမှုထမ်းဆောင်နေရသောကြောင့် မဟာဝိဇ္ဇာတန်းကို ကျွန်တော် ၁၉၇၀-၇၁ ခုနှစ်ကျမှ တက်ခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ ထိုမဟာဝိဇ္ဇာတန်းအတွက် ဘွဲ့ယူစာတမ်းကို တင်သွင်းသောအခါ '၁၉၇၀ ခုနှစ် မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုတိုများ လေ့လာချက်' ဟူသော ခေါင်းစဉ်နှင့် တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုကျမ်းသည်လည်း ဂုဏ်ထူးထွက်ခဲ့သောကြောင့် မြန်မာပြည်သို့ ဆတ္တရောက်လာသူ ဒေါ်ခင်ခင်ချောက စိတ်ဝင်စားပါသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း သူ့ကို လက်ဆောင်အဖြစ် တစ်အုပ်ပေးလိုက်ပါသည်။

ထိုကျမ်းထဲတွင် ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံးဝတ္ထုတိုသုံးပုဒ်ကို သီးသန့် အသေးစိတ် လေ့လာတင်ပြခဲ့ရာ ‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’မှာ ထိုသုံးပုဒ် အနက် တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါ်ခင်ခင်ချောကလည်း ‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’ ကို အလွန် သဘောကျသွားပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် သူကလည်း သင့်နီးရာရာ မြန်မာ ဝတ္ထုတိုများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရန် စီစဉ်နေချိန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းမှာ သူ့အဖို့ ပထမအကြိမ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ယခင် ကလည်း သူ၏ တပည့်မတစ်ယောက်ဖြစ်သော (Mrs. P. M. Milne) နှင့် နှစ်ယောက်ပေါင်း (သူကိုယ်တိုင်ကကြီးကြပ်) ပြီး ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ ဝတ္ထုတို အချို့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့ကြဖူးပါသည်။

ဤတွင် ‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’ ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါသည်။

‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’ ကို ကျွန်တော်ကလည်း ဆရာ သော်တာဆွေ၏ ပင်ကိုရေးဟုပင် အောက်မေ့ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်သာ မဟုတ်ပါ။ အားလုံးကလည်း ဤသို့ပင် ထင်ကြလိမ့်မည်ဟု ပြောချင်ပါ သည်။ ဝတ္ထုတိုစာတမ်းဖတ်ပွဲတစ်ခုတွင် ဆရာမင်းယုဝေက ထိုဝတ္ထုအကြောင်း တို့ လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ စာတမ်းဖတ်ပြီး ချီးကျူးသွားသည်ကို ကျွန်တော် ဇွတ်မိနေပါသေးသည်။ ထိုစာတမ်းဖတ်ပွဲသို့ ဆရာသော်တာဆွေလည်း တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’ ကို ဘာသာပြန်ကြပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ဟူသော စကားကို သုံးလိုက်သည်ကို သတိပြုမိပါ လိမ့်မည်။ ဒီလိုပါ။ ဒေါ်ခင်ခင်ချောက အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ပြီး ကျွန်တော်ထံ

ပို့ပေးပါသည်။ သူ၏ အယူအကောက်များ မှန်မမှန် ကျွန်တော်က စစ်ဆေးပေးရပါသည်။ ဤသို့ ကျွန်တော့်ကို ပြန်လှန်စစ်ဆေးခိုင်းခြင်းမှာလည်း ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ ဝတ္ထုတိုများကို ဘာသာပြန်ခဲ့ကြရာတွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အမှားမျိုးကလေးတွေ မပါစေချင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ‘အားလုံးကောင်းကြပါသည် ခင်ဗျား’ ဝတ္ထုတိုတွင် ဦးသိန်းဖေမြင့်က မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဘက်တွင် အစိုးရရေတပ်မတော်မှ သင်္ဘောများ ရောက်မလာကြသေးကြောင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး ‘စိန်ဗေဒါ’တို့ ရောက်မလာသည်မှာ ကြာပြီဟူသော သဘောမျိုး ရေးထားပါသည်။ ဒေါ်ခင်ခင်ချောတို့က ဆိုင်းဆရာ ရွာစားကြီး စိန်ဗေဒါလောက်ကိုသာ သိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်အဖွဲ့များ လာရောက်ကပြခြင်း မပြုနိုင်ကြသည့်သဘောမျိုး ပြန်ဆိုလိုက်ကြသည်။

အမှန်က ထိုစဉ်အခါတွင် တပ်မတော် (ရေ) သင်္ဘောများက သက်နက်ကြီးများနှင့် ပစ်ခတ်ရာတွင် လက်သံပြောင်လှသောကြောင့် ‘စိန်ဗေဒါ’ဟု တင်စားပြီး ခေါ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဒါကို သူတို့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိနိုင်ကြပါမည်လဲ။ သူတို့မပြောနှင့် ယနေ့ နောက်ပေါက်လူငယ်ကလေးများပင် အချို့ သိကြမည်မဟုတ်ပါ။ သူတို့ကလည်း မသေချာလှသောကြောင့် ထိုအချက်ကို အောက်ခြေမှတ်ချက်ကလေးပင် ထုတ်ပြထားပါသည်။

ကျွန်တော်က ရှင်းပြလိုက်တော့မှ သူတို့က သဘောပေါက်သွားကြသည်။ သူတို့ဆိုသည့်စကားကို သုံးလိုက်သည်ကို သတိပြုမိပါလိမ့်မည်။ ဒေါ်ခင်ခင်ချောနှင့်တွဲပြီး ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ဘာသာပြန်ခဲ့သူ မစ္စစ်မင်းလ်က မြန်မာပြည်တွင် အတော်ကြာ နေသွားဖူးပါသည်။ သူ၏ခင်ပွန်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သြစတြေးလျသံအမတ်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပြောင်းသွားသည်ပင် မကြာလှသေးပါ။ ထို့ကြောင့်

စွမ်းမင်းလ်နှင့်လည်း ကျွန်တော် အတန်အသင့် ရင်းနှီးခင်မင်ခဲ့သဖြင့် ထို
ဖြစ်လောက်သော ချွတ်ယွင်းချက်ကလေးကို ကျွန်တော်က ထောက်ပြ
လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအမှားမျိုးကလေးကိုပင် ဒေါ်ခင်ခင်ချော့က မပါစေချင်ပါ။
ထို့ကြောင့် သူဘာသာပြန်ထားသော စာမူကြမ်းများကို ကျွန်တော့်ထံပေးပို့ပြီး
အစစ်ဆေးခိုင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုကြပါစို့။ ‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’
ထဲတွင် ခြင်္သေ့ကြီးဖင်တုန်နေသည်ဆိုသောကြောင့် ကျော်ကြီးက သွားကြည့်
သည်။ ဒေါ်ခင်ခင်ချော့က တကယ်ပဲ ဖင်တုန်တာဟု ထင်နေသည်။ အမှန်က
ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက ‘ဖုံတင်’ကို စကားလိမ်လုပ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း
သိနေကြသည်။ သူတို့က ဘယ်မှာသိနိုင်ကြပါမည်လဲ။ အင်္ဂလိပ်တွင် ထိုသို့
သော စကားလိမ်မျိုးမရှိတော့ ကျွန်တော်ရှင်းပြသည်ကိုပင်လျှင် အတော်ကြီး
ကြီးစားပြီး နားလည်ကြရသည်။

ထိုသို့သောကိစ္စမျိုးလေးများတွင် ကျွန်တော်က အကူအညီပေးရ
ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ဘာသာပြန် အချောသတ်ပြီး၍ ပညာရှင်များရှေ့သို့
ထင်ပြခါနီး ရောက်လာပါတော့သည်။

ပညာရှင်များရှေ့မှောက်ဟူသောစကားကို အနည်းငယ်ရှင်းပြသင့်
ပါသည်ဟု ထင်ပါသည်။ လန်ဒန်တက္ကသိုလ်အပါအဝင် သူတို့ဆီက ဤသို့
သော အဖွဲ့အစည်းတို့က အနိုင်နိုင်ငံမှ စာပေများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ထို
နိုင်ငံ၊ ထိုလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ စရိုက်သဘာဝများ ပါဝင်နေသည်ကိုသာ
စာနုထားကြလေ့ ရှိကြသည်ဟု ကျွန်တော်နားလည်မိပါသည်။ ထိုကဲ့သို့
သော အငွေ့အသက်မျိုးမပါလျှင် သူတို့ပညာရှင်တွေက လက်မခံချင်ကြပါ။
သူတို့က အတည်ပြုလိုက်မှသာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုပါသည်။ ထုတ်ဝေရာ
တွင်လည်း အရုံးခံပြီး ထုတ်ဝေရခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့သောအချိန်မျိုး ရောက်အလာတွင် တင်ဆွေမိုးက ရဟူဒီ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်နှင့် အလွန်တူနေကြောင်း ကျွန်တော့်ကို လာပြောပါသည်။ ကျွန်တော်ဖတ်ကြည့်လိုက်တော့လည်း ဘာသာပြန်မှီးထားသည့် ဝတ္ထုဟု ပြောလောက်အောင် တူနေသောကြောင့် ချက်ချင်း လှမ်းပြီး ဒေါ်ခင်ခင်ချော့ကို အကြောင်းကြားရပါတော့သည်။

တင်ဆွေမိုးက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်များစာကြည့်တိုက်တွင် အလုပ်လုပ်နေသူမို့ ဒေါ်ခင်ခင်ချော့ကလည်း မြန်မာပြည်ရောက်လာလျှင် တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်သို့ ရောက်ရမိမို့ သူတို့ချင်းလည်း သိကျွမ်းနေကြသည်။ တင်ဆွေမိုး ကျောင်းသားဘဝက ကျွန်တော်၏ တပည့်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်သာမက ကျွန်တော့်တူလို၊ ညီလို ရင်းနှီးနေသူဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်ကပင် "ဟေ့ကောင်တင်ဆွေမိုး၊ ငါ့မှာ အလုပ်တွေများနေလို့ မင်းကပဲ မြန်မြန်လှမ်းပြီး စာရေးလိုက်စမ်းပါ။ ဟိုကပညာရှင်တွေက ဒီမူရင်းဝတ္ထုကို မဖတ်ဖူးဘဲ နေမှာမဟုတ်ဘူး။ ဟိုမှာ ဒေါ်ခင်ခင်ချော့ ဒုက္ခရောက်နေရှာရော့မယ်" ဟု သူ့ကို အရေးခိုင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် တင်ဆွေမိုးခမျာမှာ ပြဿနာထဲ ပါလာရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါ်ခင်ခင်ချော့ကကောတဲ့။

သူကတော့ ကြီးစားပမ်းစား လုပ်ထားလေသမျှ 'သဲရေကျ' ဖြစ်ရလေခြင်းလို့ အောက်မေ့မည်ကို စာဖတ်သူတို့ နားလည်နိုင်ကြလိမ့်ပါမည်။ ထို့ကြောင့် ပေဖူးလွှာတွေ ဆုံခန်းတွင် ထည့်ပြောလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ပြီးခဲ့သော ဇူလိုင်လတွင်တော့ ဒေါ်ခင်ခင်ချော့က ပြန်လည်ရှင်းပြလိုက်သည်တို့ကို စာဖတ်သူလည်း တွေ့ပြီးဖြစ်လောက်ပါသည်။

ကျွန်တော်ကလည်း ပြီးပြီဟုပင် သဘောထားလိုက်ပါသည်။

သို့သော်-

ဇော်ဇော်အောင်

စာပေဂျာနယ် အမှတ် ၁ (ဩဂုတ်၊ ၈၈) တွင် ဇော်ဇော်အောင်က ‘အနုပညာပစ္စည်းတစ်ခု၏ ရသတန်ဖိုး’ ဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်ကို ရေးလိုက်ပါသည်။ ရှေ့ပိုင်းချိုလာတာကတော့ ခါတိုင်း သူပြောနေကျ အတွင်းဝေဖန်ရေး၊ အပြင်ဝေဖန်ရေး စသည့်ကိစ္စများဖြစ်ပါသည်။ ထိုအပိုင်းများအတွက်က ဘာမှသိပ်မပြောလိုပါ။ ယခုကိစ္စနှင့်လည်း သိပ်မဆိုင်လှပါ။

‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’ ဝတ္ထုကို ရသတန်ဖိုးဖြတ်တဲ့နေရာမှာ—
‘ဆရာသော်တာဆွေဟာ ဒီဝတ္ထုကို မှီငြမ်းပြုသလား၊ မပြုသလား၊ ဘာသာပြန် မြန်မာမှုပြုထားသလား၊ မပြုထားဘူးလားဆိုတာဟာ အနုပညာပစ္စည်းရဲ့ ပင်ကိုထည် ပြင်ပက အကြောင်းအရာ အရေးကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ ဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်လာစေတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေထဲက တစ်ခုသာဖြစ်ပါတယ်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပေးစေတဲ့ အကြောင်းရင်းကသတ်သတ်၊ အဲဒီဝတ္ထုရဲ့ ရသတန်ဖိုးကသတ်သတ် သီးခြားကွဲပြားပါတယ်’

ဇော်ဇော်အောင်၏ အဆိုများကို ထိုမျှသာဆိုလျှင် ကျွန်တော် ဘာမှမပြောလိုပါ။ ကျွန်တော့်ကိစ္စဟုလည်း ယူချင်မှယူပါမည်။ သို့သော်

“တစ်ဖက်ကကြည့်ရင် တွေ့ဆုံခန်းမှာ ပင်မဇာတ်ဆောင် ဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံခြားသူကလည်း သူပြောချင်တာ ပြောသွားတာပါ။ ကျွန်တော်တစ်ယောက်အနေနဲ့ (မြန်မာလူမျိုးတစ်ယောက်အနေနဲ့၊ စာပေနဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနေသူ တစ်ယောက်အနေနဲ့၊ မြန်မာစာရေးဆရာတစ်ယောက်အနေနဲ့၊ မြန်မာစာပေ

လေ့လာသူတစ်ယောက်၊ စိတ်ဝင်စားသူတစ်ယောက်၊ မြတ်နိုး
 တွယ်တာသူတစ်ယောက်အနေနဲ့) ပြောရရင် သိပ် အရေးထား
 လောက်စရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး။ မြန်မာစာရေးဆရာ
 တစ်ယောက်ရဲ့ မြန်မာဝတ္ထုတစ်ပုဒ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး မှတ်ချက်
 ပေးရာမှာ မှတ်ချက်ပေးသူဟာ ဘယ်လောက် 'ပြောရေးဆိုခွင့်'
 ရှိသလဲဆိုတဲ့ တရားပေါ်မှာမူတည်ပြီး ကျွန်တော်စဉ်းစားပါတယ်။
 မှတ်ချက်ပေးသူဟာ ဝေဖန်ရေးဆရာ (Critic) လား၊ သီဝရီ
 သဘောတရား (Theorist, Theoritian) လား၊ ရသ ပညာရှင်
 (Aesthetician) လား။ အဲဒါတွေ တစ်ခုခုဟုတ်တယ်ဆိုရင်
 ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိတယ်။ 'ပြောရေးဆိုခွင့်' ဆိုတာ လက်မှတ်
 ထုတ်ပေးလို့၊ ထောက်ခံချက်စာရွက်ယူထားလို့ ရတာမျိုးမ
 ဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်လောက် 'လှုပ်'ထားသလဲဆိုတဲ့အပေါ်မှာ
 မူတည်ပါတယ်။ အထက်ကပြောခဲ့တာတွေ တစ်ခုခုဟုတ်တယ်
 ဆိုရင်တော့ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူရဲ့ စကားမို့ အရေးထားရပေ
 မပေါ့။ ကြုံတုန်းကြိုက်တုန်း အာလာပသလ္လာပအနေနဲ့ ဝင်နှိပ်
 သွားတာမျိုးဆိုရင်တော့ ရှိတ်စပီးယားဆိုတာ အလကားလူကြီး
 ပါကွာလို့ ကျွန်တော်လည်း ပြောလို့ရတာပဲ။ ဒါတွေထားပါတော့။
 ဒီကိစ္စထဲမှာ ကျွန်တော် ဘာမှပါဝင်ပတ်သက်စရာအကြောင်း
 မရှိပါဘူး။ ဘာမှ ပြောစရာလည်းမရှိပါဘူး။ ဒီဆောင်းပါးမှာ
 ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ဆရာသော်တာဆွေရဲ့ 'ကျောက်ဖြုန်း
 ကျော်ကြီး' ဝတ္ထုတိုပါပဲ။"

ဇော်ဇော်အောင်က နောက်ဆုံးတွင် ဘာမှမပတ်သက်ပါဘူး။ ဘာမှ
 ပြောစရာလည်းမရှိပါဘူးဟု ပြောထားသည်။ သို့သော် အထက်တွင်

အတော်ကလေးကိုပြောပြီးမှ မပြောချင်ပါဘူးဟု ပြောလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူက ဘာမှမပြောဘဲနေလျှင်တော့ အကောင်းသား။ ပြောလိုက်တော့ ကျွန်တော်ကလည်း ပြောရပါဦးတော့မည်။

ကျွန်တော်ကလည်း မြန်မာလူမျိုးတစ်ယောက်အနေနဲ့၊ စာပေနဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနေသူတစ်ယောက်အနေနဲ့... အနေနဲ့... အနေနဲ့ ဒေါ်ခင်ခင်ချောကို ပညာရှင်များရှေ့မှောက် မတင်ပါနဲ့လို့ တားရပါတော့ မည်။ မတားလို့ဖြစ်ပါမည်လား။ မြန်မာဝတ္ထုတိုပါပဲဟု စာအုပ်ထုတ်ဝေပြီး ကာမှ တစ်ယောက်ယောက်က ကောက်ပြီးတွယ်လိုက်လျှင် ကျွန်တော်တို့ စာပေလောက (မြန်မာစာပေလောက) တစ်ခုလုံး ရှက်စရာဖြစ်မသွားနိုင်ပေ ဘူးလား။ 'ဘာရှက်စရာရှိလဲ၊ မရှက်ပါဘူး'ဟု တစ်ယောက်ယောက်က ဆိုလာလျှင်တော့ ထိုသူကို ကျွန်တော် ဘာမှမပြောလိုတော့ပါ။

နောက်တစ်ချက်က ပြောရေးဆိုခွင့်ဆိုသောကိစ္စ။ ရဟူဒီဝတ္ထု တစ်ပုဒ်နှင့် ထပ်တူနီးပါးလောက် တူနေပါသည်ဆိုသည့်ကိစ္စကို ပြောရာမှာ ဝေဖန်ရေးပညာတွေမှ တတ်ကျွမ်းနေဖို့ လိုသည်ဟုမထင်ပါ။ အတော်အတန် ဉာဏ်တုံးသူပင်လျှင် ပြောနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဒေါ်ခင်ခင်ချော ပြောနေသည့် တိစ္စက 'ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး'ဝတ္ထု ကောင်းသည်၊ ညံ့သည် ပြောနေခြင်း မဟုတ်။ (စင်စစ် ကောင်းလွန်းလို့ပဲ ဘာသာပြန်ဖို့ ရွေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည် မဟုတ်လား။) သူပြောနေသည်က ပင်ကိုရေးမဟုတ်ဘူးဟု ယူဆကြောင်းကို သာ ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ ဇော်ဇော်အောင်ပြောနေသည့် ဝေဖန်ရေးသီဝရိတွေ ဘာတွေနှင့် ဘာတစ်ခုမျှ ဆိုင်သည်မဟုတ်။ ဘာကြောင့် မဆီမဆိုင် ဒီပေတံကြီးတွေကိုကိုင်ပြီး ပြောနေသည်ကို ကျွန်တော် နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်မိသည်။

နောက်တစ်ခုက 'ကြုံတုန်းကြုံကြံတုန်း အာလာပသလ္လာပ ဝင်နှိပ်သွားတာမျိုး' ဟူသော စကားပင်ဖြစ်သည်။ တွေ့ဆုံခန်းကို သေချာ

ဒတ်ကြည့်ထားမည်ဆိုပါလျှင် ဤစကားမျိုးကို ဇော်ဇော်အောင် ရေးလိမ့် မည်မထင်ပါ။ လူပြောသူပြော တစ်စွန်းတစ်စအကြားနှင့် ရေးလိုက်ဟန် တူပါသည်။ တွေ့ဆုံခန်းတွင် ‘ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး’ကို ကြိုးစားပမ်းစား ဘာသာပြန်ခဲ့ကြောင်း အသေအချာ ပြောထားပါသည်။ ဤသည်ကို ‘ကြုံတုန်းကြိုက်တုန်း’ဆိုသည့် စကားမျိုးကို သုံးလိုက်သည့်အတွက် အလွန် စိတ်မကောင်းစရာ ဖြစ်ပါသည်။

မောင်မိုးသူ

မောင်မိုးသူကတော့ သူ့ကိုယ်တိုင် ရေးသားထားခြင်းမဟုတ်။ စာပေဂျာနယ်တွင် ‘စာသတင်း စာအတင်း’ အခန်း၌ မြတ်ခိုင်က တင်ပြ ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြတ်ခိုင်နဲ့ တွေ့ဆုံကြတဲ့အခါမှာ မောင်မိုးသူက ဒီလို ဒီလို ပြောပြလိုက်တယ်ဟု တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

‘မောင်မိုးသူက ခင်ခင်ချောနဲ့ပတ်သက်လို့ တရားဝင် မကျေနပ်ဘူးဆိုတဲ့ကိစ္စကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားပါတယ်။ ဘာဖြစ် လို့လဲဆိုတော့ ခင်ခင်ချောဆိုတာ မြန်မာစာပေနဲ့ပတ်သက်ပြီး တကယ်ဆိုတော့ ရေဆုံးရေဖျားမပြောနဲ့ ရိပ်ဖမ်းသံဖမ်းလောက် သာ သိတဲ့သူတစ်ယောက်ဖြစ်လို့ပါပဲ။ ခင်ခင်ချောလိုသူက စာရေးသက် ငါးဆယ်လောက်ရှိပြီးဖြစ်တဲ့ လေးစားလောက်တဲ့ မြန်မာစာရေးဆရာစစ်စစ် ဆရာသော်တာဆွေလို ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ် မှာ ရေးတာ မကျေနပ်တာပါပဲ။ ..... မြန်မာစာပေကို ဘာမှ မသိတဲ့ နိုင်ငံခြားက မိန်းမတစ်ယောက်က ဇော်ကားတာကိုဖြင့် လုံးဝကျေနပ်လိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ပြောကြား သွားပါတယ်’

မြတ်ခိုင်ရဲ့တင်ပြချက်မှ ကောက်နုတ်ချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောက်ဖြန်းကျော်ကြီးနှင့် ရဟူဒီဝတ္ထု တူနေကြောင်းကိုပြောရန် မြန်မာစာကို ရေဆုံးရေဖျားသိရန် ဘာများသက်ဆိုင်ပါသနည်း။ ကျွန်တော်ဖြင့် မောင်မိုးသူ စဉ်းစားပုံစဉ်းစားနည်းကို သဘောမပေါက်နိုင်အောင် ရှိပါတော့သည်။ ခင်ခင်ချောပြောသည့်ကိစ္စက မြစေတီကျောက်စာအသုံးအနှုန်း၊ မြန်မာစာနှင့် ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှု စသည်တို့ကိုပြောလျှင်လည်း ထားပါတော့။ ဒါလည်း တကယ်တမ်းလေ့လာထားကြသော နိုင်ငံခြားသားများဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ လေးလေးစားစားပဲ နားထောင်ခဲ့ကြရသည် မဟုတ်ပါလား။ ယခုကိစ္စက ထိုသို့သောကိစ္စမျိုးလည်းမဟုတ်။ ရဟူဒီဝတ္ထုတစ်ပုဒ်နှင့်တူနေသောကြောင့် ဘာသာပြန် မထုတ်ဖြစ်တော့ဘဲရှိကြောင်းကို ပြောထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါ်ခင်ခင်ချောပြောသလို ဟုတ်မဟုတ် စူးစမ်းကြည့်ပြီး ဘာသာပြန်ခြင်း၊ မှီငြမ်းခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ပြောဆိုချေပနိုင်လျှင် ပြောကြဆိုကြ ချေပကြရုံသာ ဖြစ်ပါသည်။ မဆီမဆိုင် အဓိပ္ပာယ်မရှိ 'မြန်မာစာပေကို ရေဆုံးရေဖျားမသိဘဲ' စသော အချက်အလက်မျိုးနှင့် ပြောဆိုနေခြင်းမျိုးကို မပြုအပ်ပါ။ နောက်တစ်ချက်က မြန်မာစာပေကို ရေဆုံးရေဖျားထိအောင် သိမှသာ စာရေးကြရမည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်လည်း မရေးဝံ့တော့ပါ။ မောင်မိုးသူကော ရေဆုံးရေဖျားထိအောင် သိပါသလားဟု မေးလိုက်ချင်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင် ကြည်ညိုရှိကျိုးနေရသော ဆရာဆရာကြီးများလည်း သိပါသည်ဟု ဝန်ခံရဲကြမည်မဟုတ်ပါ။

'နိုင်ငံခြားက မိန်းမတစ်ယောက်က ဖော်ကားတာ' ဆိုသည့်စကား အတွက်တော့ ကျွန်တော် ကြားထဲက အတော်လေးရှက်မိရိုးအမှန် ဖြစ်ပါသည်။ ဒီစကားလုံးမျိုးကို လုံးဝမသုံးစွဲသင့်ဟု ကျွန်တော်ပြောချင်ပါသည်။

ဘာတွေ့ဆော်ကားလိုက်သလဲ၊ မဟုတ်မမှန်တာကို လိမ်လျော်လိုက်ကြောင်း ဘယ်လိုအထောက်အထားများ ပြနိုင်ပါသလဲဟု ကျွန်တော်က မေးလိုက်ရပါ သည်။

* * *

နိဂုံးတွင်တော့ ကျွန်တော် တစ်ခုပြောလိုက်ချင်ပါသေးသည်။

'ကျောက်ဖြုန်းကျော်ကြီး'ကို ဘာသာပြန်ဖြစ်အောင် တိုက်တွန်း ခဲ့ရာတွင် ကျွန်တော်သာလျှင် အဓိကဖြစ်ပါသည်။ ဘာကြောင့် ကြီးစား ခဲ့ပါသလဲ။ ကျွန်တော့်မှာ ဘာအကျိုးကျေးဇူးခံစားခွင့် ပေါ်လာနိုင်ပါသလဲ။ ဘာတစ်စက်မျှမရှိပါ။ နာမည်ကြီးစရာရှိလျှင် ဆရာသော်တာဆွေသာလျှင် နာမည်ကြီးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါလျက် ကျွန်တော် ဘာကြောင့် အားကြီးမာန်တက် လုပ်ခဲ့ရသလဲဆိုလျှင် မြန်မာစာပေကိုချစ်သောကြောင့် မြန်မာစာပေကို ကမ္ဘာကသိစေလိုသောကြောင့်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စာပေ ချစ်ခိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်ကြောင့်သာလျှင် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါ သည်။ သို့သော်လည်း စာပေကိစ္စမျိုး၊ သုတေသနကိစ္စမျိုးမှာ နိုင်ငံခြားသား နှင့် ကိုယ့်လူမျိုး ငြင်းခုံကြလျှင် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်လူမျိုးကို ဖော်ကားတာပဲ ဟုသော တလွဲဆံပင်ကောင်း မျိုးချစ်စိတ်မျိုးတော့ဖြင့် မထားနိုင်ရိုး အမှန် ဖြစ်ပါသည်။

အဆစ်ကလေးတစ်ခု တိုးလိုက်ချင်ပါသေးသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုက မြန်မာဝတ္ထုများကို ဘာသာပြန်နေပါသည်။ မြန်မာစာရေးဆရာအချို့ကပင် ရွေးချယ်ပေးကြပါသည်။ ကျွန်တော့်ထံသို့လည်း နိုင်ငံခြားသူ အမျိုးသမီး တစ်ယောက် ရောက်လာပြီး အကြံဉာဏ်တောင်းခံပါသည်။ သူတို့ ဘာသာပြန် နေကြသော ဝတ္ထုတွေကို သတိထားပြီး ကြည့်လိုက်တော့ မြန်မာပြည်၊

မြန်မာလူမျိုးတို့ ဖွဲ့နေကြောင်း၊ ငတ်နေကြောင်းတွေကို ရေးထားသည့်ဝတ္ထုများသာလျှင် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အမွဲသရုပ်ဖော်၊ အငတ်သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုများဟုသာ ပြောလိုက်ပါရစေတော့။

ကျွန်တော်က ထိုအမျိုးသမီးကို ပြောပြလိုက်ပါသည်။

‘မင်းတို့ဘာသာပြန်နေတဲ့ဝတ္ထုတွေက ငါတို့ မြန်မာလူမျိုးတွေ ငတ်ပြတ်နေတဲ့အကြောင်းတွေကို ဖွဲ့ထားတဲ့ဝတ္ထုတွေချည်းပဲ ဖြစ်နေတာကို သတိပြုမိပါတယ်။ ငါတို့လူမျိုးတွေ ခုအခါမှာ ဆင်းရဲကြတယ် ဆိုတာလည်း ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ဆိုတာဟာလည်း လူတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝလို့ပဲ ဆင်းရဲတဲ့အခါမျိုးကို ကြုံကြရတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆင်းရဲခြင်းဟာလည်း ထာဝရမဟုတ်ပါဘူး။ သင်္ခါရပါပဲ။ တစ်နေ့မှာ ချမ်းသာလာနိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီလို ယာယီကိစ္စတွေကို ပဓာနမထားဘဲ မြန်မာ့စိတ်နှလုံးမှာ ထာဝရအမြစ်တွယ်နေတဲ့ စရိုက်သဘာဝမျိုးကို ဖော်ကျူးနိုင်တဲ့ဝတ္ထုမျိုးကို သတိပြုပြီး ရွေးသင့်ပါတယ်’

ကျွန်တော်ပြောလိုက်သည့်စကားတွင် ကျွန်တော့်စေတနာ၊ ကျွန်တော့်စာပေစိတ်ကို တွေ့နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထိုအမျိုးသမီးကလည်း ကျွန်တော့်အဆိုပြုချက်ကို လက်ခံသဖြင့် ကျွန်တော်ကလည်း သင့်နီးရာရာဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်ကိုပင် ညွှန်းလိုက်ရပါသေးသည်။ ဘာသာပြန်နေသည်ဟုတော့ ကြားရပါသည်။ အကယ်၍ ဘာသာပြန်ဆိုမှု ပြီးမြောက်သွားပါလျှင် ကျွန်တော့်အတွက် ဘာများအကျိုးရှိနိုင်ပါသနည်း။ ဝတ္ထုကောင်းကောင်းတစ်ပုဒ် နိုင်ငံခြားဘာသာ ပြန်ဆိုဖြစ်သွားပြီဟု ပီတိဖြစ်ရုံသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် မည်သည့်ဝတ္ထုမျိုးကို ဘာသာပြန်ဆိုသင့်သနည်း တွေးတော

ဧည့်စားရာတွင် ဟိုဘက်သည်ဘက် မျှမျှတတဖြစ်အောင် လှလှပပဖြစ်အောင် တတ်အားသမျှ ကျွန်တော် ချင့်ချိန်လေ့ရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ မြန်မာစာပေကို ချစ်သောကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။

မလွဲသာတော့ပြီဖြစ်သောကြောင့် ဤဆောင်းပါးကို ရေးလိုက်ရ သော်လည်း မိတ်ဆွေများကို အလွန်အားနာပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤသို့ နှိပ်နှိပ် အဆင်ခြင်ကင်းမဲ့သောစာမျိုးကို နောက်ထပ်ရေးလာပြန်လျှင်မူကား အားနာနာနှင့်ပင် ထပ်ပြီးရေးသားပြန်ကြားရဦးမည် ဖြစ်ပါကြောင်း...။

အောင်သင်း

စွယ်တော်မဂ္ဂဇင်း

စာရေးဆရာဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ

နှစ်စဉ် စာဆိုတော်လရာသီ (နတ်တော်လ) တွင် နယ်အသီးသီးသို့ စာပေဟောပြောပွဲအတွက် သွားရောက်တိုင်း လူငယ်စာပေဝါသနာရှင် အများစုက ကျွန်တော်တို့အား မေးလေ့ရှိသော မေးခွန်းရှိပါသည်။

ထိုမေးခွန်းကတော့ -“စာရေးဆရာဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ ဆရာ” ဟူ၍ပင် ဖြစ်သည်။

ရောက်လေရာအရပ်တိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့လည်း ထိုမေးခွန်းကို အမြဲတမ်း တစ်ပုံတည်း ဖြေခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်က တိုတိုတုတ်တုတ်နှင့် ဖြေခဲ့ပုံမှာ...

“စာရေးဆရာဖြစ်ချင်ရင် စာများများဖတ်၊ ပြီးတော့ ကိုယ်တိုင်
ဘာရေးလေ့ကျင့်ပါ။ ဇွဲရိုရိုကြိုးစားပါ” ဟူ၍ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယခုဆောင်းပါးမှာ ကျွန်တော်၏ အထက်ပါဖြေကြားချက်ကို
အကျယ်ချဲ့ရှင်းပြသည့်သဘောဖြစ်၍ ကိုယ်တွေ့လုပ်ကြည့်ခဲ့ဖူးသော အတွေ့
အကြုံများနှင့်တကွ တင်ပြလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

* * *

ကျွန်တော်ငယ်စဉ်က ခရစ်ယာန်သာသနာပြုကျောင်းတွင်
ကြီးပြင်းလာခဲ့ရာ မြန်မာစာကို ကောင်းစွာ မသင်ခဲ့ရပါ။ ထိုခေတ်က
'ယူရိုပီယံကုတ်' ခေါ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကိုသာ အထူးဦးစားပေးသင်ကြား
သော ကျောင်းဖြစ်၍ အစိုးရပညာရေးဌာနက မသင်မနေရဟု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့၍သာ
မြန်မာစာကို ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ဝတ်ကျေတန်းကျေ သင်ကြားခဲ့ရပါသည်။
'ဟိုက်စကူး' ခေါ် ဆယ်တန်းအောင်သည်အထိ မြန်မာပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ဆို၍
'ခေတ်စမ်းပုံပြင်' စာအုပ်ငယ်တစ်အုပ်သာ သင်ကြားခဲ့ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလိပ်စာကိုသာ ကျွမ်းကျင်ခဲ့ပြီး
မြန်မာစာကို ကောင်းစွာမတတ်ခဲ့။ မြန်မာသဒ္ဒါကိုလည်း နားမလည်။ ဦးပုည၊
ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ စိန္တကျော်သူဦးဩ၊ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး စသော ဈေးခေတ်
မြန်မာ့စာဆို အကျော်အမော်ကြီးများ၏ လက်ရာကောင်းများကိုလည်း
လေ့လာခွင့် မရခဲ့ပါ။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော်အဖို့ တစ်ခုကံကောင်းသည်မှာ မိမိ တိုင်းရင်း
ဘာသာဖြစ်သော မြန်မာစာပေကို မြတ်နိုးခြင်း၊ စာဖတ်ဝါသနာပါခြင်းတို့ပင်
ဖြစ်သည်။

ကျောင်းမှာ မြန်မာစာကောင်းစွာ မသင်ရလင့်ကစား ကျွန်တော်သည် တွေ့သမျှ မြန်မာစာအုပ်တို့ကို အလွန်မက်မေစွာ ဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။ ထိုခေတ်က ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဝတ္ထုစာအုပ်များထဲမှ လက်လှမ်းမီရာ စာအုပ်များကို အဆက်မပြတ် ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ပါသည်။ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများအနက် ထိုခေတ်က ထွက်ခဲ့သော ဒဂုန်၊ ကဝိမျက်မှန်၊ ကဝိတံခွန်၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်း၊ ရုပ်ရှင်အသံတိတ်ခေတ်က ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီများမှ ထုတ်ဝေခဲ့သော 'လန်ဒန်အတ်မဂ္ဂဇင်း'၊ 'ဗြိတိသျှဘားမားမဂ္ဂဇင်း'များအပြင် ကာတွန်းဆရာကြီး ဦးဟိန်စွန်းတို့ ကြီးကြပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော 'ရယ်ရွှင်ဖွယ်အလင်း'၊ ဒီဆူဇာဆေးတိုက်မှ 'သက်စောင့်'မဂ္ဂဇင်း၊ 'ဝပ်ဆင်အင်ဆန်း' အင်္ဂလိပ်ပိုင် ကုန်ပဒေသာတိုက်ကြီးမှ ထုတ်ဝေသည့် 'ကောဇာသစ်'မဂ္ဂဇင်းတို့ပါမကျန် ကျွန်တော်သည် သဲကြီးမဲကြီး ဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။

ရသမျှ မြန်မာစာအုပ် စာနယ်ဇင်းများကို လောဘကြီးစွာဖြင့် ဖတ်ရှုခဲ့ရာမှ တဖြည်းဖြည်း စာဖတ်ဝါရင့်လာချိန် (ကျွန်တော်သည် သတ္တမတန်းအောင်၍ ရှစ်တန်းသို့ရောက်ချိန်)တွင် မြန်မာစကားပြေ အရေးအသားကောင်းမွန်ညက်ညောသလောက် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများကလည်း အထူးအဆင့်မြင့်လှသော ဇိနတ္ထပကာသနီ၊ ဇာတ်တော်ကြီးဆယ်ဘွဲ့၊ ငါးရာငါးဆယ်နိပါတ်၊ ဓမ္မပဒဝတ္ထု စသည့် ဗုဒ္ဓစာပေများကို တစ်ဆင့်တက်၍ ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ပါသည်။

ယင်းသို့ မြန်မာကျောင်း မနေခဲ့ရ၊ မြန်မာစာကို စနစ်တကျ မသင်ကြားခဲ့ရဘဲ စာပေဝါသနာပါ မြတ်နိုးသောစိတ်ဓာတ်ဖြင့် အဆက်မပြတ် ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု (ရလဒ်) တော့ မြန်မာစာကို မတောက်တခေါက် ရေးသားတတ်လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် စာရေးဆရာဖြစ်ရန် အခြေခံရလာခဲ့ပါသည်။

ငါဟာ မြန်မာစာကောင်းကောင်းမတတ်လို့ စာရေးဆရာ
ဖြစ်နိုင် ဟုသော မူလကရှိခဲ့သည့် သိမ်ငယ်မှု၊ စိတ်အားငယ်မှုလည်း
ပျောက်စ ပြုလာပါသည်။

စာများများဖတ်ခဲ့သော အကျိုးကျေးဇူးကြောင့်လည်း စစ်ကြိုခေတ်
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာအသင်းမှ ကြီးမှူးကျင်းပသော စာပေပြိုင်ပွဲတွင်
ကျွန်တော်သည် (အင်္ဂလိပ်စာ ဂုဏ်ထူးတန်း၌ သင်ကြားနေသူတစ်ယောက်
ဖြစ်လင့်ကစား) မြန်မာဝတ္ထုတို ပထမဆု ဆွတ်ခူးရရှိခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် စာပေဝါသနာရှင် လူငယ်များအား 'စာရေးဆရာ
ဖြစ်ချင်ရင် စာများများဖတ်၊ စာရေးတာကို မပြတ်လေ့ကျင့် ကြိုးစားကြ'
ဟု ကျွန်တော် အမြဲတစေ အကြံပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

* * *

စာရေးဆရာဖြစ်နည်းနှင့် ကျွန်တော်၏ အတွေ့အကြုံအကြောင်း
ပြောရလျှင် စစ်ကြိုခေတ် (အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး
ခေတ်) က မြန်မာစာရေးဆရာကြီးများ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ကြီးမားလှပုံကို
မဖော်ပြလျှင် ပြည့်စုံမည်မဟုတ်ပါ။

အထူးသဖြင့် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ရန်ကုန်ကောလိပ်သပိတ် အရေးတော်
ပုံ ပြီးသည့်နောက်ပိုင်း တစ်နိုင်ငံလုံး အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်တွေ နိုးကြား
တက်ကြွလာချိန်က မြန်မာစာပေပညာရှင် စာရေးဆရာကြီးများ (စာပေ
လုပ်သားကြီးများ)၏ ကလောင်စွမ်း ထက်မြက်လှပုံ၊ မြန်မာစာအရေးအသား
ထူးချွန်ကောင်းမွန်လှပုံတို့ကို ယခုလို စာဆိုတော်ရာသီ နီးကပ်လာချိန်တွင်
အထူးသတိရ အောက်မေ့မိပါသည်။

ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၊ မဟာဆွေ၊ ပီမိုးနင်း၊ ဇေယျ၊ ဉာဏ၊
ဒဂုန်နတ်ရှင်၊ မြမျိုးလွင်၊ ဒဂုန်ရွှေများ၊ ရွှေလင်းယုန်၊ (ဂျာနယ်ကျော်

ဦးချစ်မောင်)၊ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ မြို့မမောင်၊ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို စသည်တို့အပြင် ထိုခေတ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာပေစင်မြင့်မှတစ်ဆင့် ပေါ်ထွက်လာသူ သီဝံမောင်ဝ၊ တက္ကသိုလ်မောင်သန့်စင်၊ မင်းသုဝဏ်၊ ဇော်ဂျီ၊ ကုသ စသည် (ထိုအချိန်ကအခေါ်) ခေတ်စမ်းစာပေ ကလောင်ရှင်များ...။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် ကျွန်တော်တို့၏လူငယ်တွေ စာရေးချင်အောင်၊ စာရေးဆရာဖြစ်ချင်အောင်၊ အားကျစိတ်၊ ကြိုးစားချင်စိတ်များ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်အောင် စိတ်ဆန္ဒပြင်းပြမှု (Inspiration) ဖြစ်စေခဲ့သည့် ကျေးဇူးရှင်ဆရာကြီးများပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၏ စွန့်စားလှုပ်ရှားခန်း ဝတ္ထုများဆိုလျှင် မြန်မာတို့၏ဇာတိမာန် ချိုးနှိမ်ဖိနှိပ်ထားခဲ့သော ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ခေတ် မြန်မာလူငယ်တို့အား ဇာတိသွေးဇာတိမာန် နိုးကြားတက်ကြွစေခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးဇေယျ၏ 'မြတ်လေး ရွှေစားဗိုလ်' ဝတ္ထုများသည် ရှေးခေတ်မြန်မာတို့၏ ရဲစွမ်းသတ္တိနှင့် ဓားရေး၊ လှံရေး စသော ကိုယ်ခံပညာများ၏စွမ်းပကားကို အသားပေးကာ လူငယ်တို့၏ နှလုံးသားအတွင်း၌ မီးခဲပြာဖုံးဖြစ်နေသော စွန့်စားတိုက်ခိုက်လိုစိတ်ကို ရဲရဲတောက် ပြန်ဖြစ်လာအောင် 'တွန်းအား'ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီး မဟာဆွေ (ခင်ဆွေဦး၏ဖခင်) ကား ကျွန်တော်တို့လူငယ်တွေကို ခပ်ဘွင်းဘွင်းပင် လမ်းညွှန်သည့်သဘောဖြင့် သူ၏ဝတ္ထုကြီးများကို စာပေရသ ပြောင်မြောက်စွာဖြင့် ဖန်တီးရေးသားခဲ့ပါသည်။

'ဟေ့ လူငယ်တွေ၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားထံမှ လွတ်လပ်ရေး လိုချင်လျှင် ဒူးထောက်၊ လက်ဖြန့်တောင်း၍မရ။ သူတို့က ငါတို့နိုင်ငံကို လက်နက်အားကိုးနှင့် သိမ်းပိုက်ခဲ့သလို မင်းတို့ကလည်း လက်နက်စွဲကိုင်၊ တိုက်ယူမှရမည်'

...ဟု တိုက်ရိုက်ဖွင့်မပြောရုံတမယ် အထူးရှင်းလင်း တိကျစွာ သူ၏ 'ဇာတ်ကောင်' များမှတစ်ဆင့် မြန်မာလူငယ်တို့အား မီးမောင်းထိုးပြ ခဲ့ပါသည်။

ထိုခေတ်က မဟာဆွေ၏ 'သူပုန်ကြီး'၊ 'တို့မေမေ' စသော ဝတ္ထုကြီးများကို ဖတ်ရသူ လူငယ်တိုင်းသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားအား ရုဏ်လက်နက်စွဲကိုင်၍ တော်လှန်တိုက်ခိုက်လိုစိတ် တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ်လာ ခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီး မဟာဆွေကပင် 'မိုက်ခဲကြီး နေသူရိန်' ကလောင် အမည်ဖြင့် စစ်ကြိုခေတ် 'ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း' တွင် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ဆောင်းပါးတွေ အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့ပါသေးသည်။

ထိုဆောင်းပါးများကို ဖတ်ရှုရသောလူငယ်များသည် မြန်မာ့ သူတ်လပ်ရေးအတွက် အသက်စွန့်၍တိုက်ယူရန် စိတ်ဓာတ်တွေ တဖွားဖွား တက်ကြွဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီးပီမိုးနင်း၏ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးစာအုပ်များ၊ ဆောင်းပါး များကလည်း စိတ္တဗေဒနည်းအရ မြန်မာလူငယ်တွေ အားငယ်စိတ်၊ သိမ်ငယ် စိတ်များ ပပျောက်ကာ စိတ်ဓာတ်တက်ကြွ သတ္တိရှိလာအောင် သွေးထိုး သွဲ့ဆော်ပေးခဲ့ပါသည်။

ဆရာမြို့မမောင်၏ 'ဆယ်သန်း' ဂျာနယ်မှ ဆောင်းပါးများဆိုလျှင် လည်း လူငယ်တွေအား မိမိကိုယ်ကို အားကိုးချင်စိတ်၊ ကိုယ့်ဒူးကိုယ်ချွန် စိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ဆိုလျှင် ထိုခေတ်က စာရေးဆရာများ၏ ပြောင်မြောက် သော လက်ရာများက မြန်မာလူငယ်တို့၏ ဇာတိသွေးဇာတိမာန်၊ မျိုးချစ်စိတ် များ ထက်မြက်လာအောင် ဖန်တီးပေးခဲ့သည်နှင့်အမျှ သူတို့စာများကို

ဖတ်ရခြင်းကြောင့် မြန်မာစာပေ အရေးအသား ကျွမ်းကျင်လာအောင် သွယ်ဝိုက်၍ သင်ကြားပို့ချပေးသလိုလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၏ ဝတ္ထုများမှ မြန်မာစကားပြေ အရေးအသား မည်မျှကောင်းမွန် ပြောင်မြောက်သည်ကို ဖတ်ဖူးသူတိုင်း သိရှိပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ စကားပြေအရေးအသား ညက်ညောလှသဖြင့် ရွှေဥဒေါင်း ဝတ္ထုများအနက် ဘာသာပြန် (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံခြားဝတ္ထုများမှဖိုး၍ မြန်မာ ဆန်ဆန် ဖန်တီးရေးသားသည့် ဝတ္ထုများသည် ဘာသာပြန်ဟု လုံးဝမထင် ရဘဲ ပင်ကိုရေးဝတ္ထုများဟုပင် ထင်ရပါသည်။ (ဥပမာ- 'ရတနာပုံ'၊ 'ရူပနန္ဒီ'၊ 'စုံထောက်မောင်စံရှား'၊ 'ဂျမာဒါကိုကိုကြီး' ဝတ္ထုများ)။

စစ်ပြီးခေတ် အိုးဝေသတင်းစာတွင် ကျွန်တော် အယ်ဒီတာလုပ်နေ စဉ်က ကျွန်တော်ရေးသော သူတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းများကို လက်ထောက် အယ်ဒီတာ ကိုတင်စိုး (သာကဒိုး)က အထူးသဘောကျပြီး ခေါင်းကြီးပိုင်း ရေးနည်း မည်သို့တတ်မြောက်ခဲ့ပါသနည်းဟုမေးရာ ကျွန်တော်က အောက်ပါ အတိုင်း ပြန်ဖြေခဲ့ပါသည်။

“ကျုပ်ရဲ့ သတင်းစာ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွေကို သဘောကျရင် ကျုပ်ကို မချီးကျူးနဲ့၊ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းကိုသာ လေးစား ချီးကျူးပါ။ ကျုပ် ကျောင်းသားဘဝက စစ်ကြိုခေတ် 'သူရိယ' သတင်းစာမှာ နေ့စဉ် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းရေးတဲ့ ခေါင်းကြီး ပိုင်းတွေကို အမြဲဂရုစိုက် ဖတ်ရှုလေ့လာရင်း ခေါင်းကြီးပိုင်းရေး နည်း တတ်ခဲ့တာပဲ။ ကျုပ် မြန်မာစကားပြေ ရေးတတ်အောင် လည်း ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်းရဲ့ စာပေလက်ရာတွေက သင်ပေး ခဲ့တာပဲ”

ထို့ကြောင့် ယခုခေတ် စာပေဝါသနာရှင် လူငယ်များအား ခေတ်ဟောင်း (ကိုလိနီခေတ်) က မြန်မာစာရေးဆရာကြီးများ၏ ယက်ရာ

များကို လက်လှမ်းမီသလောက် ရှာဖွေဖတ်ရှု လေ့လာကြပါဟု တိုက်တွန်း လိုပါသည်။

ဒီဇင်ဘာလ (၁၃) ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သော ၁၃၄၇ ခုနှစ် 'စာဆိုတော်နေ့'ကို ကြိုဆိုသောအားဖြင့် စစ်ကြိုခေတ် (အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးနှင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးခေတ်)က စာပေတာဝန်ကို အထူးကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသူ စာရေးဆရာကြီးများအား ဤ ဆောင်းပါးဖြင့် လေးစားစွာ ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသတည်း။

တက္ကသိုလ်နေဝင်း

ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း

ဆန်းလွင် (အရှင်အာဒိစ္စဝံသ)

• တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်သည်
ဂန္ထဝင်စာပေလား

၁၉၈၅ ခုနှစ် မေလ ၂၀ ရက်နေ့ထုတ် ဘန်ကောက်ပို့(စ်) သတင်းစာကြီး၏ စာမျက်နှာ ၆ တွင် 'ကမ္ဘာ့သတင်းများ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြထားသောအောက်၌ ကမ္ဘာကျော် 'တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်' နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းတစ်ပုဒ်ပါသည်။ ထိုသတင်းကို အမှတ်ပြထားသောကြောင့် ဖတ်ကြည့်မိသည်။ သတင်းအတိုကောက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

'၁၀၀၀ ပုံပြင်၊ ညစ်ညမ်းစာပေအဖြစ် တရားရုံး အမှုရုံး' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြထားသော သတင်းမှာ- 'ယမန်နေ့က တရားသူကြီး အာမာန်အဲလ်ဟို စိန်နို ဦးဆောင်သော ကိုင်ရိုမြို့ရှိ အထွတ်စာရိတ္တ

ပျက်ပြားမှု၊ အကျင့်ဖောက်ပြန်မှုများကို ကိုင်တွယ်စစ်ဆေးသော တရားရုံး
 ထံ တည်ဖြတ်သတ်သင်ခြင်းမရှိဘဲ ထုတ်ဝေခဲ့သော တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်
 ဝတ္ထုကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းများသည် ပြည်သူတို့၏ အကျင့်သီလဆိုင်ရာ
 ထုံးတမ်းစဉ်းကမ်းဥပဒေများကို ဖောက်ဖျက်ရာကျလျက်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်
 ကာ ထုတ်ဝေသူ၊ ဖြန့်ချိသူများကို ဒဏ်ငွေအသီးသီး ကျခံစေပြီး သိမ်းဆည်း
 ရရှိသော ထိုစာအုပ်ကော်ပီ ၃၀၀၀ ကျော်ကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးစေခဲ့ကြောင်း
 ထိုသတင်းစာတွင် ဆောင်းပါးရှင် အီမဲလ်၊ အန်နီလ်က ရေးသားထား
 လေသည်။

ဆက်၍ ဖတ်ကြည့်သောအခါ အမှုကို စတင်စွဲဆိုသူမှာ အီဂျစ်နိုင်ငံ
 ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်ရှိ အကျင့်ပျက်ကွက်မှုများ ထိန်းသိမ်းရေး
 ဌာန အကြီးအကဲ ဗိုလ်မှူးချုပ် အက်ဒလီ၊ အဲလ်၊ ကိုရှိုင်းရီဆိုသူဖြစ်သည်။
 အမှုစွဲဆိုရာတွင် သူက 'တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်သည် ဂန္ထဝင်စာပေ မဟုတ်
 ကြောင်း၊ ထိုပုံဝတ္ထုများတွင် သုတ်သင်တည်းဖြတ်ခြင်းမပြုသော အစိတ်အပိုင်း
 များသည် အီဂျစ်လူငယ်များအား အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားစေနိုင်ကြောင်း၊
 ထိုစာကို မည်သူမည်ဝါရေးသားကြောင်း စာရေးသူလည်း ထင်ရှားမရှိကြောင်း၊
 ခေတ်အဆက်ဆက် ထုတ်ဝေသူအမျိုးမျိုးတို့သည် အရောင်းရ တွင်ကျယ်စေ
 မည်ထင်ရသော၊ စာဖတ်သူတို့အား ဆွဲဆောင်နိုင်မည်ထင်ရသော ညစ်ညမ်း
 သည့် ပုံဝတ္ထုများစွာကို ဖြည့်စွက်ထုတ်ဝေခဲ့ကြကြောင်း၊ ထိုစာသည် မိမိတို့
 အီဂျစ် (အာရဗီ) လူမျိုးများ၏ ဘိုးဘွားအမွေပစ္စည်းလည်း မဟုတ်ကြောင်း၊
 အကယ်၍ ထိုစာသည် အမွေခံပစ္စည်းဖြစ်သည် မှန်သည့်တိုင် ၎င်းတွင်
 ပါဝင်သော ညစ်ညမ်းသည့်စကားလုံးများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရာတွင် ထည့်သွင်း
 နှောင့်နှေးစေရန် မသင့်ကြောင်း၊ ထိုပုံဝတ္ထုကြီး အပြည့်အစုံ စတင်ပေါ်ပေါက်သော
 ကာလသည် ၁၀၀၁ ခုနှစ်ကဖြစ်ကြောင်း၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကာလကတ္တားမြို့တွင်
 (အာရဗီဘာသာဖြင့်) ထုတ်ဝေခဲ့ကြောင်း၊ နောင်လူများက ထိုမူပေါ်တွင်

အခြေခံ၍ ဘာသာအသီးသီးသို့ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့ကြောင်း၊ ထို 'အာရေဗီယန် နိုက်' စာအုပ်သည် အာရပ်မဟုတ်သော ရင်းမြစ်ဇာတ်ရှိခဲ့သည် အမှန်ဖြစ်ပါ လျက် အနောက်တိုင်းသားတို့က ထိုပုံဝတ္ထုများမှာ အာရပ်တို့၏ ပုံဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြပြီး ထိုပုံဝတ္ထုများတွင်ပါဝင်သော ယဉ်ကျေးမှုများမှာလည်း အစ္စလာမ် ယဉ်ကျေးမှုဖြစ်လေဟန် လုပ်ကြံပြောဆိုခဲ့ကြကြောင်း' စွပ်စွဲဖော်ပြထားလေ သည်။ ရုံးတော်က သူ၏စွဲဆိုချက်ကို အတည်ပြုကာ တစ်ထောင့်တစ်ည စာအုပ်ထုတ်ဝေသူ ဖြန့်ချိသူများအားလုံးကို (ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးနိုင်သော် လည်း မပေးဘဲ) ငွေဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ ညစ်ညမ်းစာပေ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း တားဆီးရေးဥပဒေအရ အရေးယူခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ စာပေသမားများနှင့် ပညာတတ် အသိုင်း အဝိုင်းများကမူ တစ်ထောင့်တစ်ညသည် ဂန္ထဝင်စာပေကြီးဖြစ်၍ ၎င်းကို စိစစ်ခြင်း၊ တည်းဖြတ်ခြင်း မလုပ်သင့်ဟုဆိုကာ အငြင်းပွားကြလေသည်။ ကန့်ကွက်သူများလည်းရှိသည်။ ကိုင်ရိုတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခတစ်ဦးဖြစ်သူ 'ဆိုဟိုက်ယား အဲလ်ကာလာမာဝီ' ဆိုသူအမျိုးသမီးမှာ တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံပြင်စာအုပ်အကြောင်းကို ကျမ်းပြုပြီး ၎င်း၏ဒေါက်တာဘွဲ့ကို ဆွတ်ခူးခဲ့ ပေရာ အထက်ပါ တရားရုံး၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကန့်ကွက်သူများတွင် ဦးဆောင်သူ ဖြစ်လေသည်။

သူမက အကြောင်းပြရာတွင် တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်တွင် ကိလေသာကိုအားပေးသော ညစ်ညမ်းသောစာများ၊ လိင်ကိစ္စများမှာ ဆယ်ပုံ တစ်ပုံပင် မရှိကြောင်း၊ အီဂျစ်ပြည်တွင် ထုတ်ဝေလျက်ရှိသော တခြားစာများ တွင် လိင်ကိစ္စများမှာ ပို၍ပင် များသေးကြောင်း၊ ဤစာသည် အီဂျစ်တို့၏ ဘိုးဘွားအမွေခံစာပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဤစာကို အပြောင်အလဲ မလုပ်သင့်ကြောင်း ကန့်ကွက်ပြောဆိုလေသည်။ ထို့ပြင် သူမက တစ်ထောင့်

တင်ည၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် စမာကံပြည်၏ဘုရင် ရှာရာယာသည် ယခင် အခါ အမျိုးသမီးများကို တစ်ညဉ့်လျှင် တစ်ယောက်ကျ ပေါင်းသင်းပြီးနောက် နံနက်သို့ရောက်လျှင် ထိုမိန်းမအား ခေါင်းကိုဖြတ်၍ သတ်ဖြတ်ခြင်းအမှု ပြုသကဲ့သို့၊ မိမိအလှည့်သို့ ရောက်သောအခါ မသတ်ဖြတ်နိုင်စေရန် အမတ်ကြီး၏သမီး ရှာရာဇော်သည် လူတို့၏ သိလိုသောစိတ်ကိုဆွကာ ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့် ထူးဆန်းသော ပုံဝတ္ထုများကို ဘုရင်အား ပြောခြင်းသာ ဖြစ်သဖြင့် ဤဝတ္ထုကြီးသည် လိင်ကိစ္စကို ပဓာနထားသော ဝတ္ထုမဟုတ်ပါ ဟု၍လည်း ကာလာမာဝီက ငြင်းချက်ထုတ်လေသည်။

ဤအရာတွင် 'တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်သည် ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်စာပေ ဟုတ်၊ မဟုတ်' ဆိုသည်မှာ အငြင်းပွားရမည့်ကိစ္စ ဖြစ်လာတော့သည်။

အင်္ဂလိပ်စကား ကလပ်စစ်(ခ်)ကို မြန်မာတို့က ဂန္ထဝင်ဟု ပြန်ဆိုခဲ့ရာ၌ မည်သည်အနက်ကိုယူ၍ ပြန်ဆိုခဲ့သည်မသိပါ။ ကျမ်းဂန် ဘုရားဝင်ဖြစ်လျှင် ဂန္ထဝင်ခေါ်ထိုက်သည်ဟုပင် အနက်ရမည် ထင်ပါသည်။ ကလပ်စစ်(ခ်)၏သဘောမှာ အကြင်စာသည် ခေတ်အဆက်ဆက်လူတို့၏ ဦးလမ်း နှစ်သက်ခြင်းလည်းဖြစ်၍ စံထားထိုက်သော စွမ်းဆောင်ချက်မျိုး၊ ဖန်တီးမှုမျိုး ပါဝင်မှသာ ထိုစာကို ကလပ်စစ်(ခ်)ဟု ပညာရှင်တို့ သတ်မှတ် ခဲ့ကြဟန် တူပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့သတ်မှတ်ကြရာ၌ ထိုစာကို ဖန်တီး သူ၏ စွမ်းဆောင်မှုသည် စံထားရသည့် စံနှုန်းအဖြစ် တည်ရှိမည်ထင်ပါ သည်။

တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်ကိစ္စကား အလွန်ရှုပ်ထွေးသောကိစ္စဖြစ်၏။ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်ကို မည်သူရေးသားခဲ့သနည်း။ ထိုအမေးကို ဦးစွာ ဖြေသင့်ပါသည်။ ကိုင်ရီမြို့ တရားရုံးတွင် အမှုလုပ်သူက 'တစ်ထောင့် တစ်ညပုံပြင်'သည် ရေးသားသူ ထင်ရှားမရှိ၊ ထိုစာသည် ကလပ်စစ်(ခ်) (ဂန္ထဝင်) မဟုတ်ဟု စွပ်စွဲသည်။

သို့ဖြစ်ရာ 'တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်ဝတ္ထု'၏ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာစုံကို ခြေရာကောက်ကြည့်ဖို့ လိုမည်ထင်ပါသည်။ ခြေရာကောက်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဤသို့တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်များကို 'အာရေဗီယန်ညများ၏ ဖျော်ဖြေမှု' ဝတ္ထုအမည်ဖြင့် အနောက်တိုင်းကမ္ဘာသိဖြစ်အောင် အစဦးဆုံး စုဆောင်းရေးသားထုတ်ဝေသူသည် 'အန်တိုင်းဂါလင်' (၁၆၄၆-၁၇၁၅) ဆိုသူ ပြင်သစ်ရေးဟောင်း သုတေသနပညာရှင်၊ အရှေ့တိုင်းပညာရှင်ကြီး ဖြစ်လေသည်။

၁၇၀၄ ခုနှစ်တွင် ပါရီမြို့၌ ပထမ(လေးတွဲ) ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးနောက် ၁၇၀၅ ခုနှစ်တွင် နောက်ထပ်နှစ်တွဲ (အတွဲ ၅ နှင့် အတွဲ ၆) ကို ထုတ်ဝေခဲ့လေ၏။ ၁၇၀၆ တွင် နောက်ထပ်နှစ်တွဲ (အတွဲ ၇ နှင့် အတွဲ ၈) ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြန်၏။ ၁၇၁၂ ခုနှစ် (အတွဲ ၉ နှင့် အတွဲ ၁၀) ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၇၁၇ (ဂါလင်ကွယ်လွန်ပြီး နှစ်နှစ်အကြာ) တွင် (အတွဲ ၁၁ နှင့် အတွဲ ၁၂) တို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့သော်လည်း ထိုစာများမှာ ဂါလင်ကိုယ်တိုင် ရေးသားခြင်းမဟုတ်ဘဲ သူ၏စုဆောင်းထားချက်များကို နောက်လူတို့က ရေးသားထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်လေသည်။ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်များမှာ ထုတ်ဝေစကပင် အလွန်လူကြိုက်များပြီး အောင်မြင်ခဲ့၏။ ဥရောပတစ်ခွင်၌ ဂါလင်၏မူကို ကူးယူပုံနှိပ်ခဲ့ကြလေသည်။

၁၇၀၇ ခုနှစ်တွင် ဂါလင်၏မူကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ပြီး ၆ တွဲတိတိ ထုတ်ဝေခဲ့သော်လည်း ဘာသာပြန်သူ၏အမည်ကို ဖော်ပြခဲ့ခြင်း မရှိချေ။ ပညာရှင်များက ထိုအင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မူကို လမ်းဆေးကာ ဘာသာပြန်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြလေသည်။

ဂါလင်သည် ပုံပြောကောင်းသူဖြစ်ပေရာ အစဦးဆုံးသော 'အာရေဗီယန်ညများ၏ ဖျော်ဖြေမှု'ပုံပြင်ကို တစ်ကမ္ဘာလုံးက ကြိုက်နှစ်သက်ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ဆိုသောကြောင့် ဂါလင်သည် ထိုပုံပြင်များကို နှုတ်ဆိုတိုင်း

တိတိကျကျ ပြန်ဆိုခဲ့သည်ဟု မဆိုသာပါ။ သူ့စာများမှာ အာရေဗျစာပေ
 ပုံစံနှင့် နားစွာမတူဘဲ ပြင်သစ်စာပေ ပိုဆန်သည်ဟု ပညာရှင်များက
 နှုတ်ချက်ချထားကြပါသည်။ ဂါလင်သည် မူရင်း တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံဝတ္ထု
 များကို ဆီးရီးယားမှ အတွဲ ၃ တွဲဖြင့် ရရှိခဲ့သည်ဆို၏။ တစ်ဖန်
 အယ်လက်ပိုမှ 'မန္တ' ဆိုသူနှင့် ခရီးသည် 'ပေါလ်လူကပ်' ဆိုသူ မိတ်ဆက်
 သေး၍ သိရပေရာ ဂါလင်သည် မာနွာထဲမှ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်များကို
 နောက်ထပ် ၄ တွဲစာ ရရှိခဲ့ကြောင်းလည်း ရေးသားဖော်ပြထားကြပါသည်။

တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်များကို မိုဟာမေဒင်တို့သည် လက်ဖက်ရည်
 ဆိုင်များတွင် ပြောဆိုလျက်ရှိကြသော်လည်း စာပေမှတ်တမ်း တစ်စုံတစ်ရာ
 မရှိခဲ့ချေ။ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်များကို စုဆောင်းခဲ့ကြသူများ၏ ရည်ရွယ်
 ချက်မှာ လွဲမှားသော အမြတ်ထုတ်လိုသည့် ရည်ရွယ်ချက် ဟုတ်မဟုတ်ကို
 လည်း ပြောရခက်ကြောင်း၊ စုဆောင်းခဲ့သောမူများမှာလည်း တည်တံ့ခိုင်မြဲ
 သည့်သဘောမရှိ အစဉ်ရွေ့လျား ပြောင်းလဲနေသည့်သဘောသာရှိလျက်
 ဆတ်အဆက်ဆက်တွင် ပုံပြင်အမျိုးမျိုးကို တိုးချဲ့တီထွင် ဖြည့်စွက်နေကြ
 ခြောင်း၊ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်သော စံထားရသည့်
 ခိုင်ခံ့သောမူလည်း မရှိကြောင်း၊ ယခုတည်ရှိနေကြသော မူများအားလုံးသည်
 လည်း လူပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုးက မိမိတို့ဘာသာ ကြိုက်သလိုဖြည့်စွက် ရေးသား
 သောကြောင့် ရှေးခေတ် ဓမ္မဟောင်း သမ္မာကျမ်းစာမျိုးသာဖြစ်ကြကြောင်း၊
 ၁၃နံ။ တိုရင်း(စ်)၊ ပိန်း၊ ဘာတန်နှင့် လစ်တမန်စသော ဗြိတိသျှဘာသာပြန်
 ဆရာတို့ အမျိုးမျိုးပြန်ဆိုရေးသားထားခဲ့ကြသည်ကိုပင် ခေတ်မီပြည့်စုံသော
 စာများအဖြစ် အဟုတ်အဟပ် မှတ်ယူနေကြရကြောင်း ဗြိတိသျှ စွယ်စုံကျမ်း
 အင်ဆိုင်ကလိုပီးဒီးယား၊ ဗြိတိနိကား) အတွဲ ၂၂ တွင် သုံးသပ်ထားသည်ကို
 လည်း ဖတ်ရှုရပေသည်။

ထိုစွယ်စုံကျမ်းကြီး၏ သုတေသနပြုထားချက်အရဆိုလျှင် နောက်ပေါ် တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံဝတ္ထုမူကွဲအမျိုးမျိုးသည် ဂါလင်၏မူမှ ဆင့်ပွားပေါ်ပေါက်သော မူများသာဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရ၏။ ဂါလင် ပထမရသော မူသည် တစ်ထောင့်တစ်ည ပေါက်ပွားရာ အခြေခံမူဟု ဆိုရပါမည်။

ဂါလင်၏မူကို အခြေခံကာ ဘရက်စလူးမူ (၁၈၂၆-၃၈) ပေါ်ပေါက်ပါသည်။ ထိုမူသည် ခေတ်သစ် အီဂျစ်မူဖြစ်၏။ ထိုနောက် ၁၈၃၅ တွင် ပထမဘူလက်ပုံနှိပ်မူ ပေါ်ပေါက်ပါသည်။ ထိုမူကို ကမ္ဘာ့ပညာရှင်များက ယုံကြည်စိတ်ချရဆုံးမူဟု ယူဆကြလေသည်။ ထိုမူနှင့်ခေတ်ပြိုင်ကာလကတ္တားမူ (၁၈၃၉ - ၁၈၄၂) ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။

ထိုထက်စောသော အချိန်ကာလက တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်မျိုး ပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်းရှိမရှိ စူးစမ်းလေ့လာခဲ့ရာ ခရစ်နှစ် ၉၅၆ တွင်ပြုစုသော (မာဆ်အုဒီ ရွှေမြက်ခင်း) ခေါ် စွယ်စုံကျမ်းတွင် တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်များနှင့် ကျောရိုးချင်းဆက်သော ကျေးလက်ပုံပြင်များပါရှိကြောင်း တွေ့ရသည်ဆို၏။ ထိုနောက် ပါရှန်ဘာသာမှ အာရဗီဘာသာသို့ ဘာသာပြန်ဆိုထားသော 'ဟာခြားရ်အာဖ်ဆနာ' ခေါ် 'တစ်ထောင့်တစ်ည' ဆိုသော အသုံးအနှုန်း (အာရဗီလို 'ကုရာဖာ'၊ ပါရှန်လို 'အာဖ်ဆာန') ကို တွေ့ရပြန်သည်။ ထို စာအုပ်ကို လူအများက 'တစ်ထောင့်တစ်ညနှင့် နောက်တစ်ည' A Thousnd Nights and One Night ဟု ခေါ်ခဲ့ကြကြောင်းလည်း ထို ဗြိတိသျှစွယ်စုံကျမ်းမှာ ဖော်ပြထားပါသည်။

သို့ရာတွင် မာဆ်အုဒီထဲက တစ်ထောင့်တစ်ညသည် ယခုကမ္ဘာပေါ်တွင် ထင်ရှားလျက်ရှိသော 'အာရေးဗီယန်နိုက်' ခေါ် တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံဝတ္ထုများနှင့် ပုံစံချင်းတူသော်လည်း ဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်းချင်း တူညီသော အထောက်အထားကိုကား မတွေ့ရကြောင်းဖြင့် ပညာရှိများက ဆိုကြပါသည်။

ဤတွင် ဂါလင်ရရှိခဲ့သော တစ်ထောင့်တစ်ညမူများသည် ဆီးဗီးယားမှတစ်ဆင့် ရရှိခဲ့သည်ဆိုသော်လည်း ထိုမူများသည် အီဂျစ်ပြည် တွင် ၁၆ ရာစုလောက်က ရေးသားခဲ့သည့် မူများသာဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ထက် ဧကသော အချိန်ကမူ တစ်ထောင့်တစ်ညပုံဝတ္ထုစာမူများ စုဆောင်းခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်ဟူသော အထောက်အထား မတွေ့ရကြောင်းဖြင့်လည်း ပါမောက္ခ ဝီလ်ဗျဲပါး ဆိုသူက ဆိုပါသည်။

အာရေးဗီယန်နိုင်ငံပုံပြင်များသည် ပါရှားပုံဝတ္ထုများ၊ အိန္ဒိယပုံဝတ္ထု များနှင့် ဂရိ(က်)တို့၏ ပုံဝတ္ထုများကို စုဆောင်း ရောကြိုထားကြောင်း ခြောက်စုံဝေဖန်သည်လည်း ရှိပါသည်။ ကော့စ်ကွင်းဆိုသူက ၁၉၀၉ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် Revue Biblique စာစောင်၌ အိန္ဒိယပုံပြင်များတွင် တစ်ထောင့် တစ်ညပုံပြင်မျိုး များစွာရှိသည်ဟု ရေးသားခဲ့ပါသည်။ မြောက်အာဖရိက နိုင်ငံများတွင်လည်း အလားတူပုံဝတ္ထုများရှိသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ခုနှစ် သက္ကရာဇ်မပါ ပါရီမြို့တွင် 'ဂေါ်ဖရီးဒီမွန်ဘိန်း' ဆိုသူ ရေးသားသည့် 'တစ်ရာတစ်ညပုံပြင်များ' စာအုပ်ကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးပါသည်။

၁၉ ရာစုအတွင်း ဗြိတိသျှိလူမျိုးများသည် အာရေးဗီဘာသာဖြင့် ရေးသားခဲ့သော ကာလကတ္တားမူနှင့် ဘူလက်မူများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုကြပါသည်။ ဘာသာပြန်အစီအစဉ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ၁၈၃၈ တွင် 'ဟင်နရီတိုရင်' သည် တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင် ထဲမှ ပုံပြင်ငါးဆယ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၍ ထုတ်ဝေခဲ့၏။
- ၁၈၃၉-၄၁ အတွင်း 'လိန်း' ဆိုသူသည် ဘူလက်မူကို အင်္ဂလိပ် သို့ ဘာသာပြန်ရာ သုံးတွဲသာ ပြီးခဲ့သည်။
- ၁၈၈၂-၈၄ တွင် 'ဂျွန်ပိန်း'လည်း အာရေးဗီဖြစ်သော ကာလကတ္တားမူကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုရာ ၉ တွဲအထိ ပြီးသည်။

- ဂျန်ပိန်း၏မူကို ဆက်ခံ၍ ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် ရစ်ချာဒ်ဘာတန်ဆိုသူက အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုရာ ၁၀ တွဲအထိ ပြီးလေသည်။ ထိုနောက် ၁၉၂၈ တွင် ဂျူဘင်ဂင်တက္ကသိုလ်မှ အိန်းလစ်တမန်က ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆို၍ ထုတ်ဝေရာ ၆ တွဲရှိ၏။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တစ်ထောင့်တစ်ညပုံဝတ္ထုများကို ပထမဆုံး မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုသူမှာ ဒေါက်တာရှိတ်အဗ္ဗဒူရာမန် ဖြစ်၏။ သူ၏စာအုပ်ကို ဆရာဝန်ကြီး ရှိတ်အဗ္ဗဒူရာမန်က 'တစ်ထောင့်တစ်ည ပြောရသော ပသီပုံပြင် ဝတ္ထုကြီး'ဟု အမည်ပေးခဲ့လေသည်။ ရှိတ်အဗ္ဗဒူရာမန်၏ ဘာသာပြန်မှာလည်း တိကျသော ဘာသာပြန်မျိုးမဟုတ်ပါ။ သူစိတ်ကြိုက် ဖြည့်ချင်ရာ ဖြည့်ရေးသော ဘာသာပြန်မျိုးသာဖြစ်လေသည်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ ခုနှစ် ပြာသိုလတွင် ပထမတွဲပြီး၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ကြောင်း ဆရာဝန်ကြီးကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်းစာတွင် ရေးသားဖော်ပြထားပေရာ ထိုနှစ်သည် ၁၉၀၄ ခုနှစ်ခန့်က ဖြစ်လေလိမ့်မည်။ ထိုအချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ ကာလကတ္တားမူ၊ ဘူလက်မူတို့မှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့ကြသော အာရေးဗီယန်နိုက် ဘာသာပြန်များ ထွက်ရှိပြီးနေချိန်ဖြစ်၏။ ဆရာဝန်ကြီး ရှိတ်အဗ္ဗဒူရာမန်ကလည်း '၎င်းအာရေးဗီယန်နိုက် ခေါ် ဝတ္ထုကြီးကို အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ မဂဏာသာဖြင့် ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်ထားရှိရာ ၎င်းဝတ္ထုကြီး၌ ပါရှိသော ဇာတ်ဝတ္ထုများအနက် အကောင်းဆုံး ဇာတ်ဝတ္ထုတို့ကို ကောက်နုတ်ယူငင်၍ မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုလျက်'ဟု ရေးသားဝန်ခံထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

နောင်ကာလ၌ သခင်ဘသောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ~~ကျော်လှိုင်~~သည်လည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မှုများမှပင် မြန်မာဘာသာသို့

ပြန်ဆိုခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ကျော်လှိုင်ဦးက ထိုဘာသာပြန်စာအတွက် အမျိုးသားစာပေ (ဘာသာပြန်) ဆုကြီးကိုပင် ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်လေသည်။

ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် တစ်ထောင့်တစ်ညဖြစ်ပေါ်လာပုံ သမိုင်း အကျဉ်းသဘောကို မြင်လွယ်ပြီး သဘောပေါက်လွယ်ပြီ ထင်ပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် ဖခင်ရင်းမရှိဘဲ များပြားလှသော မွေးစားဖခင်တို့ ပြုစုစောင့်ရှောက်၍ ကြီးပြင်းလာသော တစ်ထောင့်တစ်ည (သား) သည် ယခုအခါ မူကွဲများစွာ ဖြစ်လျက်ရှိရာ ဘယ်သားကို သားအစစ်ဟု သတ်မှတ်ရပါမည်နည်း။ မူကွဲများစွာအနက် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် ပြုစုခဲ့သောမူကို ကမ္ဘာစာပေ ဇလာကတွင် ဂန္ထဝင် စံတင်ရမည့်မူအဖြစ် သတ်မှတ်ထိုက်ပါသနည်း။

အကယ်၍ ထိုပြဿနာသည် ဖြေရှင်းနိုင်မည့်ပြဿနာမဟုတ်ဟု ယူဆပါလျှင် တစ်ထောင့်တစ်ညပုံပြင်သည် ဂန္ထဝင်စာပေဖြစ်သည်ဟူ၍ ယူဆသင့်ပါသလား။

ဆန်းလွင်
မိုးဝေ

ကိုးကား

- ၁။ Bangkok Post, Monday, May 20, 1985.
- ၂။ Encyclopedia Britinica, Vol 22.
- ၃။ တစ်ထောင့်တစ်ညပြောရသော ပသီပုံပြင်ဝတ္ထုကြီး၊ ရိုတ်အဗ္ဗဒူရာမန်။

တရားဦးနာရသူ

(၁)

ကဗျာတစ်ပုဒ်၊ စာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ပြီးလျှင် ပြန်လည်စဉ်းစားဖြစ်သော အလေ့အထသည် ကျွန်တော့် တွင် စွဲနေသည်။ စာဆိုဖော်ပြရာ အကြောင်းအချင်း တို့ကို ကျွန်တော်သတိထားသည်။ မြုပ်ထားသည် တို့ကိုလည်း စဉ်းစားကြည့်တတ်သည်။ တူးဖော်ကြည့် တတ်သည်။ အနက်ထွေပြားတတ်သော စာမျိုးကို ဉာဏ်ကစားကြည့်ရသည်မှာ ဦးနှောက်အလေ့အကျင့် ရသည်ဟု သဘောထားသည်။

ဝတ္ထုတွေ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကို ဖတ်သောအခါ တွေးစရာတွေ ပို၍ရသည်။ ဂျီဩဇေကြီးထောင့်တွင် ပေးထားချက်ကို မူတည်ကာ တွက်ချက်ရသည်ဆို

ဘယ်လောကျင့်ခွင့် ရလေသည်။ ဝတ္ထုပါဇာတ်ကောင်၏ အမူအကျင့်၊ အလေ့အထ၊ စရိုက်စကတို့ကို စာရေးဆရာက အိုင်ကျင်းဖွဲ့ထားသမျှ ပေးထားချက်နှင့်တူသည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိပါပုဂ္ဂိုလ်၏ ကံသုံးပါးအမူအရာ တို့သည်လည်း ပေးထားချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ကောင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦး ၏ စရိုက်လက္ခဏာကို အကဲဖြတ်ရာတွင် စာဆိုကျမ်းပြု၏ ပေးထားချက် နှင့် နှိုင်းယှဉ်ထဲမှနေ၍ ကျွန်တော်စဉ်းစားပါသည်။ ပြင်ပလောက၌ ကျွန်တော် သိမြင် ကြားမှတ်ဖူးသော လူ့စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီခြင်းရှိမရှိအချက်ချည်း အားပြုကာ စောဒကမတက်မီအောင် သတိထားပါသည်။ အကြောင်းမူ ကျင့်နိုင်ခဲ့သောအကျင့်ကို ကျင့်သောသူနှင့် ကျင့်လေ့ရှိသောအကျင့်မျိုးကိုသာ ကျင့်နေသောသူတို့သည် ကွာခြားနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

(၂)

‘သုံးလူ့ရှင်ပင် ကျွန်းထိပ်တင် သောင်းခွင်စကြဝဠာ’ ဟူသော နှစ်နှစ်ခန့် ဂုဏ်တော်ဘုရားရှိခိုးကို မူလတန်းကျောင်းသားဘဝက သံကုန် အော်၍ ရွတ်ဆိုခဲ့ရသည်။ ရုပ်စုံဗုဒ္ဓဝင်ကို ကြည့်ဖတ်ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ အကြောင်းကို သိခဲ့ရ၏။ ထို့နောက် သုံးလေးတန်း ကျောင်းသားအရွယ် ရောက်သောအခါ ကျီးသဲလေးထပ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြုစုသော ဇိနတ္ထ ပကာသနီကို မိဘက ဖတ်ခိုင်း၍ ဖတ်ခဲ့ရသည်။ ရုပ်စုံဗုဒ္ဓဝင်မှာ မပါသော အကြောင်းအရာတွေကို တွေ့ရသည်။

ကျောင်းမှာ နံနက်၊ အိမ်မှာ ည ရှိခိုးခဲ့သော ကျွန်တော်၏ ရှေ့ ဘုရားစင်ထက်တွင် စံပယ်နေသော ဆင်းတုတော်သည် ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်း လာ ဘုရားပါကလားဟု သတိမူမိသည်။ တစ်ချိန်တစ်ခါ ရှေ့နှစ်များစွာက လူသားတစ်ဦး၊ ဘုရင်၏ သားတော်တစ်ပါးပါကလားဟု အလှမ်းမကွာလွန်း သော အတွေးရလာပါသည်။ လူတွေထဲက လူတစ်ဦးပဲ၊ မိခင်ဖခင် ညီအစ်ကို

ရှိသူတစ်ယောက်ပဲ၊ သားတော်ရာဟုလာနဲ့ ယသော်ဓရာ မိဖုရားလည်း ရှိတာပဲ၊ လေးအတတ်လည်း တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်တဲ့သူပဲဟု တစ်စတစ်စ တွေးလာမိလေသည်။ ထို့ပြင် ညီတော်မင်းနန်ကို ချွတ်သောအခန်းကို သဘောကျသည်။ ဥပကနှင့် စာပါအကြောင်းကိုဖတ်ရင်း ပြုံးရသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် အခြားစကြဝဠာမှ ဆင်းလာသူလည်းမဟုတ်၊ အခြား ဂြိုဟ်တစ်ခုခုမှ လာရောက်ပြီး ပွင့်ခြင်းလည်းမဟုတ်၊ မဇ္ဈိမတိုင်းပြည်သည် အိန္ဒိယပြည်၊ မြန်မာပြည်နှင့်ကပ်နေသော တိုင်းပြည်၊ ဘုရားပွင့်ရာ ဗုဒ္ဓဂါယာ သို့ လေယာဉ်ပျံ၊ မီးသင်္ဘောဖြင့် ဘုရားဖူးသွားလျှင် ငွေတစ်ထောင်ကျော်သာ ကုန်သည် စသည်ဖြင့် ထပ်ဆင့်တွေးမိလေသည်။ ထိုသို့သော အတွေးများ ကြောင့် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ကို ကျွန်တော် ပို၍စိတ်သန်ကာ မကြာခဏ ဆိုသလို ပြန်လည်ဖတ်မိလေသည်။ နောင်သော် မြင်ဆရာ ကြားဆရာတို့၏ စာသံ၊ စကားသံကြောင့် မဟာဝတ္ထု၊ ဗုဒ္ဓစရိတ၊ လလိတာ ဝိတ္တာရ စသော မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဝင်တွေကို ဖတ်ဖူးသွားလေသည်။

(၃)

လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းကို အသစ်ဝယ်ရ၏။ ရှေးမှုမှာ ပိုးထိုးခြက်ကိကာ ရိဆွေးနေပြီ။ မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကို အစမှ စေ့စေ့စပ်စပ် ဖတ်မှတ်မည်ဟု စိတ်ကူးသော်လည်း အချိန်အခွင့်မရသေး။ ဇိနတ္ထပကာသနိ ကျမ်းကို မနေ့တစ်နေ့ကမှ ဖတ်ဖြစ်သည်။ တစ်နေ့လျှင် နည်းနည်းဖတ်သည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးကို တရားဟောသောအခန်းအပြီးတွင် ကျွန်တော် ဆတ်၍ မဖတ်ဖြစ်။ စဉ်းစားစရာပေါ်လာ၍ ဖြစ်လေသည်။

စဉ်းစားစရာဖြစ်စေသော အကြောင်းအရာအကဉ်းမှာ ဤသို့သော အချက်အလက်များကြောင့်ဖြစ်၏။

သိဒ္ဓတ္ထကုမာရသည် ဘုရားစင်စစ် ကေနိဖြစ်မည်ဟု နိမိတ်ဖတ်ခဲ့သော ကောဏ္ဍညပုဏ္ဏားနှင့် ပုဏ္ဏားသားလေးယောက်တို့သည် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရားဖြစ်လျှင် စောစီးစွာ တွေ့ဆုံကြားနာနိုင်ရန် ရဟန်းပြုပြီး ဥရုဆလတောသို့ ဝင်ခဲ့ကြသည်။ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား တောထွက်လာချိန်တွင် ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးသည် ဘုရားအလောင်းကို တင်ကြိုစောင့်နှင့်နေကြသည်။

ဘုရားအလောင်းသည် ကာလာမအနွယ်ဝင် အာဠာရ ရသေ့ထံသို့ ချဉ်းကပ်ကာ လောကီဈာန် ခုနစ်တန်ကို ရခဲ့၏။ ထို့နောက် ဥဒကရသေ့ထံသို့ ချဉ်းကပ်ကာ ရှစ်တန်သော သမ္မာပတ်ကို ရခဲ့လေသည်။ ထိုသမ္မာပတ်တို့သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရာရကြောင်းမဟုတ်ဟု ယူဆကာ ဥရုဆလတောသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းရန် ဝင်လေသည်။ ထိုတောတွင် ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးနှင့်ဆုံသည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးက ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုကြသည်။ ဘုရားအလောင်းသည် တစ်နေ့တာ ကာလပတ်လုံးကို ဆွမ်းတစ်လုတ်၊ သစ်သီးတစ်လုံး၊ နှမ်းတစ်စေ့၊ ဆန်တစ်စေ့ဖြင့် ကျင့်တော်မူသည်။ အာဟာရ မမှီဝဲသွက်နှင့် နေ့ရက်လွန်တာ ကျင့်သည်။ အာဟာရကို အလျဉ်းမမှီဝဲကာ ကျင့်ကြံအားထုတ်လေသည်။

ဤသို့သော ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ခြောက်နှစ်တိုင်တိုင် ကျင့်လေသည်။ ထို့နောက်တွင်မှ ထိုအကျင့်သည် ဘုရားအဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ရာ။ သတ္တဝါတို့ဓမ္မတာမှာ သဒ္ဓါလွန်လျှင် ကွန့်သည်၊ ပညာလွန်လျှင် ဆွံ့သည်။ ဝီရိယလွန်လျှင် တွန့်သည်။ သတိသာလျှင် အလွန်မရှိ လိုသည်သာဖြစ်၏။ ဆိုကြောင့် ငါသည် အာဟာရကို မျှစေမည်၊ ကိုယ်လက်ကို ဖြည့်တင်းကာ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိကို မျှစေတော့အံ့ဟု ကြံသည်။ ထို့နောက် ခြံ့ရွာသို့ကြွကာ ဆွမ်းခံသည်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးသည်။

ထိုအခါ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် အလွန်ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ကြံပါလျက် နှစ်ပင် ဘုရားမဖြစ်နိုင်ခဲ့။ ယခုအခါ အဘယ်မှာလျှင် ဘုရားဖြစ်တော့မည်နည်း

ဟု ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့ ယူဆယုံကြည်ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားအလောင်းကို စွန့်ခွာကာ မိဂဒါဝုန်တောသို့ ထွက်သွားကြလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုရသော ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်သောအခါ ကိလေသာသား ကာမဂုဏ်သားတို့ကို တရား မဟောလိုသောစိတ် ဖြစ်တော်မူခဲ့၏။ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာမင်းသည် မြတ်စွာဘုရားအား ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှာ တရားဓမ္မဟောကြားပါရန် တောင်းပန်လေသည်။ ဤတောင်းပန်စကားကြောင့် ကျွတ်ထိုက်သောသူ၊ တရားဟောရအံ့သောသူကို မြတ်စွာဘုရား ကြည့်တော်မူ၏။

ပထမဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အာဠာရ ရသေ့။

ဒုတိယပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဥဒက ရသေ့။

အာဠာရ ရသေ့သည် ထိုအချိန်တွင် သေလွန်၍ ခုနစ်ရက်ရှိခဲ့ပေပြီ။ ဥဒကရသေ့သည်လည်း ထိုအချိန်တွင် သေလွန်၍ နေ့ဝက်ရှိခဲ့ပေပြီ။

အဘယ်သူကို ဟောရအံ့ဟု တတိယအကြံပြုသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးကို ရှုမြင်သည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးကို ငါဘုရား၌ တင်ပေးဖူးသော ကျေးဇူးရှိသောသူဟု မြတ်စွာဘုရားက ကျေးဇူးဖော်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးကို ဓမ္မစကြာတရားဦးဟောရန်အတွက် မြတ်စွာဘုရားသည် မိဂဒါဝုန်တောသို့ ကြွတော်မူ၏။ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီ။ အလုံးစုံတရားကို သိတော်မူပြီ။ အမြိုက်တရားဟောရန် ငါလာသည်။ ရိုသေစွာ တရားနာကုန်ဟု မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူ၏။

ငါ့ရှင် ဂေါတမ... ဒုက္ကရစရိယအကျင့်ကို ခြောက်နှစ်ကျင့်ခဲ့သည်တိုင် ဘုရားအဖြစ် မရခဲ့။ ယခုမူ ဆွမ်းပစ္စည်း ကျောင်း ဝေသာ ပစ္စည်းတို့ကို များအောင်ပြုကာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ကိုရှာ၍ မြို့ရွာတိုင် လှည့်လည်နေသည်။ မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာကို အဘယ်မှာရအောင်နည်း။ သင်

ဝါကြွေးလှည့်ကြားကာချွန်နှင့် ငါတို့ မယုံနိုင်ချေဟု ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးက သုံးကြိမ်
တိုင်တိုင် ပယ်ရှားလေ၏။

များစွာသော စကားပရိယာယ်တို့ဖြင့် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း သိစေ
ပြီးနောက် ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူသည်။

(၄)

ဤအကြောင်းအရာများတွင် စဉ်းစားစရာတွေ ရလေသည်။
မြတ်စွာဘုရားသည် ဓမ္မစကြာတရားဦးကို ပထမဆုံးဟောရန် တရားနာ
ပုဂ္ဂိုလ်ရွေးသည်။ အာဠာရ ရသေ့။ ထို့နောက် ဥဒကရသေ့။ ကျွန်တော်
စိတ်ထဲတွင် ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦး၏အလျင် အာဠာရနှင့် ဥဒကရသေ့နှစ်ပါးကို
မြတ်စွာဘုရား အကြံတော်ရှိသည်မှာ တစ်စုံတစ်ရာ စိတ်ခွဲ၍လားဟု ပုထုဇဉ်
ဆေး တွေးကြည့်ပါသည်။ မဟုတ်သောအချက်ကို တွေ့ရပါသည်။ လောကီ
ငှက် ခုနစ်တန်ရစေခဲ့သော ကျေးဇူးရှိဖူးရာ အာဠာရ ရသေ့။ သမ္မာပတ်
ငှက်တန်ရစေခဲ့သော ကျေးဇူးရှိဖူးရာ ဥဒကရသေ့။ တစ်နည်းအားဖြင့်
ထိုရသေ့နှစ်ပါးသည် ဆရာ။ ဆရာကို ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုသော ပထမ
အကြံတော်နှင့် ဒုတိယအကြံတော်ဟု ကျွန်တော်သဘောပေါက်လေသည်။
ထိုအချက်သည် ကျွန်တော်စိတ်ထဲတွင် ရှင်းသွားပါသည်။

(၅)

ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ဘုရားမဖြစ်ပြီဟုဆိုကာ
ငွန်ပစ်သွားခဲ့ကြသည်။ အခြားတော့သို့ ဝင်ကြသည်။ အလုပ်အကျွေး
မပြုတော့ကာ စွန့်ခွာသွားသော ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးကို ဓမ္မစကြာဟောရန် မြတ်စွာ
ဘုရား တွေ့ဆုံတော်မူခန်းမှာ မချင့်မရဲဖြစ်စရာကောင်းလှ၏။ ဆင်းရဲငြိုငြင်
ကုဉ်တုန်းကတောင် ဘုရားမဖြစ်သေးတာ၊ အခုလိုစားသောက်ပြီး ဒါယကာ၊
ဒါယိကာမရှာ။ မြို့ရွာတကာ လျှောက်သွား။ ဟိုတုန်းကတောင် ဘုရား

မဖြစ်သေးတာ၊ အခုကျမှ ဘယ်လာဘုရားဖြစ်မှာလဲ။ ဝေးပါသေးရဲ့။ ဝါကြွားပြောနေတာနဲ့ ယုံရမှာလားဟုပြောပြီး ငြင်းကြသည်။ တစ်ကြိမ်ဆိုပါက တော်သေး၏။ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် နစ်နစ်နာနာစကားတွေကို ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးဦးတို့က ဆိုကြသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် အပြစ်ထားတော်မမူ။

ဘုရားမဖြစ်မီက အထင်သေးစကားဆိုခဲ့သည်ကို ကျွန်တော် ဖြေနိုင်ခဲ့သည်။ ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်ပြီး တရားဦးနာလှည့်ရန် မိဂဒါဝုန်တော သို့ကြွပြီး မြက်ဟပြီးသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့က စကားကြမ်းဖြင့် နှုတ်လှဲ ထိုးသည်။ ခရီးဦးကြိုမပြုသော လောကဝတ် ကွက်ပျက်ခြင်းကို ခွင့်လွှတ် ချင်သော်လည်း တရားကိုငြင်းခြင်းက ကျွန်တော်အဖို့ နှလုံးမသာယာ။

စုံစုံစေ့စေ့ မစဉ်းစားမိသောကြောင့်ဟု ကျွန်တော်ကိုယ်ကျွန်တော် တွက်မိပါသည်။ *

(၆)

သီလ၊ ပညာ၊ သမာဓိ၊ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဖိသိပ်ချိုးနှိမ်၊ မထိမဲ့မြင် အပြုခံရရာမှ နာကြည်းချက်တွေ ပေါ်ပေါက်တတ်ပါသည်။ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိသုံး ဝေါဟာရအရသော် ဆူးပေါက်ခြင်း။ ဘဝရည်ရွယ်ချက် ပေါက်မြောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်း တည်ဆောက်နေချိန်တွင် အထင်သေး အမြင်သေး ပြောဆိုယူဆကာ ဆူးပေါက်အောင် ပြုတတ်သူ တစ်ယောက်မက ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုသဘော သဘာဝကြောင့်ဖြစ်မည်။

ဘူးသီးမှ အရီးတော်သည်၊ ယုန်ထမ်းလာတာမြင်မှ မျက်နှာချို သွေးသည်၊ အကြောင်းရှိမှ မိတ်ဆွေဖွဲ့သည် စသည့် စကားဆုံးတောင်ပုန်ဆွေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

ထိုလူ့သဘာဝကို အမှီပြုကာ လူ့စရိုက်ကို ကျွန်တော် စေ့ငကြည့်
ပါသည်။

ပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့် အမူအရာတွေအရ တရားဦးဟောရန်မသင့်။ နှလုံး
နက်နက်အောင် အထင်အမြင် သေးနပ်သွားဖူးသူတွေ။ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်
ပြုနေသော ကျေးဇူးကို ထောက်ရဦးတော့ နောက်ဆုံးတရားပွဲတွင်မှ နောက်ဆုံး
တန်း ချောင်ကျကျနေရာမှာနေစေပြီး ဟောသင့်သည်။ သို့မဟုတ် ဓမ္မစကြာ
ဟောရန် သွားစဉ်က ငြင်းလွှတ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် စကားတစ်ဝက်တွင်
လှည့်ပြန်သင့်သည်ဟု ကျွန်တော်တွေေးသည်။

(၇)

ခန္တီပါရမီရှင်၊ မာန်မာန်ကို အောင်နိုင်ခဲ့သူ မဟာကရုဏာရှင်
မဟာလူသား ဗုဒ္ဓသည် ပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့် နှစ်ကြောင်း နှစ်ကြိမ် ခွင့်လွှတ်တော်
မူခဲ့လေသည်။ ကျင့်ဆဲကာလတွင် ဘုရားမဖြစ်နိုင်ပြီဟု ဆိုမြည်ယူဆကာ
ငွေ့ငွေ့ထားခဲ့သည့် ပထမအကြောင်း၊ ပထမအကြိမ်၌လည်း ခွင့်လွှတ်တော်မူ
ခဲ့သည်။ ငါဘုရားဖြစ်ပြီ။ တရားနာလော့ဟု မိန့်တော်မူစဉ် မယုံကြည်စွာ
နှုတ်ကြမ်းစကားဆိုခဲ့သည်။ ယုံသောအခါတွင် ဓမ္မစကြာတရား ဟောဖြစ်
သည်အထိ ဒုတိယအကြောင်း ဒုတိယအကြိမ် ခွင့်လွှတ်ခဲ့သည်။

သည်းခံခွင့်လွှတ် အပြစ်မယူသော မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာ
ကရုဏာအရ ကျွန်တော် စောဒကမတက်ချင်သော်လည်း ဘဝင်မကျချင်
သေး။

(၈)

ခွမ်းပြန်စားသည်ကို မြင်ကာမျှနှင့် ငါ၏ဗေဒင်ဟောချက်သည်
လွဲလေပြီဟု အရှင်ကောဏ္ဍည ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဗေဒင်ဟောချက်ကို သံသယ

ဝင်ခဲ့သည်။ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ဘုရားမဖြစ်နိုင်တော့ပြီဟု ကေနံဝင်
ယုံကြည်သွားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ဆက်၍မပြုတော့။
မဆွက ဥရုဝေလတောသို့ဝင်ကာ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားအား စောင့်လင့်ခဲ့ရသည်မှာ
အချည်းနှီးဟု ယုံကြည်သွားလေသည်။ အရှင်ကောဏ္ဍည၏ နောက်လိုက်
နောက်ပါဖြစ်ကြသော ဝပ၊ ဘဒ္ဒိယ၊ မဟာနာမ်၊ အဿဇီ တို့သည်လည်း
ထိုသို့ပင် အထင်အမြင်သေးကာ မိဂဒါဝုန်တောသို့ ရွှေ့သွားကြသည်။

ဤတွင် ကျွန်တော်စဉ်းစားမိသည်။

ကိုင်း ငါတို့ငါးဦးတော့ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို ဘုရားမဖြစ်နိုင်တော့
ဘူးဆိုပြီး စွန့်ခဲ့ပြီ။ ဒါပေမဲ့ ငါ့ဗေဒင်က မှားခဲ့တယ်။ တောထွက်တဲ့
အဟောအထိ မှန်နေသား၊ ဘုရားဖြစ်အောင် ကျင့်မယ်ဆိုတဲ့ အဟော
ကလည်း ခြောက်နှစ်လုံးလုံး ဒုက္ကရစရိယာကျင့်တဲ့အထိ မှန်နေတာပဲ။
ဘုရားဖြစ်မယ်ဆို ဖြစ်နိုင်သေးတယ်။ ဒီတော့ မိဂဒါဝုန်တောကနေ သတင်း
စွင့်ကြတာပေါ့။ အရိပ်အကဲလေးဘာလေး ခတ်ကြတာပေါ့။ ဒီကြားထဲတော့
သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားဆီ သွားလည်းမသွားဘူး။ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်လည်း မပြု
ကြဘူး။

အေး ဒါပေမဲ့ ဘုရားဖြစ်ပြီလို့ သေသေချာချာသိတာနဲ့ ငါတို့ငါးဦး
သူ့ဆီ ဦးအောင် အလျင်ပြေးကြတာပေါ့။ သူများတကာထက်ဦးပြီး တရားဦး
နာကြတာပေါ့။ အဲဒီကျမှ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုကြတာပေါ့။ ဆည်းကပ်ကြ
တာပေါ့ဟု ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးသည် မတွေး၊ မကြံ၊ မကျင့်၊ ဘူးသီးသောအခါကျမှ
အရိုး အရိုး ခေါ်ချင်၊ တော်ချင်စိတ် မမွေးကြ။

ဓမ္မစကြာတရားဟောရန် မြတ်စွာဘုရား ကြွချီလာသောအခါ
တွင်လည်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားတော့ လာပြီ။ ဘုရားဖြစ်ပြီထင်တယ်။ တရား
နာကြည့်တာပေါ့။ ကြားဝါတာဆိုလည်း ပြောဆို နိမ်လိုက်ကြတာပေါ့။
အလိုက်သင့် အလျားသင့် ဆက်ဆံကြရအောင်မဟုတ်ရင် တထာယ်ဘုရား

ဖြစ်နေမှဖြင့် တရားမရဘဲ ဖြစ်သွားမယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂိုငါးဦးသည် တက်သာ ဆုတ်သာ စကားကိုမဆို။ သုံးကြိမ်တိုင် ယတိပြတ်ငြင်း၏။

ပဉ္စဝဂ္ဂိုငါးဦး၏ ဤသို့သော ကံသုံးပါးအမူအရာကို သတိပြုမိ ကော့မှ ကျွန်တော် စိတ်ရှင်းသွားပါသည်။ ထိုအခါတွင်မှ ပဉ္စဝဂ္ဂိုငါးဦးကို ကြည်ညိုလာရုံမျှမက နားလည်လာပါသည်။

ငြိမ်းကျော်
ရန်သစ်မဂ္ဂဇင်း

စိန်ခင်မောင်ရီ၏ဂေါ့ဇစ်

ဦးညိုမြ အကြောင်း

ဂေါ့ဇစ်ဆိုတာ ဘာလဲ။

ဂေါ့ဇစ်ဆိုသည်မှာ အင်္ဂလိပ်စကားလုံး gossip ဖြစ်ပြီး၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ အတင်းပြောသည်ဟုလည်း ရသည်။ အကျွမ်းဝင် ရင်းနှီးစွာ ပြောဆိုရေးသားသည် ဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပါသည်။

ယခင်လက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် မုံရွာသား ပုံပြင် ရေးလိုက်သောအချိန်မှာမှ မုံရွာသားကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်သော ဒိုးဝေဦးညိုမြသည် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက် သွားရှာသည်။ ဦးညိုမြကား ကျွန်တော်နှင့် မြို့လွှာ မြို့ရိုးဖြစ်သည်သာမက ကျွန်တော်၏ဆရာတစ်ယောက်

လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ထက် ရင်းနှီးကြောင်း ပေါ်လွင်စေရန် ရေးသားရမည် ဆိုပါက ဦးညိုမြဇာတိ အမြင့်မှ မုံရွာသို့ ကျောင်းလာတက်ရင်း ဦးညိုမြ ဇေယျာ မုံရွာမှ ဘကြီး၏အိမ်နှင့် ကျွန်တော်၏အဘိုးအိမ်မှာ မုံရွာအလယ် ရပ်တွင် အိမ်ချင်းကပ်လျက်ရှိပြီး ကျွန်တော်၏ဦးလေး ဦးခင်မောင်လတ်၊ ဦးရန်ကြီးအောင် စသည်တို့နှင့် ဦးညိုမြသည် မုံရွာ ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်းတွင် လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင်လည်းကောင်း ကျောင်းနေဖက်များ ဖြစ်ကြရာ ကျွန်တော်သည် ဦးညိုမြအား ဦးလေးများကဲ့သို့ပင် ကြောက်ရွံ့ ရိသေရသူ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ ဦးညိုမြ သေဆုံးကွယ်လွန်သွား၍ ဦးညိုမြ၏အကြောင်း ဗျာဠာကို ရေးသားရမည်ဆိုသော် ကျွန်တော်သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက ဦးညိုမြနှင့် ရင်းနှီးခဲ့သူလည်းဖြစ်၊ ဦးညိုမြထံတွင် တပည့်ခံကာ အိုးဝေ သတင်းစာနှင့် အိုးဝေဂျာနယ်တို့တွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့ဖူးသူလည်း ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော် အများဆုံးရေးသားနိုင်လိမ့်မည်ဟု ထင်စရာရှိပါ၏။ သို့သော် ကျွန်တော်ရေးနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဦးညိုမြသည် မြို့ဆုစေနှင့် မပွင့်တပွင့် နေတတ်သူဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ စကားနည်းကာ တုံ့ကိုဘာဝေနေတတ်သူ ဦးညိုမြထံမှ မည်သည့်အခါမျှ 'စကားထဲက ဇာတ်ပြ' လိမ့်မည်မဟုတ်သဖြင့် ဦးညိုမြ၏ အတွင်းစိတ်နေစိတ်ရင်းသဘော ထားကို သိရန်ခက်လှသည်။ ဦးညိုမြ စိတ်ဆိုးနေသည်ကိုလည်း ကျွန်တော် တစ်ခါဖူးမျှ မတွေ့ဘူးပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်မှဆိုးတတ်ကဲ့လားဟုပင် ကျွန်တော် ထင်မိပါသည်။

ဦးညိုမြသည် သူတစ်ယောက်တည်း စာဖတ်၍မနေလျှင် သို့မဟုတ် စာရေး၍မနေလျှင် မည်သူ့ကိုမျှ စကားမပြောဘဲ ငူငူကြီးထိုင်နေတတ်သည်။ ခိတ်ကောက်ကာ ငူငူစူကြီးထိုင်နေပုံမျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ တစ်စုံတစ်ရာကို တွေးနေ သလို နေတတ်သည်။ စကားဝိုင်းထဲ ရောက်နေလျှင်လည်း သည်အတိုင်းပင်

ဖြစ်သည်။ အခြားသူများက ရယ်စရာမောစရာရှိ တဝါးဝါး တဟားဟား ရယ်မောနေကြလျှင် သူက ပြုံးရုံသာပြုံးသည်။ သူကိုယ်တိုင် စကားပြောစရာ မြင်လာပြီဆိုကလည်း သူ့အသံအောက်ကြီးဖြင့် လေးလေးတွဲ့တွဲ့ကြီး ပြောတတ်သည်။ စကားလုံး တစ်လုံးနှင့်တစ်လုံးမှာလည်း 'ကျီးတစ်ပျံ' မျှကြာစွာ ဝေးလံနွေးကွေးလှပါ၏။ သူ့ အသံထွက်အောင် ရယ်သည်ဟုဆိုလျှင် သူ့ အလွန်သဘောကျသောအကြောင်းအရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သို့သော် ဦးညိုမြ ရယ်တတ်သည့် အချိန်တစ်ချိန်ရှိသည်။ ထိုအခါ၌ တခွံခွံ အသံထွက်အောင်ပင် အချိန်အကြာကြီး ရယ်နေတတ်သည်။ ၎င်းမှာ အခြားမဟုတ်၊ စာရေးနေချိန်ပင်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အိုးဝေသတင်းစာရှိစဉ်က ဘုန်းကြီးကျောင်းသား မောင်သူမနု ကလောင်အမည်ဖြင့် ဤမိုးဤမြအခန်း ရေးသားစဉ်နှင့် နောင် အိုးဝေဂျာနယ်ဖြစ်လာသောအခါ လက်ဖက်ရည်ကြမ်းဝိုင်းအခန်း ရေးသားနေစဉ်ဖြစ်သည်။ ဦးညိုမြသည် စာရေးမမြန်။ ဆောင်းပါးတစ်ခါတစ်ခါရေးလျှင် များစွာအချိန်ယူရသည်။ တော်တော်နှင့်မရေးဖြစ်။ ဟိုထသွားလိုက် သည်ထသွားလိုက် လုပ်တတ်သည်။ ထိုင်၍ တွေးနေတတ်သည်။ စ၍ရေးပြီဆိုကလည်း ခပ်ဖြည်းဖြည်းပင်ရေးသည်။ ရေးလိုက် စဉ်းစားလိုက်နှင့် ရေးတတ်သည်။ ဦးညိုမြ၏စာသည် ဖျက်ရာခြစ်ရာနည်းသည်။ စာလုံးကြီးကြီးဖြင့် ညီညာစွာရေးတတ်သဖြင့် လက်ရေးရှင်းသည်။ သို့ရေးသားရင်း၊ စဉ်းစားရင်း တစ်ခါတစ်ရံ တခွံခွံနှင့် အသံထွက်အောင် တစ်ယောက်တည်း ရယ်နေတတ်သည်။ တော်တော်နှင့် ရယ်၍မပြီး။ ဆေးပေါ့လိပ်ဖွာလိုက်၊ ရေးလိုက်၊ ရယ်လိုက်ဖြင့် ဖြစ်နေတတ်သည်။ သူ့အဖို့ကား စကားမပြော၊ တုံ့ထိုဘာဘော နေတတ်သော်လည်း လူ့လောကကြီးတစ်ခုလုံးသည် ရယ်စရာဖြစ်နေပုံရသည်။ ဦးညိုမြ၏ စော့ခေတ်သတင်းစာမှစခဲ့သော ဤမိုးဤမြ မောင်သူမနုဆောင်းပါးများသည် နောက်ဆုံး အိုးဝေဂျာနယ်ခေတ်အထိ ဖတ်ရသူများ၏ စိတ်နှလုံးရွှင်ပြုံးစေ

ပြီး ဆောင်းပါးဖြင့် ထိုးနှက်ကလိခြင်း ခံရသူများတွင်လည်း နာသာခံခက် ဖြစ်ရသည်။ သူများကို ကလိမထိုးမိ သူကလိထိုးလိုက်သဖြင့် မည်သူတွေက ညော်ခွင်ရယ်မောကြမည်၊ မည်သူတွေမှာတော့ အခံရခက်လိမ့်မည်ဟု တွေးကာ၊ သူ့ဘာသာသူ သဘောကျပြီး စာရေးရင်း ရယ်နေခြင်းလည်း ဖြစ်ပေမည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဦးညိုမြ၏စာများတွင် ဒေါသသင့်သောစာများ မတွေ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ သူ့ဆောင်းပါးများဖြင့် ချခြင်း၊ ဆော်ခြင်းမရှိ။ သာသာနှင့်နာနာ နှက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။

ဦးညိုမြ စိတ်ဆိုးသည်ကို ကျွန်တော်တစ်ခါမျှ မတွေ့ဖူးပါဟု အထက်တွင် ကျွန်တော်ရေးခဲ့သည်။ ဟုတ်ပါသည်။ တစ်ခါမျှမမြင်ခဲ့ဖူးပါ။ 'ပျင်းလိုက်တာကွာ အပျင်းပြိုင်ရမှာတောင် ပျင်းလိုက်တာ' ဟူသည့်စကား ကဲ့သို့ ဦးညိုမြသည် စိတ်ဆိုးရမည်ကိုပင် အရှိန်ယူရဦးမည်ဟု ပြောသည့် လူ့ဘေးပင် ဖြစ်သည်။

၁၉၅၂-၅၃ ခုနှစ်ခန့်က ကျွန်တော်တို့ အိုးဝေသတင်းစာတွင် လုပ်ကိုင်နေစဉ် ဦးညိုမြနှင့်ဇနီး ဒေါ်ခင်သန်းနွယ်တို့သည် အိုးဝေတိုက်ထဲ တွင်ပင် နေထိုင်လျက်ရှိကြသည်။ ဒေါ်ခင်သန်းနွယ်သည် ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ တစ်ခါတစ်ရံ တိုက်သူတိုက်သားများအား သူနှင့် စိတ်အခန့် မသင့်လျှင် ဦးညိုမြအား တိုင်ပြောတတ်သည်။ ထိုအခါတွင် ဦးညိုမြသည် ဒေါ်ခင်သန်းနွယ် တိုင်ပြောသည်ကို မည်သို့မျှ အရေးယူပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ ငုတ်တုတ်ပင်နေတတ်သည်။ ဒေါ်ခင်သန်းနွယ်က နောက်တစ်ကြိမ်ပြောပြန် သည်။ ဦးညိုမြက မလှုပ်။ တတိယအကြိမ်အဖြစ် ဒေါ်ခင်သန်းနွယ်က တိုင်ပြန်သည်။ ထိုအခါတွင်မှ ဦးညိုမြက ဇနီးဒေါ်ခင်သန်းနွယ်အား လျှာလေး အားလေးကြီးဖြင့် ပြန်ပြောသည်မှာ "ခင်သန်းနွယ် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ငါ့ကို လာတိုင်ရင် တိုက်ကကောင်တွေအပေါ် ငါစိတ်ဆိုးမိလိမ့်မယ်၊ မပြော ပါနဲ့..." ဟူ၏။

ထိုအချိန်က ဦးညိုမြသည် အပျင်းကြီးလှသည်။ စာရေးခြင်းထက် စာဖတ်ခြင်းကို ပို၍ခုံမင်သည်။ ညတိုင် အိပ်သည်မရှိ၊ မိုးအလင်းဖတ်သည်။ မိုးလင်းမှ အိပ်ပြီးနောက် နေ့လယ် ၁ နာရီခန့်တွင်မှ အိပ်ရာမှထသည်။ အိပ်ရာမှထပြီးနောက် သတင်းစာများဖြင့် အိမ်သာတက် ရေချိုး စသဖြင့် ပြုလုပ်နေသည်မှာ ၂ နာရီခန့် ကြာပေလိမ့်မည်။ သူ နံနက်စာစားသော် နေ့ခင်း ၃ နာရီခန့်ရှိပေပြီ။ ညအချိန်ရောက်လျှင်လည်း ပါတီပွဲများရှိလျှင် တက်သည်။ ပါတီတွင် ယမကာမှီဝဲလွန်လာသော် စာမရေးနိုင်။ ဝင်အိပ် တော့သည်။ သို့သော် အိပ်ရာမှနိုးသော် ဆောင်းပါးရေးချိန်ရသေးလျှင် ရေးသည်။ မရပါက စာဖတ်၍နေသည်။ နေ့စဉ်ပါနေကျ သူ့ဆောင်းပါးကို သန်းခေါင်ကျော်မှ စတင်ရေးလေ့ရှိသည်။ ဆောင်းပါးရေးလျှင်လည်း တော်တော်နှင့်မပြီးချေ။ ကျွန်တော်တို့က အခြား လုပ်စရာကိုင်စရာများ လုပ်ကိုင်ပြီး သူ့ဆောင်းပါးနေရာအတွက် နေရာချန်ကာ စောင့်ရသည်။

ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့သည် ဦးညိုမြသည် စာရေးရမည်ကို အပျင်းမွှေးနေတတ်သူအဖြစ် မြင်ကြသည်။ တကယ်တော့ အပျင်းထူကာ အိပ်နေသည်တော့ မဟုတ်။ စာကိုသာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု တစ်အုပ်ပြီးတစ်အုပ် ဖတ်နေတတ်သည်။ အသက်အရွယ်ကြီးလာသော် ဦးညိုမြသည် အပျင်းထူသူ မဟုတ်ကြောင်း သိလာရသည်။ သူသည် စာဖတ်သည့်အချိန်ကို သုတေသနပြုလုပ်သည့်ဘက်သို့ ဖွဲ့၍ပေးကာ၊ မနေမနား သုတေသနလုပ်ခဲ့ခြင်း၊ မပျင်းမရိ ခရီးထွက်ခြင်းတို့ကြောင့် ဘိန်းဇိုကာ ကုန်းဘောင်ရှာပုံတော် စသော စာအုပ်များ ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ လစဉ်ထုတ် မဂ္ဂဇင်းများတွင်လည်း ဦးညိုမြ၏ဆောင်းပါးများ မပြတ်တွေ့လာရသည်။ သူ၏ ဆောင်းပါးများမှာ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ လျှောက်လှည့်ကာ ရှာဖွေရေးသားသော ဘုရားသမိုင်းများ၊ နတ်ကွန်းသမိုင်းများ၊ ကျောက်စာများအကြောင်း ဖြစ်သည်။

ဦးညိုမြသည် ကျောင်းသားဘဝကတည်းက ပျင်းရိသူဟု နာမည်ကြီးခဲ့ရသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် အိုးဝေဂျာနယ် ထုတ်ဝေခဲ့စဉ်က ဦးနုထံမှ သဝဏ်လွှာကို ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုသဝဏ်လွှာတွင် ဦးနုက 'ညီလေးညီမြ'ဟု အစချီကာ သူနှင့် ဦးညိုမြတို့သည် တက္ကသိုလ်နေစဉ်ကပင် ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့ကြကြောင်း၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်သပိတ်အတွင်းကလည်း အတော်ရင်းရင်းနှီးနှီး ပေါင်းသင်းလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ထိုအခါက ဦးညိုမြအား တွေ့တိုင်း ဒဏ္ဍာရီကလေးတစ်ခုကို ပြေး၍ပြေး၍ သတိရမိကြောင်း၊ ထိုဒဏ္ဍာရီမှာ အခြားမဟုတ်၊ အပျင်းပြိုင်ရမည်ပင် ပျင်းသော သူဌေးသား ငပျင်းအကြောင်း ဒဏ္ဍာရီပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယခုအခါတွင်မူ ဦးညိုမြသည် အများကြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲသွားပြီဟု မိမိမျှော်လင့်ကြောင်းနှင့် ပါရှိလေသည်။

'ယင်းဦးနု၏ သဝဏ်လွှာတွင်ပင် 'စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းဟာ မင်းကို သိပ်အကျိုးပေးတယ်။ ကျောင်းသားဘဝက Hell Hound at Large ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးတိုကလေးတစ်ခုတည်းနဲ့ တက္ကသိုလ်လောကမှာ အညတရဘဝက ကျော်စောထင်ရှားတဲ့ဘဝကို မင်းရောက်ခဲ့တယ်။ သတင်းစာထောင်ပြန်တော့လည်း မရပ်မနား ရိုက်နေရတဲ့စက်တွေဟာ ကျိုးရတဲ့အထိ မင်းသတင်းစာဟာ လူကြိုက်များခဲ့တယ်...'

၁ သည်ဖြင့် ပါရှိရာ ဦးညိုမြက သည်တော့မှပင် 'ငရဲခွေးကြီး လွတ်ပြေးနေသည်' ဆိုသော ဆောင်းပါးရှင်မှာ သူပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဘာကြောင့် ထိုဆောင်းပါးကို ရေးရကြောင်းကို အိုးဝေဂျာနယ်တွင်ပင် ဖော်ထုတ်ရေးသားတော့သည်။ ဦးညိုမြက 'ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဖွင့်မပြောဘဲ

ရေငုံခဲတဲ့ကိစ္စမှာ ကိုကြီးနုက ခုတော့ ဖွင့်ပြောနေပြီကိုး... 'ဟုဆိုကာ အောက်ပါကဲ့သို့ ဆက်လက်ရေးသားလိုက်လေသည်။

'... .. အဲဒီနှစ်က (အိုးဝေ) လို့ စတင် နာမည်ပြောင်းပြီး ထုတ်ဝေတဲ့ တက္ကသိုလ်သမဂ္ဂမဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော်က (ငရဲ မင်းကြီး လွတ်ပြေးနေသည်) ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးကို ရေးထည့် လိုက်တယ်။ အပီစီအာဏာပိုင်(ယမမင်း)ရဲ့ ထုတ်ပြန်ကြေညာ ချက် တစ်ရပ်အနေနဲ့ ရေးလိုက်ခြင်းပဲ။ အင်္ဂလိပ်လိုရေးတဲ့ အဲဒီ ဆောင်းပါးတိုကလေးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ နယ်ချဲ့လက်ကိုင် တုတ်အဖြစ်နဲ့ အပီစီကိုကျရောက်လာတဲ့ ခွေးနက်ကြီးတစ်ကောင် ဟာ ငရဲပြည်က လွတ်ပြေးသွားတယ်။ အဲဒါသတိပြုကြပါ'

အတိုချုပ်ကတော့ ဒါပါပဲ။ အဖွဲ့အနွဲ့ အစောင်းအထွေ များနှင့် တန်ဆာဆင်ပြီး၊ တက္ကသိုလ်အာဏာပိုင်များကို တအား ပစ်ထုလိုက်တဲ့ နာနတ်သီးကလေးလိုပါပဲ။ နာနတ်သီးနဲ့ ဘာကြောင့်ထုရသလဲလို့မေးရင် သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌကို ကျောင်းထုတ် ပစ်ရလို့ပေါ့။ အသင်းအဖွဲ့တစ်စုံတစ်ရာ ထိပါးရင် အဲဒီအဖွဲ့ရဲ့ ပြန်ကြားရေးဌာနက ဖြေရှင်းခြင်း၊ ပြန်အုပ်ခြင်းများကို လိုအပ် သလို ဆောင်ရွက်ရတယ်မဟုတ်လား...'

ထိုဆောင်းပါးရေးသူ ဘယ်သူလဲဟု ကျောင်းအုပ်ကြီး မခူတာ စလော့က အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း တာဝန်ခံအယ်ဒီတာဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အား မေးမြန်းရာ ဗိုလ်ချုပ်က စာနယ်ဇင်းလောက ကျင့်ဝတ်သီတုာအရ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခြင်း မပြုသဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းပါ ကျောင်းထုတ် ခံရလေသည်။ ထိုမှစ၍ ၁၉၃၆ ခုနှစ် သပိတ်ပေါ်ခဲ့သည်။

ဦးညိုမြနှင့် ကျွန်တော်တို့သည် အလုပ်အတူတူလုပ်ကာ နေထိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း ဦးညိုမြသည် ထိုအကြောင်းကို တစ်ခွန်းတစ်ပါးမျှ မဟာခဲ့။ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်ကြာမှ ထိုအကြောင်းကို သူ့ကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်ရေးသားရသည့်အခါတွင်လည်း ဤအကြောင်းကို ထုတ်ဖော်လိုက်သူက ထုတ်ဖော်လိုက်သဖြင့် ရေးသားရခြင်းဖြစ်ရာ 'ရင်ဘတ်စည်တီး ဝါကြားခြင်း ဟေ့တ်ပါခင်ဗျား။ ဖြစ်ပုံဖြစ်ရပ်ကို အရှင်းဆုံး နားလည်နိုင်အောင်သာ တင်ပြခြင်းပါ' ဟု ရေးသားခဲ့လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သတင်းစာလောကတွင် 'အိုးဝေကျောင်းထွက်' ဇာတ်လမ်းကို လက်ညှိုးထိုးမလွဲ ရှိပါသည်။ ဦးညိုမြသည် အမေရိကန်နိုင်ငံမှ သတင်းစာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသူဖြစ်သဖြင့် ဦးညိုမြ၏ သတင်းစာပညာရင်နှို့ကို သောက်စို့ရန် လာကြခြင်းထက် ဦးညိုမြ၏ အိုးဝေသတင်းစာတိုက်သည် တံခါးမရှိ ဓားမရှိ ဖွင့်ထားကာ လာသမျှကို လက်ခံလေသောကြောင့် လာရောက် တပည့်ခံသူ (ဝါ) အိုးဝေတွင် ဝင်ရောက်အလုပ်လုပ်သူများ ဇာတ်လမ်းပေါ်သည်။ သတင်းထောက်ပေါက်စအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အယ်ဒီတာပေါက်စအဖြစ်လည်းကောင်း အိုးဝေတွင် တစ်နှစ်ကိုးသီတင်း မိုးခိုကြပြီးမှ အခြားတိုက်ကြီးများသို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ထိုသူများသည် အိုးဝေသတင်းစာတက်နေသော ကာလဖြစ်ပါက လခစားနားကောင်းကောင်း ရကြပြီး အိုးဝေသတင်းစာ စောင်ရေကျနေချိန်နှင့်ကြုံပါမူ မူးယူ ပဲယူဖြင့် ကျွန်တို့အလုပ်ကို လုပ်ကြရလေသည်။ ထိုသို့ ဆင်းရဲစွာ အလုပ်လုပ်ကြရသဖြင့် ထွက်ပြေးသူ၊ ရှောင်နေသူဟူ၍ မရှိ။ ဗယာကြော်စား စက္ကူပုံပေါ် အိပ်ကာ ပျော်ရွှင်စွာ အလုပ်လုပ်ကြသူချည်းပင်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် လွတ်လပ်စွာ အလုပ်လုပ်ကြရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဦးညိုမြသည် မိမိနှင့် အလုပ်တူလုပ်ဖက် လူကြီးများကိုသော်လည်းကောင်း၊ တပည့်တပန်းများကိုလည်းကောင်း၊ အထက်ဖော်ပြပါ

သမိုင်းဝင်သည့် ငရဲခွေးကြီးဆောင်းပါးအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သူ
 အမေရိကန်တွင် ပညာသင်စဉ်က မည်သို့မည်ပုံ နေထိုင်ခဲ့ရသည်၊ မည်သို့
 ပညာသင်ရသည် စသဖြင့်လည်းကောင်း ပြောပြခြင်းမရှိ။ ယုတ်စွအဆုံး
 သတင်းစာပညာဟူသည် မည်သို့၊ သတင်းကို မည်သို့လိုက်ရသည်။ ဘယ်ပုံ
 ရေးရသည်၊ သတင်းဆောင်းပါးရေးနည်းက ဘယ်လို၊ ခေါင်းတပ်နည်းက
 မည့်နယ် စသဖြင့် တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ သင်ကြားပြသခြင်းမရှိ။ အိုးဝေတိုက်
 သို့ နောက်ကျရောက်သူက ကိုယ့်ထက်အလျင်ရောက်နေသူ အယ်ဒီတာ
 သတင်းထောက်များကိုသာ မေးစမ်း၍ ပညာသင်ကြားရသည်။ 'ကျောင်း
 အုပ်ကြီး' ဦးညိုမြကမူ ငုတ်တုတ်သာ ထိုင်နေတတ်သည်။ ဘယ်သူ ဘာလုပ်
 လုပ်၊ ဘာရေးရေး၊ ဘာသတင်းထည့်ထည့် တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မစွက်ဖက်။
 သည်အတိုင်းပင် လွှတ်ပေးထားသည်။

စင်စစ် တပည့်တပန်းများနှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များအား လွတ်လပ်
 စွာ ရေးသားခွင့်ပြုထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစဉ်က အိုးဝေ
 သတင်းစာတွင် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်ဖြစ်သော ဆရာဇေန၏ 'မိုးလုံး
 ပတ်လည်'အခန်းတွင် လေသံတစ်မျိုး၊ ဦးညိုမြ၏ 'မောင်သူမန'ဆောင်းပါး
 များက အသံတစ်သံနှင့် ကျွန်တော်တို့သတင်းအယ်ဒီတာများ၏ သတင်း
 ပေးပုံ၊ ခေါင်းတပ်ပုံတို့က အဘော်တစ်မျိုး ဖြစ်နေတတ်သည်ကို တွေ့ကြ
 ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ သတင်းအယ်ဒီတာများ ဆိုသည်မှာ တာဝန်ခံ
 အယ်ဒီတာ ဆရာသာကဒိုး၊ နေ့သတင်းအယ်ဒီတာ ကိုထွန်းကြည် (ယခု
 စစ်မှတ်တမ်းရုံး၊ ပင်စင်) နှင့် ညအယ်ဒီတာ ကျွန်တော်တို့ဖြစ်ရာ ကျွန်တော်
 တို့ ယင်းသတင်းဖောင်ကိုင်ရုံမျှသာမဟုတ်ဘဲ မိမိယုံကြည်သလို ဆောင်းပါး
 များ ရေးနိုင်ခွင့်ရှိလေသည်။

ကျွန်တော်သည် ဦးညိုမြနှင့် အိုးဝေသတင်းစာနှင့် ဂျာနယ်တွင်
 သာမက အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေသော ယူနိုက်တက်သတင်းစာတွင်

လည်း အယ်ဒီတာချုပ် ဦးညိုမြ၏ သတင်းအယ်ဒီတာကလေးအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးပါသည်။ ဦးညိုမြသည် မြန်မာစာအရေးအသား ကျစ်လျစ် ကောင်းမွန်သလို အင်္ဂလိပ်လိုရေးရာတွင်လည်း ကောင်းလှပါသည်။ ကျွန်တော် သည် သူ၏ အင်္ဂလိပ်စာအရေးအသားကိုပင် ပို၍ကြိုက်မိပါသည်။

ထိုအင်္ဂလိပ်သတင်းစာတွင် အလုပ်လုပ်စဉ်က ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလိပ်စာ အလွန်တိုးချင်တတ်ချင်လှပါသည်။ ဦးညိုမြနှင့် ပူးတွဲလုပ်ရသည် ပြင်၍ ဧကန္တ အင်္ဂလိပ်စာတော့ တိုးတော့မည်ဟု အထင်ရှိခဲ့ပါသည်။ မိမိ ကျွမ်းကျင်သောဘာသာမဟုတ်သဖြင့် ကျွန်တော့်အား ဖေးကူကာ ပြသ သင်ကြားပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့ရာ မျှော်လင့်သလိုမဟုတ်ပါ။ မြန်မာ သတင်းစာတွင် လုပ်ရသလိုပင် သူက ဘာတစ်ခုမျှ ပြောဆိုပြသခြင်းမရှိဘဲ ကျွန်တော်ရေးတင်ရသည့် သတင်းများကို လိုအပ်သလိုသာ တည်းဖြတ် ဆည့်သွင်း၍သာ နေပါသည်။

တစ်ချိန်တွင် မဂိုလမ်းမှ ကုလားသူဌေးတစ်ယောက်အား သတ်ဖြတ်ခုတ်ထစ်ကာ အပိုင်းပိုင်းပြတ်နေသော ရုပ်အလောင်းကို ဖာကြီး တစ်လုံးတွင်ထည့်ပြီး အောင်ဆန်းကွင်းအနီး၌ ပစ်ထားခဲ့သည့် အမှုကြီးတစ်မှု ဖြစ်ပွားလေသည်။ ထိုသတင်းကို မြန်မာလိုရေးတင်သော သတင်းထောက်၏ သတင်းကို ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုပြီး အယ်ဒီတာချုပ်စားပွဲ တွင် တင်ထားပါသည်။ ထိုညက ဦးညိုမြသည် အတန်ငယ်နောက်ကျပြီး တိုက်သို့ရောက်လာပါသည်။ သူမရောက်မီအချိန်၌ တွဲဖက်အယ်ဒီတာက ကျွန်တော်၏ ဘာသာပြန်သတင်းကို တည်းဖြတ်ခြင်းပင်မပြုဘဲ သတင်း ထောက်၏ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားသည်ကို သူ့ဘာသာသူ အင်္ဂလိပ် ဘာသာ ပြန်ဆိုရေးသားပြီး စာစီရန် ချပေးမည့်ဆဲဆဲ ဦးညိုမြရောက်လာ သဖြင့် ဦးညိုမြအား သတင်းများအားလုံးကို တင်ပြလိုက်ပါသည်။

ဦးညိုမြသည် ကျွန်တော်ရေးသောသတင်းနှင့် တွဲဖက်အယ်ဒီတာ ရေးသော သတင်းနှစ်ခုကို ယှဉ်ဖတ်ပြီးနောက် တွဲဖက်အယ်ဒီတာ၏ သတင်း ကို ဆုတ်ခြေပြီး ဝါးခြင်းထဲသို့ ထည့်လိုက်သည်။ နောက် ကျွန်တော်၏ သတင်းကို တည်းဖြတ်ကာ စာစီခန်းသို့ ချပေးလိုက်တော့သည်။

ကျွန်တော်သည် (၁၀) တန်းပင် မအောင်ပါ။ တွဲဖက်အယ်ဒီတာ ကြီးကား ဘွဲ့အကြီးကြီး ရထားသူဖြစ်ပါသည်။ သူ့သတင်းကို မရွေးဘဲ ကျွန်တော်၏သတင်းကို ရွေးခြင်းမှာ အယ်ဒီတာကြီး၏ အရေးအသားမှာ သတင်းအရေးအသား မဟုတ်ဘဲ ဖွဲ့လွန်းနွဲ့လွန်းသော ဝတ္ထုရေးနည်းကဲ့သို့ ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်။ ဤသို့ပင် ကျွန်တော်သည် ဦးညိုမြ၏ အသံတိတ် ပညာပေးမှုကိုသာ ခံယူရရှိခဲ့ပါသည်။ ဦးညိုမြကား စကားနည်းသူပီပီ ကန့်ကူလက်လှည့် ပြောဆိုသင်ကြားတတ်သူမဟုတ်။ သူ့အား ကျွန်တော် တို့က တစေ့တစောင်းကြည့်ကာသာ သတင်းစာပညာ ယူခဲ့ရပါသည်။

• ဦးညိုမြသည် အထက်ကရေးခဲ့သလို သူ၏အတွင်းစိတ်ကို သိရန် ခက်သော လူစားဖြစ်ရာ တပည့်များအား ချစ်သည်လား မုန်းသည်လား အပြောရခက်လှသည်။ အပြင်ပန်းအားဖြင့် အကဲခတ်ရသည်မှာ သူသည် တပည့်သားမြေးများအား ချစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ မချစ်သည်လည်းမဟုတ် ဟု ယူဆမိသည်။ ဤကားရှေးအခါက ကျွန်တော်တို့ ဦးညိုမြအပေါ် အမြင်ပင် ဖြစ်ပါ၏။

ဦးညိုမြသည် တပည့်များအား ချစ်သည် မချစ်သည်ထက် တပည့်များ ကောင်းစေလိုသော စေတနာကား အပြည့်အဝရှိသည်ဟု ကျွန်တော်တို့ တွေ့ကြရသည်။ သို့တွေ့ပုံမှာလည်း ကြာမြင့်လှသေးသည် မဟုတ်။ မနေ့တစ်နေ့ကမှပင်ဖြစ်သည်။

အိုးဝေဂျာနယ် ရပ်ဆိုင်းလိုက်သည့် ၁၉၇၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း တွင် ဦးညိုမြသည် ကိုယ်ပိုင်တိုက် မရှိတော့သဖြင့် စာရေးများလာသည်။

သုဘောသနလုပ်ငန်းများ လုပ်လာရသဖြင့်လည်း ခရီးယာယီ များလာသည်။ ထိုအခါတွင် သူ၏အိုးဝေတိုက်ကို ပစ်ထားခဲ့ရသဖြင့် တိုက်စောင့်တပည့်များ ထားရသလို သူခရီးသွားရာ လိုက်ရသည့်တပည့်များလည်းရှိသည်။ ထိုတပည့်များသည် နောက်တိုးတပည့်သင်များဖြစ်ရာ ၎င်းတို့သည် ဦးညိုမြအား ကြည်ညိုလေးစားကြ၍ ဦးညိုမြ၏အနီးသို့ ချဉ်းကပ် ရောက်ရှိလာသူများဖြစ်မည်မှန်သော်လည်း သူတို့ကား ကျွန်တော်တို့လို တပည့်ဟောင်းများကဲ့သို့ ပညာနို့သက်ခံ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ ဖြစ်သူများ ဖြစ်ကောင်းမှဖြစ်ပေမည်။ ဖြစ်လျှင်လည်း ထိုသူများသည် အချိန်ပြည့်အနီးကပ်နေကြသူများမဟုတ်ဘဲ ကျွန်တော်တို့လိုပင် ဦးညိုမြနှင့် တွေ့လိုက်တွေ့လိုက် ဖြစ်နေသူများ ဖြစ်ပေမည်။

ဦးညိုမြသည် ထိုတပည့်များအတွက် မည်သို့သောအကြောင်းကို အရင်းခံလေသည်မသိ။ ဦးညိုမြ ပြောခဲ့လုပ်ခဲ့သည့် အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်ခဲ့သည်။ ထိုစာတွင်...

‘... ဆရာနှင့်တပည့် ဆက်ဆံရေးတွင် ဦးညိုမြ၏စိတ်၌ ထားရှိသော သဘောတရားတို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည့် အလျောက် ဂေါတမဘုရားကိုပင် နမူနာထားပါသည်။ ဆရာတပည့်ဆက်ဆံရေး၌ ဘုရားနှင့် သံဃာများ၏ ဆက်ဆံပုံကိုပင် အတုယူသည်။

- (၁) ယခင်ဘဝက ပြုခဲ့ဖူးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကြောင့် ဤဘဝ၌ ရင်းနှီးစွာ ရေစက်လာဆုံကြသည်။
- (၂) ဘုရားတို့သည် အလျင်ဦးစွာ ကျွတ်လွတ်တော်မူကြ၍ အခြားသော ရဟန်းသံဃာများသည် နောက်မှ

လိုက်ကျွတ်လွတ်ကြမည့် ဘုရားလောင်းလျာများ
ဖြစ်ကြသည်။ အဆင့်အတန်းမှာ ဤမျှသာ ကွာခြား
မှုရှိ၏။ အခြားကိစ္စတို့၌ အားလုံး ညီတူတန်းတူ
ဖြစ်၏။

(၃) လတ်တလော ရေစက်ဆုံခိုက် အချင်းချင်း အတတ်
နိုင်ဆုံး ကူညီကြရမည်။ ထို့ကြောင့်လည်း တပည့်
မရှိဘဲ ရပ်တည်နိုင်သလို၊ တပည့်လည်း ဆရာမရှိဘဲ
ရပ်တည်နိုင်ရမည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ အခြေခံဆက်ဆံရေးမှာ ဤသို့ပင်
ကျွန်တော်နားလည်၏။ ရိုးရိုးနှင့် ရှင်း၏။ ဆရာမွေးခြင်း၊
တပည့်မွေးခြင်းတို့နှင့် တခြားစီဖြစ်၏။ စဉ်းစားလေလေ ကွာခြား
လေလေပင်ဖြစ်၏။ ဆရာလုပ်သူကလည်း တပည့်ကို တစ်သက်
လုံး ခိုင်းစားနေပြီး တပည့်ကလည်း ဆရာကို တစ်သက်လုံး
ကပ်စားနေကြ၏။ ဆရာ၏ခြေရာနင်းမည်ကို ဗုဒ္ဓက အားပေး
သည်။ လောကီဆရာတို့ကမူ ဤသို့ဖြစ်သည်ကို အန်တုသည်
ဟု မလိုလားချေ'

ဟု ပါရှိသည်။ ထိုစာကို ကျွန်တော်သည် ဦးညိုမြ၏ ဈာပနရက်အတွင်း
သူ၏ တပည့်တစ်ယောက်ထံမှ ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစာရေးချိန်မှာ
မကြာလှသေးဟုလည်း သိခဲ့ရပါသည်။

ဤကား ဦးညိုမြ၏အကြောင်း အပေါ်ယံအမြင်မျှသာတည်း။
ဦးညိုမြ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဦးညိုမြ၏စာများအကြောင်းကို ဆိုင်ရာ သုတေသီ
စာပေပညာရှင်များက ရေးသားပြုစုကြလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါ
သည်။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့်ကား ဦးညိုမြနှင့် လက်ပွန်းတတီး နေခဲ့ရလျှင်

ဆေး တွန့်တော်သည် တန်းတူလည်း မဟုတ်၊ ဝါငယ်သူလည်းဖြစ်၍
 တစ်ကြောင်း၊ ဦးညိုမြကိုယ်တိုင်က ဒဂုန်တာရာရေးသလို 'ညိုမြ မတုန်
 လှုပ် ကျောက်ရုပ်' ဆိုသကဲ့သို့ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတတ်သူဖြစ်၍
 တစ်ကြောင်း ကျောက်ခဲမှ ရေညစ်ယူ၍မရသလို ဤမျှသာ ရေးနိုင်စွမ်း
 ရှိပါသည်။

ဦးညိုမြအား ဤစာဖြင့် ရိုသေစွာ ကန်တော့ပါကြောင်း...။

ဝိနိခင်မောင်ရီ

ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း

ပုညတောင်ဆီ ရည်လျက်မလင်း ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသားအကြောင်း

ဧရာဝတီ မြစ်ပြင်ကျယ်ထဲကို မိုးစက်မိုးပေါက်
တွေ ခုန်ပေါက် ကျဆင်းနေကြတယ်။ လေကလည်း
ထန်နေတော့ လှိုင်းတွေက တဝန်းဝန်း။ စစ်ကိုင်း
တံတားကြီးအောက်က လှိုင်းတွေကြားထဲမှာ ကျွန်မ
တို့ 'ငှက်'ကလေး တလူးလူးတလိမ့်လိမ့် ဖြစ်နေပြီ။
လှိုင်းလုံးတွေကနေ မျက်နှာကို ဖြန်းခနဲ ဖြန်းခနဲ
လာစင်တဲ့ ရေစက်လေး၊ လေက အေးစိမ့်နေတာပဲ။
ကြည့်ပါဦး။ မိုးစက်မှုန်မှုန်တွေကြားထဲမှာ ရွှေကြည်
ယက်၊ ရွှေကြက်ကျရဲ့အလှ။ ဟိုမှာဘက်မှာ ခေလိုင်
မင်းဝံတောင်ရဲ့အလှ။ ငယ်ဘဝကတည်းက အမြဲတွေ့

ဇွဲလမ်းခဲတဲ့ ဒီမြင်ကွင်းဟာ ခုထိလည်း မရိုးနိုင်သေးပါလား။ ကျွန်မ ဇွဲလမ်းနေတုန်းပါလား။

‘မိုင်းမိုင်းရိပ်မှောင် * * စွန်တောင်မှင် * * ပြိုမှာလေလားမိုးရဲ့ * *
ငုံးအောင်ခုပင် * * အမွန်မောင် * ဖန်အားလေရက်နှင် * *’

ငှက်ဦးထိပ်မှာ ထိုင်နေတဲ့ လေးလေးကိုလေးနဲ့ ကျွန်မခင်ပွန်း သီချင်းဝါသနာအိုးနှစ်ယောက်က သီချင်းအော်ဆိုကြတယ်။

ကျွန်မတို့ငှက်ကလေး ဝါးချက်ဆိပ်မှာဆိုက်တော့ မိုးတိတ်သွားပြီ။ ဝါးချက်ရွာထဲကနေ အနုရုဒ္ဓါချောင်ကို ဖြတ်တက်တာဟာ ပိုနီးသတဲ့။ ကျောက်တုံးတွေ ထိုးထိုးထောင်ထောင်နဲ့ လူသွားလမ်းလေးပေါ်မှာ လေးလေး ကိုလေးက ရှေ့ဆုံးက၊ သူ့နောက်က ကျွန်မခင်ပွန်း၊ ပြီးတော့ ကျွန်မ၊ ကျွန်မနောက်က မောင်သစ်နီ (အင်းဝ)၊ မင်းမင်းနီနဲ့ ကိုခက်မောင် (အင်းဝ)။ ကျွန်မတို့တစ်တွေ စကားတပြောပြောနဲ့ ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသား သီတင်းသုံး နေ့ အနုရုဒ္ဓါချောင်ဆီကို တက်ကြတယ်။

“ဆရာတော်ချောင်က တကယ့်ကို ချောင်ကျတာပဲနော်”

“ဒါပေမဲ့ ဒီချောင်က တောင်ပေါ်မှာ စတည်တဲ့ ချောင်ကိုးချောင် ထဲမှာပါတယ်”

လေးလေးကိုလေးက သူ့အကျင့်အတိုင်း သီချင်း၊ ကဗျာ၊ စာတို ဘဝတွေကို မနားတမ်း တတွတ်တွတ် ရွတ်ဖတ်လာရာက—

“ပိတောက်ရွှေဝါ၊ ကောဏ္ဍညနှင့်၊ ပရက္ကမနုရုဒ္ဓါ၊ ပဘာဗောဓိ၊
လွန်သာယာတယ်။ ယုန်ဖြူဝေါဟာ ဥပါလီ။ ဓူတင်ကျင့်မြတ်၊
မာန်မျက်ခြေတယ်။ ဈာန်မဂ်အခြေ၊ ကိုးချောင်သမိုင်းအရှိ—တဲ့။
အဆိုလေးရှိတယ်။ စစ်ကိုင်းချောင်မှာ စတည်တဲ့ချောင်က အားလုံး
ချောင်ကိုးချောင်၊ ပိတောက်ချောင်၊ ရွှေဝါချောင်၊ ကောဏ္ဍညချောင်၊
ပရက္ကမချောင်၊ အနုရုဒ္ဓါရုံချောင်၊ ပဘာချောင်၊ ဗောဓိချောင်။

ယုန်ဖြူချောင်၊ ဥပါလိချောင်၊ ဆရာတော် ရွှေကိုင်းသားတောင်
ဟိုတုန်းက လူထုသတင်းစာမှာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးက ချောင်
ကိုးချောင်ဆိုပြီး ရေးဖူးသေးတယ်”

“ဆရာတော် အနုရုဒ္ဓါက ချောင်ဆက်ဝေးပြီး အေးချမ်းတာတော့
ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခေါင်လွန်းလှတယ်”

“အေးပေါ့ ဒါကြောင့်လည်း ဓားပြတိုက်ခံရတာပေါ့။ ဓားပြက
အေးအေးဆေးဆေး ခြိမ်းခြောက်ရိုက်နှက်ပြီး ရှာဖွေယူနေတာ
တောင် ဘယ်ကမှမကြားဘူး”

“ဓားပြကလည်း ရိုက်စရာရှားလို့ လေးလေးရယ်၊ ခေါင်းမှ ရိုက်ရ
တယ်လို့။ ခု ဆရာတော် စိတ်အခြေအနေကော ဘယ်လိုနေတယ်
ရယ် မသိ”

- “ဆရာတော် စိတ်ခိုက်သွားတာက ခေါင်းရိုက်ခံရထက် ဓားပြက
ပိုက်ဆံမပေးရင် သူ့ကျောင်းကို မီးနဲ့ရှို့မယ်လုပ်လို့ ကျောင်း
မီးရှို့ရင် သူ့စာအုပ်တွေ ကုန်ချည်ရဲ့ဆိုပြီး သိပ်လန့်သွားရှာတာ။
ခေါင်းထိတာလည်း ပါမှာပေါ့လေ”

ဆရာတော်မှာ သတ္တဝါတွေအပေါ်ထားတဲ့ မေတ္တာရယ်၊ ဘုန်းကြီး
ကျင့်ဝတ်သိက္ခာရယ်၊ သူ့စာအုပ်တွေရယ်ကလွဲရင် ဘာမှမရှိရှာဘူးဆိုတာ
ဓားပြတွေ မသိဘူးထင်ပါရဲ့။ ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသားဟာ နိုင်ငံကျော်
စာရေးဆရာလည်းဖြစ်လို့ ပိုက်ဆံတွေတော့ရှိမှာပဲ။ ဆရာတော်ဆီကို ဟိုက
ဒီက ဧည့်သည်တွေလည်း အများကြီးလာကြတာမို့ ပိုက်ဆံတွေတော့ ရှိမှာ
ပဲလို့များ ဓားပြ ထင်လေရောသလားမသိ။

ဆရာတော်ကို နေကောင်းထိုင်သာ တွေ့ရပါစေလို့ ဆုတောင်းရင်
တရုတ်စံကားပွင့်တွေ ဖွေးဖွေးလှုပ်အောင် ကြွေကျနေတဲ့ အုတ်ဆွေထား
အမြင့်ကြီးကနေ ချောင်ပေါ်တက်ခဲ့ကြတယ်။ ဆရာတော်က ချောင်တည်စက

မို့တဲ့ကျောင်းကြီးပေါ်မှာ သီတင်းမသုံးဘူး။ ကျောင်းကြီးကို ဆရာတော် စုဆောင်းထားတဲ့ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းတွေထည့်ထားပြီး သော့ခတ်ပိတ်ထားတယ်။ ဆရာတော်က ကျောင်းကြီးဘေးက ကျောင်းငယ်လေးထဲမှာပဲ တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံးတယ်။ ကျွန်မတို့ ကျောင်းလေးပေါ် တက်သွားတော့ ဆရာတော်က သူ့အိပ်ရာလေးပေါ်မှာ ငြိမ်ငြိမ်လေး ထိုင်လို့။ အိပ်ရာဘေးက ဘုရားခန်းအောက် ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ သင်ဖြူးလေး တစ်ချပ်ပေါ်မှာ ကော်ဇောလေး တစ်ထပ်ခင်းလို့။ ခေါင်းအုံးလေးက တစ်လုံး၊ စောင်လေး တစ်ထည်ကလည်း ခြေရင်းမှာ ခေါက်လျက်သား။ ဆရာတော်ရုပ်ရည်ဟာ အသက် ၇၀ ကျော်နဲ့ မမျှအောင် အရွယ်တင် နုပျိုနေတုန်းပါ။ ဒါပေမဲ့ မုတ်လုံးတွေကတော့ ရီဝေနေပြီး မကြာခဏ လာနေကျ လေးလေးကိုလေးတို့ကို ကြောင်ကြည့်နေတယ်။

“အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်တို့ဘုရား။ ကိုလေးတို့”

လေးလေးကိုလေးက ဦးချရင်း ပြောလိုက်တော့မှ -

“ဪ... အေး၊ ကိုလေးလား” တဲ့။

“အရှင်ဘုရား သူတို့နှစ်ယောက်က ရန်ကုန်ကလာကြတာ၊ အောင်ကျော်တိုးတဲ့။ နနရည်တဲ့။ နနရည်က ခု စာကြည့်တိုက် ပညာသင်တန်း တက်နေတာ။ အဲဒါ စာတမ်းပြုစုဖို့အတွက် နနရည်က ဆရာတော်ရေးခဲ့တဲ့စာတွေကို စာစုစာရင်း လုပ်ချင်တယ်တဲ့။ သူ့ဟာသူလည်း ရှာတယ်။ ခု ဆရာတော်ဆီကလည်း မေးချင်မြန်းချင်၊ ကူးချင်မှတ်ချင်တယ် ဘုရား”

“ဪ... ဦးသော်ကောင်းတို့ဆီကပေါ့။ ဦးသော်ကောင်း သိတယ်”

တော်ပါသေးရဲ့။ ဆရာတော် သတိရသေးတာပဲ။ ကျွန်မ ဝမ်းသာ

အားရနဲ့ - “တင်ပါ့ဘုရား၊ ဆရာဦးသော်ကောင်းက တပည့်တော်တို့ဆရာပါ

ဘုရား” လို့ လျှောက်ရတယ်။ ဆရာတော်က အိပ်ရာပေါ်ကနေ ဖျတ်ခဲထပြီး နံရံမှာကပ်ရိုက်ထားတဲ့ စင်တွေပေါ်က လူထုသတင်းစာဟောင်းတွေ၊ ရွှေမန်းအောင်စည် သတင်းစာဟောင်းတွေ၊ တခြားဖုန်တက်နေတဲ့ သတင်းစာဟောင်းများစွာကို ချခိုင်း၊ ရှာခိုင်းတော့တာပဲ။ ပါးစပ်ကလည်း တတွတ်တွတ်နဲ့။

“မသိမ်းနိုင်ဘူး၊ မသိမ်းနိုင်ဘူး။ နှမြော့ဖို့ကောင်းတယ်။ ကူး...ကူး၊ တွေ့ရဲ့လား။ မေ့လိုက်တာ။ အရင်လို မှတ်ဉာဏ်မကောင်းဘူး။ ပြောပြချင်တယ်၊ ပြောပြချင်တယ်”

ကျွန်မတို့ သတင်းစာတွေ လှန်လှော့ရှာဖွေပြီး ကူးနေတုန်း ဆရာတော်က ကျွန်မနားလာရပ်ပြီး လက်ဟန်ခြေဟန်နဲ့ “ကတ်ပြား၊ ကတ်ပြား၊ ကတ်ပြားလေးတွေနဲ့ မကူးဘူးလား” တဲ့။ ကျွန်မ သိပ်အံ့ဩသွားတယ်။ ဆရာတော် သုတေသနထုံးစံတွေကို မမေ့သေးဘဲကိုး။ သုတေသနလုပ်ရာမှာ အချက်အလက်တွေကို ရေးမှတ်တဲ့ ၈ လက်မ x ၅ လက်မ၊ ၅ လက်မ x ၃ လက်မ ကတ်ပြားလေးတွေကို ဆရာတော် မှတ်မိနေသေးတာပဲ။

သတင်းစာတွေပြပြီးတော့ သူ့အိပ်ရာဘေးက ဗီရိုလေးထဲမှာ သော့ခတ်သိမ်းဆည်းထားတဲ့ စာအုပ်တွေကို စိတ်လိုလက်ရ ပြပြန်တယ်။ အဲဒီထဲမှာ ဆရာတော့်ဆောင်းပါးတွေပါတဲ့ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းပေါင်းချုပ် အထူကြီးတစ်အုပ်ကိုတွေ့တော့ ကျွန်မ သိပ်ပျော်သွားမိတယ်။

အိမ်ရောက်ရောက်ချင်း ကျွန်မ မမောနိုင်ဘူး။ ရန်ကုန်မှာတုန်းက ကျွန်မ စုဆောင်းလာခဲ့တဲ့ အချက်အလက်တွေကို တင်ထားတဲ့ ၈ လက်မ x ၅ လက်မ ကတ်ပြားတွေနဲ့အတူ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းပေါင်းချုပ်ကြီးကို တဖျပ်ဖျပ် လှန်လှော့မိတယ်။

ဆရာတော်က သုတေသနသမား။ စာရေးဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ၊ ကာတွန်းဆရာ ဆိုတဲ့ဂုဏ်ပုဒ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူပါ။ ဆရာတော်ကို ချွေကိုင်းသားဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်နဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖြစ် ကျွန်မ လက်လှမ်းမီသမျှ ဆောင်းပါးတွေကိုဖတ်ရင်း လေးစားခဲ့ရတာ။ ဆရာတော် စာတွေအများကြီးရေးနေချိန်မှာ ကျွန်မ မွေးတောင်မမွေးသေး ပါဘူး။ ကံအားလျော်စွာ စာကြည့်တိုက်ပညာသင်တန်းက စာရေးဆရာ တစ်စုစာရင်း လုပ်ရမယ်ဆိုတော့ ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသား စာစုစာရင်းလုပ်ဖို့ ကျွန်မရွေးလိုက်တယ်။ ကျွန်မ စပြီးလေ့လာတာနဲ့ စုဆောင်းတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဆရာတော်အနုပညာအကြောင်းကို အံ့ဩစရာကောင်းအောင် သိလာရပါတယ်။

ဆရာတော်မှာ ကလောင်ခွဲတွေလည်း အများကြီးပဲ။ ‘ဦးသောဘိတာ၊ ချွေကိုင်းသား၊ ရတနာပုံဘိုးမှတ်စု၊ မှတ်စုမောင်၊ လှိုင်ခင်အေး (မန္တလေး)’ ဆိုတဲ့ နာမည်တွေနဲ့ ဆောင်းပါးမျိုးစုံကို ရေးခဲ့တယ်။ ‘မောင်ထွန်းလှိုင်၊ သန်းလှိုင်’ ဆိုတဲ့ နာမည်နဲ့ ပန်းချီဆွဲတယ်။ ဓာတ်ပုံရိုက်တယ်။ ကာတွန်း ဆွဲတယ်။ ရှားရှားပါးပါး ကလောင်အမည်တစ်ခုကတော့ ‘ကိုလူပျို’ တဲ့။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း (၁၉၃၈၊ အတွဲ ၆၊ မှတ် ၄)မှာ ‘တောင်နီသနပ်ခါး’ ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်တည်းကိုပဲ ရေးခဲ့တာပါ။

ဆရာတော်ဟာ ဆောင်းပါးရေးတဲ့နေရာမှာ အကြောင်းအရာ မျိုးစုံကို ရေးနိုင်ရုံတင်မဟုတ်ဘူး။ ပန်းချီတို့၊ ကာတွန်းတို့၊ ဓာတ်ပုံတို့မှာ သည်း ထူးချွန်ပြန်တာပဲ။ နိုင်ငံတကာဆုရ ဓာတ်ပုံသမားတစ်ယောက် ဖြစ်သလို ဆရာတော် အမျိုးသားစာပေဆုရခဲ့တဲ့ ‘ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု’ စာအုပ် ထဲက ပန်းချီပုံအားလုံးဟာ မျက်နှာဖုံးကစပြီး ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲ ခဲ့တာပါ။

ဆရာတော်ရဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ ဆောင်းပါးမျိုးစုံကို တစ်ပုဒ်ပြီး တစ်ပုဒ်ဖတ်ပြီး ကတ်ပြားပေါ်တင်ရင်း ဆရာတော့်ကို ပိုလို့လေးစားကြည့်ညို့ ရပါတယ်။

* * *

“ဘယ်ကဟာတွေလဲ... သွားကြ... မလာကြနဲ့...”

ကျောင်းပေါ်မှာတင် ကျွန်မတို့ခြေလှမ်းတွေ တုံ့ခနဲ ရပ်သွားကြ တယ်။ ဆရာတော်က ကျောင်းလေးအဝကနေ ကျွန်မတို့ကို စိမ်းစိမ်းကြည့် လို့၊ ကျွန်မတို့မှာ ဘာလုပ်ရမှန်းမသိ။ အရေးထဲမှာ ဒီအခေါက် လေးလေး ကိုလေးကလည်း မပါ။

• “အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်တို့ပါ။ ခဏကလေး...”

“အေး... ခဏကလေးဆို ခဏကလေးပဲနေ။ ဘုရားဖူးပြီး ပြန်ကြ။
ငါကတော့ စကားမပြောဘူး”

ဆရာတော်က ကျွန်မတို့ကို လမ်းဖယ်ပေးပြီး အိပ်ရာလေးပေါ်မှာ သွားထိုင်တယ်။ ကျွန်မတို့လည်း ကုပ်ကုပ်လေးတွေ ဝင်ထိုင်ပြီး ဦးချ လိုက်ကြတုန်း ဆရာတော်က ရုတ်တရက်...

“ငါ... သတ်သေတော့မလို့။ သတ်သေတော့မလို့ သိရဲ့လား”

“အို... အရှင်ဘုရား”

ကျွန်မတို့ အတိတ်တလန့်နဲ့ ဆရာတော့်ကို ကြည့်မိကြတယ်။ ငဲ့ထားတဲ့ ဆရာတော့်ခေါင်းက မော့လာပြီး ကျွန်မတစ်သက်မှာ စိတ် ထိခိုက်စရာအကောင်းဆုံး မျက်နှာတစ်ခုကို မြင်ရတယ်။

“ငါ့စာအုပ်တစ်အုပ် ပျောက်သွားပြီ။ ငါ သိပ်မြတ်နိုးတဲ့စာအုပ်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းပေါင်းချုပ်လေ။ မရှိတော့ဘူး။ ငါသိပ်စိတ်ညစ် တာပဲ”

ဆရာတော်က ပြောပြောဆိုဆို ဝုန်းခနဲ လှဲအိပ်ပစ်လိုက်ပြီး သင်္ကန်းတို့ ဆါင်းမြီးခြုံပစ်လိုက်တယ်။ ကျွန်မမှာ ကပြာကယာ ရှေ့ကိုတိုးသွားရင်း လှည်းအိတ်ထဲကစာအုပ်ကို အမြန်ထုတ်ချပြီး...

“အရှင်ဘုရား... အရှင်ဘုရား... ဒီမှာဘုရား။ စာအုပ်က တပည့်တော်ကို တမြန်နေ့က အရှင်ဘုရား ငှားလိုက်တာလေ။ စာစုစာရင်းလုပ်ဖို့လေ ဘုရား”

အို... ဆရာတော်မေ့မှာ မြန်လိုက်တဲ့ဖြစ်ခြင်း၊ ဝုန်းခနဲထပြီး စာအုပ်ကို ကောက်ယူလိုက်တယ်။ မျက်နှာကလည်း ဝင်းသွားတာပဲ။

“တော်သေးရဲ့၊ တော်သေးရဲ့။ စာအုပ်ပြန်ရပေလို့။ အေး... သိပြီ၊ သိပြီ။ ဒကာမလေးတို့ကို ကိုလေးခေါ်လာတာလေ။ ခု သူမပါဘူးလား။ ကဲ... ဘာကူးချင်သေးလဲ... ပြော”

ချက်ချင်းပြောင်းလဲနူးညံ့သွားတဲ့ ဆရာတော်ကိုကြည့်ပြီး ကျွန်မ ခံတ်မကောင်းဖြစ်ရတယ်။ ဘုရား... ဘုရား၊ ဒီနေ့သာ ကျွန်မ မလာဖြစ်ခဲ့လျှင် ဆရာတော်ဘုရား ဘယ်လိုများဖြစ်နေရှာပါမလဲ။ ဆရာတော် မောင်ထွန်းလှိုင် ဘဝက မှတ်ဉာဏ်ကောင်းလွန်းလို့ နေရာတကာ မှတ်လွန်းသားလွန်းလို့ သူ့ဆရာ ကျောက်စာဝန် ဦးမြက ‘မှတ်စုံမောင်’လို့ နာမည်ပေးခဲ့တယ် ဆိုတာကို ကျွန်မ သတိရနေမိတယ်။

ဆရာတော်ကတော့ ခုနကဖြစ်တာတွေကို ဘာမှမသိတော့လေဟန် ပြုံးပြုံး ပြုံးပြုံးနဲ့ ကျွန်မတို့ကို စကားတွေပြော၊ ဓာတ်ပုံတွေပြပြီး ကျွန်မတို့ ပြန်မယ်ဆိုတော့ ဥမင်ကိုးဆယ်အထိ ဇွတ်လိုက်ပို့တယ်။

ပရက္ကမချောင်ကိုဖြတ်ပြီး ဥမင်ကိုးဆယ် ဆင်းခါနီးနေရာလေးမှာ ကျွန်းဖိုပင်လေးနှစ်ပင်ရှိတယ်။ ဆရာတော်ဟာ သူ့ဒကာ ဒကာမ စာပေမိတ်ဆွေတွေလာရင် ဒီကျွန်းဖိုပင်လေးနှစ်ပင်နား အမြဲလိုက်ပို့ နှုတ်ဆက်တတ်

သတဲ့။ အဲဒီနေ့ကလည်း ကျွန်းဖိုပင်လေးနှစ်ပင်နားမှာ ဆရာတော်ရုပ်ပြီး ကျွန်မတို့ကို နှုတ်ဆက်တယ်။ ‘လာခဲ့ကြဦးနော်’ တဲ့။

* * *

စာရေးစားပွဲပေါ်မှာ ကတ်ပြားတွေ၊ စာရွက်တွေ ရောထွေးပြန်ကျဲနေကြတယ်။ စားပွဲရဲ့ တစ်ဖက်ခြမ်းမှာ ကျွန်မရဲ့ ရေးလက်စ ပထမဆုံးလုံးချင်းဝတ္ထုစာမူ။

တစ်ဖက်ခြမ်းမှာ စိမ်းပြာရောင် ကတ်ပြားလေးတွေနဲ့ စနစ်တကျ ပြုစုရမယ့် စာစုစာရင်း အချက်အလက်တွေ။

ကျွန်မဝတ္ထုရေးရင် သုံးလလောက်ကြာမယ်။ ဒီပလိုမာဘွဲ့အတွက် စာတမ်းကလည်း သုံးလပဲ အချိန်ရှိတော့တယ်။ ဒီသုံးလကို ကျွန်မ စာတမ်းရေးရင် ကျွန်မ ဘွဲ့တစ်ခုရမယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မ ဝတ္ထုရေးဖြစ်တော့ဘူး။

ကျွန်မ ဘာလုပ်မလဲ။ စာကြည့်တိုက်မှူး လုပ်မလား၊ စာရေးဆရာ လုပ်မလား။

ခက်တာပဲ... ကျွန်မ သရီးတွမ်တီးလည်း မလိုချင်ဘူး။ နိုင်ငံခြားလည်း မသွားချင်ဘူး။ တစ်ရက်မှလည်း မအောင်နိုင်တော့ဘူး။ ငါးပြားပဲရရ ကျွန်မ စာရေးဆရာပဲဖြစ်ချင်တယ်။ စာကြည့်တိုက်မှူးတွေ အများကြီး မွေးထုတ်နိုင်ပေမယ့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ လွယ်ပါသလား။

ကျွန်မ မြန်မြန်ဆန်ဆန်ပဲ စားပွဲကို ရှင်းလိုက်တယ်။ စာစုစာရင်းကတ်ပြားလေးတွေကို အိတ်တစ်လုံးထဲမှာ အသာသိမ်း။ ကျန်တဲ့ ကတ်ပြားအလွတ်လေးတွေကိုတော့ စားပွဲပေါ်က ဝတ္ထုစာမူပေါ်တင်တယ်။ ဒီကတ်ပြားလေးတွေကို ဝတ္ထုရေးဖို့ ကွင်းဆင်းတဲ့အခါမှာ အချက်အလက် စုဆောင်းရေးမှတ်ဖို့အတွက် အသုံးပြုရမယ်လေ။

* * *

၁၃၄၉ ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း ၄ ရက် (၂၉-၆-၈၇၊ တနင်္လာ) နေ့က ဆရာတော်ရွှေကိုင်းသား ပျံလွန်တော်မူပြီတဲ့။

လေးစားကြည်ညိုဖွယ် စာရေးဆရာတစ်ယောက်၊ ပန်းချီဆရာ တစ်ယောက်၊ ဓာတ်ပုံဆရာတစ်ယောက်၊ ကာတွန်းဆရာတစ်ယောက်ကို ထွန်မတို့ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြီ။

ထူးချွန်ထက်မြက်တဲ့ အနုပညာရှင်တစ်ယောက်ရဲ့ တစ်ပိုင်းတစ်စ ဖုဆောင်းလက်စ အနုပညာလက်ရာ စာစုစာရင်းဟောင်းတွေကို ကျွန်မ ဖြန့်ထုတ်ကြည့်မိတယ်။

သူ လွန်ပြီးတဲ့နောက်မှာ သူ့အနုပညာလက်ရာအားလုံးဟာ တင်ဆရာတည်းမှာ စာရင်းလေးတစ်ခုအဖြစ် တစ်စုတစ်စည်းတည်း ရှိနေ သင့်တာပါပဲ။

အရှင်ဘုရား...

တပည့်တော်ရဲ့ တာဝန်ကျေမှုအတွက် ဦးခိုက်တောင်းပန်ပါရစေ

ဘုရား။

အရှင်ဘုရားဟာ စာရေးဆရာတစ်ယောက်အနေနဲ့ ပြည်သူအပေါ် မှာ တာဝန်ကျေခဲ့ပါပြီ။ တပည့်တော်ဟာ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ရဲ့တာဝန် တို့ ခုမှစပြီး ထမ်းဆောင်စပါဘုရား။ အရှင်ဘုရားဟာ လွတ်လပ်ခြင်း၊ ခွင့်လွှတ်ခြင်း၊ အနစ်နာခံခြင်းတို့ကို သိနားလည်တဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက် စို့ တပည့်တော်ရဲ့ စာရေးဆရာဘဝကို စာနာပြီး တပည့်တော်ရဲ့ တာဝန် ကျေမှုအတွက် ခွင့်လွှတ်နားလည်နိုင်ပါစေ အရှင်ဘုရား...။

နနရည် (အင်းဝ)

ပေဖူးလွှာမဂ္ဂဇင်း

လီလီပန်းလေးများရဲ့နောက်ကွယ်မှာ
ဂဠုန်ဦးစောမိသားစု၏ဘဝဖြတ်သန်းမှု

ဖေဖေနဲ့ပတ်သက်ပြီးတွေးရင် ဦးစောကြောင့်
ဖေဖေဆုံးသွားတယ်လို့ ဘယ်တုန်းကမှ မမြင်ဘူး။
ပြီးတော့လည်း နိုင်ငံရေးမှာ ဒီလိုပဲဖြစ်တတ်ပါတယ်။
ကျန်ခဲ့တဲ့မိသားစုတွေမှာ ဘာအပြစ်မှမရှိပါဘူး။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်

လီလီပန်းအဖြူရောင်လေးများက ကနုတ်
ပန်းကြွ မင်္ဂလာတီသီကံ ငွေဖလားကြီးထဲ၌ လှလှထ
လန်းလန်းဆန်းဆန်း။ လွန်ခဲ့ပြီးသော ဆယ်စုနှစ်
သုံးခုကျော်မှ ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှသည့် မင်္ဂလာအခမ်း
အနားပွဲတစ်ခု၏ မြင်ကွင်းဖြစ်သည်။

ဘိသိက်ခံမင်္ဂလာမောင်နှံမှ သတို့သမီးမှာ အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို လုပ်ကြံမှုတွင် မြန်မာ့သမိုင်း တရားခံတစ်ဦးအဖြစ် ပြည်သူများအကြား ယနေ့တိုင် နာမည်ဆိုးနှင့်ရှိနေခဲ့သော ဂဠုန်ဦးစော၏ မြေးဖြစ်၏။ ဦးစော၊ ဒေါ်သန်းခင်တို့၏ သမီး ဒေါ်ဘောဘီစောမှ မွေးဖွားသော ဒုတိယသမီး ဒေါ်မွန်မွန်ရင် ဖြစ်သည်။

ဒေါ်မွန်မွန်ရင်၏ မင်္ဂလာပွဲဘိသိက်ပန်းငွေဖလားတွင် လီလီပန်းကိုသာ ထိုးရမည်ဆိုသည့် အဘွားဒေါ်သန်းရင်၏ တစ်ချက်လွှတ်ဆန္ဒဖြင့် ထိုလီလီပန်း ဖြူဖြူဖွေးဖွေးများကို ရန်ကုန်တစ်မြို့လုံးတွင် မရမက ရှာဖွေခဲ့ရသည်ဆို၏။

ထိုပန်းများကို တစ်မြို့လုံးတွင် မရမက လိုက်လံရှာဖွေခဲ့ရာ နောက်ဆုံးတွင်မှ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပင် အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်ကြည်ခြံထဲ၌ စိုက်ပျိုးထားသော လီလီပန်းများရှိကြောင်း သတင်းရသဖြင့် ထိုလီလီပန်းအဖြူရောင်များကို မင်္ဂလာဘိသိက်ပန်းအဖြစ် ထိုးနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုအဖြစ်အပျက်မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ကျော်က ဖြစ်ပြီး သမိုင်းဝင်မှတ်တမ်းတွင် မိသားစုနှစ်ခုကြား တစ်ကြိမ်တည်းသော အမှတ်မထင် ဆုံစည်းခဲ့သည့် ဆက်စပ်မှုတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

“ပန်းတွေသွားခူးတဲ့နေ့က လာခူးတဲ့လူတွေကို အန်တီဒေါ်ခင်ကြည်က အိမ်ပေါ်ကနေ သော့ပစ်ချပေးရင်း ဘယ်သူ့မင်္ဂလာဆောင်လဲလို့ မေးတယ်တဲ့။ ဦးစော၊ ဒေါ်သန်းခင်မြေး မင်္ဂလာဆောင်ပါလို့ပြောတော့ ‘ဪ ဒေါ်သန်းခင်က မြေးတွေဘာတွေနဲ့ဆိုတော့ ကျွန်မထက် သူကတောင် ပိုကံကောင်းတာပေါ့လို့ ပြောတယ်တဲ့’ အဲဒီစကားလေးနဲ့ ပန်းလေးတွေက မှတ်မှတ်ရရပါပဲ”

ဟု ဒေါ်မွန်မွန်ရင်က သူ့မင်္ဂလာဆောင်အမှတ်တရ ဘိသိက်ပန်းအဖြစ် ဒေါ်ခင်ကြည်စိုက်ပျိုးထားသော အဖြူရောင်လီလီပန်းလေးများကို မင်္ဂလာ ငွေဖလားထဲတွင် ထိုးစိုက်နိုင်ခဲ့ပုံကို ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွား ပီတိဖြစ်စွာ ပြန်ပြောင်း ပြောပြသည်။

ယခုအခါ ဦးစော၏ဇနီး ဒေါ်သန်းခင်လည်း မရှိတော့၊ ဦးစော၏ သမီး ဒေါ်ဘေဘီစောလည်း ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်သည်။ အချိန်ကာလ ဆယ်စုနှစ်တွေလည်း တစ်စုပြီးတစ်စု ဖြတ်ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သကဲ့သို့ ဦးစော မိသားစုဝင်တွေလည်း သမိုင်းမှ အရိပ်မည်းတစ်ခု၏ မြောက်လန့်မှုအောက်မှ တဖြည်းဖြည်း ရုန်းထွက်လာနိုင်ပြီဖြစ်သည်။ သမိုင်းတရားခံမိသားစုအဖြစ် အပြစ်ရှိသူများကဲ့သို့ ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရသည့် ကာလများမှာ အချိန်တွေ ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ဒေါ်မွန်မွန်ရင်၏ သားသမီးမြေးများလက်ထက် ယခုအခါတွင်မူ တဖြည်းဖြည်း လွတ်မြောက်လာခဲ့ပြီဟု ဒေါ်မွန်မွန်ရင်က ယူဆသည်။

“အန်တီမေမေနဲ့ အဘွားတုန်းကတော့ တော်တော်လေး ရပ်တည် ရုန်းကန်ခဲ့ကြရတယ်။ အန်တီတို့ကျတော့ ကံကောင်းပါတယ်။ တော်တော်ကို အခြေအနေကောင်းလာပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အန်တီ သမီးကြီးတုန်းကတော့ နည်းနည်းလေး ဂယက်ရှိခဲ့သေးတယ်။ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးကြီးတော့ မဟုတ်ပါ ဘူး”

‘ဦးစော မြစ်တဲ့’၊ ‘ဦးစော မြစ်တဲ့’ ဆိုသည့် တစ်ကျောင်းတည်းနေ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများထံမှ ကြားရသည့် မလိုလားသော အသံဟန်နှင့် ပြောဆိုမှုကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် သမီးကြီးအတွက် ဒေါ်မွန်မွန်ရင် စိတ်ပူကာ နောက်ကျောင်းတစ်ကျောင်းသို့ ပြောင်းထားခဲ့ရသည်။

“ကလေးတွေမှာ ခံစားချက်ရှိတယ်။ ကလေးချင်း ဘာမှ ဆိုချင် ဝါးဝါးမရှိပေမယ့် ကျောင်းမှာ သူတို့အဘိုးနာမည်ကို တပ်ပြောတာ

တော့ ကြောက်တာပေါ့လေ။ ကလေး စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်မှာစိုးတာနဲ့ ကျောင်းပြောင်းလိုက်ရတာပေါ့”

ဟဲ့ အဘိုးဖြစ်သူ၏ ဂယက်ရိုက်ခတ်မှုက မြစ်ဖြစ်သူ့အထိပင် ရှိခဲ့ကြောင်း ကို ဒေါ်မွန်မွန်ရင်က ဥပမာပေး၍ ပြောပြသည်။

ဒေါ်မွန်မွန်ရင်မှာ ငယ်စဉ်ကပင် မိခင်နှင့် အဘွားဖြစ်သူ သင်ကြား ပေးသည့်အတိုင်း နေထိုင်ခဲ့ရသလို ယခု သူ့သားသမီးမြေးများကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ဆက်လက်သင်ကြားပေးသည့်အတွက် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်နိုင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

“အန်တိုကို ငယ်ငယ်ကတည်းက မေမေကပြောတယ်။ ကိုယ့်မှာ အပြစ်ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် သူများတွေက ကိုယ့်အဘိုးနဲ့ ပတ်သက်လို့ပြောလာရင် ပြန်ရန်ဖြစ်တာတို့ ပြန်ပြောတာတို့ မလုပ်ရဘူးတဲ့။ ဦးနှောက်ထဲကို အဲဒီအတိုင်း သွင်းပေးထားတာ။ အဲဒီတော့ ဘာမှပြန်မပြောရဲဘူး”

ဟဲ့ ဒေါ်မွန်မွန်ရင်က ဆိုသည်။

ဒေါ်မွန်မွန်ရင်သည် မိသားစုနှင့်အတူ ဦးစောနေထိုင်ခဲ့ရာ အေဒီ လခမ်းရှိ အိမ်ခြံဝင်းနှင့် တစ်ခြံကျော်၌ လက်ရှိနေထိုင်လျက်ရှိသည်။ သူတို့အိမ် ဧည့်ခန်းဆောင်တွင် ဝင်ဝင်ချင်း တွေ့မြင်ရသည်က ဦးစောနှင့် ဇနီးဒေါ်သန်းရင် တို့ ဇနီးမောင်နှံပုံတူ ကျောက်စိပ်နန်းချိုကားကြီးဖြစ်၏။ ထိုပန်းချိုကား ခြေရင်းတွင် စားပွဲတစ်လုံးချကာ ရေပူရေအေး ဆက်ကပ်ထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

သမိုင်းတရားခံတစ်ဦးဖြစ်သော်ငြား မိသားစုဝင်များကမူ ဦးစော ကြီးခင်မတက်ခင် ထောင်အတွင်းမှ ရေးသားထားသောစာများကို ဖတ်ရှု သိမ်းဆည်းထားကာ ထိုစာများအရ အဘိုးဖြစ်သူ ဦးစောသည် မသေဆုံးမီ

အမှန်တရားကို သိမြင်လက်ခံသွားခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်လျက်ရှိကြသည်။
ဦးစောက သူတို့အတွက် သူ့ရဲ့ကောင်းတစ်ယောက် မဖြစ်ခဲ့သော်လည်း
သမိုင်းသင်ခန်းစာများ ပေးသွားခဲ့သူတစ်ယောက်ဖြစ်သည့်အပြင် တိုင်းပြည်
ကို ချစ်မြတ်နိုးခဲ့သူတစ်ယောက်အဖြစ်လည်း လက်ခံထားကြသည်။

“သူမသေခင် ရေးခဲ့တဲ့စာကိုကြည့်ရင် သူ့ အမှန်တရားကို သိသွား
ခဲ့လို့ပေါ့။ တကယ်တော့ အထင်လွဲမှုတွေကနေ ဖြစ်လာတဲ့ သူ
ပင်ကိုစိတ် ပေါ်လာတာပေါ့။ ဒေါသစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ခဲ့တာလေ။
အဲဒီလိုသာမဟုတ်ခဲ့ရင် တိုင်းပြည်လည်း ဒီလိုဘယ်ဖြစ်မလဲ။
သူလည်း တိုင်းပြည်ကိုချစ်တဲ့သူတစ်ယောက်ပဲဆိုတာ အန်တီတို့
အိမ်မှာကျန်ခဲ့တဲ့ စာရွက်စာတမ်း၊ စာအုပ်တွေကိုကြည့်ရင် သိနိုင်
ပါတယ်”

ဟု အဘိုးဖြစ်သူအပေါ် မိသားစုဝင်တစ်ဦးအဖြစ် နားလည်မှုပြည့်ဝစွာဖြင့်
ပြောပြသည်။

မည်သို့ပင် အဘိုးဖြစ်သူကို နားလည်မှုရှိသည်ဆိုဦးတော့ အဘိုး
၏ တိုင်းပြည်အပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့မှုအတွက် ယနေ့အချိန်ထိ ပေးဆပ်ရလျက်
ရှိဆဲ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

“လူတွေအမြင်မှာ ဪ... ဒီမိသားစု သူတို့အဖြစ်တော့ သူတို့
သိသားပဲဆိုတာမျိုးဖြစ်အောင် နေရပါတယ်။ အန်တီမေမေနဲ့
အဘွားတုန်းကဆိုရင် သူတို့တွေက ရှိတဲ့ပစ္စည်းထုတ်ရောင်းတာ။
အပြင်လူနဲ့ ကူးလူးရတဲ့ စီးပွားရေးတွေဘာတွေ လုပ်လို့ အဆင်
မပြေဘူးလေ။ အဘိုးထားခဲ့တဲ့ ခြံပတ်ပတ်လည်ကခြေတွေ
ရောင်းစားပြီး နေလာခဲ့ကြတာ။ အန်တီအမေ လက်ထပ်ပြီး
နောက်ပိုင်း အဖေက ဝန်ထမ်းဆိုတော့ အန်တီတို့လည်း ဝန်ထမ်း
မိသားစုဝင်တွေ ဖြစ်လာတာပေါ့။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့”

ဟု ဦးစောမိသားစုဝင်များအဖြစ် ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် အတိတ်ပုံရိပ်တို့ကို ပြန်ပြောင်းပြောပြသည်။

ယခုတော့ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ လူမှုဝန်းကျင် ကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည် မှာ သားကြီးက ပြည်သူတွေနဲ့ ထိတွေ့ဆက်ဆံရသည့် အနုပညာရှင် တစ်ဦးအဖြစ် ဆယ်နှစ်ကျော် ဖြတ်သန်းခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ သားကြီးက သရုပ်ဆောင် မင်းခ ဖြစ်သည်။

သားကြီး သရုပ်ဆောင်လုပ်လိုသည်ဟု ပြောသည့်နေ့က ဒေါ်မွန်မွန်ရင် အော်လိုက်သည့်အသံမှာ တစ်အိမ်လုံးပင် လန့်သွားရသည် ဟုဆိုသည်။

“သရုပ်ဆောင်ပဲ ဝါသနာပါတယ်။ သရုပ်ဆောင်ပဲ လုပ်မယ် ဆိုတော့ အဲဒီနေ့က အန်တီအော်လိုက်တာ အိမ်ကလူတွေတောင် လန့်သွားတယ်။ အမယ်လေး... အမယ်လေး... ဘယ့်နှယ့် တစ်မိသားစုလုံး လူမသိသူမသိ နေလာရပါတယ်ဆိုမှ မင်းကျမှ သရုပ်ဆောင်လုပ်မယ်ဆိုပြီးတော့လေ။ ဘယ်လိုစဉ်းစားလို့မှ မရတာ။ ဒါပေမဲ့ သူတို့အဖေက ဝါသနာပါတာ လုပ်ပါစေ ဆိုပြီး ကြည့်နေလိုက်တာ အခု ၁၀ နှစ်တောင်ရှိခဲ့ပြီ”

ဟု ဆိုလေသည်။

မင်းခ သရုပ်ဆောင်လုပ်နေစဉ်မှာလည်း အချို့က ဦးစောမြစ် အဖြစ် သိကြသူများရှိသလို အများစုကတော့ မသိကြ။ သို့သော်လည်း သူ့အနုပညာလုပ်ငန်းတွင်တော့ အဘိုးကြောင့် တစ်စုံတစ်ရာ အရိပ်မထင် ခဲ့ဟု ဒေါ်မွန်မွန်ရင်ကဆိုသည်။

ထိုကဲ့သို့ ဦးစောမိသားစုကို သိရှိဆက်ဆံ ရင်းနှီးကြသူများဖြင့် တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲမှုများရှိလာခြင်းတို့က ဒေါ်မွန်မွန်ရင် လက်ထက် ကပင် စခဲ့သည်ဆိုကလည်း မမှားပေ။ အာဇာနည်နေ့နီးတိုင်း ပြုလုပ်လေ့

ရှိသည့် ဟောပြောပွဲများ၊ ကျောင်းတွင်းလှုပ်ရှားမှုများလုပ်သည့် ရက်များ ဆိုလျှင် ဒေါ်မွန်မွန်ရင်မိဘများက သူမကို ကျောင်းသို့ မလွှတ်တော့။ ဖခင်တာဝန်ကျရာ မော်လမြိုင်မြို့ရှိ မော်ဒလိန်းကျောင်းတွင် ၄ တန်းမှ ၇ တန်းအထိ တက်ခဲ့စဉ်က အမှတ်တရတစ်ခု ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ဦးစော၏ မြေးမှန်း မြို့ကလူများရော ကျောင်းကပါ သိကြသည်မို့ မိဘများက အာဇာနည်နေ့အကြိုနေ့မျိုးတွင် ကျောင်းလွှတ်ရန် စိတ်ပူပန် ခဲ့သည့်အတွက် ကျောင်းမတက်ခဲ့ရ။ ထိုအကြောင်းကို ကျောင်းမှ အကြီးတန်း ကျောင်းသားများက သိကြသည့်အခါ သူ့ထံလာရောက်၍ အားပေးနှစ်သိမ့် စကားပြောခဲ့ဖူးသည်ကို ဒေါ်မွန်မွန်ရင် မမေ့ခဲ့။ ကျောင်းသားကြီးများ၏ ထိုသို့အားပေးနှစ်သိမ့်မှုများက ဒေါ်မွန်မွန်ရင်ကို အတော်ပင် အားတက်စေခဲ့ သည်။

“ကျောင်းဟောပြောပွဲတွေမှာဆို အတန်းကြီးတွေက ပြောတာကိုး။ အဲဒီရက်မှာ ကျောင်းမတက်တာသိတော့ သူတို့က နောက်နေ့ အတန်းထဲကို လာပြောတယ်။ ဒါက သမိုင်းကို ပြောတာပေါ့နော်။ နင်တို့နဲ့ မဆိုင်ဘူးပေါ့။ ကျောင်းမတက်ဘဲ မနေနဲ့။ နောက်ဆိုရင် လာတက်။ နားထောင်ပေါ့ဆိုတာနဲ့ နောက်နှစ်တွေကစပြီး အဲလို ပွဲတွေ သွားတက်ဖြစ်တယ်”

ဟု မိဘများက စိတ်ပူသော်လည်း ကလေးအချင်းချင်း ပြဿနာမရှိခဲ့ဘဲ နားလည်မှုရခဲ့ပုံကို ဒေါ်မွန်မွန်ရင်က ရှင်းပြသည်။

နောက်ပိုင်း မော်လမြိုင်မှ ရန်ကုန်သို့ပြန်ပြောင်းလာကာ အထက ၂ စမ်းချောင်း (စိန်ဖလှိုး) သို့ ကျောင်းပြောင်းခဲ့သည်။ ၈ တန်းမှ ၁၀ တန်းအထိ တက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကာ ကျောင်းပြောင်းစတွင် သူ့ကို အတန်းကြီး များက ဦးစောမြေးအဖြစ် လာရောက်ကြည့်ရှုကြသည်မှအပ အခြားပြဿနာ တစ်စုံတစ်ရာမရှိခဲ့။

“မိန်းကလေးကျောင်းဆိုတော့ အစ်မကြီးတွေပေါ့။ လာကြည့်ကြ
 တယ်။ အုပ်စုလိုက်လာကြည့်ပြီးမှ အားနာသွားပြီး ငြော် အသစ်
 ဆိုလို့ လာကြည့်တာပါဘာညာနဲ့ လျှောချသွားတယ်။ သူငယ်
 ချင်းတွေက ကိုယ်နဲ့ပေါင်းကြည့်တယ်။ အဆင်ပြေတော့လည်း
 ခင်မင်ရင်းနှီးသွားတာပါပဲ”

၇ ဒေါ်မွန်မွန်ရင်ကပြောသည်။

သေနတ်ဒဏ်ရာ တစ်ဆယ့်သုံးချက် ထိမှန်ကျဆုံးခဲ့ရသည့်
 အမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏မိသားစုနှင့် ထိုလုပ်ကြံ
 သတ်ဖြတ်မှု၏ ဦးဆောင်တရားခံ ဦးစောမိသားစုကြားတွင်လည်း သည်
 ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း တွေ့ဆုံဆက်ဆံမှု တစ်စုံတစ်ရာ မရှိခဲ့သော်
 လည်း ထိုသမိုင်းဝင်ဖြစ်ရပ်အတွက် နာကြည်းမုန်းတီးမှုတို့ကို မတွေ့ရ
 သည်က ဒေါ်ခင်ကြည်စိုက်ပျိုထားသည့် လီလီပန်းများကို ဦးစောမြေး
 မိလားဆောင်တွင် အသုံးပြုရန် ငြင်းပယ်ခြင်းမရှိခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်
 တစ်ခုကသာ ပြသနေသည်မဟုတ်။ ဦးစောမိသားစုအတွက် အမြဲကျေးဇူးတင်
 နှေးထွေးနေခဲ့ရသည်ဆိုသော ဒေါ်ခင်ကြည်၏ အမှတ်တရ စကားတစ်ခွန်း
 လည်း ရှိပါသေးသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီး နိုင်ငံတော်လုပ်ကြံမှုနှင့် ပတ်သက်၍
 ဒေါ်ခင်ကြည်အား နစ်နာကြေးတောင်းခံနိုင်ရန် တရားစွဲနိုင်သေးကြောင်း
 အကြံပြုသူရှိခဲ့သော်လည်း ထိုအချိန်က ဒေါ်ခင်ကြည်ပြောခဲ့သည့်စကားကို
 ဒေါ်မွန်မွန်ရင်အဘွားမှသည် မိသားစုအားလုံးက မမေ့နိုင်ခဲ့ကြ...။

“အန်တီဒေါ်ခင်ကြည်က ဘာပြောခဲ့လဲဆိုတော့ ဒေါ်သန်းခင်က
 မျက်နှာမရှိဘဲဖြစ်ရတဲ့ မုဆိုးမ။ ကျွန်မက ဂုဏ်ရှိပြီး ကျန်ခဲ့ရတဲ့
 မုဆိုးမပါ။ ဒါကြောင့် ဒေါ်သန်းခင်ဆီက ကျွန်မ ဘာမှမယူလို့

တော့ပါဘူးတဲ့။ အဘွားက အဲဒီစကားကို အခုထက်ထိ မမေ့ပါဘူး”

ဟု ဆိုလေသည်။

ထိုအမှတ်တရများနှင့် အမှတ်တရ မင်္ဂလာဘိသိက်အဖြူရောင် လီလီပန်းလေးများကပင် မိသားစုနှစ်စုကြား အာဃာတတရားမရှိခဲ့ခြင်းကို သက်သေပြနေသည်။

ဒေါ်မွန်မွန်ရင်က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏သမီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို အပြင်တွင် မတွေ့မမြင်ဖူးဘဲ အခြေအနေပေးခဲ့၍ တွေ့ခွင့်ရခဲ့ရပါက တွေ့လိုစိတ် ပြင်းပြင်းပြပြဖြစ်မိသော်လည်း တကယ်တမ်း တွေ့ရမည်ဆိုခဲ့လျှင်လည်း တွေ့ဖို့ မဝံ့ရဲကြောင်း ဖွင့်ဟသည်။

“ကိုယ်က ဒီမှာတောင် ငုံ့နေရတဲ့သူလေ။ ဒေါ်စုကတော့ Image အရမ်းကြီးတယ်။ ကမ္ဘာကတောင် အသိအမှတ်ပြုခံရသူဆိုတော့လေ။ ဘာနဲ့မှ နှိုင်းယှဉ်လို့မရပါဘူး။ မိသားစုသမိုင်းကြောင်းတွေကြောင့် တွေ့ဖူးချင်ပေမယ့်လည်း မတွေ့ရပါဘူး။ မေမေတို့တုန်းကဆိုရင်တော့ တစ်မျိုးပေါ့လေ”

ဟု ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို လေးစားကြောင်းနှင့် ပြောစရာမရှိအောင်ပင် ကွာခြားမှုများပါကြောင်း ဒေါ်မွန်မွန်ရင်က ဆိုသည်။

ဒေါ်မွန်မွန်ရင်တို့ ဦးစောမျိုးဆက် မိသားစုဝင်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကမူ အပြစ်မရှိသူ မိသားစုဝင်များ အပြစ်ရှိသလို ခံစားနေရခြင်းကို စိတ်မကောင်းဖြစ်မိကြောင်း ကရုဏာစကား ဆိုပါသည်။

“ကိုယ်မလုပ်ခဲ့တဲ့ကိစ္စအတွက် ဒီလိုခံစားရတာကို စိတ်မကောင်းဘူး။ ကလေးတွေက ဘာမှလုပ်ခဲ့တာမှမဟုတ်တာ။ သူတို့အတိုင်း ကလည်း သူ့အပြစ်အတွက် ဥပဒေအရ ခံသွားပြီပဲ။ ထွန်တဲ့လူမှာ ဘာအပြစ်မှမရှိဘူး။ ဒီကလေးတွေကို အေးအေးချမ်းချမ်း

နဲ့ နေစေချင်တယ်။ သူတို့ကိုယ်သူတို့လည်း အပြစ်ရှိတဲ့လူတွေ
ရယ်လို့ မသတ်မှတ်သင့်ဘူး”

ဟဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ပြောပါသည်။

မိသားစုဝင်များနှင့်သာမဟုတ် ဦးစောအပေါ်ကိုပင် မည်သို့မျှ
သဘောမထားကြောင်းကို ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က ဆက်လက်၍

“ဖေဖေနဲ့ပတ်သက်ပြီးတွေးရင် ဦးစောကြောင့် ဖေဖေ ဆုံးသွား
တယ်လို့လည်း ဘယ်တုန်းကမှ မမြင်ဘူး။ ပြီးတော့လည်း နိုင်ငံရေး
မှာ ဒီလိုပဲ ဖြစ်တတ်ပါတယ်”

ဟဲ့ ဆိုလေသည်။

ဒေါ်မွန်မွန်ရင်ကတော့ သမိုင်းမှတ်တမ်းများမှာ မိသားစုနှစ်ခုကြား
၌ ဖြစ်တည်ကွားခြားချက် များစွာရှိသော်လည်း ထိုကွားခြားမှုကြား တူညီမှု
တစ်ခုရှိမည်ဆိုသည်ကို ယခုလိုယုံကြည်မှု ပြည့်ဝစွာဖြင့် ပြောပြသည်။

“တကယ်တော့ တိုင်းပြည်ကို ချစ်ကြတာချင်းတော့ အတူတူပဲ
နေမှာပါ” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ငြိမ်းငြိမ်းနိုင်

7 Day News, ၂၁-၉-၂၀၁၁

စာပေစကားဝိုင်း

စာပေစကားဝိုင်းကဏ္ဍမှာ စာချစ်သူများအတွက် ကောင်းနိုးရာရာ ခေါင်းစဉ်များနဲ့ စာရေးဆရာ၊ ဆရာမကြီးငယ်များကို စကားဝိုင်းဖွဲ့စေခဲ့ပါတယ်။ ဒီလအတွက် စာတည်းအဖွဲ့က ရွေးချယ်ထားတဲ့ ခေါင်းစဉ်က 'သရော်စာ' (Satire)။ ဒီခေါင်းစဉ်အတွက် တက်ညီလက်ညီ ဆွေးနွေး ဝိုင်းဖွဲ့ပေးနိုင်မယ့် ဆရာ နှစ်ယောက်ကို စဉ်းစားကြတော့ 'မောင်သစ်' ကလောင် အမည်နဲ့ သရော်စာတွေရေးနေတဲ့ ဆရာမောင်ကိုယု နဲ့ သရော်စာတွေ မရေးဖြစ်တာကြာပြီဖြစ်တဲ့ ဆရာ 'မောင်သော်က' တို့ကို စဉ်းစားမိကြပါတယ်။

စာဖတ်သူများကြားမှာ သရော်စာနဲ့ ဟာသ စာပေဟာ ရောထွေးနေဆဲပဲ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့်

သရော်စာဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာ ကွဲကွဲပြားပြား သဘောပေါက်ကြရအောင် အဓိကထားပြီး ဆရာနှစ်ယောက် ဆွေးနွေးသွားကြပါတယ်။

ကျွန်တော်နဲ့ ဆရာမောင်သော်ကတို့ ဆရာမောင်ကိုယုရုံးခန်းမှာ စကားဝိုင်းဖွဲ့ဖို့ သွားမယ့်ဆဲဆဲ ပေဖူးလွှာတိုက်ရှေ့မှာ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်နဲ့ ခင်ပွန်း ဦးခင်မောင်လတ်တို့နဲ့ မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့မိကြ ပါတယ်။ ဆရာမကြီးကို ဆရာမောင်သော်ကက စကားဝိုင်းရဲ့ ခေါင်းစဉ် အကြောင်း ပြောပြလိုက်တော့ ဆရာမကြီးတို့နှစ်ယောက်စလုံးက 'ဝွတ်(ဒ) လပီ(ခ)'လို့ ဆုတောင်းပေးသွားကြပါတယ်။ ပေးတဲ့ဆုနဲ့ပြည့်ပါရစေလို့ ဆရာမကြီးတို့ရဲ့ ဆုတောင်းမေတ္တာကို ခံယူရင်း...

မောင်ကိုယု ။ ။ ကဲ... အယ်ဒီတာကြီးက ကျွန်တော်နဲ့ ဆရာသော်က ကို တွေ့ဆုံပေးပြီး ဘာအကြောင်း ပြောခိုင်းမလို့လဲ။ ကုန်ဈေးနှုန်းလား၊ စာပေအကြောင်းလား၊ ဒါမှမဟုတ် ဆေးရောင်စုံ မြန်မာရုပ်ရှင်ကား အကြောင်းလား၊ ဆိုစမ်းပါဦး။ သူများတွေက ပြောပြောနေတယ်။ စာပေစကားဝိုင်းတို့၊ စာပေတွေ့ဆုံခြင်းတို့ဟာ စာပေ သင်္ချိုင်းပဲ။ အပြောမတတ်ဘဲ သွားပြောလိုက်ရင် ကိုယ့်သင်္ချိုင်း ကိုယ်တူးသလို ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ ပေါတောတော ဖြစ်သွားတတ်တယ်ဆိုလို့ လန့်နေ တာ။

တတည်း ။ ။ အဲဒါတွေ တစ်ခုမှ မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျာ။ ဆရာတို့ နှစ်ယောက်ကို သရော်စာပေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေး ကြစေချင်လို့ပါ။

မောင်ကိုယု ။ ။ အဲဒီလိုလုပ်ပါဗျာ။ ကုန်ဈေးနှုန်းအကြောင်းဆိုရင်တော့ ကျွန်တော့်မိန်းမနဲ့ဆွေးနွေးရင် ပိုကောင်းမယ်ထင်လို့ပါ။ ဆရာသော်ကဆိုရင် အဲဒီကိစ္စပြောဖို့ ကိုယ်စားလှယ် နှစ်ယောက်တောင် လွှတ်ပေးလို့ရမယ်ထင်တယ်။ ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား ဆရာသော်က။

မောင်သော်က ။ ။ တစ်ယောက်လောက်ဆိုရင် လုံလောက်ပါပြီ။ ကြည့်မင် တိုင်နယ်ကလူကို လိုချင်သလား၊ ကျောက်တံတား မြို့နယ်ကသူကိုပဲ လိုချင်သလား ရမယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလူတွေက ချူသံပါအောင် ညည်းပြရုံကလွဲလို့ ဘာမှပြောဆိုနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

မောင်ကိုယု ။ ။ ကဲ...သရော်စာပေနဲ့ပတ်သက်ရင်တော့ ပြောကြဆိုကြ တာပေါ့။ ကျွန်တော်ကတော့ ကျမ်းကိုးကျမ်းညွှန်းတွေ မတတ်ဘူး။ ကမ္ဘာ့စာပေဗဟုသုတနဲ့ပတ်သက်ရင် ဆရာ သော်ကက ပိုပြီးကျွမ်းပါတယ်။ ဆရာပဲ ဆွေးနွေး ပါ။ ကျွန်တော်ကတော့ သရော်စာပေကို ကြိုက်တယ်၊ ဝတ္ထုပဲရေးရေး၊ ဆောင်းပါးပဲရေးရေး၊ ကဗျာပဲရေးရေး၊ မထိတထိ ကလိတာလေးတွေ၊ သရော်တာလေးတွေကို အရသာတွေ့တယ်။ နိုင်ငံရေးကိုပဲ သရော်မလား၊ လူမှု ရေးကိုပဲ သရော်မလား၊ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းကိုပဲ သရော်မလား၊ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ လုပ်ရပ် ဖြစ်ရပ်ကိုပဲ သရော်မလား၊ နာသာခံခက်ကလေး ဖြစ်အောင်ရေးတဲ့ ဝတ္ထုဆောင်းပါးကို သိပ်သဘောကျ တယ်။ ကမ္ဘာ့စာပေမှာရော၊ မြန်မာစာပေမှာရော အဲဒီစာပေအမျိုးအစားကို တန်ဖိုးထားဖတ်ကြတယ်လို့

ထင်ပါတယ်။ ကဲ ဆရာသော်က ကမ္ဘာစာပေထဲက သရော်စာပေနဲ့ပတ်သက်ပြီး သိရမှတ်ရအောင် ပြောစမ်းပါဦး။

မောင်သော်က ။ ။ ပထမက သရော်စာပေဆိုတဲ့စကားလုံး။ အဲဒီစကားလုံးကို စတင်သုံးသူက ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက်ဆိုရင် ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်နဲ့ပဲတူပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဝေါဟာရ (Satire) ဆိုတာကတော့ ကမ္ဘာစာပေမှာ ရှိနေတာ ကြာပါပြီ။ ကဗျာမှာတော့ ဆယ်မြူရယ်ဘတ်တာလာ (Samuel Butler) ရဲ့ 'ဟူဒီဘာရာ' ဆိုတဲ့ကဗျာကို အစောဆုံးလို တွေ့ရပါတယ်။ ဘာသာရေးအားလုံးကို သိမ်းကျုံးပြီး သရော်ထားတာပါပဲ။ ခုနက ဆရာပြောသလိုပါပဲ။ သရော်စာပေကို ရေးသူက ရေးမှန်းမသိလိုက် ရေးမိတာပဲ။ သူစိတ်ထဲမှာ မခံချို မခံသာနဲ့ ကလိတိတိ ဖြစ်နေတဲ့အချက်ကြောင့် ရေးလိုက်တာ၊ သူက တမင်တကာ မကလိပဲ၊ သူကိုယ်တိုင်လည်း မသိဘဲ ရေးလိုက်တယ်။ အဲဒါကိုဖတ်ရသူက သူ့ရဲ့ ပင်ကိုဟာသ ပဋိဘာန်ဉာဏ်၊ ရိုးရိုးပြောရရင်တော့ ဟာသဇေယျဉာဏ် ဓာတ်ခံအရ ပြုံးရတယ်၊ ဝါးလုံးကွဲ ရယ်ရတယ်၊ တချို့ကတော့ ဘယ်လိုရယ်ရမှန်းတောင် မသိဘူး။ ကျွန်တော်လည်း ရေးရင်း ရေးရင်းနဲ့ ကျွန်တော့်စာတွေဟာ (Satire) သရော်စာဖြစ်နေပြီဆိုတာ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်ပြောမှပဲ သိရတော့တယ်။ သရော်စာကို ရယ်တတ်ဖို့က ဟာသဇေယျဉာဏ် ဓာတ်ခံရှိဖို့လိုပါ

တယ်။ အဲဒီညဏ်ဓာတ်ခံ နည်းပါးတဲ့လူတွေကတော့ သရော်စာကို မရယ်တတ်တဲ့အပြင် ဆော်စာ၊ ကလော် စာလို့ ထင်လေ့ရှိကြပါတယ်။

စာတည်း ။ ။ သရော်စာနဲ့ ဟာသနဲ့ ဘယ်လိုကွာခြားမှုရှိတယ်ဆိုတာ ဆရာတို့အယူအဆ ပြောပါဦးဆရာ။

မောင်ကိုယု ။ ။ ကျွန်တော်နားလည်သလောက်တော့ သရော်တာဟာ ပြက်လုံးထုတ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ရယ်စရာရေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ သရော်စာပေကိုရေးရင် ဟာသဘက်ကို သစ္စာမကဲရဘူး၊ ဟာသဘက်ကဲသွားရင် သရော်စာပေ ပျက်တယ်။ စာရေးတဲ့သူက သူ့ဘာသာသူ အတည် ပေါက်နဲ့ ရေးသွားတာကို စာဖတ်သူက သူ့အတွေးနဲ့သူ သဘောပေါက်ပြီး ပြုံးချင်ပြုံးမယ်၊ ရယ်ချင်ရယ်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ရေးတဲ့ဟန်က ဟာသသဘော မသက်ရောက် ရဘူး။ ဥပမာဆိုကြပါစို့ စာရေးသူက အင်မတန် ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်လို့ ချီးကျူးထားတဲ့စာ ရေးလိုက်မယ်။ အဲဒါကို စာဖတ်သူက တစ်မျိုး သဘောပေါက်ပြီး ပြုံးမိလိမ့်မယ်။ အဲဒါမျိုးဆိုရင် သရော်စာပေရေးတာ အောင်မြင်ပြီလို့ မှတ်ရမှာပဲ။ ဒါမှမဟုတ် အငြိမ့်လူပြက်တွေ ပြက်လုံးထုတ်သလို ရေးရင်တော့ ဟာသစာပေအမျိုးအစားထဲ ရောက်သွား မှာပဲ။ ကဲ ဆရာသော်ကက ဆက်ပါဦး။

မောင်သော်က ။ ။ သရော်စာနဲ့ ဟာသစာပေက တူသလိုနဲ့ အများကြီး ကွဲပြားခြားနားပါတယ်။ ကဲ... တစ်နည်းတစ်လမ်း အားဖြင့် ရယ်ရတယ်ဆိုတဲ့ ရယ်စရာစာပေတွေကို သရုပ်ခွဲလိုက်ကြရအောင်၊ အဆင့်အမြင့်ဆုံးကတော့...

- (က) Satire (သရော်စာပေပါပဲ)
- (ခ) Humour (ဟာသစာပေပါ)
- (ဂ) Comedy (ပြက်လုံးစာပေ)ရယ်လို့ ရှိပါတယ်။

အဲဒီမှာ သရော်စာပေက လူတိုင်းမရယ်ရပါဘူး။ လူတိုင်းရယ်ရလျှင် ပြက်လုံးဖြစ်သွားတော့မှာပေါ့။ ဒုတိယဖြစ်တဲ့ ဟာသစာပေကတော့ ဟာသ ဇဝန ဉာဏ်ရှိတဲ့ လူတွေမှန်သမျှ ရယ်ကြရတယ်။ တတိယ ဖြစ်တဲ့ ပြက်လုံးစာပေကတော့ အသက်ခြောက်နှစ်နဲ့ အသက် ၆၀ ရွယ်ကြား အားလုံးရယ်ရပါတယ်။ အဆင့်အနိမ့်ဆုံးကတော့ (Slap-Stick Comedy) ဆိုတဲ့ ဝါးခြမ်းပြားကလက်ရိုက် ပြက်လုံးစာပေ (ဝါ) ကလိထိုး အရယ်ခိုင်းတဲ့ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ရယ်စရာ ပါပဲ။ အဲ... ခြွင်းချက်အနေနဲ့ကတော့ (Comedy ကော်မယ်ဒီ) စကားလုံးကို သုံးပေမယ့် အဆင့်မြင့် ကော်မယ်ဒီတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ရိုတ်စပီးယားလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတောင် (Comedy of Errors) ဆိုပြီး ပြဇာတ် ရေးခဲ့သေးတာပါပဲ။ ရုပ်ရှင်နဲ့သာကေပြရလျှင် Bop Hope တို့လို သရုပ်ဆောင်ကို ဟာသသရုပ်ဆောင် (Humourist) လို့ ဆိုရမယ်။ (Three Stooges) ငတုံးကြီးသုံးဦးလို သရုပ်ဆောင်တွေကြတော့ (Comedian) လူပြက်သရုပ်ဆောင်တွေလို့ ခွဲခြားမြင်နိုင် ပါတယ်။

မောင်ကိုယု ။ ။ ဦးပုညရဲ့ သိကြားလိမ်တေးထပ်နဲ့ ဒေါနဆီ မေတ္တာစာ လိုဟာ သရော်စာပေအမျိုးအစားထဲမှာ ပါတယ်လို့ ပြောလို့ရမလားဆရာ။

မောင်သော်က ။ ။ ဟုတ်တာပေါ့ဗျာ။ ဦးပုညလောက် ဟာသဝေဒနာဇာဏ် ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ ရှာမှရှားသား။ ဗန်းမော်ဆရာတော် တို့ ရှိသပေါ့လေ။ သူကတော့ ဘုန်းကြီးဖြစ်ပေမယ့် တော်တော်ကြမ်းတယ်။ သူ့ကဗျာများဟာ စံတင် လောက်တဲ့ ဟာသကဗျာတွေပါပဲ။ အဲ... ခုနကပြောတဲ့ ဦးပုညရဲ့ ဒေါနဆီမေတ္တာစာဆိုပါတော့။ ကျောင်းတုန်း က ကျွန်တော်တို့သင်ခဲ့ရလို့ မှတ်မိနေပါသေးတယ်။ သူက ဟာသဝေဒနာဇာဏ်နဲ့ ကြည့်မြင်တုံနေရာမှာ ဘုရား ရုပ်ပွားတော်တောင်မှ မလွတ်ပါဘူး။ နားထောင် ကျွန်တော်ရွတ်ပြမယ်။ ရေနံဆီပုလင်းနဲ့ ဒေါနဆီပုလင်း ကို မှားပြီး ဘုရားပူဇော်မိလိုက်တော့ ဦးပုညက...

‘ဒေါနဆီဘဝမှ၊ စုတေနေ၊ သေလွန်ပြီးလျှင်၊
 အထောက်မတန်၊ ရေနံဘဝတွင်၊ ပဋိသန္ဓေ၊
 စွဲလာနေသည်ကို၊ ဆရာလည်းမသိ၊ သတိလည်း
 မထား၊ ဘုရားတစ်ဆူတွင်၊ ကြည့်ဖြူစေတနာ၊
 သဒ္ဓါစိတ်ပြေး၍၊ ဆီမွှေးပူဇော်မည်အကြံနှင့်၊
 ရောင်လျှံတော် မဏိဦးက၊ ဖလံပူးကိုစောင်း၍၊
 လောင်းလိုက်ရာတွင်၊ ရုပ်ရှင်တော်မြတ်စွာလည်း၊
 နံရှာတော် မူလွန်း၍၊ ရွှေခွန်းတော် မတုံ၊ အနိုင်
 သာ ငုံ့ပြီးလျှင်၊ ရှုံး၍ ခံတော်မူချေသည်’

တဲ့။ အဲဒီမေတ္တာစာ တစ်နေရာမှာလည်း-
 ‘အသက်ရှင်သော ဘုရားဂေါတမစဉ်လျက်၊
 ရှေးသံသရာ၊ ဝဋ်ဟောင်းပါ၍၊ ခါးနာဆင်းခဲ

စားခွဲကျောက်ရှု၊ ဒွါဒသအတိ၊ ဝိပါက်တော်
 ရှိသေးသည်၊ သက်ရှိမဟုတ်၊ ရွှေရုပ်တော်ပွား၊
 ငါသစ်သားပေကိုး၊ ကြိုးစား၍ ခံရပေမည်ပဟု၊
 စတုတ္ထဖိုလ် သမာဝင်စားဆဲအခါကဲ့သို့၊ မျက်စွာ
 ကို မှိတ်ပြီးလျှင်၊ အံကြိတ်၍ ခံတော်မူရှာလေ
 သည်”

တဲ့။ ကဲ...ဦးပုညရဲ့ဟာသဇေနဉာဏ်က ဘုရားဆင်းတု
 တော်ကိုတောင်မှ မလွတ်ပါ။ ဖတ်သူ ပြုသူ သတိမူ
 စေရန် သရော်စာအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်
 စာပေမှာလည်း ဘာသာရေးကို သရော်တဲ့နေရာမှာ
 ဆယ်မြူရယ်ဘတ်တလာရဲ့ ‘ဟူဒီဘရာ’ ပညတ်တော်
 ဆယ်ပါးကို ဟာသလုပ်ပစ်တဲ့နေရာမှာ (Arthur Hugh
 Clough) အာသာဟျဂျိကလော့(စ်) ရဲ့ (The Latest
 Decalogue) ပါပဲ။ တစ်ခုပဲကြည့်ပါ -

*‘Thou Shall have one God only: who
 would be at the expense of two?’*

တတ်သမျှ မှတ်သမျှ ဘာသာပြန်ရရင်တော့ သူ့ရဲ့
 ဒွေးချိုး (Couplet) ကို ကျွန်တော်က တြိချိုး (Triplet)
 တော့ လုပ်လို့ရတယ်။

*‘သင်တို့မှာ ဘုရားတစ်ပါးသာရှိ၏။ ခြောက်...
 တစ်ပါးသာရှိ၍ တော်ပါပေသေး၏။ နှစ်ပါးရှိမှု
 မည်သူတတ်နိုင်စွမ်းပါဘိ...’*

တဲ့။ ကဲ... ကြိုကြပြီလားဆရာ။ အဲ...ဦးပုညရဲ့
 သိကြားလိမ်တော့ ကျွန်တော် မေ့တော့တော့ဖြစ်နေတယ်။

မောင်ကိုယု ။ ။ အဲဒါတော့ ကျွန်တော်က အလွတ်ရတယ်ဆရာ။
ဟောဒီမှာ ကျွန်တော်ရွတ်ပြမယ် -

‘နန်းမေရပြာသာဒ်’
လမ်းဖြတ်တဲ့ ဣန္ဒာ
ကမ်းသတ်လို့ နိမ်ရှာတယ်
အလိမ္မာလွန်သား။
ထောက်လှမ်းချက်၊ သုဓမ္မာဝယ်
ခုအခါ လစ်ကြသလား။
ဘုရားက သိကြားကိုမှာတယ်
ဋ္ဌကထာရှိသလား
သာသနာ့ငါထားငဲ့
မမှားအောင်စေ့ဆော်။
မကောင်းသူ ကောင်းသူတို့ကိုလှူ။
ကြောင်းယူလို့ ဆန်းစစ်ကာမျှော်။
ဝိမလနန်းသစ်ပေါ်မှာ
သန်းရှစ်ဖော်ရွှေများနှင့်
ဘုရားကိုနှစ်ရစ်လိမ်
ညစ်တဲ့ မာယိန်’

တဲ့။ သိကြားမင်းကို ခုတုံးလုပ်ပြီး တစ်စုံတစ်ယောက်
ကိုတော့ သရော်ထားတာပဲ။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း
အထင်မကြီးနဲ့ဦး။ ကျွန်တော့်သား ဆယ်တန်း
ကျောင်းသားရဲ့ အထက်တန်း ကဗျာလက်ရွေးစင်
ကဗျာကျောင်းသုံးထဲက မနေ့က အလွတ်ကျက်လာ
တာ၊ ကျွန်တော် သိပ်ကြိုက်တာပဲ။ အဲ... စကားပြေ

တော့ လုံးစေ့ပတ်စေ့ မပြန်တတ်ဘူးဗျ။ မြန်မာစာ
ဆရာမဟုတ်လို့။ ပြီးတော့ ရှိပါသေးတယ်ဗျာ။

‘တစ်ကမ္ဘာလျှင်၊ မဟာဗြဟ္မာ
လျှာကုဋေဖြင့်
ဆန်းနေဂိုဏ်းညီ၊ ဂါထာစီ၍
ကျူးချိုမြက်ဖော်
ဆိုလှည့်သော်လည်း
ဘုန်းတော်ကဲလွန်
အနေကန်ကို၊ ဝေဖန်ချီးမြှောက်
ပြီးမရောက်လိမ့်’

တဲ့။ ရတနာနဒီ မော်ကွန်းထဲမှာ ဦးပုည ရေးထား
တာလေ။ သိပ်ကြိုက်တာပဲ။ စကားပြေတော့ မပြန်
တတ်ဘူးဗျ။ တစ်စုံတစ်ယောက်ကို ပင့်ထားတာတော့
အမှန်ပဲ။

ဒါထက် သိပ္ပံမောင်ဝရဲ့ တချို့ မောင်လူအေး ဝတ္ထု
ဆောင်းပါးတွေဟာ သရော်စာပေအမျိုးအစားထဲမှာ
ပါတယ်လို့ ပြောလို့ရမယ်ထင်တယ်။ ဆရာ့အမြင်
ပြောစမ်းပါဦး။

မောင်သော်က ။ ။ ဟုတ်တာပေါ့ဗျာ။ သိပ္ပံမောင်ဝက သရော်စာရေးတဲ့
နေရာမှာ တကယ်ပြောင်မြောက်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့
‘တပေကုလားအင်း’ ဝတ္ထုတိုဟာ သရော်စာပေဝင်တာ
ပေါ့။ ခေတ်ပြိုင်စာရေးဆရာထဲမှာ ဆရာကြီးမောင်ထင်
ဗျာ။ သရော်စာပေအရေး တကယ်ကောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
ကြီးပါ။ ခုတော့ ဘာကြောင့်မရေးသလဲဆိုတာ သူ့
အကြောင်းနဲ့သူ ရှိပေမှာပေါ့။

မောင်ကိုယု ။ ။ ‘စလေအညာက ပလွေဆရာ’ဆိုပြီး မြန်မာလို ဘာသာ ပြန်ဖူးတဲ့ ‘ဟင်မလင်က ပလွေဆရာ’ ကဗျာကို နည်းနည်း ရှင်းပြပေးပါဦးဗျာ။ အဲဒီကဗျာက တော်တော်ကောင်းတာ။

မောင်သော်က ။ ။ ဆရာကိုယုကတော့ ပင့်တဲ့နေရာမှာ နှစ်ယောက်မရှိ ပါဘူး။ ကျုပ်ကလည်း ပင့်လျှင် ကြွချင်တယ်။ ခုလည်း အင်္ဂလိပ်စာပေနယ်ကို ပင့်သွားပြန်ပြီ။ ဟုတ်ပါတယ် (Pied Piper of Hamelin) ဟာ သရော်စာပေ၊ သရော် ကဗျာလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ တွေ့ရမယ်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်က (Tragedy) အဆွေးကဗျာလို့ ခံစားရတယ်။ အနှစ်သာရက တော့ မြို့တော်အုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်၊ လူ့သဘာဝဖြစ်တဲ့ ကိစ္စပြီးလျှင် မေ့ပျောက်တတ်တဲ့သဘော၊ လူကြီးဖြစ်ပြီး ကတိမတည်တတ်တဲ့သဘောကို ပြတာပါပဲ။ မြို့တော် မှာ သောင်းကျန်းနေတဲ့ ကြွက်သုတ်သင်ရေးကို သူတို့ မတတ်နိုင်လို့ ပလွေဆရာကို တာဝန်ပေးတယ်။ ပလွေ ဆရာက ပလွေသံနဲ့ညှို့ပြီး ကြွက်တွေကို ထောင်လိုက် သောင်းလိုက် ပင်လယ်ထဲမှာ ရေနစ်သေစေခဲ့တယ်။ ဟော... ကတိပြုထားတဲ့ ဆုကြေးငွေကျတာ မပေးဘူး ဗျာ။ သူတို့ကျတော့ အခွန်ထမ်းတွေဆီက အခွန် ရအောင် တောင်းတတ်ကြတယ်။ သူတို့ဘက်ကျတော့ တာဝန်မကျောဘူး။ အဲဒါ တာဝန်မကျောတဲ့ ဟယ်မလင် မြို့က စည်ပင်သာယာကို ပလွေဆရာက သင်ခန်းစာ ပေးတဲ့အနေနဲ့ ဒုတိယတစ်ချိ ပလွေမှုတ်ပြန်တော့

ဟယ်မလင်မြို့က ကလေးတွေမှန်သမျှ ပလွေဆရာရဲ့ ပလွေသံ အညှို့ခံရပြီး သူ့နောက်လိုက်သွားကြရာက ကျောက်ဂူတစ်ခုထဲ ဝင်သွားကြပြီး ဂူတံခါးကြီးပိတ် ပျောက်ကွယ်သွားတော့တယ်။ တစ်မြို့လုံးလည်း ကလေးသူငယ် တစ်ယောက်မျှမကျန် တိတ်ဆိတ် သွားရတယ်။ ပုံသဏ္ဍာန်မှာ အဆွေးဇာတ်လမ်း၊ အနှစ် သာရမှာ လူ့သဘာဝသရော်စာပေ။ အလားတူပါပဲ။ ဂါလီဗာခရီးစဉ် (Gulliver's Travels) ဝတ္ထုစာအုပ် ဟာ နိုင်ငံရေးသရော်စာပေတစ်ပုဒ်အဖြစ်နဲ့ အင်မတန် ပြောင်မြောက်ပါတယ်။

မောင်ကိုယု

။ ။ အဲဒီတော့ ကဗျာပုံဖြစ်ဖြစ်၊ ဝတ္ထုပုံဖြစ်ဖြစ်၊ ဆောင်းပါးပဲ ဖြစ်ဖြစ် ရေးဟန်အမျိုးမျိုး၊ အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုးနဲ့ ခေတ်ကိုလည်း သရော်နိုင်တယ်၊ နိုင်ငံရေးကိုလည်း သရော်နိုင်တယ်၊ လူတစ်စု လူတစ်ယောက်ကိုလည်း သရော်နိုင်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ သဘောထားချင်း ကိုက်ညီပါတယ်။ အဲ...သရော်ပုံသရော်နည်းကတော့ အမျိုးမျိုးရှိတာပေါ့လေ။ ပညာသားပါဖို့တော့ လိုတာ ပေါ့။ မြောက်ပင်ပြီး သရော်တာမျိုးလည်းရှိတာပဲ။ တောင်းပန်တိုးလျှိုးသံနဲ့လည်း သရော်နိုင်တာပဲ။ ခမ်းခမ်းနားနား ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုပြီးလည်း သရော်နိုင်တာ ပါပဲ။ ဟာသရနဲ့မကင်းတဲ့ ဟာသနှောတဲ့ သရော်စာ ရှိသလို ဟာသမပါဘဲ အတည်ပေါက်ရေးတဲ့ သရော် စာလည်း ရှိတာပါပဲ။ သနားစရာရေးသလိုလို့နဲ့ သရော် တာမျိုးလည်း ရှိတာပါပဲ။ ဆရာသိပ္ပံမောင်ဝရဲ့ 'တပေ

ကုလား' ဆောင်းပါးဝတ္ထုဆိုရင် တော်တော်အဆင့် အတန်းမြင့်တဲ့ သရော်စာပေအမျိုးအစားလိုမြင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သရော်စာဟာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ရှုတ်ချ တာမျိုးလည်း မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ တိုက်ရိုက်ဝေဖန်တာ မျိုး လုပ်မိရင် သရော်တဲ့ဟန် ပျက်သွားတတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေ စာတစ်ပုဒ်လုံးမှာ စာတစ်ကြောင်းတည်း နဲ့ သရော်ထားတာမျိုးလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား ဆရာသော်က။

မောင်သော်က ။ ။ ဟုတ်လိုက်လေ ဆရာယုရေ။ မြောက်ပင်သရော်တာ လေးတစ်ခု ကျွန်တော် မှတ်မိသေးတယ်။ သူကတော့ တကယ်မြောက်ပြောတာလား၊ သရော်တာလားမသိ ဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ သရော်တယ်အောက်မေ့ပြီး ရယ်လိုက်ရတာ တဟားဟားပဲ။ တစ်ကြောင်းတည်း သရော်တာပါ။ ကနေဒါသေပြီးတဲ့နောက် ဆက်ခံသူ ဒုသမ္မတ လင်ဒန်ဂျွန်ဆင် (Lyndon B. Johnson) ဟာ နောက်တစ်ဖန် သမ္မတအရွေးခံရတော့ သတင်း စာဆရာတစ်ယောက်က သူ့ရဲ့ဆောင်းပါး(ဖား)အဆုံး မှာ စာတစ်ကြောင်းနဲ့ ပိတ်လိုက်တယ်။ သူ့စာက -

'I sleep each night better knowing that Lyndon Johnson is my president.'

‘ညစဉ်ပင်လျှင် အိပ်ရာဝင်သောအခါ လင်ဒန် ဂျွန်ဆင်သည် ကျွန်ုပ်၏သမ္မတဖြစ်သည် ဟူသည့် အသိက ကျွန်ုပ်အား နှစ်ခြိုက်စွာ အိပ်ချိန်ပေး ပါသည်’

သူ့စာက တကယ်မြောက်ပင့်ပြောတဲ့နေရာမှာ လက်ကုန်ပဲ။ တစ်ဖန် ပြန်ကြည့်ပြန်တော့ သမ္မတဂျွန်ဆင်နဲ့ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး မက္ကနာမာရားတို့လောက် ဗီယက်နမ်စစ်အရှိန်ကို မြှင့်တင်တာ ဘယ်သူရှိတော့မလဲ။ ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲကို (Johnson-Mac Namara War) သူတို့ ကိုယ်ပိုင်စစ်ပွဲလို့တောင် ခေါ်ကြသေးတာပဲ။ အဲဒါတစ်ကြောင်းတည်းနဲ့ မြောက်ဆော် သရော် လိုက်တာလို့ပဲ ကျွန်တော်ယူဆတယ်။ အချွန်နဲ့ပင့်တာပေါ့။ အဲဒီတော့ ဆရာယုလည်း ကျွန်တော့်ကို အချွန်နဲ့ သိပ်မပင့်ပါနဲ့လို့ တောင်းပန်ပါရစေ။ အဲ...ဆရာပြောသလိုပါပဲ။ သရော်စာဟာ ဘာကိုမျှ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်စွပ်စွဲတာမဟုတ်ဘူး။ ပြင်းထန်သွားရင် ဝေဖန်ရေးစာပေ၊ ဒီထက်ပြင်းထန်သွားရင် ကြော်ငြာစာတမ်း (Manifesto) ဖြစ်သွားမှာပေါ့။

မောင်ကိုယု ။ ။ အဲဒီလို မြိန်မြိန်ယှက်ယှက်ကလေး၊ ပိပီရီရီကလေး ရေးထားတဲ့ သရော်စာလေးများဖတ်ရရင် သိပ်အရသာတွေ့တာပဲ။ အဲဒါမျိုးကလေးတွေ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖတ်လည်းဖတ်ချင်တယ်၊ ရေးလည်းရေးတတ်ချင်တယ်။ ဝါသနာလည်းပါတယ်။

မောင်သော်က ။ ။ ဆရာ ရေးတတ်ပါတယ်လေ။ အရေးကြီးတာက သရော်စာရဲ့အကြောင်းအရာပေါ်မှာ ရှုမြင်တတ်ဖို့ပါပဲ။ (Humour) ဟာသ ဝေနဉာဏ်ဓာတ်ခံနည်းပါးတဲ့ အချို့လူတွေအနေနဲ့ (Satire) သရော်စာကို လက်ခံနိုင်စွမ်းရှိလောက်အောင် ကိုယ်ခံ မကောင်းကြဘူး။

အဲသည်လိုပဲ ပညာပေးစာပေကိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သရော်စာ
 ပဲဖြစ်ဖြစ် အဆိုးဘက်က မြင်တာတွေ ရှိတတ်တယ်။
 မူဝါဒနဲ့ကင်းတဲ့ ပြုပြင်ရေး၊ သိသင့်သူများ သိနိုင်ရေး
 စတဲ့ သရော်စာမျိုးကို အကောင်းမြင်၊ ပြုပြင်ရေးအမြင်
 မျိုး မြင်တတ်မှဖြစ်မှာပေါ့။ သရော်စာဆိုတာ ခေတ်
 ကာလအားလုံးမှာ မွေးမှိန်နေတဲ့ ပြောစရာ၊ ရေး
 စရာ၊ ထောက်စရာအဖြစ် ကျန်ရှိနေတဲ့လက်နက်
 ပဲ။ ဒီနေရာမှာ 'Humourist is a Sympathy with
 Seamy side of things' လို့ ကာလိုင်း ပြောခဲ့တာ
 ရယ်။ အဲလက်နွှားပုပ်ရဲ့ ကဗျာတစ်ပိုဒ်ကတော့
 သရော်စာ (Satire) ကို -

- O sacred weapon! Left for truth defence,
- Sole dread of tolly, vice and insolence!

လို့ ဖွဲ့ခဲ့တာကို ကျွန်တော်က ရောမွှေပြောလိုက်တာပါ။
 သရော်တယ်ဆိုတာလည်း ထိထိမိမိရှိပြန်တော့ကာ
 အရေထူမှလည်း ခံနိုင်ရည်စွမ်းရှိပါတယ်။ အရေပါး
 သတ္တဝါများ မကြားနာခံသာဘူးပေါ့ဗျာ။

ကျွန်တော်က သရော်စာရေးတယ်ဆိုပြီး တချို့
 စာအုပ်တိုက်တွေက ကြောက်ကြတယ်ဗျ။ တချို့မဂ္ဂဇင်း
 အသစ်တွေက စာမူလာတောင်းဖို့မပြောနဲ့ အယ်ဒီတာ
 လုပ်တဲ့လူနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်တွေ့တာတောင် စာမူရေး
 ပေးပါ မပြောဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း မရေးပါဘူး။
 ကိုယ်ကြိုက်တာ ကိုယ်မရေးရရင် မရေးဘူး။ စာမူ

လာမတောင်းရင် ဘယ်မဂ္ဂဇင်းမှ ရေးမပေးဘူး၊ မပို့ဘူး။
 ဒီသတ္တိမျိုးရှိတယ်။ စာရေးလို့ ထမင်းစားရတာမှ
 မဟုတ်ဘဲ။ သတ္တိက ရှိနိုင်ပေမပေါ့။ တချို့က မာနကြီး
 တယ်ထင်ကြတယ်။ ဟုတ်တယ်၊ မာနကြီးတယ်။
 မကြီးလို့နေနိုင်ရိုးလား၊ အဲလက်ဇန္ဒားပုပ်က -

*'Yes, I am proud, I must be proud to see
 Men not afraid of God, afraid of me.'*

လို့ ဆိုခဲ့တာပဲ။ လောကမှာ ဘုရားကိုတောင်
 မကြောက်တဲ့လူတွေက ကျုပ်ကို ကြောက်တယ်
 ဆိုတော့ မာနများ တက်ရပေသပေါ့။

စာတည်း ။ ။ ဒီလိုဆိုတော့လည်း မာနတက်ထိုက်တာပေါ့ဆရာရယ်။
 မောင်ကိုယု ။ ။ အဲ... အယ်ဒီတာကြီး ဘာများမေးချင်၊ ပြောချင်သေး
 လဲ။

စာတည်း ။ ။ မေးစရာ၊ ပြောစရာ မရှိပါဘူးဆရာ။ ဆရာတို့ပြောကြ
 တာနဲ့ ပြည့်စုံနေပါပြီ။ ကျွန်တော်လည်း တော်တော်
 ကြက်သီးထနေပါပြီ။ စောစောက ဆရာမကြီး
 ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်ပေးလိုက်တဲ့ဆုမှ ပြည့်ပါတော့မလားလို့။

မောင်ကိုယု ။ ။ ကျွန်တော်ကတော့ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ပြောချင်တာ
 ရှိတယ်ဗျ။ ကျွန်တော့် ရုံးခန်းထဲမှာ စကားပိုင်းဖွဲ့ကြ
 တာဆိုတော့ ရှေ့နေရုံးခန်းထဲ စကားပြောကြတာ
 ဖြစ်နေတယ်။ ရုံးခန်းထဲမှာ ကျွန်တော် အခမဲ့ အလကား
 စကားမပြောဘူး။ ပိုက်ဆံရမှ ပြောတယ်ဗျ။ ကျွန်တော့်
 လျှာက ငွေထွက်တဲ့လျှာပါ။

မောင်သော်က ။ ။ ဟုတ်တယ်ဗျာ၊ ကျုပ်ကလည်း သင်္ဘောသားသင်တန်း ဆရာဆိုတော့ အခမဲ့ ဟောပြောလေ့မရှိဘူး။ သင်ကြား တစ်ပိဿာ ဆယ့်ရှစ်ကျပ်နဲ့ အိမ်အပြန် သယ်သွားရဦး မယ်။ မိန်းမက စာတွေသိပ်ရေးစေချင်တယ်။ ကျွန်တော် ကလည်း ရေးလို့မရတော့ဘူး။ စိုးရိမ်စိတ်တွေ ဖြစ်နေ တယ်။ အဲဒီတော့ ငွေကြေးမရလည်း နေစေတော့၊ မရေးရလည်း မနေနိုင်တဲ့အတူ လွတ်လွတ်ကင်းကင်း အင်္ဂလိပ်ကဗျာတွေပဲ ဘာသာပြန်နေတယ်။ ဒါတောင် သိပ်မလွတ်ချင်တော့ စိတ်ညစ်တယ်ဗျာ။ ခင်ဗျားတို့ ပေဖူးလွှာ ဦးမြလှိုင်က ကျွန်တော့်ကို ရယ်စရာ ရေးပေးပါလို့ ပြောဖူးတယ်။ ကျွန်တော်က 'ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်မှ မရယ်ချင်တော့တာ ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး ရယ်စရာရေးပေးနိုင်မှာလဲ' လို့ ပြောထားခဲ့ရပါတယ်။ ရယ်စရာဆိုတာ ရယ်စရာတိုင်းကို ဘာသာပြန်လို့ မရဘူးဗျ။ လူမျိုးတစ်မျိုးရဲ့ ဘာသာစကားနဲ့ ရယ်ရ တာကို တခြားဘာသာစကားနဲ့ပြန်တော့ မရယ်ရတာ မျိုးကျတော့ ဘာသာပြန်လို့ကို မရပြန်ဘူး။ နောက်ထပ် ဘာသာပြန်လို့မရတာကတော့ ကဗျာပဲ။ ကဗျာဆိုတာ သူ့ကို မွေးဖွားသန်စင်တဲ့ ဘာသာစကားတွင်သာလျှင် ရှင်သန်ပါတယ်။ ဘာသာပြန်လိုက်တော့ တစ်စုံတစ်ရာ ဟာ အခိုးအငွေ့အဖြစ်နဲ့ ပျောက်သွားလေ့ရှိပါတယ်။ ကဗျာဆရာကြီး ရောဘတ်ဖရော့(စ)က Poetry is what is lost in translation လို့ဆိုခဲ့ပါတယ်။ 'ကဗျာ ဆိုသည်မှာ ဘာသာပြန်ရာတွင် ပျောက်ဆုံးသွားသည့် အရာပင်ဖြစ်၏' လို့ ဆိုခဲ့ပါတယ်။ ကဗျာဘာသာပြန်

တယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်တဲ့အရာကို ကြိုးပမ်းခြင်းပဲ။ ကျွန်တော်ကတော့ သရော်စာရေးခွင့်မရှိလေတော့ မဖြစ်နိုင်တာကို ကြိုးပမ်းရင်းနဲ့ပဲ... ကဲ နိဂုံးချုပ်ကြတာ ကောင်းပါလိမ့်မယ်။

ဇာတည်း

“ “ နိဂုံးချုပ်ကြတာပေါ့ဆရာ။ ခုနက ပြောစရာမရှိပါဘူး ဆိုပေမယ့် ဆရာမောင်ကိုယူစကားနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကြုံကြိုက်တုန်း ပေဖူးလွှာ စာတည်းအဖွဲ့ကိုယ်စား ပြောခွင့်ပြုပါဦး ဆရာတို့ရယ်။ ပေဖူးလွှာမှာ ခုလို ပါဝင်ဆွေးနွေးရင် စာမူခပေးသင့်တယ်။ ဘာဖြစ်တယ်၊ ညာဖြစ်တယ်နဲ့ အလျဉ်းသင့်တိုင်း ဝေဖန်ရေးသားနေကြတာ တွေ့ရပါတယ်။

စာမူခဆိုတာ အခု ဆရာတို့လို ပညာရှင်တွေ အတွက် အတိုင်းအတာတစ်ခုနဲ့ ကန့်သတ်၊ သတ်မှတ် တိုင်းတာပေးရာရောက်တာမို့ စာတည်းအဖွဲ့က စာမူခ အစား အမှတ်တရပစ္စည်းလက်ဆောင် ပို့ပေးပါတယ်။ တစ်ခုတော့ ရှိပါတယ်ဆရာ။ မနက်မိုးမလင်းခင်၊ အိပ်ရာက မထခင် အိမ်တံခါးခေါက်ပြီး လာမပို့နိုင် တာကိုတော့ ခွင့်လွှတ်စေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ကြိုတင်တောင်းပန်ထားတာပါ။

ခုလို ပါဝင်ဆွေးနွေးပေးကြတဲ့အတွက် ကျေးဇူး တင်ပါတယ်ဆရာ။ ဆရာတို့ဆီက ထိထိမိမိ (လွတ် လွတ်ကင်းကင်း) သရော်စာကလေးများ ရမယ်ဆိုရင် လည်း ပေဖူးလွှာက ကြိုဆိုပါတယ်ဆရာ။

စာတည်းအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး
ပေဖူးလွှာမဂ္ဂဇင်း